

**Міністерство освіти і науки України
Університет митної справи та фінансів**

Д. О. БОЧАРОВ, С. П. МОРОЗ

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

**НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

**Дніпро
2021**

УДК 340.12(075.8)
ББК 67.0я73
Б 86

*Рекомендовано до друку засіданням вченої ради
Університету митної справи та фінансів
(протокол № 14 від 26.04.2021 р.)*

Рецензенти:

Мудриєвська Л. М., доцент, кандидат юридичних наук, завідувач кафедри теорії держави і права, конституційного права та державного управління Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Сердюк І. А., доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права Дніпровського державного університету внутрішніх справ

Бочаров Д. О. Теорія держави і права : навчальний посібник для самостійної роботи / Д. О. Бочаров, С. П. Мороз. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2021. – 287 с.

ISBN 978-966-328-180-3

Навчальний посібник для самостійної роботи підготовлено відповідно до програми навчальної дисципліни “Теорія держави і права”. Викладено методичні рекомендації, теми, словник основних терміно-понять, тестові завдання, практичні завдання.

Розраховано на студентів спеціальності: 081 “Право”, 293 “Міжнародне право”, 262 “Правоохоронна діяльність”, що вивчають навчальну дисципліну “Теорія держави і права”.

УДК 340.12(075.8)

ISBN 978-966-328-180-3

© Бочаров Д. О., Мороз С. П.

© Університет митної справи та фінансів

ЗМІСТ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	5
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЮРИДИЧНА НАУКА.....	11
Тема 1.1. Об'єкт і предмет юридичної науки.....	11
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЮРИДИЧНА МЕТОДОЛОГІЯ.....	12
Тема 2.1. Методологія юридичної науки.....	12
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ОСНОВИ ДЕРЖАВОЗНАВСТВА.....	13
Тема 3.1. Витоки держави та її типи.....	13
Тема 3.2. Еволюція держави.....	14
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ПРАВОВЕ ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ.....	15
Тема 4.5. Зміст та форма держави.....	15
Тема 4.6. Функція та сутність держави.....	16
Тема 4.7. Механізм держави.....	17
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5. ПРАВОВА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА.....	18
Тема 5.8. Правова система.....	18
Тема 5.9. Правосвідомість та правова культура.....	19
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6. ОСНОВИ ВЧЕННЯ ПРО ПРАВО.....	19
Тема 6.10. Сутність та функція права.....	19
Тема 6.11. Джерелата принципи права.....	20
Тема 6.12. Правове регулювання.....	21
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7. ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ.....	21
Тема 7.13. Правові відносини.....	21
Тема 7.14. Юридична поведінка.....	22
Тема 7.15. Юридична відповідальність.....	22
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8. ПРАВОВА НОРМА.....	22
Тема 8.16. Норма права.....	22
Тема 8.17. Система права і законодавства.....	23
Тема 8.18. Нормотворчість.....	23
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 9. ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЯ.....	23
Тема 9.19. Юридичний процес.....	23
Тема 9.20. Застосування права.....	24
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 10. ПРАВОТЛУМАЧЕННЯ.....	24
Тема 10.21. Тлумачення норм права.....	24

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ.....	25
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ.....	55
Змістовий модуль 1. Юридична наука.....	55
Змістовий модуль 2. Юридична методологія.....	58
Змістовий модуль 3. Основи державознавства.....	63
Змістовий модуль 4. Правове вчення про державу.....	98
Змістовий модуль 5. Правова система суспільства.....	165
Змістовий модуль 6. Основи права.....	176
Змістовий модуль 7. Правове регулювання.....	180
Змістовий модуль 8. Нормативне регулювання.....	198
Змістовий модуль 9. Правореалізація.....	230
Змістовий модуль 10. Правотлумачення.....	251
ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ.....	261
ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ.....	273
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	278

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Самостійна робота як різновид позааудиторної роботи спрямована на формування і закріплення знань і вмінь самостійного усвідомлення частини навчального матеріалу без спеціальної участі викладача.

Ефективність самостійної роботи багато в чому залежить від базових понять та онтологічної основи їх розуміння.

Терміном “право” позначаємо всю сукупність суспільних явищ, поданих, оформлених у вигляді тих чи інших нормативно-правових актів тієї чи іншої країни у певному історичному періоді. Функціональне призначення права – регулювання суспільних відносин шляхом підтримки традиційних правил поведінки у суспільстві, формування нових (суспільно необхідних) правил поведінки на засадах їх формальної визначеності (нормативності, передбачуваності) як умови безпеки і самозбереження життя людини у суспільному житті.

Під терміном “держава” розуміємо всю сукупність суспільних явищ (інститутів) організації публічної влади відповідної країни, у певному історичному періоді. Функціональне призначення держави – організація суспільних відносин шляхом формування публічних органів влади на засадах безпеки й самозбереження суспільного життя в цілому.

Держава і право не просто доповнюють одне одного, але й є сторонами одного й того самого явища. Право як регулятор відносин у суспільстві за допомогою держави розуміється як формальне втілення ідеалів індивідуальної свободи і суспільної справедливості у конкретний історичний час у вигляді правомірної (правильної) поведінки. Держава як організатор відносин у суспільстві за допомогою права розуміється як організація суспільства, спрямована на забезпечення і реалізацію ідеалів індивідуальної свободи і суспільної справедливості відповідно до рівня матеріальних можливостей самого суспільства.

З погляду системно-структурного методу дослідження право і держава розглядаються як системні явища, що означає таке.

1) Державно-правові явища з позиції наукового факту сприймаються як певні сукупності елементів-зв'язків (закономірності). Довготривалість (тобто підтверджена часом) деяких зв'язків дозволяє подати їх у вигляді закономірностей державно-правової організації. Держава і право, своєю чергою, функціонують на основі власних внутрішніх закономірностей. За таких обставин кожна країна на основі властивих тільки їй умов історичного розвитку формує свій неповторний, індивідуальний образ державно-правових явищ. Важливо зазначити, що загальні закономірності розвитку держави і права в кожній країні визначаються неоднозначно.

2) Право й держава досліджуються і вивчаються, з одного боку, як елементи суспільства або його частини (зовнішня характеристика), а з іншого – держава й право самі виступають цілісними явищами, що мають не менш складну будову, ніж саме суспільство (внутрішня характеристика).

3) Цілісність явищ права й держави підкреслює їхню складність (або складеність) з елементів (як статичних, так і динамічних за своїм характером). Цілісність – певна комбінація зв'язків між елементами будь-якого явища, спрямована на його утримання. Саме за цією умовою можна розуміти право і державу як явища реально існуючі, дійсність яких підтверджується практикою.

4) Здатність державно-правових явищ до взаємодії (або підтримання своєї цілісності) дає змогу сформулювати уявлення про основне призначення того чи іншого явища або його сутність.

Тобто важливо спиратися на формування енциклопедичних знань з дисципліни “Теорія держави і права”, які будуть необхідні в опануванні галузевих юридичних дисциплін.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення обов'язкової навчальної дисципліни “Теорія держави і права” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців ступеня вищої освіти “бакалавр”, спеціальності 081 “Право”, з урахуванням стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 “Право” для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (наказ МОНУ № 1379 від 12.12.2018), затвердженого рекомендаційного примірного переліку та опису предметних напрямів досліджень у межах спеціальності 081 “Право” (наказ МОНУ № 1477 від 28.12.2018).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є уявлення, розуміння та судження у вигляді ідей, концепцій, вчень за допомогою понять, категорій та конструктів, які виражають фіксований рівень знань про наявне державно-правове буття, або **енциклопедія держави і права**; закони виникнення, розвитку, функціонування держави і права (праводержави), їх складових елементів і процесів, або **державно-правові закономірності**; емпіричні, теоретичні, гносеологічні, онтологічні, соціальні аспекти державно-правових явищ, або **методологія пізнання держави і права**; специфічні закономірності й особливості функціонування правових систем і держав, притаманні їм типологічні риси, які виявляються в межах різноманітних форм суспільного устрою, культур, цивілізацій у синхронному або діахронному розрізі, або **порівняльне праводержавознавство**; теоретичні узагальнення правотворчої, правозастосовної, правоохоронної діяльності, спрямовані на розв'язання актуальних проблем державно-правового буття, або **зв'язок юридичних теорій і практики**.

Предмет теорії держави і права історично змінний у міру залучення у сферу пізнання нових властивостей державно-правової дійсності, а також виключення того, що є ілюзією, помилкою. Теорія держави і права – явище складне і суперечливе, адже погляди на державу і право базуються як на реаліях суспільного життя певних періодів, так і на їх інтерпретаціях. Саме тому наукові прогнози, уявлення, висновки про минуле, теперішнє, майбут-

не держави і права, закономірності їх розвитку багатопланові й не завжди однозначні.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна “Теорія держави і права” ґрунтується на зв'язках із загальногуманітарними, історичними й галузевими юридичними науками.

Теорія держави і права пов'язана з філософією, політологією, соціологією, у руслі яких формується її понятійно-категоріальний апарат, методологічні підходи.

Взаємозв'язок теорії та історії полягає в поєднанні історичного і логічного в пізнанні державно-правових явищ. Історія держави і права досліджує державно-правові процеси в їх просторово-часовому вимірі (діахронному і синхронному), фіксує конкретно-історичні закономірності, тобто “історичне”. А теорія держави і права, спираючись на наукові результати історичних досліджень, формулює загальні закономірності виникнення, розвитку, функціонування держави і права, тобто “логічне”. Історія наповнює теорію конкретним змістом, є її емпіричної базою. Водночас вона використовує подані теорією визначення, загальні характеристики, закономірності, визначені особливості для вивчення інститутів держави і права в конкретних країнах у певному часі й просторі.

Теорія держави і права перебуває в безпосередньому зв'язку з галузевими юридичними дисциплінами: конституційним, міжнародним, кримінальним, цивільним тощо законодавством, що вивчають юридичну практику. Аналіз узагальнення – база для формування загальнотеоретичних висновків, у тому числі нових закономірностей та понять, а також для перевірки відсутності відставання від практики тих положень загальної теорії, які нею формуються. З іншого боку, поняття і закономірності, правильність яких підтверджена практикою, сприймаються аксіоматичними положеннями, що мають установчий характер, виступають теоретичними орієнтирами для спеціальних наук. Поза теорією держави і права емпіричний характер галузевих дисциплін не сприяє розумінню права поза законом. Добираючи матеріали, що досліджуються різними юридичними науками, теорія держави і права виявляє як спільні, так і відмінні ознаки державно-правових явищ. Наприклад, кожна наука досліджує специфічні для неї правопорушення. Теорія держави і права відкидає ті ознаки, які є відмінними, і, спираючись на спільні для всіх галузей, формулює загальнотеоретичне поняття, вчення про правопорушення. Так, детально розроблені в науці кримінального права положення про вину як передумову відповідальності були згодом перенесені в науку цивільного права, в якій тривалий час панувало твердження про достатність для цивільно-правової відповідальності матеріальної шкоди. Згодом на цій основі було побудовано загальнотеоретичне вчення про юридичну відповідальність.

Теорія держави і права тісно пов'язана з юридичною практикою. Розбудова держави в Україні викликала низку проблем: (1) розподіл влади і

верховенство права; (2) удосконалення законодавчого процесу під впливом правових стандартів та імплементації норм міжнародного законодавства в національне; (3) судова практика з погляду пошуку оптимальної моделі дискреційних повноважень судді в межах нормативної регламентації суспільних відносин; (4) нормотворчі, нормореалізаційні, нормозастосовчі проблеми у руслі правого начала як вихідної стратегічної мети українського державотворення всупереч силовому.

Отже, теорія держави і права є синтезуючою наукою, виконує роль методологічного фундаменту юридичних наук: вироблення загального понятійного апарату; розробка методологічних досліджень державно-правових явищ; визначення актуальних та перспективних напрямів дослідження.

Мета навчальної дисципліни “Теорія держави і права” – вивчення загальних та специфічних закономірностей функціонування і тенденції розвитку праводержави як глобального і цілісного цивілізаційного інституту; світоглядні аспекти сутності державно-правового буття; вироблення системи понять, визначень і принципів або понятійно-категоріального апарату юридичної науки.

Завдання навчальної дисципліни “Теорія держави і права”:

– оволодіння сучасним понятійно-категоріальним апаратом юридичної науки як необхідної діяльнісної умови судження у процесі наукового пізнання і навчання (*енциклопедія держави і права*);

– розуміння держави і права як цілісних, стійких, глобальних суспільних інститутів, що визначають зміст сучасного безпечного розвитку (*закономірності держави і права*);

– розуміння понятійно-сутнісної основи держави і права, призначення, функціональної ролі (*методологія держави і права*);

– виявлення типологічних рис правових систем, які виявляються в межах різноманітних форм суспільного устрою, культур, цивілізацій у синхронному або діахронному розрізі (*порівняльне праводержавознавство*);

– розуміння факторів (критеріїв ідентифікації), що визначають державу і право (*зв’язок теорії та практики*).

Згідно з вимогами освітньої програми студент має знати:

– юриспруденцію;

– юридичну науку;

– об’єкт і предмет юридичної науки;

– предмет теорії держави і права;

– зміст, структуру юридичної методології;

– методологічні підходи у виявленні та формуванні юридичних знань;

– поняття, властивості юридичного методу;

– юридичне визначення;

– юридичне поняття;

– юридичний термін;

– юридичну категорію;

– юридичну конструкцію;

- державорозуміння та його концепції;
- поняття типу держави;
- фактори (критерії ідентифікації), що визначають державу;
- витоки держави;
- поняття, ознаки, властивості прав людини та їх види;
- поняття, структуру механізму реалізації прав людини;
- поняття, функцію політичної системи суспільства;
- поняття, ознаки, властивості держави;
- зміст, структуру держави;
- поняття форми держави, її види;
- закономірності, що визначають державне правління;
- закономірності, що визначають державний устрій;
- закономірності, що визначають державний режим;
- поняття функції держави, її сутність;
- поняття механізму держави, його структуру;
- поняття розподілу влад та його складові;
- поняття структури державного апарату, його типи;
- поняття структури державного органу, його види;
- поняття державної служби, її види і принципи;
- легітимність державної влади;
- поняття нормативної регламентації суспільних відносин;
- поняття, зміст та ознаки права;
- походження та основи сучасного праворозуміння;
- поняття, види та структуру норми права;
- поняття нормативно-правового акта та їх систематизацію;
- поняття правотворчості та правотворення;
- поняття законодавчої техніки;
- поняття правової системи;
- поняття системи права і системи законодавства;
- поняття правової свідомості та правової культури;
- поняття правової деформації та правового нігілізму;
- поняття реалізації та застосування норми права;
- поняття стадії процесу застосування норми права;
- поняття прогалини та колізії у праві;
- поняття, види та способи тлумачення (інтерпретації) норми права;
- поняття, склад та види правових відносин;
- поняття правового статусу;
- поняття юридичних фактів;
- поняття, ознаки та види правомірної поведінки;
- поняття, ознаки та види правопорушення;
- поняття складу правопорушення;
- поняття юридичної відповідальності;
- поняття законності, правопорядку та дисципліни;
- поняття правового статусу особи;

- поняття механізму правового регулювання;
- мати уявлення про напрям і зміст праць Ганса Кельзена, Юргена Габермаса, Отфріда Геффе, Лона Фуллера, Герберта Харта, Рональда Дворкіна, Браяна Таманаги, Райнгольда Циппеліуса;

вміти:

- застосовувати понятійно-категоріальний апарат теорії держави і права у процесі судження та розсудження з приводу державно-правової проблематики;
- застосовувати інституційний підхід до розгляду державно-правових явищ;
- застосовувати діяльнісний підхід до розгляду державної організації;
- застосовувати системно-структурний підхід до розгляду державно-правових явищ;
- аналізувати державно-правові явища;
- характеризувати державно-правові явища;
- узагальнювати державно-правові явища;
- формувати поняття з приводу конкретного державно-правового явища та виявляти його понятійну основу як умову вірогідного судження;
- співвідносити ознаки державно-правових явищ та їх властивості;
- класифікувати державно-правові явища за видовими та родовими ознаками;
- виокремлювати загальне та особливе в теоріях про державу і право;
- встановлювати зв'язок між функцією та сутністю державно-правового явища;
- встановлювати зв'язок між змістом і формою державно-правового явища;
- встановлювати зв'язок між функцією та механізмом реалізації державно-правових явищ;
- розрізняти функції, цілі, завдання, їх спільне та особливе;
- усвідомлювати нормативність як зміст соціальних правовідносин;
- давати характеристику теоріям походження права та виокремлювати в них спільне й особливе;
- усвідомлювати логічну структуру норми права;
- виокремлювати і характеризувати етапи правотворчого та законодавчого процесу;
- застосовувати на практиці знання про основи сучасної законодавчої техніки;
- виокремлювати спільне та особливе у співвідношенні системи права, системи законодавства та правової системи;
- визначати на практиці прояви елементів правової деформації, правового нігілізму, встановлювати причини їх появи та наслідки;
- визначати на практиці стадії застосування норм права;
- застосовувати знання правил та способів тлумачення (інтерпретації) правового тексту на практиці;

- визначати юридичні факти в системі суспільних відносин;
- співвідносити правомірну поведінку з правопорушенням;
- кваліфікувати обставини, що виключають юридичну відповідальність;
- усвідомлювати функціональну значущість законності;
- усвідомлювати зміст “правової формули” Густава Радбруха;
- розуміти “правовий метод” Франсуа Жені;
- розуміти “пошук права” Євгена Ерліха;
- усвідомлювати “природу судового процесу” Бенджаміна Кардозо;
- усвідомлювати теорію “судового розсуду” Аарона Барака;
- розуміти правовий “неотекстуалізм” Антоніна Скаліа;
- мати уявлення про співвідношення юрисдикцій усередині національного законодавства.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

- Змістовий модуль 1. Юридична наука.
- Змістовий модуль 2. Юридична методологія.
- Змістовий модуль 3. Основи державознавства.
- Змістовий модуль 4. Правове вчення про державу.
- Змістовий модуль 5. Правова система суспільства.
- Змістовий модуль 6. Основи вчення про право.
- Змістовий модуль 7. Правові відносини.
- Змістовий модуль 8. Норма права.
- Змістовий модуль 9. Правореалізація.
- Змістовий модуль 10. Правотлумачення.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ЮРИДИЧНА НАУКА

Тема 1.1. Об’єкт і предмет юридичної науки

Юриспруденція. Юридична діяльність: практика, освіта, наука. Суспільні відносини. Юридична деонтологія.

Наука та її фундаментальні основи (властивості): збирання фактів, критичний аналіз, узагальнення, синтез. Технічні науки. Природничі науки. Гуманітарні науки. Емпіричні знання. Теоретичні знання. Прикладні знання. Онтологічні знання. Гносеологічні знання. Пізнання. Судження. Узагальнення. Розуміння. Форми наукових знань (теорія; вчення; доктрина; концепція). Форми наукового мислення (поняття; категорії). Об’єкт науки. Предмет науки. Статичні властивості (форма; зміст; структура). Динамічні властивості (функція; механізм).

Юридична наука. Прикладний вимір юридичної науки. Технічний та природничий вимір юридичної науки. Психологічний вимір юридичної науки. Система юридичної науки: за формою відображення – судження емпі-

ричні, судження теоретичні, судження практичні; за предметом дослідження: теоретичні судження, історико-правові судження, галузеві судження, міжгалузеві судження, прикладні судження, міжнародно-правові судження; за конкретним елементом предмета дослідження: вчення про державу; вчення про права людини; вчення про право; вчення про правовідносини; вчення про юридичний процес; за статусом знань: онтологія, гносеологія, соціологія.

Об'єкт і предмет юридичної науки. Об'єкт і предмет як сторони наукового пізнання (дослідження). Правова реальність і правова дійсність. Право і держава як об'єкти пізнання. Правовий вимір держави.

Місце теорії держави і права в системі юридичних наук. Методологічний характер теорії держави і права (абстрактна, вступна, узагальнювальна, інтегративна, фундаментальна, енциклопедична). Співвідношення теорії держави і права з галузевими юридичними науками (співвідношення теорії та практики). Співвідношення теорії та історії держави і права. Зв'язок із філософією, політологією, соціологією. Функція теорії держави і права.

Об'єктно-предметна сфера теорії держави і права. Правові: уявлення, ідеї, концепції, вчення, теорії, доктрини, гіпотези, прогнози, терміно-поняття та їх конструкції, або енциклопедія держави і права. Теоретичні, емпіричні, методологічні, історичні, логічні, ціннісні, загальні, особливі, динамічні, статичні ознаки і властивості державно-правових явищ, або методологія пізнання держави і права. Закономірності й особливості функціонування правових систем і держав у синхронному або діахронному розрізі, або порівняльне державознавство. Закони виникнення, розвитку, функціонування держави і права, або державно-правові закономірності. Теоретичні узагальнення правотворчої, правозастосовної, правоохоронної діяльності, спрямовані на розв'язання актуальних проблем державно-правового буття, або зв'язок юридичних теорій та практики.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ЮРИДИЧНА МЕТОДОЛОГІЯ

Тема 2.1. Методологія юридичної науки

Позитивізм філософський і юридичний. Оформлення самостійної юридичної науки. Необхідність становлення загальнотеоретичної науки про державу і право та її розвиток: енциклопедія права, філософія права, загальна теорія держави і права.

Істинність (проблемність) юридичних знань та їх критерії. Істина й омана. Реальність і дійсність. Позитивізм і постпозитивізм у науковому пізнанні. Соціальне пізнання.

Метод. Прийоми, способи, засоби пізнання. Метод як спосіб пізнання. Емпіричні та теоретичні методи. Двоєке розуміння методу пізнання. Метод і предмет дослідження.

Методологія. Підходи, принципи. Методологія як спосіб мислення. Співвідношення методу і методології.

Методологічний (або філософський) підхід. Діяльнісний (праксіологічний); функціонально-інструментальний; інформаційно-комунікативний; матеріалістичний; метафізичний; синергетичний; аксіологічний; феноменологічний; антропологічний; герменевтичний тощо. Демонізація методологічних підходів у науковому дослідженні та практичне значення наукових знань.

Методологічний принцип. Загальність зв'язку, закономірність, закони буття. Розвиток.

Класифікація методів. Загальнонаукові (методи-підходи, методи-прийоми); групові, спеціальні.

Методи-підходи: системний, структурний, функціональний.

Методи-прийоми (теоретичні): аналіз і синтез; абстрагування і конкретизація; індукція і дедукція; аналогії; моделювання; історизм; класифікація тощо.

Методи-прийоми (емпіричні): спостереження; порівняння; облік (статистичний) тощо.

Групові методи: конкретних соціологічних досліджень; математичний; моделювання; психологічний; статистичний тощо.

Спеціальні методи: формально-юридичний, порівняльно-правовий. Формалізація-прийом (метод).

Юридичний метод. Юридичне мислення. Юридична догма. Юридична конструкція. Юридична дефініція. Юридична позиція. Юридичний факт. Юридична категорія. Юридичне знання. Юридичний термін. Понятійно-категоріальний апарат юридичної науки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 ОСНОВИ ДЕРЖАВОЗНАВСТВА

Тема 3.1. Витоки держави та її типи

Суспільство. Суспільне управління. Організація і регулювання як виміри належного (порядку). Еволюція соціальної організації: потестарна (праобщина, родова община); публічна (племінна, вождівство); політична (імперія, деспотія, поліс, республіка), державна. Необхідність переходу до державної організації суспільних відносин. Цивілізація. Типи цивілізацій. Системоцентричний тип цивілізації. Персоноцентричний тип цивілізації. Влада та її витоки: воля, управління, розвиток. Ознаки владних відносин. Фактори, що впливають на владні відносини. Способи організації, існування та зовнішній вияв влади. Компоненти влади.

Державорозуміння. Види державорозуміння. Ідея держави. Образ держави як основа суспільно-політичного дискурсу. Концепції походження (виникнення) держави та фактори, що їх визначають. Концепції первісного і похідного виникнення державно-правового буття. Класичні концепції по-

ходження держави: теологічна, патріархальна (патерналістська), органічна, договірна, психологічна, класова, насильства, іригаційна, расова, інцестна, психологічна, демографічна, географічна тощо. Концепції про шляхи розвитку держави. Сучасні наукові концепції держави: перехідна держава, держава загального благоденства, конвергенції, глобалізації тощо.

Силова концепція державорозуміння. Деспотія. Тоталітаризм. Легістське тлумачення тоталітаризму. Соціально-тоталітарна держава.

Легістська (нормативна) концепція державорозуміння. Нормативізм. Авторитаризм. Соціально-авторитарна держава.

Правова концепція державорозуміння. Верховенство права. Правова держава. Соціально-правова держава.

Тип держави. Держава правового типу та її види. Держава силового типу та її види.

Теорії держави: вихідні та похідні. Сучасні параметри держави. Стандарти державної організації.

Тема 3.2. Еволюція держави

Громадянське суспільство і держава. Самоврядування. Саморегулювання. Концепція громадянського суспільства: громадська концепція самоврядування; державницька концепція самоврядування. Інститути громадянського суспільства. Соціальний транзит і держава.

Політична система суспільства і держава. Політична система і політична організація суспільства. Структура політичної системи. Політичний режим та його види. Держава у політичній системі суспільства: держава як політична організація; держава як організація політичної влади, держава як суб'єкт політичної організації. Необхідність регламентації статусу та діяльності політичних партій. Багатопартійність і політичний плюралізм як ознаки демократії. Демократична держава. Форми та інститути демократії. Суб'єкти демократії.

Права людини і держава. Концепція прав людини. Свобода людини і держава. Основні (фундаментальні) права людини. Негативні й позитивні права людини. Права людини і права народу. Механізм реалізації прав людини. Внутрішньодержавні та міжнародні механізми реалізації прав людини. Складові механізму реалізації прав людини: нормативний, судовий, охоронний.

Правова соціальна держава. Концепція правової держави (верховенства права). Роль прав людини в реалізації концепції правової держави. Вихідні умови правової держави: громадянське суспільство, розподіл влади, взаємна відповідальність особи і держави, правовий режим, незалежність суду. Концепція соціальної (патерналістської) держави. Співвідношення правового і соціального начал. Моделі соціально-правової держави: модель держави загального добробуту; залишкова модель соціальної держави; модель позитивної соціальної держави; модель держави соціальної безпеки.

Екологічна держава, національна держава.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4 ПРАВОВЕ ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ

Тема 4.1. Зміст і форма держави

Ознаки держави. Еволюція наукових поглядів на ознаки держави. Держава як публічно-правовий союз. Держава як політична організація суспільства. Держава як апарат публічної влади. Державність.

Властивості, зміст (структура) держави. Фундаментальні (вихідні) властивості держави: влада, населення; територія. Іманентні (похідні) властивості держави: апарат влади, інфраструктура державної влади, монополія примусу, державні податки, законодавство, право, суверенітет держави, символи держави (прапор, герб, гімн, столиця, святкова дата), вчення про державу. Інститут держави. Атрибути держави.

Населення держави, або народ. Етнос. Нація. Політичне самовизначення етносу, нації. Зовнішнє політичне визначення етносу, нації. Внутрішнє політичне самовизначення етносу, нації.

Територія держави. Структура території держави та способи її зміни. Земна поверхня. Кордон. Вода: внутрішні води; територіальні води; континентальний шельф. Повітряна територія (повітряний стовп). Підземна територія. Правові способи зміни території держави: сецесія. Неправові (судові, силові) способи зміни території держави: окупація, анексія, ад'юдикація. Оптація.

Державна влада. Відмінність державної влади від інших форм владарювання. Публічно-політична ознака державної влади. Формалізованість (нормативність) як ознака державної влади. Легальність як ознака державної влади. Повноваження і компетенція як зміст державної влади.

Державний суверенітет. Суверенітет як політико-юридична властивість держави. Міждержавний вимір суверенітету. Сучасні внутрішньодержавні та зовнішньодержавні аспекти суверенітету. Особливості суверенітету у федеративних державах. Державний суверенітет в умовах глобалізації.

Поняття держави та її основа. Різноманітність визначень поняття держави: стародавні греки, римляни, середньовічні юристи, німецькі юристи, вітчизняні дореволюційні юристи. Еволюція наукових визначень поняття держава у радянській теорії 60–80 рр. ХХ ст. (арифметичний, формально-логічний) як похідна від права. Позитивізм і неопозитивізм та їх вплив на понятійну основу держави.

Форма держави. Форма держави і державорозуміння. Форма держави й організація державної влади: юридично визначений порядок утворення; організація влади по горизонталі та вертикалі; форми і методи здійснення влади. Трьохелементна структура форми держави: правління (встановлення), устрій (реалізація), режим (функціонування). Монократія (принцип єдності); полікратія (принцип субсидіарності); сегментарія (принцип розподілу).

Державне правління. Громадянство і підданство. Республіка (виборність) і монархія (успадкованість). Зміна державного правління. Нетипові

державні правління. Закономірності, що становлять державне правління: легальність, термін повноваження, розподіл влади.

Державний устрій. Концепція устрою держави. Централізація і децентралізація державної влади. Пряма і непряма центральна державна влада. Адміністративно-територіальна одиниця держави: регіональні, місцеві. Населений пункт. Унітарна держава. Принципи територіального устрою унітарної держави. Федеративна держава та її види. Принципи територіального устрою федеративної держави. Конфедерація.

Державний режим. Парламентський режим державної влади. Президентський режим державної влади. Урядовий режим державної влади. Закономірності, що становлять державний режим: методи режиму (прийоми, способи і засоби реалізації влади), форми режиму (відносини між владою і населенням, правозаконність).

Міжнародні (міждержавні) об'єднання держав. Фактори, які впливають на формування міжнародних об'єднань держав: міжнародний глобальний фактор; міжнародний інтеграційний фактор. Співдружність, співтовариство, союзи. Ознаки міжнародних об'єднань держав. Міжнародні політичні та військові об'єднання. Наддержава.

Юстиція: поняття та організація у сучасних державах. Правоохорона та правозахисна система сучасних держав.

Тема 4.2. Функція та сутність держави

Функція держави. Еволюція наукових підходів до розуміння поняття функції держави. Функціональні закономірності держави та фактори, що їх визначають: політична система; вчення про соціальне призначення держави; особливості та динаміка розвитку суспільства; усталена предметна діяльність держави. Функція як напрям діяльності держави: нормування (встановлення правил-норм); розсудження (вирішення спорів); відновлення правил, що були порушені (застосування примусу). Цілі, завдання, політика держави.

Форма реалізації функції держави. Правова (юридична) форма реалізації функції держави: нормотворча (законодавча) діяльність; нормозастосовча (управлінська) діяльність; правоохоронна діяльність; засновницька (установча) діяльність; контрольно-наглядова діяльність. Організаційна (неправова) форма реалізації функції держави.

Метод здійснення функції держави. Правові методи. Правові основні способи реалізації функції держави: дозвіл; зобов'язання; заборона. Правові допоміжні способи реалізації функції держави: примус; заохочення; покарання; надання пільг; виключення з переліку обов'язків; пом'якшення юридичної відповідальності; рекомендація. Правові прийоми реалізації функції держави: видання загальних нормативно-правових актів у межах компетенції та повноваження; видання індивідуальних нормативно-правових актів у межах компетенції та повноваження. Правові засоби реалізації функції держави: офіційне доведення прийнятого рішення до ві-

дома особи; внесення рішення до реєстру. Організаційні методи. Організаційні способи реалізації функції держави: дослідження; прогнозування; аналіз; програмування; експертиза; планування. Організаційні прийоми реалізації функції держави: законність; формування позитивного образу. Організаційні засоби реалізації функції держави: інформування; переконання; реклама.

Сутність держави. Фактори (економічні, соціальні, ідеологічні, культурні, моральні, релігійні), які впливають на сутність держави і визначають її. Підходи і погляди на сутність держави: гносеологічна її сутність; онтологічна сутність; соціальна сутність. Юридичний сутнісний вимір держави (концепція держави Ганса Кельзена). Ідеологічний сутнісний вимір держави (політична концепція держави).

Тема 4.3. Механізм держави

Механізм держави. Структура механізму держави: політична складова; адміністративна складова; суспільна (громадська) складова. Ефективність механізму держави: саморегулювання; саморозвиток.

Розподіл державної влади як відображення політичної складової. Розподіл влад як правова форма належної організації державної влади: американська модель; європейська модель; делегована модель; модель єдності державної влади. Концентрація і деконцентрація державної влади. Компоненти розподілу державної влади: інституціональний (наявність інститутів законодавчої, виконавчої, судової влад); функціональний (здатність інститутів системи органів державної влади самостійно здійснювати власні повноваження, які не перетинаються); суб'єктний (наявність суб'єктів, що належать до різних політичних сил, котрі виконують владні повноваження і між якими виникає конкуренція). Викривлення розподілу влад на практиці.

Державний апарат як відображення адміністративної складової. Структура державного апарату: органи державної влади; орган державного управління. Моделі (типи) державного апарату: монотеократична; моноцефальна; централізовано-сегментарна.

Державний орган. Структура державного органу: головний апарат, що безпосередньо виконує функцію держави; допоміжний апарат, який забезпечує діяльність головного апарату. Субординація. Координація. Службова дисципліна. Кабінет міністрів, або уряд. Міністерство. Державний комітет. Орган державної центральної виконавчої влади зі спеціальним статусом. Урядовий орган державної влади. Правоохоронний орган державної влади. Класифікація органів держави за місцем у системі державного апарату: первинні; вторинні. Класифікація органів держави за характером і змістом державної діяльності: органи законодавчої влади; органи виконавчої влади; органи судової влади; правоохоронні та спеціальні органи. Класифікація органів держави за способом утворення: виборні; призначувані; що успадковуються. Класифікація органів держави за часом функціонування: постійні; тимчасові. Класифікація органів держави за характером

(обсягом) повноважень: органи загальної компетенції; органи спеціальної компетенції. Класифікація органів держави за складом або порядком ухвалення рішень: одноособові; колегіальні. Класифікація органів держави за територією, на яку поширюються їхні повноваження: загальні (центральні); регіональні; місцеві (локальні).

Державна служба. Регламент. Компетенція. Повноваження. Види державної служби: політична; адміністративна; мілітаризована. Принципи державної служби: стабільність; професіоналізм і компетентність; політична нейтральність; соціальної захищеності. Державний службовець. Державний службовець неопублічного статусу. Державний службовець публічного статусу. Посадова особа. Посада. Штатний розпис. Посадова інструкція. Делегування. Розпорядчі повноваження. Дискреційні повноваження.

Легітимність державної влади як відображення громадської складової. Парламент і парламентаризм: депутатський запит, народні обговорення, комітет парламенту, фракція парламенту, уповноважений з прав людини, законодавча ініціатива, парламентське слухання. Референдум. Самоврядування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5 Правова система суспільства

Тема 5.1. Правова система

Правова реальність і правова дійсність. Правова традиція. Правові запитання. Правова система як підсистема соціальної системи. Правова доктрина. Правовий стандарт. Правова імплементація.

Верховенство права. Законність, визначеність, заборона державного свавілля, доступ до правосуддя, дотримання прав людини, недискримінація, рівність перед законом. Принцип пропорційності. Добросовісність у праві.

Правопорядок як необхідна умова функціонування та розвитку суспільства. Правопорядок і громадський порядок. Поняття і види дисципліни. Державна дисципліна. Виконавча дисципліна, її значення в роботі державного апарату. Технологічна дисципліна. Дисципліна в підприємницькій діяльності, трудовий колектив і дисципліна.

Правозаконність. Місце і роль конституції в забезпеченні законності. Конституційна законність – основа законності та правопорядку. Закони і законність. Права людини і громадянина та законність. Законність і доцільність. Законність і культура. Деформації законності в державі: причини, форми та шляхи подолання. Законність і свавілля. Форми порушення законності. Тероризм, захоплення заложників як надзвичайні форми вияву свавілля. Гарантії і методи забезпечення законності: поняття і види. Загальні та спеціально-юридичні засоби і способи, що забезпечують безперешкодне здійснення прав і свобод людини та громадянина.

Структура правової системи. Суб'єкти права. Персоніфікація та правосуб'єктність. Інтегративні властивості правової системи. Стан рівно-

ваги або стійка єдність суб'єктів права. Інституційний (суб'єкт права), функційний (стійкі зв'язки між суб'єктами права), нормативний (юридичні прийоми, способи, засоби) елемент правової системи. Інституційний елемент правової системи, або інститут суб'єкта права: людина як юридично-діяльна особа. Функційний елемент правової системи: уповноважена особа як юридично-діяльна особа в межах установлених повноважень і компетенцій із забезпечення та охорони прав людини (громадянина) як суб'єкта права. Нормативний елемент правової системи: правотворчість, правозастосування, правоохоронна.

Класифікація правових систем. Множинність правових систем. Проблема вибору критеріїв класифікації правових систем. Тип правової системи або права сім'я. Фактори, що визначили і визначають типологізації правових систем. Типологічні ознаки. Різноманітність сучасних правових сімей. Критерії об'єднання правових систем у правові сім'ї. Зміст концепції правових сімей Рене Давіда.

Міждержавна правова система як тип сучасних правових систем світу. Джерела права як головний критерій класифікації правових систем. Поняття джерела в юридичній науці: звичай (традиція), норма (закон), судовий прецедент (процес). Регламент: звичаєва регламентація; нормативна регламентація; прецедентна регламентація.

Тема 5.2. Правосвідомість і правова культура

Правосвідомість у системі форм суспільної свідомості. Взаємозв'язок з політичною, економічною, моральною, релігійною та іншими формами свідомості. Класове і загальносоціальне в правосвідомості. Структура правосвідомості. Правова ідеологія і правова психологія. Види і рівні правосвідомості. Індивідуальна, групова, масова, повсякденна, професійна, наукова. Правосвідомість громадян і посадових осіб. Канали взаємодії. Громадські думки і способи їх вивчення.

Правова культура в системі культури суспільства. Структура правової культури суспільства й окремої особи. Знання, усвідомлення, повага до права, активність у правовій сфері. Правова культура в діяльності сучасного юриста. Правовий нігілізм і правовий ідеалізм. Правова антикультура.

Правове виховання як основний засіб юридичної соціалізації особи, як цілеспрямоване формування правової культури громадян. Поняття, форми і методи правового виховання.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6 ОСНОВИ ВЧЕННЯ ПРО ПРАВО

Тема 6.1. Сутність і функція права

Регулювання у суспільстві: індивідуальний та нормативний рівень. Індивідуальне регулювання. Поняття регулятора суспільних відносин.

Праворозуміння. Правове мислення і праворозуміння. Концепції праворозуміння: марксистська, психологічна, нормативістська, природно-

правова, соціологічна. Плюралізм у розумінні права. Природне та позитивне право. Право в об'єктивному та суб'єктивному значенні. Статика і динаміка права.

Сутність права. Методологічні підходи до аналізу природи та сутності права. Право як система правил поведінки. Право як міра свободи особи. Право – міра (масштаб) поведінки особи. Застосування однакової міри (масштабу) до різних людей. Право як нормативний регулятор суспільних відносин. Класове, загальносоціальне, релігійне, національне, расове в сутності права. Ідея та ідеал права. Аксиоматичні основи права.

Ознаки права: нормативність, загальнообов'язковість, формальна визначеність, системність, вольовий характер.

Соціальне призначення права. Інструментальна та гуманістична цінність права. Право як засіб впливу на економіку суспільства: можливості й межі. Відповідність права рівню економічного розвитку суспільства. Соціально-економічні інтереси в праві. Творча роль права. Право і політика. Політика в праві. Способи і форми відображення в праві державних, класових, інших соціальних інтересів. Право і соціальна структура суспільства. Право і національна структура суспільства, право і національні відносини. Особливості відображення в праві інтересів нації, народу. Право і управління. Право і власність.

Соціальні й технічні норми, їх поняття, ознаки, особливості, взаємозв'язок та співвідношення. Єдність і класифікація сучасних соціальних норм: політичні, правові, норми моралі, норми громадських організацій (корпоративні), звичаї, традиції, естетичні та інші норми. Загальне й особливе в соціальних нормах.

Співвідношення права і моралі: єдність, різниця, взаємодія, взаємозв'язок. Суперечності між правом і мораллю та шляхи їх подолання. Право і світська мораль. Роль права в розвитку і зміцненні моральності суспільства. Значення моралі у підвищенні правової культури і формування поваги до права. Національні традиції і право.

Співвідношення права і релігійних норм: єдність, різниця, взаємодія, взаємозв'язок. Право і релігійна мораль.

Тема 6.2. Джерела та принципи права

Співвідношення понять “форма” і “джерело” права. Класифікація джерел права.

Нормативно-правовий акт як джерело права. Нормативно-технічні акти. Закон як вид нормативно-правового акта. Верховенство закону. Конституція як основний закон держави. Підзаконні нормативні акти.

Судовий прецедент і судова практика як джерело права. Співвідношення судового прецеденту та інших форм права.

Правовий звичай як джерело права. Співвідношення права і звичаю. Правовий звичай. Звичаєве право.

Нормативно-правовий договір як джерело права: типовий і зразковий. Договір. Міждержавні та міжнародні договори.

Правова доктрина як джерело права.

Принципи права. Основоположні принципи, загальноправові, міжгалузеві, галузеві. Справедливість і право.

Тема 6.3. Правове регулювання

Правове регулювання: об'єкт, предмет. Стадія формування об'єктивного права. Стадія виникнення суб'єктивного права. Стадія реалізації права. Застосування права. Специфічність правового регулювання. Нормативне та індивідуальне регулювання. Централізоване і децентралізоване регулювання. Субординаційне та координаційне регулювання. Механізм правового регулювання.

Методи, способи, типи правового регулювання. Диспозитивний та імперативний метод правового регулювання. Допоміжні (субсидіарні) методи правового регулювання: рекомендаційний, заохочувальний. Правові режими: міжгалузеві й галузеві, матеріальні та процесуальні, договірні й законні, тимчасові й постійні. Режим найбільшого сприяння. Дозвіл, зобов'язання, заборона. Типи правового регулювання.

Правові стимули й обмеження в механізмі правового впливу: поняття, ознаки, види. Правові заохочення: поняття, ознаки, функції, види. Співвідношення заохочення і примусу в праві. Правові пільги: поняття, ознаки, функції, види. Співвідношення переконання та примусу в праві.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7 ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ

Тема 7.1. Правові відносини

Правові відносини як особлива форма суспільних відносин, як форма реалізації права. Передумови виникнення правовідносин. Взаємозв'язок норм права і правовідносин. Склад (елементи) правовідносин: суб'єкт, об'єкт, суб'єктивні права, юридичні обов'язки.

Суб'єкт правовідносин: правоздатність, дієздатність, деліктоздатність. Обмеження деліктоздатності. Правосуб'єктність. Правовий статус. Індивідуальні та колективні суб'єкти права. Громадянин, платник податків, посадова особа, державний орган, громадська організація, держава, соціальна спільнота. Юридична особа. Держава як суб'єкт права. Трансформація суб'єктів права в умовах інформаційного суспільства. Гендерна юриспруденція. Ювенальна юриспруденція.

Об'єкти правовідносин. Особливості об'єктів у різних видах правовідносин.

Фактичний і юридичний зміст правовідносин. Поняття, структура і види суб'єктивних прав та юридичних обов'язків.

Підстави виникнення, зміни і припинення правовідносин. Юридичні факти: поняття, особливості. Класифікація юридичних фактів. Прості й складні юридичні факти. Дії, події, юридичні стани. Фактичний (юридичний) склад.

Тема 7.2. Юридична поведінка

Право і поведінка. Правова поведінка. Мотивація поведінки особистості та правовий чинник. Воля, свідомість і форми їх вияву в правовому житті особи. Обов'язок.

Правомірна поведінка. Об'єктивний і суб'єктивний бік правомірної поведінки. Примат поваги конституції, законів у мотивуванні поведінки і правова звичка. Види правомірної поведінки. Соціально-правова активність особи. Конформістська та маргінальна поведінка. Громадянський обов'язок і соціальна відповідальність. Норма права як міра визначення правомірної поведінки.

Зловживання правом. Об'єктивно неправомірне діяння.

Правопорушення. Юридичний склад правопорушення. Суб'єкт і об'єкт, суб'єктивний і об'єктивний бік правопорушення. Види правопорушень. Провина, проступок, злочин. Соціальна природа і причини злочинності, інших правопорушень. Причинний зв'язок. Казус.

Тема 7.3. Юридична відповідальність

Соціальна відповідальність та її види. Поняття й основні ознаки юридичної відповідальності. Мета, функції та принципи юридичної відповідальності. Правопорушення – підстава притягнення до юридичної відповідальності. Її відмінність від моральної та політичної відповідальності та інших видів державного примусу.

Юридична відповідальність і правові санкції. Види юридичної відповідальності. Підстави юридичної відповідальності. Обставини, що виключають юридичну відповідальність, і підстави, що звільняють від юридичної відповідальності. Презумпція невинуватості. Види юридичних санкцій.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8 ПРАВОВА НОРМА

Тема 8.1. Норма права

Норма та нормативність права. Загальний характер правових норм. Формальна визначеність, загальнообов'язковість, системність, неодноразовість дії, зв'язок з державою, неперсоніфікованість адресата. Представницько-зобов'язальний характер норм. Можливість державного примусу в забезпеченні реалізації правових норм.

Логічна структура норми права. Проблема елементного складу структури норми права. Загальна характеристика гіпотези, диспозиції, санкції. Позитивне зобов'язання, дозвіл і заборони в змісті правових норм.

Види правових норм. Науково-практичне значення класифікації норм права. Заборонні норми права. Заохочувальні норми права. Колізійні норми права. Пільгові норми права. Рекомендаційні норми права. Матеріальні норми права. Процесуальні норми права. Нормативно-правові приписи. Відмінність норм права від індивідуальних правових приписів. Відмінність

правових норм від порад, закликів, звернень, рекомендацій, директив державних органів. Норми права і статті нормативно-правового акта, їх співвідношення. Способи викладення правових норм в актах держави.

Нормативно-правовий акт: ознаки. Закон, кодекс, підзаконні нормативно-правові акти. Верховенство законів і конституційний нагляд. Конституційний Суд.

Дія норм права. Дія норм права у часі. Дія норм права у просторі. Дія норм права за колом осіб.

Витоки і засади норм міжнародного права. Міжнародне право та його структура. Пріоритет міжнародного права над національним правом.

Тема 8.2. Система права і законодавства

Система права, її відмінність від правової системи. Основні елементи системи права. Предмет і метод правового регулювання як підстава розподілу права на галузі. Поняття й ознаки галузі права. Інститут права. Міжгалузеві та галузеві інститути права. Субінститут права. Приватне і публічне право. Матеріальне і процесуальне право. Еволюція системи права.

Система права і система законодавства, їх співвідношення та взаємозв'язок. Законодавство. Система законодавства. Система законодавства та форма державного устрою. Трансформація систем права і законодавства в умовах глобалізації та регіональної інтеграції.

Систематизація нормативно-правових актів: поняття, принципи, види. Інкорпорація та її різновиди. Консолідація. Кодифікація. Спеціалізація та уніфікація українського законодавства. Використання електронно-обчислювальної техніки для обліку і систематизації законодавства.

Тема 8.3. Нормотворчість

Правотворення та правотворчість: поняття і співвідношення. Правотворювальні фактори. Зміст, мета і суб'єкти правотворчості. Правотворчість у різних правових системах. Цивілізаційні форми і процеси правотворчості в сучасних демократичних країнах. Види правотворчості, органи правотворчості.

Законодавчий процес. Правотворча і законотворча ініціатива. Стадії створення нормативно-правових актів. Оприлюднення та опублікування закону. Порядок опублікування і набуття чинності нормативних актів.

Юридична техніка для правотворчості, правозастосування і систематизації законодавства. Засоби, правила і прийоми як елементи юридичної техніки. Мова та стиль правових актів. Текст права. Доктринальні основи юридичної техніки.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 9 ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЯ

Тема 9.1. Юридичний процес

Юридична діяльність: нормотворча, правозастосовча, інтерпретаційна, тлумачна, правосуддя.

Процесуальність як характеристика права. Юридичний процес та юридична процедура. Процесуальне провадження. Процесуальна стадія. Процесуальний режим.

Судовий процес. “Правова формула” Густава Радбруха. “Правовий метод” Франсуа Жені. “Пошук права” Євгена Ерліха. “Природа судового процесу” Бенджаміна Кардозо. Теорія “судового розсуду” Аарона Барака. Правовий “неотекстуалізм” Антоніна Скаліа.

Юридична конфліктологія. Філософське та теоретико-правове осягнення юридичного конфлікту. Юридичний спір. Правові методи і засоби виходу з юридичного конфлікту. Правовий компроміс.

Тема 9.2. Застосування права

Реалізація права. Форми і способи реалізації права. Дотримання, виконання, використання права як безпосередні форми реалізації права. Механізм правореалізації.

Правозастосування як особлива форма реалізації права. Необхідність правозастосування. Стадії процесу застосування права. Аналіз фактичних обставин справи, встановлення істини в процесі застосування, вибір і тлумачення норми права для застосування і перевірка її достовірності. Механізм правозастосування. Правова презумпція. Правова преюдиція. Правова фікція. Умови та юридичні гарантії законного й обґрунтованого застосування права.

Юридична кваліфікація і докази. Доказ і доказування. Юридична аргументація. Юридична позиція.

Застосування права в умовах колізій і прогалин у законодавстві. “Війна законів”: причини, форми, перспективи. Юридичні колізії та способи їх вирішення. Аналогія закону й аналогія права. Правовий вакуум.

Акт застосування права. Індивідуальні юридичні акти. Відмінність правозастосовних актів від нормативних. Ефективність правозастосовних актів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 10 ПРАВОТЛУМАЧЕННЯ

Тема 10.1. Тлумачення норм права

Необхідність тлумачення норм права. З’ясування, роз’яснення та інтерпретація змісту правових норм. Суб’єкти тлумачення: державні й недержавні органи, посадові особи і громадяни. Види тлумачення за суб’єктами. Офіційне і неофіційне тлумачення. Доктринальне тлумачення. Різновиди офіційного тлумачення. Нормативне і казуальне, легальне, автентичне тлумачення. Правова інтерпретація.

Способи тлумачення змісту правових норм: філологічне (граматичне), логічне, історично-політичне, теологічне (цільове), функціональне, спеціально-юридичне. Тлумачення за обсягом: буквальне (адекватне), поширене й обмежувальне тлумачення.

Акти тлумачення норм права: поняття, особливості, види. Юридична природа і значення актів офіційного тлумачення (інтерпретаційних актів).

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ

Змістовий модуль 1. Юридична наука			
До кожного визначення доберіть правильне поняття і позначте його порядковий номер			
1	Юриспруденція		суспільна діяльність у сфері правової освіти, науки і практики
2	Юридичне знання		перевірений практикою або теоретично обґрунтований результат пізнання фактів державно-правової дійсності
3	Юридична категорія		терміно-поняття, за допомогою якого досягається пізнання загальних, суттєвих ознак і властивостей
4	Формула поняття, основа юридичної конструкції		юридична дефініція або визначення
5	Судження		логіко-текстовий або мисленнєвий опис фактів державно-правової дійсності
6	Узагальнення		мисленнєве поєднання у ціле ознак і властивостей явищ державно-правового буття у вигляді стійкої позиції або твердження
7	Розуміння		процес і результат цілеспрямованої мисленнєвої діяльності людини з приводу державно-правового буття
Змістовий модуль 2. Юридична методологія			
До кожного визначення доберіть правильне поняття і позначте його порядковий номер			
1	Юридичний термін		слово або словосполучення з відтінком спеціального значення
2	Юридичний метод		пізнання за визначеним алгоритмом з використанням спеціальних термінів, їх конструкцій
3	Юридичне мислення як складова юридичного методу		алгоритм усвідомлення дій і подій за допомогою спеціальних терміно-понять та логіки
4	Юридична догма як складова юридичного методу		нормативно визначена значуща поведінка як основа належної діяльності

5	Юридична конструкція як складова юридичного методу		прийом побудови (конструювання) фактів, що мають або можуть мати юридичне значення
6	Методологія		теоретична основа організації дослідження, або система методів пізнання
7	Метод		спосіб пізнання
8	Методика		сукупність методів, випробовуваних для виконання певного завдання
9	Методологічний принцип		вихідне положення ідеї
10	Методологічний підхід		світоглядна ідея
11	Метод аналогії		висновок на основі схожості суттєвих ознак
12	Метод моделювання		конструювання уявного чи наявного еталона, зразка, стандарту у вигляді гіпотези або аксіоми
13	Історичний метод		сприйняття об'єкта як змінного в часі та просторі
14	Метод класифікації		групування за певними родовими або видовими ознаками (критеріями)
15	Метод абстрагування		мисленнєвий відрив окремих елементів об'єкта пізнання і розгляд їх ізольовано
16	Гіпотетичний метод		формування припущення на основі сутності
17	Метод ідеалізації		конструювання шляхом позбавлення певних властивостей або наділення гіпотетичними властивостями
18	Аксиоматичний метод		формулювання концепції без доказів
19	Системно-структурний метод		розкладання об'єкта на частини, встановлення взаємозв'язку між ними
20	Проблемно-хронологічний метод		визначення проблеми та дослідження її у хронологічному вимірі
21	Прийом формалізації (метод)		виокремлення елемента об'єкта як абстрактного явища
22	Метод порівняння		установлення розбіжностей чи виокремлення спільного
23	Математичний метод		аналіз кількісних показників стану, динаміки змін

Змістовий модуль 3. Основи державознавства

До кожного визначення доберіть правильне поняття і позначте його порядковий номер

1	Державорозуміння		процес і результат пізнання держави як цілісного соціального явища, що має ознаки і властивості
2	Організація		прийом суспільного управління, що базується на життєво необхідній потребово-інтересовій діяльності людей
3	Регулювання		прийом суспільного управління, що базується на правилах як основі порядку діяльності людей у реалізації потреб та інтересів
4	Правова держава		ідеальний тип держави правового типу, основу якої визначають права людини
5	Соціально-правова держава		держава правового типу, в якій соціальний (патерналістський) захист людини є невід'ємною складовою прав людини
6	Модель позитивної соціальної держави		соціально-правова держава, яка функціонує на засадах нормативно визначеного патерналізму
7	Модель держави соціальної безпеки		соціально-правова держава, яка функціонує на засадах безпечних умов життя людини
8	Самоврядування		прийом суспільної організації, який ґрунтується на здатності групи людей приймати самостійно рішення, в межах тієї чи іншої території з приводу реалізації спільного інтересу
9	Громадянське суспільство		позадержавна сфера суспільних відносин, здатних впливати на державну владу
10	Права людини		юридичні прийоми і способи реалізації соціально-правових можливостей окремо взятої людини
11	Гарантії прав людини		система загальних і спеціальних юридичних прийомів, засобів та способів, які у своїй єдності сприяють їх реалізації

12	Механізм гарантії прав людини		прийоми, способи, що у своїй єдності сприяють реалізації, захисту, відновленню прав людини
13	Політична система суспільства		необхідна умова суспільної цілісності або сукупність явищ політики, що функціонують на засадах конкуренції її учасників
14	Демократія		принцип функціонування політичної системи суспільства, ознакою якого є рівний доступ громадян до участі у політиці
15	Політична влада		публічна організація суспільства, яка базується на засадах конкуренції різних за інтересами груп громадян, що нав'язують свою волю суспільству з приводу суспільної цілісності

Змістовий модуль 4. Правове вчення про державу

До кожного визначення доберіть правильне поняття і позначте його порядковий номер

1	Держава		публічно-територіальна, інституціональна організація політичної влади суспільства на засадах громадянства (або підданства), розмежування публічних і приватних інтересів у діяльності уповноважених осіб
2	Зміст (структура) держави		структурована певним чином єдність елементів, комбінація взаємозв'язків між якими утворює, утримує і підтримує або виявляє державу як цілісне явище, сприяє пізнанню її властивостей, місця, ролі, призначення в системі суспільних відносин
3	Інститут держави		структурна єдність елементів суспільної організації, що мають як юридичну, так і фактичну соціальну природу походження, пов'язаних з легальністю і легітимністю державної влади як умови стабільного безпечного розвитку суспільства

4	Населення держави	населення, що проживає на певній території, підпорядковане публічній владі, з якою пов'язується уявлення належного (справедливого) суспільного порядку
5	Суверенітет держави	політико-юридична властивість державної влади, обумовлена єдністю політичного змісту, або можливості правителя незалежно, самостійно формувати і здійснювати свою волю
6	Державна влада	публічна, політична, формалізована, легалізована діяльність спеціально уповноважених або державно-владних осіб, спрямована на підпорядкування своїй волі поведінки людей та діяльності їхніх об'єднань, що розташовуються на території держави
7	Легальність і легітимність державної влади	ознаки, за якими відрізняють державну владу від інших подібних їй влад, умови, за якими владу в суспільстві визначають державною
8	Адміністративно-територіальний устрій держави	територіальна організація державної влади, яка супроводжується поділом на адміністративно-територіальні одиниці в руслі централізації чи децентралізації як напрямів вибору оптимального стану її цілісності та єдності
9	Розподіл державної влади	конституційний принцип організації державної влади як сукупності різних владних функцій, що здійснюються незалежними один від одного органами державної влади та характеризуються різним способом їх формування, терміном діяльності, взаємною незамінністю
10	Інституціональний компонент розподілу влади	наявність інститутів законодавчої, виконавчої, судової влади у системі органів державної влади
12	Функціональний компонент розподілу влади	здатність інститутів системи органів державної влади самостійно здійснювати власні повноваження, які не перетинаються

13	Суб'єктний компонент розподілу влади	наявність суб'єктів, що належать до різних політичних сил, які виконують владні повноваження і між якими виникає конкуренція
14	Форма держави	система поєднаних способів організації, територіальної реалізації і методів здійснення державної влади
15	Правління (встановлення) як елемент форми держави	легальність як можливість виокремити державну владу серед інших публічних влад
16	Устрій (реалізація) як елемент форми держави	здатність державної влади поширюватися на певній визначеній території
17	Режим (здійснення, застосування) як елемент форми держави	прийоми, способи, засоби здійснення державної влади
18	Державне правління	елемент форми держави, який характеризує структурну організацію влади, стійкий порядок (спосіб) формування вищих органів державної влади
19	Державний устрій	елемент форми держави, який характеризує територіальну структуру організації державної влади
20	Державний режим	елемент форми держави, який характеризує систему методів здійснення або застосування державної влади
21	Парламентський режим державної влади	порядок функціонування державної влади, за якого парламент проявляє певну гнучкість у дотриманні принципу розподілу влади
22	Президентський режим державної влади	порядок функціонування державної влади, за якого чітко дотримується принцип розподілу влади
23	Урядовий режим державної влади	порядок функціонування державної влади, за якого визнається пріоритет виконавчої влади над іншими
24	Міжнародні об'єднання держав	союз (товариство, співдружність) суверенних держав, створений переважно під впливом політичних глобальних факторів міжнародних відносин для досягнення певних цілей і здійснення відповідних напрямів діяльності на основі економічної інтеграції

25	Функція держави	стала, постійна, необхідна дія, в якій втілюються суть і призначення, роль і місце держави у суспільстві або основні напрями, види її управлінської діяльності
26	Нормовстановлювальний напрям функції держави	розробка правил (регламентування) суспільних відносин
27	Нормозабезпечувальний напрям функції держави	організація суду і застосування примусу
28	Юрисдикційний напрям функції держави	формалізація статусу людей – громадян (підданих) як умова нормопорядку в суспільстві
29	Форма реалізації функції держави	нормативно визначений вид державної діяльності, який обумовлений її сутністю, головним призначенням у системі суспільних відносин
30	Правова форма реалізації функцій держави	однорідна за своїми зовнішніми ознаками діяльність державних органів та їхніх осіб, яка має правові наслідки і пов'язана з виданням нормативно-правових актів
31	Нормотворча (законодавча) діяльність	сукупність юридично значущих дій уповноважених осіб, спрямованих на розробку, прийняття, зміну та систематизацію нормативно-правових актів
32	Нормозастосовна (управлінська) діяльність	сукупність юридично значущих дій уповноважених посадових державно-владних осіб відповідно до їхньої компетенції та повноважень із застосування норм шляхом створення індивідуально-правових актів згідно з конкретними життєвими ситуаціями, які мають юридичні наслідки
33	Правоохоронна діяльність	сукупність юридично значущих регламентованих процесуальних дій спеціально уповноважених осіб з охорони норм, яка супроводжується застосуванням примусу
34	Засновницька (установча) діяльність	сукупність юридично значущих дій, спрямованих на формування, скасування, зміну органів держави, їх структурних підрозділів

35	Контрольно-наглядова діяльність	сукупність юридично значущих дій уповноважених осіб з контролю за дотриманням вимог норм права підконтрольними органами, посадовими особами в межах їхньої компетенції та повноважень
36	Організаційна (неправова) форма реалізації функцій держави	однорідна за своїми зовнішніми ознаками діяльність органів державної влади, яка не передбачає правових (юридичних) наслідків
37	Механізм держави	динамічний бік внутрішньої організації та зовнішньої взаємодії апарату державної влади як проявів утримання і підтримання цілісності держави, де показником належної внутрішньої структурної організації виступають інституціонально оформлені критерії оцінки реалізації мети і завдань, функції держави або зовнішньої взаємодії
38	Політичний складова механізму державної влади	момент реалізації функції держави в напрямі формування, конкретизації перспектив стратегії безпечних умов, моделей суспільного розвитку
39	Адміністративна складова механізму державної влади	момент ефективної реалізації функції держави у забезпеченні умов розвитку відповідно до фіксованих завдань і цілей, у межах визначених повноважень і компетенцій державних органів та уповноважених осіб
40	Суспільна (громадська) складова механізму державної влади	момент участі громадян у реалізації функції держави в контексті контролю за діяльністю апарату державної влади та зворотного зв'язку
41	Державний апарат	нормативно регламентована система державних органів, структурно обумовлена реалізацією функції держави
42	Орган державної влади	елемент системи державного апарату, сфера державної влади, які безпосередньо володіють державно-владними повноваженнями

43	Орган державного управління	елемент системи державного апарату, сфера державного управління, які реалізують державно-владні повноваження
44	Субординація	службові відносини між державними органами, їх підрозділами, державними службовцями, побудовані за принципом ієрархії як умови дотримання правил службової дисципліни
45	Координація	службові відносини між державними органами, їх підрозділами, державними службовцями, побудовані за принципом узгодження взаємних дій як умови досягнення загальних завдань і цілей
46	Державна служба	регламентована законодавством професійна, оплатна діяльність уповноважених осіб (державних службовців) у державних органах влади, установах і підприємствах щодо реалізації функцій, досягнення цілей і виконання завдань держави
47	Регламент державної служби	нормативно визначена, передбачувана діяльність уповноважених осіб у виконанні завдань, досягненні цілей та реалізації функції держави
48	Компетенція і повноваження	зміст і система діяльності державних службовців на державних посадах у виконанні завдань, досягненні цілей та реалізації функції держави
49	Політична державна служба	сфера вищих або центральних державно-владних повноважень і компетентностей державної влади
50	Адміністративна державна служба	сфера державного управління пов'язаної з реалізацією державної влади
51	Мілітаризована державна служба	сфера повноважень і компетентностей у державних органах, установах, підприємствах, пов'язана безпосередньо із застосуванням примусу
52	Дискреційні повноваження	право органу державної влади, посадової особи на свій розсуд визначати вид і зміст (повністю або частково) управлінського рішення

53	Розпорядчі повноваження	право органу державної влади, уповноваженої особи приймати рішення, обов'язкові для виконання іншими особами
54	Делегування	зв'язок між різними повноваженнями, можливості передачі повноважень іншому державному органу чи державному службовцю, які беруть на себе відповідальність за їх виконання

Змістовий модуль 5. Правова система суспільства

До кожного визначення доберіть правильне поняття і позначте його порядковий номер

1	Державно-правові явища	необхідна (нормативна та інституціональна) форма реалізації свобод людини і суспільства
2	Порівняльне право	нормативно визначена галузь юридичних знань, наука і навчальна дисципліна
3	Соціально-типова ситуація	суспільні відносини, зміст і характер яких у різних країнах виявляють схожі практики і тенденції регламентації у вигляді стійких інституціональних утворень, передбачуваність і прогнозованість яких сприяє мінімізації, запобіганню наростання можливих конфліктних негативних ситуацій
4	Правова реальність	прийом усвідомлення правових явищ з позиції об'єктивно існуючих, не залежних від конкретних умов та волі суб'єкта, процесу їх пізнання
5	Правова дійсність	прийом усвідомлення правових явищ з позиції конкретної поведінки учасників суспільних відносин залежно від конкретних умов та волі суб'єкта права, онтології пізнання, яка супроводжується врахуванням у тому числі несуттєвих фактів, що супроводжують правове явище у процесі реалізації

6	Правова традиція	сукупність глибоко вкорінених, історично зумовлених підходів до соціальної природи права, ролі права у суспільстві, державного устрою, способу, згідно з яким право утворюється, застосовується, вивчається і викладається
7	Середня (серединна) норма	абстрактна норма-позиція, своєрідний баланс, який досягається у результаті порівняльного дослідження
8	Правова імплементація	перенесення (введення) у національне право норм і принципів міжнародних актів або норм з іншої національної системи права, складова сучасного процесу нормотворення (юридична техніка)
9	Правовий стандарт	оцінна або описова міжнародна категорія формування уявлення правового належного, імplementована норма, що визначає напрями і зміст прав людини у національному праві.
10	Правова система суспільства	цілісна структурно організована за допомогою юридичних норм стійка взаємодія суб'єктів права, що забезпечує досягнення належного правопорядку як необхідної умови функціонування соціальної системи
11	Романо-германська правова система	тип правової системи, який базується на нормативній регламентації суспільних відносин
12	Англо-американська правова система	тип правової системи, який базується на прецедентній регламентації суспільних відносин
13	Традиційна правова система	тип правової системи, який базується на звичаєвій регламентації суспільних відносин
14	Гібридна або змішана правова система	тип правової системи, який сформувався під впливом тієї чи іншої правової системи, що сприяло запровадженню кількох домінантів суспільної регламентації

15	Правосвідомість	сукупність емоцій, почуттів, настанов, ідей, теорій, концепцій, за допомогою яких відображається правова дійсність, формуються ставлення до права та юридичної практики, ціннісна орієнтація щодо правової поведінки, бачення перспектив і напрямів розвитку правової системи
16	Правова психологія	сукупність емоцій, почуттів і настанов з приводу права, окремих правових явищ та процесів
17	Правова ідеологія	сукупність ідей, теорій та концепцій, що відображають і оцінюють правову дійсність
18	Деформація правосвідомості	викривлене ставлення до права та юридичної практики, спотворення ціннісної орієнтації щодо юридично значущої поведінки
19	Правовий інфантилізм	різновид викривленої правосвідомості у формі недостатньої глибини правових знань у правозастовчій практиці
20	Правовий ідеалізм	різновид викривленої правосвідомості у формі переоцінки реальних можливостей правового впливу на суспільні відносини
21	Правовий дилетантизм	різновид викривленої правосвідомості у формі вільного поводження з правом, неадекватного тлумачення норм, неправильної оцінки правової ситуації
22	Правова демагогія	різновид викривленої правосвідомості у формі однобічного, політично мотивованого сприйняття правової дійсності
23	Правовий нігілізм	різновид викривленої правосвідомості у формі скептичного, негативного, зневажливого оцінювання правових вимог закону
24	Правова культура суспільства	різновид правової культури, що відображає систему цінностей, які належать до правової дійсності цього суспільства

25	Правова субкультура	частина правової культури суспільства, яка в певних аспектах (цінностях) відрізняється від неї
Змістовий модуль 6. Основи вчення про право		
До кожного визначення доберіть правильне поняття і позначте його порядковий номер		
1	Праворозуміння	процес і результат цілеспрямованої мисленнєвої діяльності людини, який передбачає пізнання права, сприйняття і ставлення до нього як до цілісного соціального явища, що має ознаки і властивості
2	Позитивне право	правила, які існують унаслідок їх утвердження уповноваженим державним органом або особою
3	Природне право	правила, які людиною не створюються, а існують як іманентні властивості людського буття
4	Об'єктивне право	сукупність норм права, закріплених у відповідних юридичних джерелах
5	Суб'єктивне право	юридичні можливості суб'єкта права на основі правил об'єктивного права
6	Юридичний позитивізм	підхід до праворозуміння, який базується на державно-владній обґрунтованості права як сукупності норм
7	Класичний позитивізм	підхід до праворозуміння, який базується на природі наказу суверена, а право обумовлено саме вимогою певної поведінки
	Сучасний позитивізм	підхід до праворозуміння, який базується на природі правил визнання або легітимності норм, які можна вважати правом
8	Соціологічний позитивізм	підхід до праворозуміння, який базується на сприйнятті юридичних норм як вторинних порівняно з фактичними правилами, що становлять зміст суспільних відносин як джерел формально визначених правил
9	Право	система загальнообов'язкових норм

		і принципів, спрямованих на забезпечення індивідуальної свободи і суспільного порядку, ефективна дія яких підтримується та охороняється державою
10	Регулятивне право	функціональна обумовленість права досягати суспільного порядку шляхом створення правил поведінки, в яких зафіксовано суб'єктний та об'єктний склад суспільних відносин, визначено права й обов'язки їхніх учасників
11	Охоронне право	функціональна обумовленість права досягати суспільного порядку шляхом забезпечення реалізації існуючих регулятивних правил через заходи юридичної відповідальності
12	Соціальна норма	правило поведінки загального характеру, ефективна дія яких у суспільстві забезпечується засобами соціального впливу
13	Правова норма	правило поведінки загального характеру, ефективна дія якого у суспільстві забезпечується засобами юридичного впливу
14	Звичаєве право	правила поведінки, які набули загального характеру у зв'язку із взаємодією з правом як субсидіарним регулятором суспільних відносин
15	Нормативне право	правила поведінки, які є формально визначеними, загальнооб'язковими, забезпечені державним примусом
16	Прецедентне право	правила поведінки загального характеру, що набули статусу основного регулятора суспільних відносин у результаті судової практики
17	Корпоративне право	правила поведінки, які подібно до правових норм утворюють суспільний порядок у межах окремих суспільних організацій та об'єднань громадян
18	Джерело права	визнана у конкретному суспільстві

		офіційна форма зовнішнього вираження та закріплення норм права, посилення на яку підтверджує їх існування
19	Форма права	засіб зовнішнього вираження норм
20	Нормативно-правовий акт	офіційний письмовий документ, прийнятий уповноваженим суб'єктом нормотворчості, який установлює, змінює чи скасовує норму права
21	Правовий звичай	джерело права, яке підтверджує юридично обов'язкове правило, що склалося внаслідок одноманітного тривало застосування
22	Нормативно-правовий договір	двостороння або багатостороння угода, яка встановлює, змінює чи скасовує норми права
23	Судовий прецедент	рішення суду в конкретній справі, що є обов'язковим для суду тієї самої або нижчої інстанції у вирішенні у майбутньому всіх аналогічних справ
24	Правова доктрина	визнані юридичною спільнотою ідеї, концепції, вчення та теорії, що використовуються як допоміжний засіб для визначення змісту правових норм
25	Принцип права	найбільш загальна і стабільна вимога, що сприяє утвердженню та захисту суспільних цінностей, визначає характер права і напрями його розвитку
26	Формальна справедливість	аспект принципу правової справедливості в однаковому ставленні до однакового, або неупередженість
27	Змістовна справедливість	аспект принципу правової справедливості в незмінному і постійному прагненні надати кожному належне йому право, або пропорційність
28	Процедурна справедливість	аспект принципу правової справедливості в додержанні процедурних правил, спрямованих на забезпечення неупередженості та пропорційності
29	Правова визначеність	загальний принцип права,

		що базується на ідеї передбачуваності дій суб'єкта права згідно з чинними нормами права
30	Пропорційність	загальний принцип права, що базується на ідеї справедливості або верховенстві права
31	Добросовісність	загальний принцип права, що базується на необхідності сумлінної і чесної поведінки суб'єкта права під час здійснення своїх суб'єктивних прав, що допомагає усунути або пом'якшити недоліки абстрактної та формальної природи права
32	Розумність	загальний принцип права, що базується на розсудливості або здоровому глузді учасників суспільних відносин у процесі реалізації суб'єктивних прав, необхідності врахування шкідливих наслідків з погляду стандарту розумної людини
33	Регламент	напрямок вибору правового моделювання суспільних відносин
34	Об'єкт правового регулювання	складова правового регулювання, спрямована на поведінку людини та їхніх об'єднань
35	Предмет правового регулювання	складова правового регулювання, спрямована на суспільні відносини, впорядкування яких можливе і водночас доречно саме за допомогою юридичних засобів
36	Стадія формування об'єктивного права	елемент стадії правового регулювання у вигляді юридичної регламентації суспільних відносин як складової нормотворчості
37	Стадія виникнення суб'єктивного права	елемент стадії правового регулювання у вигляді визначення прав та обов'язків учасників суспільних відносин
38	Стадія реалізації права	елемент стадії правового регулювання у вигляді фактичного втілення норм права у поведінці учасників суспільних відносин
39	Стадія застосування	факультативна стадія правового

	права		регулювання, що супроводжується забезпеченням реалізації суб'єктивних прав залученням уповноважених державних органів та посадових осіб
40	Нормативне регулювання		різновид юридичного засобу регулювання суспільних відносин, яке здійснюється на основі створення уповноваженими суб'єктами нормативно-правових актів
41	Індивідуальне регулювання		різновид юридичного засобу регулювання суспільних відносин, яке здійснюється шляхом видання уповноваженими суб'єктами індивідуальних правових актів
42	Централізоване регулювання		різновид компетентнісного правового регулювання, де повноваження належать лише центральним органам державної влади
43	Децентралізоване регулювання		різновид компетентнісного характеру правового регулювання, де повноваження належать місцевим органам державної влади, місцевим органам самоврядування
44	Субординаційне регулювання		не передбачає погодження правил із суб'єктами, на яких поширюється їхня дія
45	Координаційне регулювання		передбачає узгодження із суб'єктами правил, на яких поширюється їхня дія
46	Юридичне дозволяння		визнання за особою суб'єктивного права здійснити певні юридично значущі дії або утриматися від них, вільно обирати варіант власної поведінки
47	Юридична заборона		покладання на особу юридичного обов'язку виконати певні дії, регламентовані нормами права
48	Юридичне зобов'язання		покладання на особу юридичного обов'язку утриматися від певних дій
49	Загальнодозвільне регулювання		тип правового регулювання, який ґрунтується на поєднанні загального юридичного дозволяння у формі визнання права з установленням окремих обмежень за допомогою юридичних заборон
50	Спеціальне дозвільне		тип правового регулювання, який

	регулювання		ґрунтується на поєднанні загальної юридичної заборони зі спеціальним юридичним дозволянням у формі дозволу
51	Диспозитивне регулювання		метод правового регулювання, який передбачає впорядкування поведінки суб'єктів правових відносин шляхом установлення правил, що визначають межі дозволеної поведінки, субсидіарні правила, правила-принципи регулювання у певній сфері суспільних відносин
52	Імперативне регулювання		метод правового регулювання, який передбачає впорядкування поведінки суб'єктів правових відносин шляхом їх категоричної та докладної регламентації юридичними правилами, неможливістю встановлення цими суб'єктами інших правил поведінки на власний розсуд
53	Субсидіарне регулювання		метод правового регулювання, який передбачає впорядкування поведінки суб'єктів правових відносин шляхом використання рекомендаційних і заохочувальних прийомів
54	Правовий режим		особливий порядок правового регулювання певної сфери суспільних відносин, який забезпечується шляхом специфічного поєднання та співвідношення його методів, способів і типів

Змістовий модуль 7. Правові відносини

До кожного визначення доберіть правильне поняття і позначте його порядковий номер

1	Правові відносини		суспільні відносини, врегульовані правом, учасники яких є носіями суб'єктивних прав та юридичних обов'язків
2	Склад правовідносин		юридична конструкція, яка включає сукупність елементів, необхідних для його виникнення: об'єкт, суб'єкт, юридичний зміст, юридичний факт
3	Суб'єкт правовідносин		учасники, які є носіями суб'єктивних

		прав та юридичних обов'язків
4	Правосуб'єктність	здатність особи бути суб'єктом права
5	Правоздатність	здатність суб'єкта права мати суб'єктивні права та юридичні обов'язки
6	Дієздатність	здатність суб'єкта права своїми діями набувати права та обов'язки, самостійно їх реалізовувати
7	Правовий статус	сукупність суб'єктивних прав, юридичних обов'язків і законних інтересів суб'єктів права
8	Об'єкт правовідносин	матеріальне або нематеріальне благо, заради якого суб'єкти вступають у правовідношення
9	Юридичний обов'язок	установленої нормами права ступінь належної поведінки
10	Юридичний факт	життєві обставини, з якими норми права пов'язують настання певних правових наслідків – виникнення, зміну або припинення правових відносин
11	Юридична дія	різновид юридичного факту за вольовою ознакою вчинок особи
12	Юридична подія	різновид юридичного факту за вольовою ознакою життєві обставини, настання яких не залежить від волі людини
13	Юридичний акт	різновид правомірного юридичного факту, дія якого спрямована на досягнення певного правового результату
14	Юридичний вчинок	різновид правомірного юридичного факту, юридичні наслідки якого не залежать від спрямованості волі
15	Фактичний склад	наявність або відсутність декількох юридичних фактів, від яких залежить виникнення, зміна чи припинення правовідносин
16	Юридична поведінка	урегульована нормами і принципами права поведінка особи, що має певні юридичні наслідки
17	Правомірна поведінка	вид юридичної поведінки: соціально корисна, допустима, відповідає нормам та принципам права

18	Правопорушення	протиправне, винне, соціально шкідливе діяння деліктоздатної особи, яке тягне за собою юридичну відповідальність
19	Об'єкт правопорушення	матеріальні або нематеріальні блага, що захищаються та охороняються правом, на які посягає правопорушення
20	Суб'єкт правопорушення	особа, яка вчинила правопорушення
21	Об'єктивна сторона правопорушення	зовнішній вияв протиправного вчинку
22	Суб'єктивна сторона правопорушення	сукупність ознак, які відображають психічне ставлення особи до власного діяння та його шкідливих наслідків
23	Зловживання правом	діяння правомочної особи, що спрямоване на задоволення її інтересу, але суперечить призначенню такого права
24	Об'єктивно неправомірне діяння	безневинне, неправомірне, соціально шкідливе діяння суб'єкта права, яке тягне за собою юридичну відповідальність у виняткових випадках
25	Юридична відповідальність	передбачені санкціями норм права несприятливі наслідки особистого, майнового чи організаційного характеру, яких зазнає особа за вчинене правопорушення
26	Юридична підстава відповідальності	норми права, які містять необхідні об'єктивні та суб'єктивні ознаки поведінки, що кваліфікується як правопорушення, а також перелік санкцій, що можуть застосовуватися до правопорушника
27	Фактична підстава відповідальності	життєві обставини, з наявністю яких норми права пов'язують настання юридичної відповідальності
28	Процесуальна підстава відповідальності	рішення уповноваженого суб'єкта про застосування до правопорушника конкретних заходів юридичної відповідальності, ухвалене з додержанням необхідної процедури

29	Неосудність	підстава, що виключає юридичну відповідальність за умови хворобливого стану психіки особи, нездатність нею усвідомлювати свої учинки або керувати ними під час вчинення суспільно шкідливого проступку
30	Необхідна оборона	підстава, що виключає юридичну відповідальність за умови, що дії особи вчинені з метою захисту охоронюваних законом її прав та інтересів, а також прав та інтересів інших осіб, суспільних і державних інтересів від суспільно небезпечного посягання шляхом заподіяння порушнику шкоди
31	Крайня необхідність	підстава, що виключає юридичну відповідальність за умови, що заподіяна шкода необхідна для усунення небезпеки, яка безпосередньо загрожує особі або іншій особі, а також суспільним і державним інтересам, якщо цю небезпеку неможливо було відвернути іншими засобами
32	Малозначність діяння	підстава, що виключає юридичну відповідальність за відсутності суспільної шкідливості того чи іншого діяння, яке формально містить ознаки правопорушення
33	Юридичний казус	підстава, що виключає юридичну відповідальність за умови, що об'єктивно неправомірне діяння вчинене випадково, безневинно
34	Фізичний або психологічний примус	підстава, що виключає юридичну відповідальність у випадках, коли особа перебувала під впливом або тиском і не могла керувати своїми вчинками й завдає шкоди правам та інтересам інших осіб

Змістовий модуль 8. Норма права

До кожного визначення доберіть правильне поняття й позначте його порядковий номер

1	Норма права	закріплене у джерелах права правило загального характеру, що визначає стандарт належної чи дозволеної поведінки або наслідки його порушення
2	Типова (класична) норма	різновид норми права за характером впливу, яка спрямована на безпосереднє регулювання суспільних відносин, встановлення стандарту правомірної поведінки суб'єкта права
3	Спеціалізована (нетипова) норма	різновид норми права, яка спрямована на реалізацію типових норм
4	Регулятивна норма	різновид норми права за функціональною спрямованістю, яка здійснює регулювання суспільних відносин шляхом наділення їх учасників правами та обов'язками
5	Охоронна норма	різновид норми права за функціональною спрямованістю, яка здійснює регулювання суспільних відносин шляхом установаження складів правопорушень і визначення відповідних юридичних санкцій
6	Зобов'язальна норма	різновид норми права за способом правового регулювання, яка встановлює обов'язки для учасників суспільних відносин учиняти певні позитивні дії
7	Заборонна норма	різновид норми права за способом правового регулювання, яка встановлює обов'язок для учасників суспільних відносин утриматися від певних дій
8	Уповноважувальна норма	різновид норми права за способом правового регулювання, яка встановлює права (дозволи) учасникам суспільних відносин на здійснення певних дій

9	Імперативна норма	різновид норми права за методом правового регулювання, яка встановлює категоричні приписи поведінки суб'єкта без можливості відхилення або зміни іншими умовами
10	Диспозитивні норми	різновид норми права за методом правового регулювання, яка вступає в дію, коли учасники суспільних відносин не встановили інших умов власної поведінки
11	Абсолютно визначена норма	різновид норми права за ступенем визначеності варіанта поведінки, яка з вичерпною конкретністю і повнотою встановлює умови своєї дії
12	Відносно визначена норма	різновид норми права за ступенем визначеності варіанта поведінки, яка не містить повних, вичерпних вказівок на умови їхньої дії
13	Загальна норма	різновид норми права за сферою дії, яка поширюється на всі відносини певного роду в цілому
14	Спеціальна норма	різновид норми права за сферою дії, яка встановлюється з метою конкретизації і деталізації окремих суспільних відносин
15	Гіпотеза	елемент структури норми права, яка вказує на життєві обставини, за наявності та/або відсутності яких реалізується правило поведінки
16	Диспозиція	елемент структури норми права, що вказує на правила поведінки, яким має відповідати поведінка учасника суспільних відносин
17	Санкція	елемент структури норми права, що встановлює невігідні наслідки для учасників суспільних відносин на випадок порушення ними правила
18	Норми-засади	різновид спеціальної норми, що закріплює засади політичної і правової системи
19	Норми-завдання	різновид спеціальної норми, що прямо визначає завдання окремих інститутів та галузей права

20	Норми-принципи	різновид спеціальної норми, що закріплює і розкриває сутність імперативних вимог
21	Оперативна норма	різновид спеціальної норми, яка спрямована на введення в дію або припинення дії тих чи інших норм права
22	Норми-дефініції	різновид спеціальної норми, що містить визначення правових понять
23	Норми-строки	різновид спеціальної норми, що містить правила обчислення строків
24	Система права	інтегрована принципами права, зумовлена сполученням приватних і публічних інтересів сукупність норм, внутрішня організація якої характеризується єдністю, узгодженістю
25	Інститут права	відокремлена група норм права, які регулюють суспільні відносини певного виду
26	Галузь права	відокремлена сукупність норм права, спрямована на регулювання сфери однорідних суспільних відносин відповідними методами
27	Підгалузь права	об'єднання взаємопов'язаних інститутів, що формується в межах однієї галузі права
28	Підсистема права	інтегрована принципами, завданнями, функціями, зумовлена характером інтересів сукупність інститутів та галузей права, які регулюють комплекс суспільних відносин за допомоги подібних методів правового регулювання
29	Публічне право	підсистема права, яка складається з норм, що регулюють відносини, пов'язані зі здійсненням функцій публічної влади у сфері реалізації інтересів держави і місцевого самоврядування за допомогою імперативного методу правового регулювання

30	Приватне право	підсистема права, яка складається з норм, що регулюють відносини у сфері реалізації приватних інтересів за допомогою диспозитивного методу
31	Матеріальне право	модель поведінки шляхом встановлення прав та обов'язків суб'єктів права
32	Процесуальне право	модель поведінки з реалізації норм матеріального права
33	Законодавство	базова категорія юриспруденції, яка охоплює закони й інші нормативно-правові акти вищих та центральних органів державної влади
34	Нормативно-правовий акт	офіційний письмовий документ, прийнятий уповноваженими на це суб'єктами нормотворчості у визначеній формі та за встановленою процедурою, спрямований на встановлення, зміну або скасування норм права
35	Закон	нормативно-правовий акт вищої юридичної сили, що приймається відповідно до процедури парламентом
36	Конституція	основний закон, який має найвищу юридичну силу і втілює в собі принцип верховенства права
37	Кодекс	єдиний, зведений, внутрішньо узгоджений акт, який на основі загальних принципів регулює певну сферу суспільних відносин
38	Підзаконні нормативно-правові акти (НПА)	акти, що приймаються уповноваженими на це суб'єктами нормотворчості на основі законів, і не повинні їм суперечити
39	Момент набрання НПА чинності	показник дії або календарна дата, з якої суб'єкти повинні керуватися ним, виконувати та дотримуватися його приписів
40	Напрямок темпоральної дії НПА	показник, що визначає дію нормативно-правового акта стосовно правових відносин, які виникли до й після набуття ним чинності

41	Момент зупинення і відновлення дії НПА	показник дії або календарна дата, з якої акт тимчасово перериває свою дію
42	Момент припинення дії НПА	показник дії або календарна дата, з якої нормативно-правовий акт остаточно втрачає чинність
43	Територіальний принцип дії НПА	здатність нормативно-правового акта створювати юридичні наслідки на певній території згідно з концепцією державного суверенітету та територіальним верховенством державної влади
44	Екстериторіальний принцип дії НПА	нездатність нормативно-правового акта створювати юридичні наслідки на ту чи іншу частину території держави
45	Естратериторіальний принцип дії НПА	здатність нормативно-правового акта створювати юридичні наслідки за межами державної території у зв'язку з іноземним елементом
46	Принцип територіальної юрисдикції дії НПА	обумовлений територіальним верховенством держави, нормативно-правовий акт поширюється на всіх учасників суспільних відносин, які в даний момент перебувають на її території
47	Принцип персональної юрисдикції дії НПА	обумовлений територіальним верховенством держави, нормативно-правовий акт продовжує діяти на осіб, які в даний момент перебувають за межами території держави
48	Нормотворчість	діяльність уповноважених на це суб'єктів з розроблення, розгляду, прийняття та офіційного оприлюднення нормативно-правових актів, яка здійснюється за визначеною процедурою
49	Нормотворча техніка	система засобів і правил вираження та закріплення змісту нормативно-правового акта, використання якої забезпечує ясність, точність, чіткість і несуперечність акта
50	Абстрактна норма	різновид способу формулювання норми, який під час визначення обставин, дій, явищ супроводжується використанням родових ознак

51	Казуїстична норма	різновид способу формулювання норми, який під час визначення обставин, дій супроводжується вказівкою на індивідуальні ознаки, переліком конкретних фактів, обставин, підстав, суб'єктів тощо
52	Юридична фікція	спеціально-юридичний засіб нормотворчої техніки, за допомоги якого неіснуючі явища, процеси, обставини визнаються юридично існуючими, а також існуюче визнається юридично неіснуючим
53	Юридична презумпція	спеціально-юридичний засіб нормотворчої техніки, що закріплює припущення про існування або відсутність юридично значущого факту
54	Юридична конструкція	спеціально-юридичний засіб нормотворчої техніки, який базується на використанні усталених прийомів позначення видів чи типів правових відносин, що забезпечує логічність послідовність, стислість викладу змісту нормативно-правового акта
55	Термінологія законодавства	спеціально-юридичний засіб нормотворчої техніки, який базується на прийомі усталеного використання термінів під час викладення змісту нормативно-правового акта
Змістовий модуль 9. Правореалізація		
До кожного визначення доберіть правильне поняття і позначте його порядковий номер		
1	Реалізація права	зумовлена нормами права правомірна поведінка суб'єкта права
2	Безпосередня реалізація права	нормативні правила втілюються суб'єктом права без зовнішнього втручання чи допомоги
3	Правозастосовна реалізація права	нормативні правила втілюються суб'єктом права за допомогою спеціальних суб'єктів
4	Дотримання	різновид правореалізації заборонних норм

5	Виконання	різновид правореалізації зобов'язальних норм
6	Використання	різновид правореалізації уповноважувальних норм
7	Застосування права	правова форма діяльності уповноважених суб'єктів щодо забезпечення реалізації права за конкретними життєвими випадками шляхом ухвалення індивідуально-правових актів
8	Правова кваліфікація	юридичне оцінювання всієї сукупності фактичних обставин справи шляхом зарахування конкретного випадку до сфери дії певних норм права або встановлення норми, яка поширюється на цей випадок
9	Акт правозастосування	правовий акт, в якому закріплюється індивідуальне рішення суб'єкта правозастосування за конкретною справою
10	Прогалини в законодавстві	повна або часткова відсутність законодавчої регламентації певних суспільних відносин, що потребують правового регулювання
11	Аналогія закону	засіб подолання прогалини у законодавстві на основі норми права, що регулює подібні суспільні відносини
12	Аналогія права	засіб подолання прогалини у законодавстві на основі загальних або галузевих принципів права
13	Колізія в законодавстві	різновид юридичної колізії, що виникає за наявності розбіжності або суперечності між нормами права, які закріплені в законодавстві та регулюють одні суспільні відносини
14	Темпоральна колізія	така колізія, що виникає внаслідок прийняття в різний час із того самого питання декількох різних норм права
15	Ієрархічна колізія	така колізія, що виникає внаслідок регулювання одних суспільних відносин нормами різної юридичної сили

16	Змістовна колізія	така колізія, що виникає внаслідок часткового збігу обсягів регулювання декількох норм права
17	Колізійна норма	засіб подолання колізії шляхом прийняття правової норми, яка встановлює правила вибору норми, що підлягає застосуванню за наявності розбіжності
18	Колізійне правило	засіб подолання колізії шляхом звернення до типових рішень щодо застосування юридичних норм
19	Колізійне тлумачення	засіб подолання колізії за умови неможливості застосування колізійної норми або колізійного правила шляхом формування переконливих правових позицій
Змістовий модуль 10. Правотлумачення		
До кожного визначення доберіть правильне поняття і позначте його порядковий номер		
1	Тлумачення правової норми	з'ясування змісту закріплених у ньому норм права, а також у певних випадках роз'яснення змісту цих правил
2	Граматичне тлумачення	спосіб з'ясування та роз'яснення змісту правової норми на даних філологічних дисциплін
3	Логічне тлумачення	спосіб з'ясування та роз'яснення змісту правової норми за допомогою законів і правил формальної логіки
4	Спеціально-юридичне тлумачення	спосіб з'ясування та роз'яснення змісту правової норми з погляду догми права
5	Системне тлумачення	спосіб з'ясування та роз'яснення змісту правової норми з урахуванням місця цієї норми серед інших норм НПА, інституту чи галузі законодавства
6	Історичне тлумачення	спосіб з'ясування та роз'яснення змісту правової норми з урахуванням умов та обставин, що сприяли необхідності її виникнення, закріплення та застосування

7	Телеологічне тлумачення	спосіб з'ясування та роз'яснення змісту правової норми щодо мети норм і права вцілому
8	Буквальне тлумачення	вид тлумачення за обсягом змісту, відповідно до якого норма права повністю збігається з її "буквеним" вираженням
9	Поширене тлумачення	вид тлумачення за обсягом, відповідно до якого зміст норми права ширший за її "буквене" вираження
10	Обмежене тлумачення	вид тлумачення за обсягом, відповідно до якого зміст норми права є вужчим буквеного вираження тексту НПА
11	Офіційне тлумачення	вид тлумачення за повноваженнями інтерпретатора, згідно з яким суб'єктом тлумачення виступає уповноважена особа або орган державної влади
12	Неофіційне тлумачення	вид тлумачення за повноваженнями інтерпретатора, згідно з яким суб'єктом тлумачення виступає особа чи орган, що не мають офіційних повноважень
13	Абстрактне тлумачення	різновид офіційного тлумачення, згідно з яким результат роз'яснення змісту норми має загальний характер
14	Казуальне тлумачення	різновид офіційного тлумачення, згідно з яким результат роз'яснення змісту норми стосується конкретного випадку або конкретної юридичної справи
15	Автентичне (авторське) тлумачення	різновид офіційного тлумачення, згідно з яким роз'яснення змісту норми здійснюють уповноважені державний орган чи особа, котрі видали цю норму, що підлягає тлумаченню
16	Легальне (делеговане) тлумачення	різновид офіційного тлумачення, згідно з яким роз'яснення змісту норми здійснюють уповноважені орган, чи особа, не причетні до її видання
17	Тлумачний акт	правовий акт уповноваженого суб'єкта, який містить роз'яснення норми права

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИКОНАННЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ЮРИДИЧНА НАУКА

Юриспруденція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) діяльність юристів або суспільна сфера реалізації та застосування права;
- 2) діяльність з формування знань у вигляді понять та категорій;
- 3) діяльність із підготовки фахівців-юристів у сфері права;
- 4) діяльність, що пов'язана з уявленнями, судженнями та практикою належного;
- 5) діяльність у сфері правової освіти, науки і практики або зайняття правом.

Юридична діяльність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) діяльність юристів або суспільна сфера реалізації та застосування права;
- 2) діяльність щодо формування знань у вигляді понять та категорій;
- 3) діяльність із підготовки фахівців-юристів у сфері права;
- 4) діяльність, що пов'язана з уявленнями, судженнями та практикою належного;
- 5) діяльність у сфері правової освіти, науки і практики або зайняття правом.

Юридична освіта –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) діяльність юристів або суспільна сфера реалізації та застосування права;
- 2) діяльність щодо формування знань у вигляді понять та категорій;
- 3) діяльність з підготовки фахівців-юристів у сфері права;
- 4) діяльність, що пов'язана з уявленнями, судженнями та практикою належного;
- 5) діяльність у сфері правової освіти, науки і практики або зайняття правом.

Юридична наука –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) діяльність юристів або суспільна сфера реалізації та застосування права;
- 2) діяльність щодо формування знань у вигляді понять та категорій;
- 3) діяльність із підготовки фахівців-юристів у сфері права;
- 4) діяльність, що пов'язана з уявленнями, судженнями та практикою належного;
- 5) діяльність у сфері правової освіти, науки і практики або зайняття правом.

Юридична практика –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) діяльність юристів або суспільна сфера реалізації та застосування права;
- 2) діяльність щодо формування знань у вигляді понять та категорій;
- 3) діяльність із підготовки фахівців-юристів у сфері права;
- 4) діяльність що пов'язана з уявленнями, судженнями та практикою належного;
- 5) діяльність у сфері правової освіти, науки і практики або зайняття правом.

Предмет науки –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) умовно виокремлена частина державно-правового буття, що має регулятивний суспільний вимір;
- 2) умовно виокремлена частина сфери державно-правового буття що має організаційний суспільний вимір;
- 3) вияв реальності у всій її конкретності як результат волі та свідомості суб'єкта або реальність суб'єктивна;
- 4) пізнавальна сфера державно-правового буття, яка сприймається дослідником автономно, самостійно або об'єктивно;
- 5) сторона пізнання (наявна інформація) об'єкта, на яку спрямовано наукове пізнання.

Держава як об'єкт юридичної науки –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) умовно виокремлена частина державно-правового буття, що має регулятивний суспільний вимір;
- 2) умовно виокремлена частина сфери державно-правового буття, що має організаційний суспільний вимір;
- 3) вияв реальності у всій її конкретності як результат волі та свідомості суб'єкта або реальність суб'єктивна;
- 4) пізнавальна сфера державно-правового буття, яка сприймається дослідником автономно, самостійно або об'єктивно;
- 5) сторона пізнання (наявна інформація) об'єкта, на яку спрямовано наукове пізнання.

Право як об'єкт юридичної науки –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) умовно виокремлена частина державно-правового буття, що має регулятивний суспільний вимір;
- 2) умовно виокремлена частина сфери державно-правового буття, що має організаційний суспільний вимір;
- 3) вияв реальності у всій її конкретності як результат волі та свідомості суб'єкта або реальність суб'єктивна;

4) пізнавальна сфера державно-правового буття, яка сприймається дослідником автономно, самостійно або об'єктивно;

5) сторона пізнання (наявна інформація) об'єкта, на яку спрямовано наукове пізнання.

Методологія держави і права як предметна сфера теорії держави і права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) наявний фіксований рівень дидактичних знань, що становлять основу юриспруденції;

2) теоретичні узагальнення правотворчої, правозастосовної діяльності, спрямовані на розв'язання проблем право-державного буття;

3) фаховий критерій оцінки належного, який досягається прийомом порівняння державно-правових явищ у синхронному або діахронному розрізі;

4) закони виникнення, розвитку, функціонування держави і права;

5) підходи, принципи, прийоми, засоби отримання і формування юридичних знань.

Державно-правові закономірності як предметна сфера теорії держави і права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) наявний фіксований рівень дидактичних знань, що становлять основу юриспруденції;

2) теоретичні узагальнення правотворчої, правозастосовної діяльності, спрямовані на розв'язання проблем право-державного буття;

3) фаховий критерій оцінки належного, який досягається прийомом порівняння державно-правових явищ у синхронному або діахронному розрізі;

4) закони виникнення, розвитку, функціонування держави і права;

5) підходи, принципи, прийоми, засоби отримання і формування юридичних знань.

Порівняльне праводержавознавство як предметна сфера теорії держави і права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) наявний фіксований рівень дидактичних знань, що становлять основу юриспруденції;

2) теоретичні узагальнення правотворчої, правозастосовної діяльності, спрямовані на розв'язання проблем право-державного буття;

3) фаховий критерій оцінки належного, який досягається прийомом порівняння державно-правових явищ у синхронному або діахронному розрізі;

4) закони виникнення, розвитку, функціонування держави і права;

5) підходи, принципи, прийоми, засоби отримання і формування юридичних знань.

Зв'язок юридичної теорії та юридичної практики як предметна сфера теорії держави і права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) наявний фіксований рівень дидактичних знань, що становлять основу юриспруденції;
- 2) теоретичні узагальнення правотворчої, правозастосовної діяльності спрямовані на розв'язання проблем право-державного буття;
- 3) фаховий критерій оцінки належного, який досягається прийомом порівняння державно-правових явищ у синхронному або діахронному розрізі;
- 4) закони виникнення, розвитку, функціонування держави і права;
- 5) підходи, принципи, прийоми, засоби отримання і формування юридичних знань.

Енциклопедія держави і права як предметна сфера теорії держави і права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) наявний фіксований рівень дидактичних знань, що становлять основу юриспруденції;
- 2) теоретичні узагальнення правотворчої, правозастосовної діяльності, спрямовані на розв'язання проблем право-державного буття;
- 3) фаховий критерій оцінки належного, який досягається прийомом порівняння державно-правових явищ у синхронному або діахронному розрізі;
- 4) закони виникнення, розвитку, функціонування держави і права;
- 5) підходи, принципи, прийоми, засоби отримання і формування юридичних знань.

Методологія –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) концептуальна ідея і вихідне поняття, які виконують роль засадничих думок про предмет наукового дослідження;
- 2) вихідне положення теорії, вчення, концепції;
- 3) сукупність методів, випробуваних і вивчених для виконання певного завдання;
- 4) спосіб пізнання, за допомогою якого формуються наукові гіпотези, перевіряється правильність висновків;
- 5) теоретична основа організації пізнавального процесу або система принципів та методів пізнання.

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2
ЮРИДИЧНА МЕТОДОЛОГІЯ**

Метод –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) концептуальна ідея і вихідне поняття, які виконують роль засадничих думок про предмет наукового дослідження;

- 2) вихідне положення теорії, вчення, концепції;
- 3) сукупність методів, випробуваних і вивчених для виконання певного завдання;
- 4) спосіб пізнання, за допомогою якого формуються наукові гіпотези;
- 5) теоретична основа організації пізнавального процесу або система методів пізнання.

Методика –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) концептуальна ідея і вихідне поняття, які виконують роль засадничих думок про предмет наукового дослідження;
- 2) вихідне положення теорії, вчення, концепції;
- 3) сукупність методів, випробуваних і вивчених для виконання певного завдання;
- 4) спосіб пізнання, за допомогою якого формуються наукові гіпотези, перевіряється правильність висновків;
- 5) теоретична основа організації пізнавального процесу або система методів пізнання.

Методологічний принцип –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) концептуальна ідея і вихідне поняття, які виконують роль засадничих думок про предмет наукового дослідження;
- 2) вихідна ідея, положення теорії, вчення, концепції;
- 3) сукупність методів, випробуваних і вивчених для виконання певного завдання;
- 4) спосіб пізнання, за допомогою якого формуються наукові гіпотези, перевіряється правильність висновків;
- 5) теоретична основа організації пізнавального процесу або система методів пізнання.

Методологічний підхід –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) концептуальна ідея і вихідне поняття, які виконують роль засадничих думок наукового дослідження;
- 2) вихідне положення теорії, вчення, концепції;
- 3) сукупність методів, випробуваних і вивчених для виконання певного завдання;
- 4) спосіб пізнання, за допомогою якого формуються наукові гіпотези, перевіряється правильність висновків;
- 5) теоретична основа організації пізнавального процесу або система методів пізнання.

Юридичний метод –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) формула поняття, основа юридичної конструкції;
- 2) прийом пізнання явищ соціальної дійсності шляхом моделювання, логічної побудови (конструювання) фактів, що мають юридичне значення;
- 3) сфера соціальної дійсності, зафіксована у вигляді норм, законів, прецедентів, правових звичаїв, що є результатом попереднього узагальнення на вимогу юридичної практики, основи вирішення юридичних справ, спірних ситуацій;
- 4) алгоритм усвідомлення фактів на основі спеціальних терміно-понять, за допомогою якого конструюється особлива (юридична) логіка (індукція і дедукція, міркування за аналогією) сприйняття дій і подій (фактів);
- 5) прийом пізнання юридичних фактів за визначеним алгоритмом із використанням спеціальних термінів, їх визначень та конструкцій.

Юридичне мислення як складова юридичного методу –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) формула поняття, основа юридичної конструкції;
- 2) прийом пізнання явищ соціальної дійсності шляхом моделювання, логічної побудови (конструювання) фактів, що мають юридичне значення.
- 3) сфера соціальної дійсності, зафіксована у вигляді норм, законів, прецедентів, правових звичаїв, що є результатом попереднього узагальнення на вимогу юридичної практики, основи вирішення юридичних справ, спірних ситуацій;
- 4) алгоритм усвідомлення фактів на основі спеціальних терміно-понять, за допомогою якого конструюється особлива (юридична) логіка (індукція і дедукція, міркування за аналогією) сприйняття дій і подій (фактів);
- 5) прийом пізнання фактів суспільного буття, що мають або можуть мати юридичне значення за визначеним алгоритмом із використанням спеціальних термінів, їх визначень та конструкцій.

Юридична догма як складова юридичного методу –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) формула поняття, основа юридичної конструкції;
- 2) прийом пізнання явищ соціальної дійсності шляхом моделювання, логічної побудови (конструювання) фактів, що мають юридичне значення;
- 3) сфера соціальної дійсності, зафіксована у вигляді норм, законів, прецедентів, правових звичаїв, що є результатом попереднього узагальнення на вимогу юридичної практики, основи вирішення юридичних справ, спірних ситуацій;
- 4) алгоритм усвідомлення фактів на основі спеціальних терміно-понять, за допомогою якого конструюється особлива (юридична) логіка (індукція і дедукція, міркування за аналогією) сприйняття дій і подій (фактів);
- 5) прийом пізнання фактів суспільного буття, що мають або можуть мати юридичне значення за визначеним алгоритмом із використанням спеціальних термінів, їх визначень та конструкцій.

Юридична конструкція як складова юридичного методу –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) формула поняття, основа юридичної конструкції;
- 2) прийом пізнання явищ соціальної дійсності шляхом моделювання, логічної побудови (конструювання) фактів, що мають юридичне значення;
- 3) сфера соціальної дійсності, зафіксована у вигляді норм, законів, прецедентів, правових звичаїв, що є результатом попереднього узагальнення на вимогу юридичної практики, основи вирішення юридичних справ, спірних ситуацій;
- 4) алгоритм усвідомлення фактів на основі спеціальних терміно-понять, за допомогою якого конструюється особлива (юридична) логіка (індукція і дедукція, міркування за аналогією) сприйняття дій і подій (фактів);
- 5) прийом пізнання фактів суспільного буття, що мають або можуть мати юридичне значення за визначеним алгоритмом із використанням спеціальних термінів, їх визначень та конструкцій.

Юридична дефініція (лат. *definitio* – “межа”) або визначення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) прийом пізнання явищ соціальної дійсності шляхом моделювання, логічної побудови (конструювання) фактів, що мають юридичне значення;
- 2) сфера соціальної дійсності, зафіксована у вигляді норм, законів, прецедентів, правових звичаїв, що є результатом попереднього узагальнення на вимогу юридичної практики, основи вирішення юридичних справ, спірних ситуацій;
- 3) алгоритм усвідомлення фактів на основі спеціальних терміно-понять, за допомогою якого конструюється особлива (юридична) логіка (індукція і дедукція, міркування за аналогією) сприйняття дій і подій (фактів);
- 4) прийом пізнання фактів суспільного буття, що мають або можуть мати юридичне значення за визначеним алгоритмом з використанням спеціальних термінів, їх визначень та конструкцій;
- 5) формула поняття, основа юридичної конструкції.

Юридична позиція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) слово або сполучення слів із відтінком спеціального значення;
- 2) перевірений практикою або теоретично обґрунтований результат пізнання фактів державно-правової дійсності;
- 3) логічне поняття, за допомогою якого досягається пізнання загальних, суттєвих ознак і властивостей предметів або процесів дійсності;
- 4) стала незмінна, беззаперечна, очевидна дія (чи бездія), подія суспільного життя, що має або може мати юридичні наслідки;
- 5) точка зору.

Юридичний факт –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) слово або сполучення слів із відтінком спеціального значення;
- 2) перевірений практикою або теоретично обґрунтований результат пізнання фактів державно-правової дійсності;
- 3) логічне поняття, за допомогою якого досягається пізнання загальних, суттєвих ознак і властивостей предметів або процесів дійсності;
- 4) стала незмінна, беззаперечна, очевидна дія (чи бездія), подія суспільного життя, що має або може мати юридичні наслідки;
- 5) точка зору.

Юридична категорія (грец. лат. *kategorein* – “висловлювати”) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) слово або сполучення слів із відтінком спеціального значення;
- 2) перевірений практикою або теоретично обґрунтований результат пізнання фактів державно-правової дійсності;
- 3) логічне поняття, за допомогою якого досягається пізнання загальних, суттєвих ознак і властивостей предметів або процесів дійсності;
- 4) стала незмінна, беззаперечна, очевидна дія (чи бездія), подія суспільного життя, що має або може мати юридичні наслідки;
- 5) точка зору.

Юридичне знання –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) слово або сполучення слів із відтінком спеціального значення;
- 2) перевірений практикою або теоретично обґрунтований результат пізнання фактів державно-правової дійсності;
- 3) логічне поняття, за допомогою якого досягається пізнання загальних, суттєвих ознак і властивостей предметів або процесів дійсності.
- 4) стала незмінна, беззаперечна, очевидна дія (чи бездія), подія суспільного життя, що має або може мати юридичні наслідки;
- 5) точка зору.

Юридичний термін (лат. *terminus* – “межа, кордон”) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) слово або сполучення слів із відтінком спеціального значення;
- 2) перевірений практикою або теоретично обґрунтований результат пізнання фактів державно-правової дійсності;
- 3) логічне поняття, за допомогою якого досягається пізнання загальних, суттєвих ознак і властивостей предметів або процесів дійсності;
- 4) стала незмінна, беззаперечна, очевидна дія (чи бездія), подія суспільного життя, що має або може мати юридичні наслідки;
- 5) точка зору.

Гносеологічна (методологічна) сутність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) погляд на державу як нормативний правопорядок;
- 2) погляд на державу, яка опікується потребами та інтересами суспільства;
- 3) підхід, що базується на вмотивованих висновках;
- 4) підхід, що базується на висновках спостереження буття;
- 5) підхід, що базується на висновках пізнання минулого.

Онтологічна (діяльнісна) сутність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) погляд на державу як втілення і реалізація відповідної ідеології;
- 2) погляд на державу як нормативний правопорядок;
- 3) погляд на державу, яка опікується потребами та інтересами суспільства;
- 4) підхід, що базується на вмотивованих висновках;
- 5) підхід, що базується на висновках спостереження буття.

Соціальна (ідеологічна) сутність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) погляд на державу як втілення і реалізація відповідної ідеології;
- 2) погляд на державу як нормативний правопорядок;
- 3) погляд на державу, яка опікується потребами та інтересами суспільства;
- 4) підхід, що базується на вмотивованих висновках;
- 5) підхід, що базується на висновках спостереження буття.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 ОСНОВИ ДЕРЖАВОЗНАВСТВА

Державорозуміння –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) розподіл на групи за родовими ознаками;
- 2) визначальна, основоположна властивість;
- 3) стійке уявлення державного явища в обмеженні абсолютизму політичної влади;
- 4) суспільно-чуттєві, ідеально-стійкі сприйняття та уявлення;
- 5) процес і результат пізнання як цілісного соціального явища, що має ознаки і властивості.

Образ держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) розподіл на групи за родовими ознаками;
- 2) визначальна, основоположна властивість;
- 3) стійке уявлення державного явища в обмеженні абсолютизму політичної влади;
- 4) суспільно-чуттєві, ідеально-стійкі сприйняття та уявлення;
- 5) процес і результат пізнання як цілісного соціального явища, що має ознаки і властивості.

Ідея держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) розподіл на групи за родовими ознаками;
- 2) визначальна, основоположна властивість;
- 3) стійке уявлення державного явища в обмеженні абсолютизму політичної влади;
- 4) суспільно-чуттєві, ідеально-стійкі сприйняття та уявлення;
- 5) процес і результат пізнання як цілісного соціального явища, що має ознаки і властивості.

Сутність держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) розподіл на групи за родовими ознаками;
- 2) визначальна, основоположна властивість;
- 3) стійке уявлення державного явища в обмеженні абсолютизму політичної влади;
- 4) суспільно-чуттєві, ідеально-стійкі сприйняття та уявлення;
- 5) процес і результат пізнання як цілісного соціального явища, що має ознаки і властивості.

Тип держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) розподіл на групи за родовими ознаками;
- 2) визначальна, основоположна властивість;
- 3) стійке уявлення державного явища в обмеженні абсолютизму політичної влади;
- 4) суспільно-чуттєві, ідеально-стійкі сприйняття та уявлення;
- 5) процес і результат пізнання як цілісного соціального явища, що має ознаки і властивості.

Соціальна сутність держави (концепція держави Петра Рабіновича) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) погляд на державу як утілення і реалізація відповідної ідеології;
- 2) погляд на державу як нормативний правопорядок;
- 3) погляд на державу, яка опікується потребами та інтересами суспільства;
- 4) підхід, що базується на вмотивованих висновках;
- 5) підхід, що базується на висновках спостереження буття.

Юридична сутність держави (концепція держави Ганса Кельзена) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) погляд на державу як утілення і реалізація відповідної ідеології;
- 2) погляд на державу як нормативний правопорядок;
- 3) погляд на державу, яка опікується потребами та інтересами суспільства;
- 4) підхід, що базується на вмотивованих висновках;
- 5) підхід, що базується на висновках спостереження буття.

Ідеологічна сутність держави (політична концепція держави) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) погляд на державу як утілення і реалізація відповідної ідеології;
- 2) погляд на державу як нормативний правопорядок;
- 3) погляд на державу, яка опікується потребами та інтересами суспільства;
- 4) підхід, що базується на вмотивованих висновках;
- 5) підхід, що базується на висновках спостереження буття.

Підхід, що базується на висновках пізнання минулого –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) юридична сутність держави (концепція держави Ганса Кельзена);
- 2) соціальна сутність держави (концепція держави Петра Рабіновича);
- 3) соціальна (ідеологічна) сутність;
- 4) онтологічна (діяльнісна) сутність;
- 5) гносеологічна (методологічна) сутність.

Підхід що базується на висновках спостереження буття –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідеологічна сутність держави (політична концепція держави);
- 2) юридична сутність держави (концепція держави Ганса Кельзена);
- 3) соціальна сутність держави (концепція держави Петра Рабіновича);
- 4) соціальна (ідеологічна) сутність;
- 5) онтологічна (діяльнісна) сутність.

Підхід, що базується на вмотивованих висновках –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідеологічна сутність держави (політична концепція держави);
- 2) юридична сутність держави (концепція держави Ганса Кельзена);
- 3) соціальна сутність держави (концепція держави Петра Рабіновича);
- 4) соціальна (ідеологічна) сутність;
- 5) онтологічна (діяльнісна) сутність.

Погляд на державу, яка опікується потребами та інтересами суспільства –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідеологічна сутність держави (політична концепція держави);
- 2) юридична сутність держави (концепція держави Ганса Кельзена);
- 3) соціальна сутність держави (концепція держави Петра Рабіновича);
- 4) соціальна (ідеологічна) сутність;
- 5) онтологічна (діяльнісна) сутність.

Погляд на державу як нормативний правопорядок –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідеологічна сутність держави (політична концепція держави);
- 2) юридична сутність держави (концепція держави Ганса Кельзена);

- 3) соціальна сутність держави (концепція держави Петра Рабіновича);
- 4) соціальна (ідеологічна) сутність;
- 5) онтологічна (діяльнісна) сутність.

Погляд на державу як утілення і реалізація відповідної ідеології –
Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідеологічна сутність держави (політична концепція держави);
- 2) юридична сутність держави (концепція держави Ганса Кельзена);
- 3) соціальна сутність держави (концепція держави Петра Рабіновича);
- 4) соціальна (ідеологічна) сутність;
- 5) онтологічна (діяльнісна) сутність.

Громадянське суспільство –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) людина, яка перебуває в сталих, не обмежених у просторі й часі, зв'язках з конкретною владою;
- 2) біосоціальна істота, яка має здатність мислити;
- 3) юридичні прийоми і способи реалізації соціально-правових можливостей окремо взятої людини;
- 4) рівень, ступінь суспільного розвитку;
- 5) позадержавна сфера суспільних відносин, здатних впливати на державну владу.

Цивілізація –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) людина, яка перебуває в сталих, не обмежених у просторі й часі, зв'язках з конкретною владою;
- 2) біосоціальна істота, яка має здатність мислити;
- 3) юридичні прийоми і способи реалізації соціально-правових можливостей окремо взятої людини;
- 4) рівень, ступінь суспільного розвитку;
- 5) позадержавна сфера суспільних відносин, здатних впливати на державну владу.

Права людини –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) людина, яка перебуває в сталих, не обмежених у просторі й часі, зв'язках з конкретною владою;
- 2) біосоціальна істота, яка має здатність мислити;
- 3) юридичні прийоми і способи реалізації соціально-правових можливостей окремо взятої людини;
- 4) рівень, ступінь суспільного розвитку;
- 5) позадержавна сфера суспільних відносин, здатних впливати на державну владу.

Людина –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) людина, яка перебуває у сталих, не обмежених у просторі й часі, зв'язках з конкретною владою;
- 2) біосоціальна істота, яка має здатність мислити;
- 3) юридичні прийоми і способи реалізації соціально-правових можливостей окремо взятої людини;
- 4) рівень, ступінь суспільного розвитку;
- 5) позадержавна сфера суспільних відносин, здатних впливати на державну владу.

Громадянин –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) людина, яка перебуває у сталих, не обмежених у просторі й часі, зв'язках з конкретною владою;
- 2) біосоціальна істота, яка має здатність мислити;
- 3) юридичні прийоми і способи реалізації соціально-правових можливостей окремо взятої людини;
- 4) рівень, ступінь суспільного розвитку;
- 5) позадержавна сфера суспільних відносин, здатних впливати на державну владу.

Крово-родинне, общинно-сусідське, територіальне об'єднання людей на основі спільних потреб та інтересів –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) громадянин;
- 2) людина;
- 3) права людини;
- 4) громадянське суспільство;
- 5) суспільство.

Позадержавна сфера суспільних відносин, здатних впливати на державну владу, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) громадянин;
- 2) людина;
- 3) права людини;
- 4) цивілізація;
- 5) громадянське суспільство.

Рівень, ступінь суспільного розвитку –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) громадянин;
- 2) людина;
- 3) права людини;
- 4) цивілізація;
- 5) громадянське суспільство.

Юридичні прийоми і способи реалізації соціально-правових можливостей окремо взятої людини –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) громадянин;
- 2) людина;
- 3) права людини;
- 4) цивілізація;
- 5) громадянське суспільство.

Біосоціальна істота, яка має здатність мислити –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) громадянин;
- 2) людина;
- 3) права людини;
- 4) цивілізація;
- 5) громадянське суспільство.

Людина, яка перебуває в сталих, не обмежених у просторі й часі, зв'язках з конкретною владою –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) громадянин;
- 2) людина;
- 3) права людини;
- 4) цивілізація;
- 5) громадянське суспільство.

Неперсоніфікований образ держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) зміст і форма суспільної сили;
- 2) зміст і форма суспільної свободи;
- 3) окрема особа (група осіб);
- 4) об'єднання громадян;
- 5) зміст і форма людини.

Персоніфікований образ держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) зміст і форма суспільної сили;
- 2) зміст і форма суспільної свободи;
- 3) окрема особа (група осіб);
- 4) об'єднання громадян;
- 5) зміст і форма людини.

Держава правового типу –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) зміст і форма суспільної сили;
- 2) зміст і форма суспільної свободи;
- 3) окрема особа (група осіб);
- 4) об'єднання громадян;
- 5) зміст і форма людини.

Держава неправового (силового) типу –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) зміст і форма суспільної сили;
- 2) зміст і форма суспільної свободи;
- 3) окрема особа (група осіб);
- 4) об'єднання громадян;
- 5) зміст і форма людини.

Об'єднання громадян –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) держава неправового (силового) типу;
- 2) держава правового типу;
- 3) персоніфікований образ держави;
- 4) неперсоніфікований образ держави;
- 5) держава без типу.

Окрема особа (група осіб) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) держава неправового (силового) типу;
- 2) держава правового типу;
- 3) персоніфікований образ держави;
- 4) неперсоніфікований образ держави;
- 5) держава без типу.

Зміст і форма суспільної свободи –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) держава неправового (силового) типу;
- 2) держава правового типу;
- 3) персоніфікований образ держави;
- 4) неперсоніфікований образ держави;
- 5) держава без типу.

Зміст і форма суспільної сили –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) держава неправового (силового) типу;
- 2) держава правового типу;
- 3) персоніфікований образ держави;
- 4) неперсоніфікований образ держави;
- 5) держава без типу.

Теорія походження (виникнення) держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідея права як фундаментальної властивості;
- 2) ідея стихії влади як фундаментальної властивості;
- 3) ідея причинно-наслідкового зв'язку виникнення держави в умовах існуючої державної організації;
- 4) ідея первісного причинно-наслідкового зв'язку;
- 5) ідея причинно-наслідкового зв'язку.

Теорія первісного походження (виникнення) держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідея права як фундаментальної властивості;
- 2) ідея стихії влади як фундаментальної властивості;
- 3) ідея причинно-наслідкового зв'язку виникнення держави в умовах існуючої державної організації;
- 4) ідея первісного причинно-наслідкового зв'язку;
- 5) ідея причинно-наслідкового зв'язку.

Теорія похідного походження (виникнення) держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідея права як фундаментальної властивості;
- 2) ідея стихії влади як фундаментальної властивості;
- 3) ідея причинно-наслідкового зв'язку виникнення держави в умовах існуючої державної організації;
- 4) ідея первісного причинно-наслідкового зв'язку;
- 5) ідея причинно-наслідкового зв'язку.

Силова (соціологічна) концепція державорозуміння –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідея права як фундаментальної властивості;
- 2) ідея стихії влади як фундаментальної властивості;
- 3) ідея причинно-наслідкового зв'язку виникнення держави в умовах існуючої державної організації;
- 4) ідея первісного причинно-наслідкового зв'язку;
- 5) ідея причинно-наслідкового зв'язку.

Правова концепція державорозуміння –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідея права як фундаментальної властивості.
- 2) ідея стихії влади як фундаментальної властивості.
- 3) ідея причинно-наслідкового зв'язку виникнення держави в умовах існуючої державної організації.
- 4) ідея первісного причинно-наслідкового зв'язку.
- 5) ідея причинно-наслідкового зв'язку.

Ідея причинно-наслідкового зв'язку –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правова концепція державорозуміння;
- 2) силова (соціологічна) концепція державорозуміння;
- 3) теорія похідного походження (виникнення) держави;
- 4) теорія первісного походження (виникнення) держави;
- 5) теорія походження (виникнення) держави.

Ідея первісного причинно-наслідкового зв'язку –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правова концепція державорозуміння;
- 2) силова (соціологічна) концепція державорозуміння;
- 3) теорія похідного походження (виникнення) держави;
- 4) теорія первісного походження (виникнення) держави;
- 5) теорія походження (виникнення) держави.

Ідея причинно-наслідкового зв'язку виникнення держави в умовах існуючої державної організації –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правова концепція державорозуміння;
- 2) силова (соціологічна) концепція державорозуміння;
- 3) теорія похідного походження (виникнення) держави;
- 4) теорія первісного походження (виникнення) держави;
- 5) теорія походження (виникнення) держави.

Ідея стихії влади як фундаментальної властивості –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правова концепція державорозуміння;
- 2) силова (соціологічна) концепція державорозуміння;
- 3) теорія похідного походження (виникнення) держави;
- 4) теорія первісного походження (виникнення) держави;
- 5) теорія походження (виникнення) держави.

Ідея права як фундаментальної властивості –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правова концепція державорозуміння;
- 2) силова (соціологічна) концепція державорозуміння;
- 3) теорія похідного походження (виникнення) держави;
- 4) теорія первісного походження (виникнення) держави;
- 5) теорія походження (виникнення) держави.

Загальний (публічний) інтерес –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) рівень розвитку суспільства, який базується переважно на правових прийомах управління;

- 2) рівень розвитку суспільства, який базується переважно на силових прийомах управління;
- 3) потреби та інтереси людини як члена суспільного об'єднання;
- 4) узгоджена діяльність членів суспільства у реалізації особистісного (приватного) інтересу;
- 5) рівень розвитку суспільства, який базується і на силових, і на правових прийомах.

Особистісний (приватний) інтерес –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) рівень розвитку суспільства, який базується переважно на правових прийомах управління;
- 2) рівень розвитку суспільства, який базується переважно на силових прийомах управління;
- 3) потреби та інтереси людини як члена суспільного об'єднання;
- 4) узгоджена діяльність членів суспільства в реалізації особистісного (приватного) інтересу;
- 5) рівень розвитку суспільства, який базується і на силових, і на правових прийомах.

Системоцентриський тип цивілізації –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) рівень розвитку суспільства, який базується переважно на правових прийомах управління;
- 2) рівень розвитку суспільства, який базується переважно на силових прийомах управління;
- 3) потреби та інтереси людини як члена суспільного об'єднання;
- 4) узгоджена діяльність членів суспільства в реалізації особистісного (приватного) інтересу;
- 5) рівень розвитку суспільства, який базується і на силових, і на правових прийомах.

Персоноцентриський тип цивілізації –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) рівень розвитку суспільства, який базується переважно на правових прийомах управління;
- 2) рівень розвитку суспільства, який базується переважно на силових прийомах управління;
- 3) потреби та інтереси людини як члена суспільного об'єднання;
- 4) узгоджена діяльність членів суспільства в реалізації особистісного (приватного) інтересу;
- 5) рівень розвитку суспільства, який базується і на силових, і на правових прийомах.

Узгоджена діяльність членів суспільства в реалізації особистісного (приватного) інтересу –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) персоноцентриський тип цивілізації;
- 2) системоцентриський тип цивілізації;
- 3) особистісний (приватний) інтерес;
- 4) загальний (публічний) інтерес;
- 5) загальноособистісний інтерес.

Потреби та інтереси людини як члена суспільного об'єднання –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) персоноцентриський тип цивілізації;
- 2) системоцентриський тип цивілізації;
- 3) особистісний (приватний) інтерес;
- 4) загальний (публічний) інтерес;
- 5) загальноособистісний інтерес.

Рівень розвитку суспільства, який базується переважно на силових прийомах управління, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) персоноцентриський тип цивілізації;
- 2) системоцентриський тип цивілізації;
- 3) особистісний (приватний) інтерес;
- 4) загальний (публічний) інтерес;
- 5) загальноособистісний інтерес.

Рівень розвитку суспільства, який базується переважно на правових прийомах управління, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) персоноцентриський тип цивілізації;
- 2) системоцентриський тип цивілізації;
- 3) особистісний (приватний) інтерес;
- 4) загальний (публічний) інтерес;
- 5) загальноособистісний інтерес.

Потестарна влада –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) статусна складова уповноважених осіб у вигляді системи компетенцій і повноважень;
- 2) вид публічної влади раннього етапу розвитку держави правового типу;
- 3) вид публічної влади силового типу пізнього етапу розвитку додержавного суспільства;
- 4) відокремлена від суспільства група осіб, яка професійно займається суспільним управлінням;
- 5) неперсоніфікована влада додержавного суспільства.

Публічна влада –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) статусна складова уповноважених осіб у вигляді системи компетенцій і повноважень;
- 2) вид публічної влади раннього етапу розвитку держави правового типу;
- 3) вид публічної влади силового типу пізнього етапу розвитку додержавного суспільства;
- 4) відокремлена від суспільства група осіб, яка професійно займається суспільним управлінням;
- 5) неперсоніфікована влада додержавного суспільства.

Вождівство –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) статусна складова уповноважених осіб у вигляді системи компетенцій і повноважень;
- 2) вид публічної влади раннього етапу розвитку держави правового типу;
- 3) вид публічної влади силового типу пізнього етапу розвитку додержавного суспільства;
- 4) відокремлена від суспільства група осіб, яка професійно займається суспільним управлінням;
- 5) неперсоніфікована влада додержавного суспільства.

Поліс –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) статусна складова уповноважених осіб у вигляді системи компетенцій і повноважень;
- 2) вид публічної влади раннього етапу розвитку держави правового типу;
- 3) вид публічної влади силового типу пізнього етапу розвитку додержавного суспільства;
- 4) відокремлена від суспільства група осіб, яка професійно займається суспільним управлінням;
- 5) неперсоніфікована влада додержавного суспільства.

Влада –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) статусна складова уповноважених осіб у вигляді системи компетенцій і повноважень;
- 2) вид публічної влади раннього етапу розвитку держави правового типу;
- 3) вид публічної влади силового типу пізнього етапу розвитку додержавного суспільства;
- 4) відокремлена від суспільства група осіб яка професійно займається суспільним управлінням;
- 5) неперсоніфікована влада додержавного суспільства.

Неперсоніфікована влада додержавного суспільства –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) влада;
- 2) поліс;
- 3) вождівство;
- 4) публічна влада;
- 5) потестарна влада.

Відокремлена від суспільства група осіб, яка професійно займається суспільним управлінням, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) влада;
- 2) поліс;
- 3) вождівство;
- 4) публічна влада;
- 5) потестарна влада.

Вид публічної влади силового типу пізнього етапу розвитку додержавного суспільства –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) влада;
- 2) поліс;
- 3) вождівство;
- 4) публічна влада;
- 5) потестарна влада.

Вид публічної влади раннього етапу розвитку держави правового типу –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) влада;
- 2) поліс;
- 3) вождівство;
- 4) публічна влада;
- 5) потестарна влада.

Статусна складова уповноважених осіб у вигляді системи компетенцій і повноважень –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) влада;
- 2) поліс;
- 3) вождівство;
- 4) публічна влада;
- 5) потестарна влада.

Організація –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) прийом суспільної організації, що ґрунтується на здатності групи людей приймати самостійно узгоджене рішення в межах тієї чи іншої території з приводу реалізації загального інтересу;
- 2) як прийом управління, можливість людей самостійно обирати способи індивідуального та колективного життя;
- 3) сенс суспільного порядку;
- 4) як прийом управління, підпорядкування діяльності людей правилам як основи порядку в реалізації їхніх потреб та інтересів;
- 5) як прийом управління, узгоджена діяльність людей у реалізації життєво необхідних потреб та інтересів.

Регулювання –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) прийом суспільної організації, що ґрунтується на здатності групи людей приймати самостійно узгоджене рішення в межах тієї чи іншої території з приводу реалізації загального інтересу;
- 2) як прийом управління, можливість людей самостійно обирати способи індивідуального та колективного життя;
- 3) сенс суспільного порядку;
- 4) як прийом управління, підпорядкування діяльності людей правилам як основи порядку в реалізації їхніх потреб та інтересів;
- 5) як прийом управління, узгоджена діяльність людей у реалізації життєво необхідних потреб та інтересів.

Управління –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) прийом суспільної організації, що ґрунтується на здатності групи людей приймати самостійно узгоджене рішення в межах тієї чи іншої території з приводу реалізації загального інтересу;
- 2) як прийом управління, можливість людей самостійно обирати способи індивідуального та колективного життя;
- 3) сенс суспільного порядку;
- 4) як прийом управління, підпорядкування діяльності людей правилам як основи порядку в реалізації їхніх потреб та інтересів;
- 5) як прийом управління, узгоджена діяльність людей у реалізації життєво необхідних потреб та інтересів.

Саморегулювання –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) прийом суспільної організації, що ґрунтується на здатності групи людей приймати самостійно узгоджене рішення в межах тієї чи іншої території з приводу реалізації загального інтересу;

- 2) як прийом управління, можливість людей самостійно обирати способи індивідуального та колективного життя;
- 3) сенс суспільного порядку;
- 4) як прийом управління, підпорядкування діяльності людей правилам як основи порядку в реалізації їхніх потреб та інтересів;
- 5) як прийом управління, узгоджена діяльність людей у реалізації життєво необхідних потреб та інтересів.

Самоврядування –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) прийом суспільної організації, що ґрунтується на здатності групи людей приймати самостійно узгоджене рішення в межах тієї чи іншої території з приводу реалізації загального інтересу;
- 2) як прийом управління, можливість людей самостійно обирати способи індивідуального та колективного життя;
- 3) сенс суспільного порядку;
- 4) як прийом управління, підпорядкування діяльності людей правилам як основи порядку в реалізації їхніх потреб та інтересів;
- 5) як прийом управління, узгоджена діяльність людей у реалізації життєво необхідних потреб та інтересів.

Як прийом управління, узгоджена діяльність людей у реалізації життєво необхідних потреб та інтересів –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) самоврядування;
- 2) саморегулювання;
- 3) управління;
- 4) регулювання;
- 5) організація.

Як прийом управління, підпорядкування діяльності людей правилам як основи порядку в реалізації їхніх потреб та інтересів –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) самоврядування;
- 2) саморегулювання;
- 3) управління;
- 4) регулювання;
- 5) організація.

Сенс суспільного порядку –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) самоврядування;
- 2) саморегулювання;
- 3) управління;
- 4) регулювання;
- 5) організація.

Як прийом управління, можливість людей самостійно обирати правила індивідуального та колективного життя –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) самоврядування;
- 2) саморегулювання;
- 3) управління;
- 4) регулювання;
- 5) організація.

Прийом суспільної організації, що ґрунтується на здатності групи людей приймати самостійно узгоджене рішення в межах території чи іншої території з приводу реалізації загального інтересу –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) самоврядування;
- 2) саморегулювання;
- 3) управління;
- 4) регулювання;
- 5) організація.

Міфологічно-релігійна (теологічна) теорія походження держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідея особливостей психіки людини;
- 2) ідея суспільної угоди;
- 3) ідея природної закономірності;
- 4) родинно-сімейна ідея;
- 5) ідея Божої волі.

Патріархальна (патерналістська) теорія походження держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідея особливостей психіки людини;
- 2) ідея суспільної угоди;
- 3) ідея природної закономірності;
- 4) родинно-сімейна ідея;
- 5) ідея Божої волі.

Органічна теорія виникнення держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідея особливостей психіки людини;
- 2) ідея суспільної угоди;
- 3) ідея природної закономірності;
- 4) родинно-сімейна ідея;
- 5) ідея Божої волі.

Договірна теорія походження держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідея особливостей психіки людини;
- 2) ідея суспільної угоди;
- 3) ідея природної закономірності;
- 4) родинно-сімейна ідея;
- 5) ідея Божої волі.

Психологічна теорія походження держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідея особливостей психіки людини;
- 2) ідея суспільної угоди;
- 3) ідея природної закономірності;
- 4) родинно-сімейна ідея;
- 5) ідея Божої волі.

Ідея Божої волі у походженні держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) психологічна теорія походження держави;
- 2) договірна теорія походження держави;
- 3) органічна теорія виникнення держави;
- 4) патріархальна (патерналістська) теорія походження держави;
- 5) міфологічно-релігійна (теологічна) теорія походження держави.

Родинно-сімейна ідея у походженні держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) психологічна теорія походження держави;
- 2) договірна теорія походження держави;
- 3) органічна теорія виникнення держави;
- 4) патріархальна (патерналістська) теорія походження держави;
- 5) міфологічно-релігійна (теологічна) теорія походження держави.

Ідея природної закономірності у походженні держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) психологічна теорія походження держави;
- 2) договірна теорія походження держави;
- 3) органічна теорія виникнення держави;
- 4) патріархальна (патерналістська) теорія походження держави;
- 5) міфологічно-релігійна (теологічна) теорія походження держави.

Ідея суспільної угоди у походженні держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) психологічна теорія походження держави;
- 2) договірна теорія походження держави;
- 3) органічна теорія виникнення держави;
- 4) патріархальна (патерналістська) теорія походження держави;
- 5) міфологічно-релігійна (теологічна) теорія походження держави.

Ідея особливостей психіки людини у походженні держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) психологічна теорія походження держави;
- 2) договірна теорія походження держави;
- 3) органічна теорія виникнення держави;
- 4) патріархальна (патерналістська) теорія походження держави;
- 5) міфологічно-релігійна (теологічна) теорія походження держави.

Класова теорія походження держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідея відтворення суспільства;
- 2) ідея расової природи людей;
- 3) ідея необхідності організації іригаційних робіт;
- 4) ідея завоювання;
- 5) ідея майнової нерівності.

Концепція насильства походження держави –

- 1) ідея відтворення суспільства;
- 2) ідея расової природи людей;
- 3) ідея необхідності організації іригаційних робіт;
- 4) ідея завоювання;
- 5) ідея майнової нерівності.

Іригаційна теорія походження держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідея відтворення суспільства;
- 2) ідея расової природи людей;
- 3) ідея необхідності організації іригаційних робіт;
- 4) ідея завоювання;
- 5) ідея майнової нерівності.

Расова теорія походження держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідея відтворення суспільства;
- 2) ідея расової природи людей;
- 3) ідея необхідності організації іригаційних робіт;
- 4) ідея завоювання;
- 5) ідея майнової нерівності.

Інцестна теорія походження держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідея перенаселення;
- 2) ідея відтворення суспільства;
- 3) ідея расової природи людей;
- 4) ідея необхідності організації іригаційних робіт;
- 5) ідея завоювання.

Демографічна теорія походження держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) ідея перенаселення;
- 2) ідея відтворення суспільства;
- 3) ідея расової природи людей;
- 4) ідея завоювання;
- 5) ідея майнової нерівності.

Ідея майнової нерівності у походженні держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) демографічна теорія походження держави;
- 2) інцестна теорія походження держави;
- 3) расова теорія походження держави;
- 4) іригаційна теорія походження держави;
- 5) концепція насильства походження держави;
- 6) класова теорія походження держави.

Ідея завоювання у походженні держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) демографічна теорія походження держави;
- 2) інцестна теорія походження держави;
- 3) расова теорія походження держави;
- 4) іригаційна теорія походження держави;
- 5) концепція насильства походження держави;
- 6) класова теорія походження держави.

Ідея необхідності організації іригаційних робіт –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) демографічна теорія походження держави;
- 2) інцестна теорія походження держави;
- 3) расова теорія походження держави;
- 4) іригаційна теорія походження держави;
- 5) концепція насильства походження держави;
- 6) класова теорія походження держави.

Ідея расової природи людей –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) демографічна теорія походження держави;
- 2) інцестна теорія походження держави;
- 3) расова теорія походження держави;
- 4) концепція насильства походження держави;
- 5) класова теорія походження держави.

Ідея відтворення суспільства –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) демографічна теорія походження держави;
- 2) інцестна теорія походження держави;
- 3) расова теорія походження держави;
- 4) концепція насильства походження держави;
- 5) класова теорія походження держави.

Легістська держава –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) сучасний різновид держави силового типу, в якій патерналізм є тенденцією розвитку;
- 2) різновид держави силового типу, яка базується на деспотичних прийомах і способах реалізації державної влади;
- 3) сучасна тенденція розвитку держави нормативістського типу, в якій політика держави базується на прийомах співвідношення патерналістських і правових начал;
- 4) різновид держави нормативістського типу, яка функціонує на основі максимального обмеження суспільних свобод;
- 5) різновид держави нормативістського типу, яка функціонує як нормативно визначена діяльність уповноважених осіб.

Авторитарна держава –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) сучасний різновид держави силового типу, в якій патерналізм є тенденцією розвитку;
- 2) різновид держави силового типу, яка базується на деспотичних прийомах і способах реалізації державної влади;
- 3) сучасна тенденція розвитку держави нормативістського типу, в якій політика держави базується на прийомах співвідношення патерналістських і правових начал;
- 4) різновид держави нормативістського типу, яка функціонує на основі максимального обмеження суспільних свобод;
- 5) різновид держави нормативістського типу, яка функціонує як нормативно визначена діяльність уповноважених осіб.

Соціально-авторитарна держава –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) держава правового типу, в якій соціальний (патерналістський) захист людини є невід'ємною складовою прав людини;
- 2) ідеальна держава правового типу, основу якої визначають права людини.
- 3) сучасний різновид держави силового типу, в якій патерналізм є тенденцією розвитку;

4) різновид держави силового типу, яка базується на деспотичних прийомах і способах реалізації державної влади;

5) сучасна тенденція розвитку держави нормативістського типу, в якій політика держави базується на прийомах співвідношення патерналістських і правових начал.

Тоталітарна держава –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) держава правового типу, в якій соціальний (патерналістський) захист людини є невід'ємною складовою прав людини;

2) ідеальна держава правового типу, основу якої визначають права людини;

3) сучасний різновид держави силового типу, в якій патерналізм є тенденцією розвитку;

4) різновид держави силового типу, яка базується на деспотичних прийомах і способах реалізації державної влади;

5) сучасна тенденція розвитку держави нормативістського типу, в якій політика держави базується на прийомах співвідношення патерналістських і правових начал.

Соціально-тоталітарна держава –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) держава правового типу, в якій соціальний (патерналістський) захист людини є невід'ємною складовою прав людини;

2) ідеальна держава правового типу, основу якої визначають права людини;

3) сучасний різновид держави силового типу, в якій патерналізм є тенденцією розвитку;

4) різновид держави силового типу, яка базується на деспотичних прийомах і способах реалізації державної влади;

5) сучасна тенденція розвитку держави нормативістського типу, в якій політика держави базується на прийомах співвідношення патерналістських і правових начал.

Правова держава –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) держава правового типу, в якій соціальний (патерналістський) захист людини є невід'ємною складовою прав людини;

2) ідеальна держава правового типу, основу якої визначають права людини;

3) сучасний різновид держави силового типу, в якій патерналізм є тенденцією розвитку;

4) різновид держави силового типу, яка базується на деспотичних прийомах і способах реалізації державної влади;

5) сучасна тенденція розвитку держави нормативістського типу, в якій політика держави базується на прийомах співвідношення патерналістських і правових начал.

Соціально-правова держава –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) держава правового типу, в якій соціальний (патерналістський) захист людини є невід'ємною складовою прав людини;

2) ідеальна держава правового типу, основу якої визначають права людини;

3) сучасний різновид держави силового типу, в якій патерналізм є тенденцією розвитку;

4) різновид держави силового типу, яка базується на деспотичних прийомах і способах реалізації державної влади;

5) сучасна тенденція розвитку держави нормативістського типу, в якій політика держави базується на прийомах співвідношення патерналістських і правових начал.

Різновид держави нормативістського типу, яка функціонує як нормативно визначена діяльність уповноважених осіб, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) соціально-тоталітарна держава;

2) тоталітарна держава;

3) соціально-авторитарна держава;

4) авторитарна держава;

5) легістська держава.

Різновид держави нормативістського типу, яка функціонує на основі максимального обмеження суспільних свобод, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) соціально-тоталітарна держава;

2) тоталітарна держава;

3) соціально-авторитарна держава;

4) авторитарна держава;

5) легістська держава.

Сучасна тенденція розвитку держави нормативістського типу, в якій політика держави базується на прийомах співвідношення патерналістських і правових начал, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) соціально-тоталітарна держава;

2) тоталітарна держава;

3) соціально-авторитарна держава;

4) авторитарна держава;

5) легістська держава.

Різновид держави силового типу, яка базується на деспотичних прийомах і способах реалізації державної влади, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) соціально-правова держава;
- 2) правова держава;
- 3) соціально-тоталітарна держава;
- 4) тоталітарна держава;
- 5) соціально-авторитарна держава.

Сучасний різновид держави силового типу, в якій патерналізм є визначальною тенденцією розвитку, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) соціально-правова держава;
- 2) правова держава;
- 3) соціально-тоталітарна держава;
- 4) тоталітарна держава;
- 5) соціально-авторитарна держава.

Ідеальна держава правового типу, основу якої визначають права людини, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) соціально-правова держава;
- 2) правова держава;
- 3) соціально-тоталітарна держава;
- 4) тоталітарна держава;
- 5) соціально-авторитарна держава.

Держава правового типу, в якій соціальний (патерналістський) захист людини є невід'ємною складовою прав людини, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) соціально-правова держава;
- 2) правова держава;
- 3) соціально-тоталітарна держава;
- 4) тоталітарна держава;
- 5) соціально-авторитарна держава.

Модель держави загального добробуту –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) незалежний від держави різновид територіального самоврядування;
- 2) така соціально-правова держава, яка функціонує на засадах безпечних умов життя людини;
- 3) соціально-правова держава, яка функціонує на засадах нормативно-визначеного патерналізму;
- 4) соціально-правова держава, яка функціонує на засадах подолання несприятливих умов життя людини;
- 5) соціально-правова держава, яка функціонує на засадах рівних (однакових) умов життя людини відповідно до рівня суспільних можливостей.

Залишкова модель соціальної держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) незалежний від держави різновид територіального самоврядування;
- 2) така соціально-правова держава, яка функціонує на засадах безпечних умов життя людини;
- 3) соціально-правова держава, яка функціонує на засадах нормативно-визначеного патерналізму;
- 4) соціально-правова держава, яка функціонує на засадах подолання несприятливих умов життя людини;
- 5) соціально-правова держава, яка функціонує на засадах рівних (однакових) умов життя людини відповідно до рівня суспільних можливостей.

Модель позитивної соціальної держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) визначений волею держави різновид самоврядної територіальної організації;
- 2) незалежний від держави різновид територіального самоврядування;
- 3) така соціально-правова держава, яка функціонує на засадах безпечних умов життя людини;
- 4) соціально-правова держава, яка функціонує на засадах нормативно-визначеного патерналізму;
- 5) соціально-правова держава, яка функціонує на засадах подолання несприятливих умов життя людини.

Модель держави соціальної безпеки –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) визначений волею держави різновид самоврядної територіальної організації;
- 2) незалежний від держави різновид територіального самоврядування;
- 3) така соціально-правова держава, яка функціонує на засадах безпечних умов життя людини;
- 4) соціально-правова держава, яка функціонує на засадах нормативно-визначеного патерналізму;
- 5) соціально-правова держава, яка функціонує на засадах подолання несприятливих умов життя людини.

Громадська парадигма місцевого самоврядування –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) визначений волею держави різновид самоврядної територіальної організації;
- 2) незалежний від держави різновид територіального самоврядування;
- 3) така соціально-правова держава, яка функціонує на засадах безпечних умов життя людини;

4) соціально-правова держава, яка функціонує на засадах нормативно-визначеного патерналізму;

5) соціально-правова держава, яка функціонує на засадах подолання несприятливих умов життя людини.

Державницька парадигма місцевого самоврядування –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) визначений волею держави різновид самоврядної територіальної організації;

2) незалежний від держави різновид територіального самоврядування;

3) така соціально-правова держава, яка функціонує на засадах безпечних умов життя людини;

4) соціально-правова держава, яка функціонує на засадах нормативно-визначеного патерналізму;

5) соціально-правова держава, яка функціонує на засадах подолання несприятливих умов життя людини.

Соціально-правова держава, яка функціонує на засадах рівних (однакових) умов життя людини відповідно до рівня суспільних можливостей, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) громадська парадигма місцевого самоврядування;

2) модель держави соціальної безпеки;

3) модель позитивної соціальної держави;

4) залишкова модель соціальної держави;

5) модель держави загального добробуту.

Соціально-правова держава, яка функціонує на засадах подолання несприятливих умов життя людини, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) громадська парадигма місцевого самоврядування;

2) модель держави соціальної безпеки;

3) модель позитивної соціальної держави;

4) залишкова модель соціальної держави;

5) модель держави загального добробуту.

Соціально-правова держава, яка функціонує на засадах нормативно-визначеного патерналізму, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) державницька парадигма місцевого самоврядування;

2) модель держави соціальної безпеки;

3) модель позитивної соціальної держави;

4) залишкова модель соціальної держави;

5) модель держави загального добробуту.

Соціально-правова держава, яка функціонує на засадах безпечних умов життя людини, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) державницька парадигма місцевого самоврядування;
- 2) громадська парадигма місцевого самоврядування;
- 3) модель держави соціальної безпеки;
- 4) модель позитивної соціальної держави;
- 5) залишкова модель соціальної держави.

Незалежний від держави різновид територіального самоврядування –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) державницька парадигма місцевого самоврядування;
- 2) громадська парадигма місцевого самоврядування;
- 3) модель держави соціальної безпеки;
- 4) модель позитивної соціальної держави;
- 5) залишкова модель соціальної держави.

Визначений волею держави різновид самоврядної територіальної організації –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) державницька парадигма місцевого самоврядування;
- 2) громадська парадигма місцевого самоврядування;
- 3) модель держави соціальної безпеки;
- 4) модель позитивної соціальної держави;
- 5) залишкова модель соціальної держави.

Воля як виток влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) властивість належного порядку;
- 2) іманентна (невід’ємна) властивість порядку;
- 3) іманентна (невід’ємна) властивість людини;
- 4) ознака порядку;
- 5) властивість ознаки.

Управління як виток влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) властивість належного порядку;
- 2) іманентна (невід’ємна) властивість порядку;
- 3) іманентна (невід’ємна) властивість людини;
- 4) ознака порядку;
- 5) властивість ознаки.

Розвиток як виток влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) властивість належного порядку;
- 2) іманентна (невід’ємна) властивість порядку;

- 3) іманентна (невід’ємна) властивість людини;
- 4) ознака порядку;
- 5) властивість ознаки.

Іманентна (невід’ємна) властивість людини –
Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) розвиток як виток влади;
- 2) управління як виток влади;
- 3) воля як виток влади;
- 4) взаємодія як виток влади;
- 5) організація як виток влади.

Іманентна (невід’ємна) властивість порядку –
Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) розвиток як виток влади.
- 2) управління як виток влади.
- 3) воля як виток влади.
- 4) взаємодія як виток влади.
- 5) організація як виток влади.

Властивість належного порядку –
Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) розвиток як виток влади.
- 2) управління як виток влади.
- 3) воля як виток влади.
- 4) взаємодія як виток влади.
- 5) організація як виток влади.

Політична система суспільства –
Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) публічна організація суспільства, яка базується на засадах конкуренції різних інтересово-орієнтованих груп громадян, що нав’язують свою волю суспільству з приводу суспільної цілісності;
- 2) спілкування та необхідні сумісні дії груп людей з приводу реалізації суспільно-загального інтересу;
- 3) форми і методи взаємовідносин між учасниками політики;
- 4) принцип функціонування політичної системи суспільства, ознакою якого є рівний доступ громадян до участі в політиці;
- 5) необхідна умова суспільної цілісності або сукупність явищ політики, що функціонують на засадах конкуренції її учасників.

Демократія –
Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) публічна організація суспільства, яка базується на засадах конкуренції різних інтересово-орієнтованих груп громадян, що нав’язують свою волю суспільству з приводу суспільної цілісності.

- 2) спілкування та необхідні сумісні дії груп людей з приводу реалізації суспільно-загального інтересу;
- 3) форми і методи взаємовідносин між учасниками політики;
- 4) принцип функціонування політичної системи суспільства, ознакою якого є рівний доступ громадян до участі в політиці;
- 5) необхідна умова суспільної цілісності або сукупність явищ політики, що функціонують на засадах конкуренції її учасників.

Політичний режим –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) публічна організація суспільства, яка базується на засадах конкуренції різних інтересово-орієнтованих груп громадян, що нав'язують свою волю суспільству з приводу суспільної цілісності;
- 2) спілкування та необхідні сумісні дії груп людей з приводу реалізації суспільно-загального інтересу;
- 3) форми і методи взаємовідносин між учасниками політики;
- 4) принцип функціонування політичної системи суспільства, ознакою якого є рівний доступ громадян до участі в політиці;
- 5) необхідна умова суспільної цілісності або сукупність явищ політики, що функціонують на засадах конкуренції її учасників.

Політика –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) публічна організація суспільства, яка базується на засадах конкуренції різних інтересово-орієнтованих груп громадян, що нав'язують свою волю суспільству з приводу суспільної цілісності;
- 2) спілкування та необхідні сумісні дії груп людей з приводу реалізації суспільно-загального інтересу;
- 3) форми і методи взаємовідносин між учасниками політики;
- 4) принцип функціонування політичної системи суспільства, ознакою якого є рівний доступ громадян до участі в політиці;
- 5) необхідна умова суспільної цілісності або сукупність явищ політики, що функціонують на засадах конкуренції її учасників.

Політична влада –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) публічна організація суспільства, яка базується на засадах конкуренції різних інтересово-орієнтованих груп громадян, що нав'язують свою волю суспільству з приводу суспільної цілісності;
- 2) спілкування та необхідні сумісні дії груп людей з приводу реалізації суспільно-загального інтересу;
- 3) форми і методи взаємовідносин між учасниками політики;
- 4) принцип функціонування політичної системи суспільства, ознакою якого є рівний доступ громадян до участі у політиці;
- 5) необхідна умова суспільної цілісності або сукупність явищ політики, що функціонують на засадах конкуренції її учасників.

Необхідна умова суспільної цілісності або сукупність явищ політики, що функціонують на засадах конкуренції її учасників, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) політична влада;
- 2) політика;
- 3) політичний режим;
- 4) демократія;
- 5) політична система суспільства.

Принцип функціонування політичної системи суспільства, ознакою якого є рівний доступ громадян до участі в політиці, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) політична влада;
- 2) політика;
- 3) політичний режим;
- 4) демократія;
- 5) політична система суспільства.

Форми і методи взаємовідносин між учасниками політики –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) політична влада;
- 2) політика;
- 3) політичний режим;
- 4) демократія;
- 5) політична система суспільства.

Спілкування та необхідні сумісні дії груп людей з приводу реалізації загальносуспільно-інтересу –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) політична влада;
- 2) політика;
- 3) політичний режим;
- 4) демократія;
- 5) політична система суспільства.

Публічна організація суспільства, яка базується на засадах конкуренції різних інтересово-орієнтованих груп громадян, що нав'язують свою волю суспільству з приводу суспільної цілісності, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) політична влада;
- 2) політика;
- 3) політичний режим;
- 4) демократія;
- 5) політична система суспільства.

Складовими механізми гарантії прав людини є:

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) персоніфікований образ держави; 2) неперсоніфікований образ держави;
- 2) 1) воля; 2) управління; 3) розвиток;
- 3) 1) гносеологічна сутність; 2) онтологічна сутність; 3) соціальна (або ідеологічна) сутність;
- 4) 1) держава правового типу; 2) держава неправового (силового) типу;
- 5) 1) система застосування прав людини (нормативна); 2) система захисту прав людини (судова); 3) система охорони прав людини (охорона).

Типи держав можна класифікувати на:

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) персоніфікований образ держави; 2) неперсоніфікований образ держави;
- 2) 1) воля; 2) управління; 3) розвиток;
- 3) 1) гносеологічна сутність; 2) онтологічна сутність; 3) соціальна (або ідеологічна) сутність;
- 4) 1) держава правового типу; 2) держава неправового (силового) типу;
- 5) 1) система застосування прав людини (нормативна); 2) система захисту прав людини (судова); 3) система охорони прав людини (охорона).

Види сутностей –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) персоніфікований образ держави; 2) неперсоніфікований образ держави;
- 2) 1) воля; 2) управління; 3) розвиток;
- 3) 1) гносеологічна сутність; 2) онтологічна сутність; 3) соціальна (або ідеологічна) сутність;
- 4) 1) держава правового типу; 2) держава неправового (силового) типу;
- 5) 1) система застосування прав людини (нормативна); 2) система захисту прав людини (судова); 3) система охорони прав людини (охорона).

Витоками (або джерелами) влади є:

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) персоніфікований образ держави; 2) неперсоніфікований образ держави;
- 2) 1) воля; 2) управління; 3) розвиток;
- 3) 1) гносеологічна сутність; 2) онтологічна сутність; 3) соціальна (або ідеологічна) сутність;
- 4) 1) держава правового типу; 2) держава неправового (силового) типу;
- 5) 1) система застосування прав людини (нормативна); 2) система захисту прав людини (судова); 3) система охорони прав людини (охорона).

Образи держави можна класифікувати на –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) персоніфікований; 2) неперсоніфікований;
- 2) 1) воля; 2) управління; 3) розвиток;
- 3) 1) гносеологічна сутність; 2) онтологічна сутність; 3) соціальна (або ідеологічна) сутність;
- 4) 1) держава правового типу; 2) держава неправового (силового) типу;
- 5) 1) система застосування прав людини (нормативна); 2) система захисту прав людини (судова); 3) система охорони прав людини (охорона).

1) система застосування прав людини (нормативна); 2) система захисту прав людини (судова); 3) система охорони прав людини (охорона) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) образи держави;
- 2) витoki (або джерела) влади;
- 3) види сутностей;
- 4) типи держав;
- 5) складові механізми гарантії прав людини.

1) держава правового типу; 2) держава неправового (силового) типу –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) образи держави;
- 2) витoki (або джерела) влади;
- 3) види сутностей;
- 4) типи держав;
- 5) складові механізми гарантії прав людини.

1) гносеологічна сутність; 2) онтологічна сутність; 3) соціальна (або ідеологічна) сутність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) образи держави;
- 2) витoki (або джерела) влади;
- 3) види сутностей;
- 4) типи держав;
- 5) складові механізми гарантії прав людини.

1) воля; 2) управління; 3) розвиток –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) образи держави;
- 2) витoki (або джерела) влади;
- 3) види сутностей;
- 4) типи держав;
- 5) складові механізми гарантії прав людини.

1) персоніфікований; 2) неперсоніфікований –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) образи держави;
- 2) витoki (або джерела) влади;
- 3) види сутностей;
- 4) типи держав;
- 5) складові механізму гарантії прав людини.

Моделі держави силового типу можна класифікувати на:

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) силове; 2) законницьке (нормативне); 3) правове;
- 2) 1) системоцентристський тип цивілізації; 2) персоноцентристський тип цивілізації;
- 3) 1) модель держави загального добробуту; 2) залишкова модель соціальної держави; 3) модель позитивної соціальної держави; 4) модель держави соціальної безпеки;
- 4) 1) легістська держава; 2) авторитарна держава; 3) соціально-авторитарна держава;
- 5) 1) тоталітарна держава; 2) соціально-тоталітарна держава.

Моделі легістської (нормативної) держави можна класифікувати так –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) силова; 2) законницька (нормативна); 3) правова;
- 2) 1) системоцентристський тип цивілізації; 2) персоноцентристський тип цивілізації;
- 3) 1) модель держави загального добробуту; 2) залишкова модель соціальної держави; 3) модель позитивної соціальної держави; 4) модель держави соціальної безпеки;
- 4) 1) легістська держава; 2) авторитарна держава; 3) соціально-авторитарна держава;
- 5) 1) тоталітарна держава; 2) соціально-тоталітарна держава.

Моделі соціально-правової держави можна класифікувати так:

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) силова; 2) законницька (нормативна); 3) правова;
- 2) 1) системоцентристський тип цивілізації; 2) персоноцентристський тип цивілізації;
- 3) 1) модель держави загального добробуту; 2) залишкова модель соціальної держави; 3) модель позитивної соціальної держави; 4) модель держави соціальної безпеки;
- 4) 1) легістська держава; 2) авторитарна держава; 3) соціально-авторитарна держава;
- 5) 1) тоталітарна держава; 2) соціально-тоталітарна держава.

Типи цивілізацій можна класифікувати так:

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) силовий; 2) законницький (нормативний); 3) правовий;
- 2) 1) системоцентристський тип цивілізації; 2) персонцентристський тип цивілізації;
- 3) 1) модель держави загального добробуту; 2) залишкова модель соціальної держави; 3) модель позитивної соціальної держави; 4) модель держави соціальної безпеки;
- 4) 1) легістська держава; 2) авторитарна держава; 3) соціально-авторитарна держава;
- 5) 1) тоталітарна держава; 2) соціально-тоталітарна держава.

Види державорозуміння –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) силове; 2) законницьке (нормативне); 3) правове;
- 2) 1) системоцентристський тип цивілізації; 2) персонцентристський тип цивілізації;
- 3) 1) модель держави загального добробуту; 2) залишкова модель соціальної держави; 3) модель позитивної соціальної держави; 4) модель держави соціальної безпеки;
- 4) 1) легістська держава; 2) авторитарна держава; 3) соціально-авторитарна держава;
- 5) 1) тоталітарна держава; 2) соціально-тоталітарна держава.

1) тоталітарна держава; 2) соціально-тоталітарна держава –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) види державорозуміння;
- 2) типи цивілізацій;
- 3) моделі соціально-правової держави;
- 4) моделі легістської (нормативної) держави;
- 5) моделі держави силового типу.

1) легістська держава; 2) авторитарна держава; 3) соціально-авторитарна держава –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) види державорозуміння;
- 2) типи цивілізацій;
- 3) моделі соціально-правової держави;
- 4) моделі легістської (нормативної) держави;
- 5) моделі держави силового типу.

1) модель держави загального добробуту; 2) залишкова модель соціальної держави; 3) модель позитивної соціальної держави; 4) модель держави соціальної безпеки –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) види державорозуміння;
- 2) типи цивілізацій;
- 3) моделі соціально-правової держави;
- 4) моделі легістської (нормативної) держави;
- 5) моделі держави силового типу.

1) системоцентристський тип цивілізації; 2) персоноцентристський тип цивілізації –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) види державорозуміння;
- 2) типи цивілізацій;
- 3) моделі соціально-правової держави;
- 4) моделі легістської (нормативної) держави;
- 5) моделі держави силового типу.

1) силове; 2) законницьке (нормативне); 3) правове –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) види державорозуміння;
- 2) типи цивілізацій;
- 3) моделі соціально-правової держави;
- 4) моделі легістської (нормативної) держави;
- 5) моделі держави силового типу.

Механізм гарантії прав людини –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) система сприяння функціонуванню прав людини;
- 2) система відновлення порушення прав людини;
- 3) система фіксованих прав людини;
- 4) система загальних і спеціальних юридичних прийомів, засобів, які у своїй єдності сприяють їх реалізації;
- 5) способи, що у своїй єдності сприяють реалізації, захисту, відновленню прав людини в разі їх порушення.

Гарантії прав людини –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) система сприяння функціонуванню прав людини;
- 2) система відновлення порушення прав людини;
- 3) система фіксованих прав людини;
- 4) система загальних і спеціальних юридичних прийомів, засобів, які у своїй єдності сприяють їх реалізації;
- 5) способи, що у своїй єдності сприяють реалізації, захисту, відновленню прав людини в разі їх порушення.

Нормативним рівнем механізму гарантії прав людини є –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) система сприяння функціонуванню прав людини;
- 2) система відновлення порушення прав людини;
- 3) система фіксованих прав людини;
- 4) система загальних і спеціальних юридичних прийомів, засобів, які у своїй єдності сприяють їх реалізації;
- 5) способи, що у своїй єдності сприяють реалізації, захисту, відновленню прав людини в разі їх порушення.

Судовим рівнем механізму гарантії прав людини є –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) система сприяння функціонуванню прав людини;
- 2) система відновлення порушення прав людини;
- 3) система фіксованих прав людини;
- 4) система загальних і спеціальних юридичних прийомів, засобів, які у своїй єдності сприяють їх реалізації;
- 5) способи, що у своїй єдності сприяють реалізації, захисту, відновленню прав людини в разі їх порушення.

Охоронний рівень механізму гарантії прав людини це –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) система сприяння функціонуванню прав людини;
- 2) система відновлення порушення прав людини;
- 3) система фіксованих прав людини;
- 4) система загальних і спеціальних юридичних прийомів, засобів, які у своїй єдності сприяють їх реалізації;
- 5) способи, що у своїй єдності сприяють реалізації, захисту, відновленню прав людини в разі їх порушення.

Способи, що у своїй єдності сприяють реалізації, захисту, відновленню прав людини –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) Охоронний рівень механізму гарантії прав людини.
- 2) Судовий рівень механізму гарантії прав людини.
- 3) Нормативний рівень механізму гарантії прав людини.
- 4) Гарантії прав людини.
- 5) Механізм гарантії прав людини.

Система загальних і спеціальних юридичних прийомів, засобів, які у своїй єдності сприяють їх реалізації –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) Охоронний рівень механізму гарантії прав людини.
- 2) Судовий рівень механізму гарантії прав людини.

- 3) Нормативний рівень механізму гарантії прав людини.
- 4) Гарантії прав людини.
- 5) Механізм гарантії прав людини.

Система фіксованих прав людини –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) Охоронний рівень механізму гарантії прав людини.
- 2) Судовий рівень механізму гарантії прав людини.
- 3) Нормативний рівень механізму гарантії прав людини.
- 4) Гарантії прав людини.
- 5) Механізм гарантії прав людини.

Система відновлення порушення прав людини –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) Охоронний рівень механізму гарантії прав людини.
- 2) Судовий рівень механізму гарантії прав людини.
- 3) Нормативний рівень механізму гарантії прав людини.
- 4) Гарантії прав людини.
- 5) Механізм гарантії прав людини.

Система сприяння функціонуванню прав людини –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) Охоронний рівень механізму гарантії прав людини.
- 2) Судовий рівень механізму гарантії прав людини.
- 3) Нормативний рівень механізму гарантії прав людини.
- 4) Гарантії прав людини.
- 5) Механізм гарантії прав людини.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. ПРАВОВЕ ВЧЕННЯ ПРО ДЕРЖАВУ

Держава –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) територіальна організація державної влади, яка супроводжується поділом на адміністративно-територіальні одиниці в руслі централізації чи децентралізації як напрямів вибору оптимального стану її цілісності та єдності;

2) структурна єдність елементів суспільної організації, що мають як юридичну, так і фактичну соціальну природу походження, пов'язаних із легальністю і легітимністю державної влади як умови стабільного безпечного розвитку суспільства;

3) структурована певним чином єдність елементів, комбінація взаємозв'язків між якими утворює, утримує і підтримує або виявляє державу як цілісне явище, сприяє пізнанню її властивостей, місця, ролі, призначення в системі суспільних відносин;

4) основа її характеристики, в ході якої на основі ознак, що розкривають її функціональне призначення, встановлюється зміст або структура;

5) публічно-територіальна, інституціональна організація політичної влади суспільства на засадах громадянства (або підданства), розмежування публічних і приватних інтересів у діяльності уповноважених осіб.

Властивості держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) територіальна організація державної влади, яка супроводжується поділом на адміністративно-територіальні одиниці в руслі централізації чи децентралізації як напрямів вибору оптимального стану її цілісності та єдності;

2) структурна єдність елементів суспільної організації, що мають як юридичну, так і фактичну соціальну природу походження, пов'язаних із легальністю і легітимністю державної влади як умови стабільного безпечного розвитку суспільства;

3) структурована певним чином єдність елементів, комбінація взаємозв'язків між якими утворює, утримує і підтримує або виявляє державу як цілісне явище, сприяє пізнанню її властивостей, місця, ролі, призначення в системі суспільних відносин;

4) основа її характеристики, в ході якої на основі ознак, що розкривають її функціональне призначення, встановлюється зміст або структура;

5) публічно-територіальна, інституціональна організація політичної влади суспільства на засадах громадянства (або підданства), розмежування публічних і приватних інтересів у діяльності уповноважених осіб.

Зміст (структура) держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) територіальна організація державної влади, яка супроводжується поділом на адміністративно-територіальні одиниці в руслі централізації чи децентралізації як напрямів вибору оптимального стану її цілісності та єдності;

2) структурна єдність елементів суспільної організації, що мають як юридичну, так і фактичну соціальну природу походження, пов'язаних із легальністю і легітимністю державної влади як умови стабільного безпечного розвитку суспільства;

3) структурована певним чином єдність елементів, комбінація взаємозв'язків між якими утворює, утримує і підтримує або виявляє державу як цілісне явище, сприяє пізнанню її властивостей, місця, ролі, призначення в системі суспільних відносин;

4) основа її характеристики, в ході якої на основі ознак, що розкривають її функціональне призначення, встановлюється зміст або структура;

5) публічно-територіальна, інституціональна організація політичної влади суспільства на засадах громадянства (або підданства), розмежування публічних і приватних інтересів у діяльності уповноважених осіб.

Інститут держави –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

1) територіальна організація державної влади, яка супроводжується поділом на адміністративно-територіальні одиниці в руслі централізації чи децентралізації як напрямів вибору оптимального стану її цілісності та єдності;

2) структурна єдність елементів суспільної організації, що мають як юридичну, так і фактичну соціальну природу походження, пов'язаних із легальністю і легітимністю державної влади як умови стабільного безпечного розвитку суспільства;

3) структурована певним чином єдність елементів, комбінація взаємозв'язків між якими утворює, утримує і підтримує або виявляє державу як цілісне явище, сприяє пізнанню її властивостей, місця, ролі, призначення в системі суспільних відносин;

4) основа її характеристики, в ході якої на основі ознак, що розкривають її функціональне призначення, встановлюється зміст або структура;

5) публічно-територіальна, інституціональна організація політичної влади суспільства на засадах громадянства (або підданства), розмежування публічних і приватних інтересів у діяльності уповноважених осіб.

Адміністративно-територіальний устрій держави –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

1) територіальна організація державної влади, яка супроводжується поділом на адміністративно-територіальні одиниці в руслі централізації чи децентралізації як напрямів вибору оптимального стану її цілісності та єдності;

2) структурна єдність елементів суспільної організації, що мають як юридичну, так і фактичну соціальну природу походження, пов'язаних із легальністю і легітимністю державної влади як умови стабільного безпечного розвитку суспільства;

3) структурована певним чином єдність елементів, комбінація взаємозв'язків між якими утворює, утримує і підтримує або виявляє державу як цілісне явище, сприяє пізнанню її властивостей, місця, ролі, призначення в системі суспільних відносин;

4) основа її характеристики, в ході якої на основі ознак, що розкривають її функціональне призначення, встановлюється зміст або структура;

5) публічно-територіальна, інституціональна організація політичної влади суспільства на засадах громадянства (або підданства), розмежування публічних і приватних інтересів у діяльності уповноважених осіб.

Населення держави або народ –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

1) частина території держави, що є просторовою основою для організації та діяльності місцевих органів державної влади або самоврядування;

2) ознаки, за якими відрізняють державну владу від інших подібних їй влад, умови, за якими владу у суспільстві визначають державною;

3) публічна, політична, формалізована, легалізована діяльність спеціально уповноважених або державно-владних осіб, спрямована на підпорядкування своїй волі поведінки людей та діяльності їх об'єднань, що розташовуються на території держави;

4) політико-юридична властивість державної влади, обумовлена єдністю політичного змісту, або можливості правителя незалежно, самостійно формувати і здійснювати свою волю в юридичній формі, яка фіксує властивості суверенітету у системі законодавства, структурі та компетенції органів державної влади;

5) населення, що проживає на певній території, підпорядковане публічній владі, з якою пов'язується уявлення належного (справедливого) суспільного порядку.

Суверенітет держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) частина території держави, що є просторовою основою для організації та діяльності місцевих органів державної влади або самоврядування;

2) ознаки, за якими відрізняють державну владу від інших подібних їй влад, умови, за якими владу у суспільстві визначають державною;

3) публічна, політична, формалізована, легалізована діяльність спеціально уповноважених або державно-владних осіб, спрямована на підпорядкування своїй волі поведінки людей та діяльності їх об'єднань, що розташовуються на території держави;

4) політико-юридична властивість державної влади, обумовлена єдністю політичного змісту, або можливості правителя незалежно, самостійно формувати і здійснювати свою волю в юридичній формі, яка фіксує властивості суверенітету у системі законодавства, структурі та компетенції органів державної влади;

5) населення, що проживає на певній території, підпорядковане публічній владі, з якою пов'язується уявлення належного (справедливого) суспільного порядку.

Державна влада –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) частина території держави, що є просторовою основою для організації та діяльності місцевих органів державної влади або самоврядування;

2) ознаки, за якими відрізняють державну владу від інших подібних їй влад, умови, за якими владу у суспільстві визначають державною;

3) публічна, політична, формалізована, легалізована діяльність спеціально уповноважених або державно-владних осіб, спрямована на підпорядкування своїй волі поведінки людей та діяльності їх об'єднань, що розташовуються на території держави;

4) політико-юридична властивість державної влади, обумовлена єдністю політичного змісту, або можливості правителя незалежно, самостійно формувати і здійснювати свою волю в юридичній формі, яка фіксує властивості суверенітету у системі законодавства, структурі та компетенції органів державної влади;

5) населення, що проживає на певній території, підпорядковане публічній владі, з якою пов'язується уявлення належного (справедливого) суспільного порядку.

Легальність і легітимність державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) частина території держави, що є просторовою основою для організації та діяльності місцевих органів державної влади або самоврядування;

2) ознаки, за якими відрізняють державну владу від інших подібних їй влад, умови, за якими владу у суспільстві визначають державною;

3) публічна, політична, формалізована, легалізована діяльність спеціально уповноважених або державно-владних осіб, спрямована на підпорядкування своїй волі поведінки людей та діяльності їх об'єднань, що розташовуються на території держави;

4) політико-юридична властивість державної влади, обумовлена єдністю політичного змісту, або можливості правителя незалежно, самостійно формувати і здійснювати свою волю в юридичній формі, яка фіксує властивості суверенітету у системі законодавства, структурі та компетенції органів державної влади;

5) населення, що проживає на певній території, підпорядковане публічній владі, з якою пов'язується уявлення належного (справедливого) суспільного порядку.

Адміністративно-територіальна одиниця держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) частина території держави, що є просторовою основою для організації та діяльності місцевих органів державної влади або самоврядування;

2) ознаки, за якими відрізняють державну владу від інших подібних їй влад, умови, за якими владу у суспільстві визначають державною;

3) публічна, політична, формалізована, легалізована діяльність спеціально уповноважених або державно-владних осіб, спрямована на підпорядкування своїй волі поведінки людей та діяльності їх об'єднань, що розташовуються на території держави;

4) політико-юридична властивість державної влади, обумовлена єдністю політичного змісту, або можливості правителя незалежно, самостійно формувати і здійснювати свою волю в юридичній формі, яка фіксує властивості суверенітету у системі законодавства, структурі та компетенції органів державної влади;

5) населення, що проживає на певній території, підпорядковане публічній владі, з якою пов'язується уявлення належного (справедливого) суспільного порядку.

Ознаки держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) система поєднаних способів організації, територіальної реалізації й методів здійснення державної влади;
- 2) необхідна сукупність предметів і процесів, що утворюють єдність і цілісність принципу розподілу влад, є його критеріями ідентифікації;
- 3) сукупність елементів, що утворюють єдність і цілісність поняття відповідно до сучасних уявлень;
- 4) просторова межа реалізації державної влади;
- 5) відмінності як суспільної організації від інших їй подібних.

Територія держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) система поєднаних способів організації, територіальної реалізації й методів здійснення державної влади;
- 2) необхідна сукупність предметів і процесів, що утворюють єдність і цілісність принципу розподілу влад, є його критеріями ідентифікації;
- 3) сукупність елементів, що утворюють єдність і цілісність поняття відповідно до сучасних уявлень;
- 4) просторова межа реалізації державної влади;
- 5) відмінності як суспільної організації від інших їй подібних.

Структура території держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) система поєднаних способів організації, територіальної реалізації й методів здійснення державної влади;
- 2) необхідна сукупність предметів і процесів, що утворюють єдність і цілісність принципу розподілу влад, є його критеріями ідентифікації;
- 3) сукупність елементів, що утворюють єдність і цілісність поняття відповідно до сучасних уявлень;
- 4) просторова межа реалізації державної влади;
- 5) відмінності як суспільної організації від інших їй подібних.

Компоненти розподілу державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) система поєднаних способів організації, територіальної реалізації й методів здійснення державної влади;
- 2) необхідна сукупність предметів і процесів, що утворюють єдність і цілісність принципу розподілу влад, є його критеріями ідентифікації;
- 3) сукупність елементів, що утворюють єдність і цілісність поняття відповідно до сучасних уявлень;
- 4) просторова межа реалізації державної влади;
- 5) відмінності як суспільної організації від інших їй подібних.

Форма держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) система поєднаних способів організації, територіальної реалізації й методів здійснення державної влади;
- 2) необхідна сукупність предметів і процесів, що утворюють єдність і цілісність принципу розподілу влад, є його критеріями ідентифікації;
- 3) сукупність елементів, що утворюють єдність і цілісність поняття відповідно до сучасних уявлень;
- 4) просторова межа реалізації державної влади;
- 5) відмінності як суспільної організації від інших їй подібних.

Розподіл державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) союз (товариство, співдружність) суверенних держав, створений переважно під впливом політичних глобальних факторів міжнародних відносин для досягнення певних цілей і здійснення відповідних напрямів діяльності на основі економічної інтеграції;
- 2) елемент форми держави, який характеризує систему методів здійснення або застосування державної влади;
- 3) елемент форми держави, який характеризує територіальну структуру організації державної влади;
- 4) елемент форми держави, який характеризує структурну організацію влади, стійкий порядок (спосіб) формування вищих органів державної влади;
- 5) конституційний принцип організації державної влади як сукупності різних владних функцій, що здійснюються незалежними один від одного органами державної влади та характеризуються різним способом їх формування, терміном діяльності, взаємною незамінністю.

Державне правління –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) союз (товариство, співдружність) суверенних держав, створений переважно під впливом політичних глобальних факторів міжнародних відносин для досягнення певних цілей і здійснення відповідних напрямів діяльності на основі економічної інтеграції;
- 2) елемент форми держави, який характеризує систему методів здійснення або застосування державної влади;
- 3) елемент форми держави, який характеризує територіальну структуру організації державної влади;
- 4) елемент форми держави, який характеризує структурну організацію влади, стійкий порядок (спосіб) формування вищих органів державної влади;
- 5) конституційний принцип організації державної влади як сукупності різних владних функцій, що здійснюються незалежними один від одного органами державної влади та характеризуються різним способом їх формування, терміном діяльності, взаємною незамінністю.

Державний устрій –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) союз (товариство, співдружність) суверенних держав, створений переважно під впливом політичних глобальних факторів міжнародних відносин для досягнення певних цілей і здійснення відповідних напрямів діяльності на основі економічної інтеграції;

2) елемент форми держави, який характеризує систему методів здійснення або застосування державної влади;

3) елемент форми держави, який характеризує територіальну структуру організації державної влади;

4) елемент форми держави, який характеризує структурну організацію влади, стійкий порядок (спосіб) формування вищих органів державної влади;

5) конституційний принцип організації державної влади як сукупності різних владних функцій, що здійснюються незалежними один від одного органами державної влади та характеризуються різним способом їх формування, терміном діяльності, взаємною незамінністю.

Державний режим –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) союз (товариство, співдружність) суверенних держав, створений переважно під впливом політичних глобальних факторів міжнародних відносин для досягнення певних цілей і здійснення відповідних напрямів діяльності на основі економічної інтеграції;

2) елемент форми держави, який характеризує систему методів здійснення або застосування державної влади;

3) елемент форми держави, який характеризує територіальну структуру організації державної влади;

4) елемент форми держави, який характеризує структурну організацію влади, стійкий порядок (спосіб) формування вищих органів державної влади;

5) конституційний принцип організації державної влади як сукупності різних владних функцій, що здійснюються незалежними один від одного органами державної влади та характеризуються різним способом їх формування, терміном діяльності, взаємною незамінністю.

Міжнародні об'єднання держав –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) союз (товариство, співдружність) суверенних держав, створений переважно під впливом політичних глобальних факторів міжнародних відносин для досягнення певних цілей і здійснення відповідних напрямів діяльності на основі економічної інтеграції;

2) елемент форми держави, який характеризує систему методів здійснення або застосування державної влади;

3) елемент форми держави, який характеризує територіальну структуру організації державної влади;

4) елемент форми держави, який характеризує структурну організацію влади, стійкий порядок (спосіб) формування вищих органів державної влади;

5) конституційний принцип організації державної влади як сукупності різних владних функцій, що здійснюються незалежними один від одного органами державної влади та характеризуються різним способом їх формування, терміном діяльності, взаємною незамінністю.

Функція держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) нормативно регламентована система державних органів, структурно обумовлена реалізацією функції держави;

2) динамічний бік внутрішньої організації та зовнішньої взаємодії апарату державної влади як виявів утримання і підтримання цілісності держави, де показником належної внутрішньої структурної організації виступають інституціонально оформлені критерії оцінки реалізації цілі і завдань, функції держави або зовнішньої взаємодії;

3) прийом, спосіб, засіб, що використовуються під час застосування чи здійснення функції держави в межах тієї чи іншої форми;

4) нормативно визначений різновид державної діяльності, який обумовлений її сутністю, головним призначенням у системі суспільних відносин;

5) стала, постійна, необхідна дія, в якій втілюються суть і призначення, роль і місце держави у суспільстві або основні напрями, різновиди її управлінської діяльності.

Форма реалізації функції держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) нормативно регламентована система державних органів, структурно обумовлена реалізацією функції держави;

2) динамічний бік внутрішньої організації та зовнішньої взаємодії апарату державної влади як виявів утримання і підтримання цілісності держави, де показником належної внутрішньої структурної організації виступають інституціонально оформлені критерії оцінки реалізації цілі і завдань, функції держави або зовнішньої взаємодії;

3) прийом, спосіб, засіб, що використовуються під час застосування чи здійснення функції держави в межах тієї чи іншої форми;

4) нормативно визначений різновид державної діяльності, який обумовлений її сутністю, головним призначенням у системі суспільних відносин;

5) стала, постійна, необхідна дія, в якій втілюються суть і призначення, роль і місце держави у суспільстві або основні напрями, види її управлінської діяльності.

Метод здійснення функції держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) нормативно регламентована система державних органів, структурно обумовлена реалізацією функції держави;

2) динамічний бік внутрішньої організації та зовнішньої взаємодії апарату державної влади як виявів утримання і підтримання цілісності держави, де показником належної внутрішньої структурної організації виступають інституціонально оформлені критерії оцінки реалізації цілі і завдань, функції держави або зовнішньої взаємодії;

3) прийом, спосіб, засіб, що використовуються під час застосування чи здійснення функції держави в межах тієї чи іншої форми;

4) нормативно визначений різновид державної діяльності, який обумовлений її сутністю, головним призначенням у системі суспільних відносин;

5) стала, постійна, необхідна дія, в якій втілюються суть і призначення, роль і місце держави у суспільстві або основні напрями, види її управлінської діяльності.

Механізм держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) нормативно регламентована система державних органів, структурно обумовлена реалізацією функції держави;

2) динамічний бік внутрішньої організації та зовнішньої взаємодії апарату державної влади як виявів утримання і підтримання цілісності держави, де показником належної внутрішньої структурної організації виступають інституціонально оформлені критерії оцінки реалізації цілі і завдань, функції держави або зовнішньої взаємодії;

3) прийом, спосіб, засіб, що використовуються під час застосування чи здійснення функції держави в межах тієї чи іншої форми;

4) нормативно визначений різновид державної діяльності, який обумовлений її сутністю, головним призначенням у системі суспільних відносин;

5) стала, постійна, необхідна дія, в якій втілюються суть і призначення, роль і місце держави у суспільстві або основні напрями, види її управлінської діяльності.

Державний апарат –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) нормативно регламентована система державних органів, структурно обумовлена реалізацією функції держави;

2) динамічний бік внутрішньої організації та зовнішньої взаємодії апарату державної влади як виявів утримання і підтримання цілісності держави, де показником належної внутрішньої структурної організації виступають інституціонально оформлені критерії оцінки реалізації цілі і завдань, функції держави або зовнішньої взаємодії;

3) прийом, спосіб, засіб, що використовуються під час застосування чи здійснення функції держави в межах тієї чи іншої форми;

4) нормативно визначений різновид державної діяльності, який обумовлений її сутністю, головним призначенням у системі суспільних відносин;

5) стала, постійна, необхідна дія, в якій втілюються суть і призначення, роль і місце держави у суспільстві або основні напрями, види її управлінської діяльності.

Ціль держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) регламентована законодавством професійна, оплатна діяльність уповноважених осіб (державних службовців) у державних органах влади, установах і підприємствах щодо реалізації функцій, досягнення цілей і виконання завдань держави;

2) структурно організований колектив уповноважених осіб (державних службовців), наділених владними повноваженнями;

3) обумовлений відповідного часу конкретними факторами внутрішньої організації чи зовнішньої взаємодії стратегічно-тактичний напрям діяльності уповноважених осіб у реалізації цілей і завдань держави;

4) процесуально визначена діяльність державно-владних осіб відповідно до їх компетенції та повноважень у досягненні цілей держави;

5) ідеальний, формально визначений кінцевий результат діяльності державно-владних осіб у забезпеченні розвитку суспільства, сформований під впливом економічних, політичних, ідеологічних, суспільних чинників.

Завдання держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) регламентована законодавством професійна, оплатна діяльність уповноважених осіб (державних службовців) у державних органах влади, установах і підприємствах щодо реалізації функцій, досягнення цілей і виконання завдань держави;

2) структурно організований колектив уповноважених осіб (державних службовців), наділених владними повноваженнями;

3) обумовлений відповідного часу конкретними факторами внутрішньої організації чи зовнішньої взаємодії стратегічно-тактичний напрям діяльності уповноважених осіб у реалізації цілей і завдань держави;

4) процесуально визначена діяльність державно-владних осіб відповідно до їх компетенції та повноважень у досягненні цілей держави;

5) ідеальний, формально визначений кінцевий результат діяльності державно-владних осіб у забезпеченні розвитку суспільства, сформований під впливом економічних, політичних, ідеологічних, суспільних чинників.

Політика держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) регламентована законодавством професійна, оплатна діяльність уповноважених осіб (державних службовців) у державних органах влади, установах і підприємствах щодо реалізації функцій, досягнення цілей і виконання завдань держави.

2) структурно організований колектив уповноважених осіб (державних службовців), наділених владними повноваженнями;

3) обумовлений відповідного часу конкретними факторами внутрішньої організації чи зовнішньої взаємодії стратегічно-тактичний напрям діяльності уповноважених осіб у реалізації цілей і завдань держави;

4) процесуально визначена діяльність державно-владних осіб відповідно до їх компетенції та повноважень у досягненні цілей держави;

5) ідеальний, формально визначений кінцевий результат діяльності державно-владних осіб у забезпеченні розвитку суспільства, сформований під впливом економічних, політичних, ідеологічних, суспільних чинників.

Державний орган (орган державної влади) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) регламентована законодавством професійна, оплатна діяльність уповноважених осіб (державних службовців) у державних органах влади, установах і підприємствах щодо реалізації функцій, досягнення цілей і виконання завдань держави;

2) структурно організований колектив уповноважених осіб (державних службовців), наділених владними повноваженнями;

3) обумовлений відповідного часу конкретними факторами внутрішньої організації чи зовнішньої взаємодії стратегічно-тактичний напрям діяльності уповноважених осіб у реалізації цілей і завдань держави;

4) процесуально визначена діяльність державно-владних осіб відповідно до їх компетенції та повноважень у досягненні цілей держави;

5) ідеальний, формально визначений кінцевий результат діяльності державно-владних осіб у забезпеченні розвитку суспільства, сформований під впливом економічних, політичних, ідеологічних, суспільних чинників.

Державна служба –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) регламентована законодавством професійна, оплатна діяльність уповноважених осіб (державних службовців) у державних органах влади, установах і підприємствах щодо реалізації функцій, досягнення цілей і виконання завдань держави;

2) структурно організований колектив уповноважених осіб (державних службовців), наділених владними повноваженнями;

3) обумовлений відповідного часу конкретними факторами внутрішньої організації чи зовнішньої взаємодії стратегічно-тактичний напрям діяльності уповноважених осіб у реалізації цілей і завдань держави;

4) процесуально визначена діяльність державно-владних осіб відповідно до їх компетенції та повноважень у досягненні цілей держави;

5) ідеальний, формально визначений кінцевий результат діяльності державно-владних осіб у забезпеченні розвитку суспільства, сформований під впливом економічних, політичних, ідеологічних, суспільних чинників.

Державний службовець –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) нормативний документ, що визначає організаційно-правове становище державного службовця у структурному підрозділі, умови його праці;

2) нормативний документ, який визначає саму структуру, її склад, чисельність осіб із зазначенням розміру їхньої заробітної плати залежно від посади;

3) визначена структурою і штатним розписом первинна одиниця державного органу, на яку покладено встановлене нормативними актами коло службових повноважень;

4) державний службовець, пов'язаний безпосередньо з реалізацією організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих повноважень;

5) уповноважена особа, яка перебуває у публічно-правових відносинах із державою і займає посаду державної служби відповідно до рівня професійної підготовки (компетентності).

Посадова особа –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) нормативний документ, що визначає організаційно-правове становище державного службовця в структурному підрозділі, умови його праці;

2) нормативний документ, який визначає саму структуру, її склад, чисельність осіб із зазначенням розміру їхньої заробітної плати залежно від посади;

3) визначена структурою, і штатним розписом первинна одиниця державного органу, на яку покладено встановлене нормативними актами коло службових повноважень;

4) державний службовець, пов'язаний безпосередньо з реалізацією організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих повноважень;

5) уповноважена особа, яка перебуває у публічно-правових відносинах із державою і займає посаду державної служби відповідно до рівня професійної підготовки (компетентності).

Посада –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) нормативний документ, що визначає організаційно-правове становище державного службовця в структурному підрозділі, умови його праці;

2) нормативний документ, який визначає саму структуру, її склад, чисельність осіб із зазначенням розміру їхньої заробітної плати залежно від посади;

3) визначена структурою і штатним розписом первинна одиниця державного органу, на яку покладено встановлене нормативними актами коло службових повноважень;

4) державний службовець, пов'язаний безпосередньо з реалізацією організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих повноважень;

5) уповноважена особа, яка перебуває у публічно-правових відносинах із державою і займає посаду державної служби відповідно до рівня професійної підготовки (компетентності).

Штатний розпис –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) нормативний документ, що визначає організаційно-правове становище державного службовця в структурному підрозділі, умови його праці;

2) нормативний документ, який визначає саму структуру, її склад, чисельність осіб із зазначенням розміру їхньої заробітної плати залежно від посади;

3) визначена структурою і штатним розписом первинна одиниця державного органу, на яку покладено встановлене нормативними актами коло службових повноважень;

4) державний службовець, пов'язаний безпосередньо з реалізацією організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих повноважень;

5) уповноважена особа, яка перебуває у публічно-правових відносинах із державою і займає посаду державної служби відповідно до рівня професійної підготовки (компетентності).

Посадова інструкція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) нормативний документ, що визначає організаційно-правове становище державного службовця в структурному підрозділі, умови його праці;

2) нормативний документ, який визначає саму структуру, її склад, чисельність осіб із зазначенням розміру їхньої заробітної плати залежно від посади;

3) визначена структурою і штатним розписом первинна одиниця державного органу, на яку покладено встановлене нормативними актами коло службових повноважень;

4) державний службовець, пов'язаний безпосередньо з реалізацією організаційно-розпорядчих та консультативно-дорадчих повноважень;

5) уповноважена особа, яка перебуває у публічно-правових відносинах з державою і займає посаду державної служби відповідно до рівня професійної підготовки (компетентності).

Компетенція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) право органу державної влади, посадової особи на свій розсуд визначати вид і зміст (повністю або частково) управлінського рішення, що приймається, або обирати на свій розсуд варіант рішення з декількох передбачених нормативно-правовими актами управлінських рішень;

2) право органу державної влади, уповноваженої особи приймати рішення, обов'язкові для виконання іншими особами;

3) зв'язок між різними повноваженнями, можливості передачі повноважень іншому державному органу чи державному службовцю, які приймають на себе відповідальність за їх виконання;

4) офіційне формально визначене право (привілей) наділеного владою державного службовця приймати рішення, віддавати накази, розподіляти ресурси у визначених межах з метою виконання завдань, досягнення цілей та реалізації функції держави;

5) сукупність юридично визначених обов'язків (компетенцій), які формують предмет повноваження, відповідальність державного органу чи державного службовця.

Повноваження –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) право органу державної влади, посадової особи на свій розсуд визначати вид і зміст (повністю або частково) управлінського рішення, що приймається, або обирати на свій розсуд варіант рішення з декількох передбачених нормативно-правовими актами управлінських рішень;

2) право органу державної влади, уповноваженої особи приймати рішення, обов'язкові для виконання іншими особами;

3) зв'язок між різними повноваженнями, можливості передачі повноважень іншому державному органу чи державному службовцю, які приймають на себе відповідальність за їх виконання;

4) офіційне формально визначене право (привілей) наділеного владою державного службовця приймати рішення, віддавати накази, розподіляти ресурси у визначених межах з метою виконання завдань, досягнення цілей та реалізації функції держави;

5) сукупність юридично визначених обов'язків (компетенцій), які формують предмет повноваження, відповідальність державного органу чи державного службовця.

Делегування –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) право органу державної влади, посадової особи на свій розсуд визначати вид і зміст (повністю або частково) управлінського рішення, що приймається, або обирати на свій розсуд варіант рішення з декількох передбачених нормативно-правовими актами управлінських рішень;

2) право органу державної влади, уповноваженої особи приймати рішення, обов'язкові для виконання іншими особами;

3) зв'язок між різними повноваженнями, можливості передачі повноважень іншому державному органу чи державному службовцю, які приймають на себе відповідальність за їх виконання;

4) офіційне формально визначене право (привілей) наділеного владою державного службовця приймати рішення, віддавати накази, розподіляти ресурси у визначених межах з метою виконання завдань, досягнення цілей та реалізації функції держави;

5) сукупність юридично визначених обов'язків (компетенцій), які формують предмет повноваження, відповідальність державного органу чи державного службовця.

Розпорядчі повноваження –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) право органу державної влади, посадової особи на свій розсуд визначати вид і зміст (повністю або частково) управлінського рішення, що приймається, або обирати на свій розсуд варіант рішення з декількох передбачених нормативно-правовими актами управлінських рішень;

2) право органу державної влади, уповноваженої особи приймати рішення, обов'язкові для виконання іншими особами;

3) зв'язок між різними повноваженнями, можливості передачі повноважень іншому державному органу чи державному службовцю, які приймають на себе відповідальність за їх виконання;

4) офіційне формально визначене право (привілей) наділеного владою державного службовця приймати рішення, віддавати накази, розподіляти ресурси у визначених межах з метою виконання завдань, досягнення цілей та реалізації функції держави;

5) сукупність юридично визначених обов'язків (компетенцій), які формують предмет повноваження, відповідальність державного органу чи державного службовця.

Дискреційні повноваження –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) право органу державної влади, посадової особи на свій розсуд визначати вид і зміст (повністю або частково) управлінського рішення, що приймається, або обирати на свій розсуд варіант рішення з декількох передбачених нормативно-правовими актами управлінських рішень;

2) право органу державної влади, уповноваженої особи приймати рішення, обов'язкові для виконання іншими особами;

3) зв'язок між різними повноваженнями, можливості передачі повноважень іншому державному органу чи державному службовцю, які приймають на себе відповідальність за їх виконання;

4) офіційне формально визначене право (привілей) наділеного владою державного службовця приймати рішення, віддавати накази, розподіляти ресурси у визначених межах з метою виконання завдань, досягнення цілей та реалізації функції держави;

5) сукупність юридично визначених обов'язків (компетенцій), які формують предмет повноваження, відповідальність державного органу чи державного службовця.

Державний службовець непублічного статусу –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) трудового законодавства;

2) публічного права;

3) уповноважена особа, яка безпосередньо реалізує державно-владні повноваження;

4) уповноважена особа, яка забезпечує реалізацію державно-владних повноважень;

5) канонічного права.

Державний службовець публічного статусу –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) трудового законодавства;

2) публічного права;

3) уповноважена особа, яка безпосередньо реалізує державно-владні повноваження;

4) уповноважена особа, яка забезпечує реалізацію державно-владних повноважень;

5) канонічного права.

Посадова особа, яка безпосередньо пов'язана з реалізацією державно-владних повноважень, регулюється нормами –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) трудового законодавства;

2) публічного права;

3) уповноважена особа, яка безпосередньо реалізує державно-владні повноваження;

4) уповноважена особа, яка забезпечує реалізацію державно-владних повноважень;

5) канонічного права.

Посадова особа, яка безпосередньо не пов'язана з реалізацією державно-владних повноважень, регулюється нормами –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) трудового законодавства;

2) публічного права;

3) уповноважена особа, яка безпосередньо реалізує державно-владні повноваження;

4) уповноважена особа, яка забезпечує реалізацію державно-владних повноважень;

5) канонічного права.

Компетенція і повноваження –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сфера повноважень і компетенцій у державних органах, установах, підприємствах, пов'язана безпосередньо із застосуванням примусу;

2) сфера державного управління, пов'язана з реалізацією державної влади;

3) сфера вищих або центральних державно-владних повноважень і компетенцій державної влади;

4) зміст і система діяльності державних службовців на державних посадах у виконанні завдань, досягнення цілей та реалізації функції держави;

5) нормативно визначена, передбачувана діяльність уповноважених осіб у виконанні завдань, досягнення цілей та реалізації функції держави.

Політична державна служба –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сфера повноважень і компетенцій у державних органах, установах, підприємствах, пов'язана безпосередньо із застосуванням примусу;

2) сфера державного управління, пов'язана з реалізацією державної влади;

3) сфера вищих або центральних державно-владних повноважень і компетенцій державної влади;

- 4) зміст і система діяльності державних службовців на державних посадах у виконанні завдань, досягнення цілей та реалізації функції держави;
- 5) нормативно визначена, передбачувана діяльність уповноважених осіб у виконанні завдань, досягнення цілей та реалізації функції держави.

Адміністративна державна служба –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) сфера повноважень і компетенцій у державних органах, установах, підприємствах, пов'язана безпосередньо із застосуванням примусу;
- 2) сфера державного управління, пов'язана з реалізацією державної влади;
- 3) сфера вищих або центральних державно-владних повноважень і компетенцій державної влади;
- 4) зміст і система діяльності державних службовців на державних посадах у виконанні завдань, досягнення цілей та реалізації функції держави;
- 5) нормативно визначена, передбачувана діяльність уповноважених осіб у виконанні завдань, досягнення цілей та реалізації функції держави.

Мілітаризована державна служба –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) сфера повноважень і компетенцій у державних органах, установах, підприємствах, пов'язана безпосередньо із застосуванням примусу;
- 2) сфера державного управління, пов'язана з реалізацією державної влади;
- 3) сфера вищих або центральних державно-владних повноважень і компетентностей державної влади;
- 4) зміст і система діяльності державних службовців на державних посадах у виконанні завдань, досягнення цілей та реалізації функції держави;
- 5) нормативно визначена, передбачувана діяльність уповноважених осіб у виконанні завдань, досягнення цілей та реалізації функції держави.

Міністерство –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) органи державної влади, компетенцією яких є охорона правопорядку, відновлення правопорядку в разі його порушення;
- 2) органи державної влади для вирішення питань, які мають суто адміністративний характер;
- 3) орган влади, пов'язаний із застосуванням примусу;
- 4) орган влади, який вносить пропозиції щодо формування державних цілей і завдань у визначеній сфері, здійснює міжгалузеву координацію;
- 5) головний (провідний) орган у системі центральних органів виконавчої влади з впровадження цілей і завдань держави у визначеній сфері суспільства.

Органи державної центральної виконавчої влади зі спеціальним статусом –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) органи державної влади, компетенцією яких є охорона правопорядку, відновлення правопорядку в разі його порушення;
- 2) органи державної влади для вирішення питань, які мають суто адміністративний характер;
- 3) орган влади, пов'язаний із застосуванням примусу;
- 4) орган влади, який вносить пропозиції щодо формування державних цілей і завдань у визначеній сфері, здійснює міжгалузеву координацію;
- 5) головний (провідний) орган у системі центральних органів виконавчої влади з впровадження цілей і завдань держави у визначеній сфері суспільства.

Урядові органи державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) органи державної влади, компетенцією яких є охорона правопорядку, відновлення правопорядку в разі його порушення;
- 2) органи державної влади для вирішення питань, які мають суто адміністративний характер;
- 3) орган влади, пов'язаний із застосуванням примусу;
- 4) орган влади, який вносить пропозиції щодо формування державних цілей і завдань у визначеній сфері, здійснює міжгалузеву координацію;
- 5) головний (провідний) орган у системі центральних органів виконавчої влади з впровадження цілей і завдань держави у визначеній сфері суспільства.

Правоохоронні органи державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) органи державної влади, компетенцією яких є охорона правопорядку, відновлення правопорядку в разі його порушення;
- 2) органи державної влади для вирішення питань, які мають суто адміністративний характер;
- 3) орган влади, пов'язаний із застосуванням примусу;
- 4) орган влади, який вносить пропозиції щодо формування державних цілей і завдань у визначеній сфері, здійснює міжгалузеву координацію;
- 5) головний (провідний) орган у системі центральних органів виконавчої влади з впровадження цілей і завдань держави у визначеній сфері суспільства.

Політична складова механізму державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) здатність уповноважених осіб формувати цілі й завдання, що посилює ефективність державного апарату відповідно до вимог часу;
- 2) здатність уповноважених осіб провадити необхідні зміни як реакція на зовнішні впливи, що може порушувати нормальне функціонування державного апарату;

3) момент участі громадян у реалізації функції держави в контексті контролю за діяльністю апарату державної влади та зворотного зв'язку;

4) момент ефективної реалізації функції держави у забезпеченні умов розвитку відповідно до фіксованих завдань і цілей у межах визначених повноважень і компетенцій державних органів та уповноважених осіб;

5) момент реалізації функції держави в напрямі формування, конкретизації перспектив стратегії безпечних умов, моделей суспільного розвитку.

Адміністративна складова механізму державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) здатність уповноважених осіб формувати цілі й завдання, що посилює ефективність державного апарату відповідно до вимог часу;

2) здатність уповноважених осіб провадити необхідні зміни як реакція на зовнішні впливи, що може порушувати нормальне функціонування державного апарату;

3) момент участі громадян у реалізації функції держави в контексті контролю за діяльністю апарату державної влади та зворотного зв'язку;

4) момент ефективної реалізації функції держави у забезпеченні умов розвитку відповідно до фіксованих завдань і цілей у межах визначених повноважень і компетенцій державних органів та уповноважених осіб;

5) момент реалізації функції держави в напрямі формування, конкретизації перспектив стратегії безпечних умов, моделей суспільного розвитку.

Суспільна (громадська) складова механізму державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) здатність уповноважених осіб формувати цілі і завдання, що посилює ефективність державного апарату відповідно до вимог часу;

2) здатність уповноважених осіб провадити необхідні зміни як реакція на зовнішні впливи, що може порушувати нормальне функціонування державного апарату;

3) момент участі громадян у реалізації функції держави в контексті контролю за діяльністю апарату державної влади та зворотного зв'язку;

4) момент ефективної реалізації функції держави у забезпеченні умов розвитку відповідно до фіксованих завдань і цілей у межах визначених повноважень і компетенцій державних органів та уповноважених осіб;

5) момент реалізації функції держави в напрямі формування, конкретизації перспектив стратегії безпечних умов, моделей суспільного розвитку.

Саморегулювання як складова механізму державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) здатність уповноважених осіб формувати цілі і завдання, що посилює ефективність державного апарату відповідно до вимог часу;

2) здатність уповноважених осіб провадити необхідні зміни як реакція на зовнішні впливи, що може порушувати нормальне функціонування державного апарату;

3) момент участі громадян у реалізації функції держави в контексті контролю за діяльністю апарату державної влади та зворотного зв'язку;

4) момент ефективної реалізації функції держави у забезпеченні умов розвитку відповідно до фіксованих завдань і цілей у межах визначених повноважень і компетенцій державних органів та уповноважених осіб;

5) момент реалізації функції держави в напрямі формування, конкретизації перспектив стратегії безпечних умов, моделей суспільного розвитку.

Саморозвиток як складова механізму державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) здатність уповноважених осіб формувати цілі і завдання, що посилює ефективність державного апарату відповідно до вимог часу;

2) здатність уповноважених осіб провадити необхідні зміни як реакція на зовнішні впливи, що може порушувати нормальне функціонування державного апарату;

3) момент участі громадян у реалізації функції держави в контексті контролю за діяльністю апарату державної влади та зворотного зв'язку;

4) момент ефективної реалізації функції держави у забезпеченні умов розвитку відповідно до фіксованих завдань і цілей у межах визначених повноважень і компетенцій державних органів та уповноважених осіб;

5) момент реалізації функції держави в напрямі формування, конкретизації перспектив стратегії безпечних умов, моделей суспільного розвитку.

Ціль –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) діяльність уповноважених осіб що базується на чіткому розумінні й додержанні визначених повноважень і компетенцій з урахуванням субординації та координації;

2) службові відносини між державними органами, їх підрозділами, державними службовцями, побудовані за принципом узгодження взаємних дій як умови досягнення загальних завдань і цілей;

3) службові відносини між державними органами, їх підрозділами, державними службовцями, побудовані за принципом ієрархії як умови дотримання правил службової дисципліни;

4) конкретні соціально значущі і життєво необхідні проблеми (питання), на розв'язання яких спрямовані зусилля того чи іншого суб'єкта;

5) відтворений у свідомості бажаний результат певних вольових дій людини.

Завдання –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) діяльність уповноважених осіб що базується на чіткому розумінні й додержанні визначених повноважень і компетенцій з урахуванням субординації та координації;

2) службові відносини між державними органами, їх підрозділами, державними службовцями, побудовані за принципом узгодження взаємних дій як умови досягнення загальних завдань і цілей;

3) службові відносини між державними органами, їх підрозділами, державними службовцями, побудовані за принципом ієрархії як умови додержання правил службової дисципліни;

4) конкретні соціально значущі і життєво необхідні проблеми (питання), на розв'язання яких спрямовані зусилля того чи іншого суб'єкта;

5) відтворений у свідомості бажаний результат певних вольових дій людини.

Субординація –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) діяльність уповноважених осіб що базується на чіткому розумінні й додержанні визначених повноважень і компетенцій з урахуванням субординації та координації;

2) службові відносини між державними органами, їх підрозділами, державними службовцями, побудовані за принципом узгодження взаємних дій як умови досягнення загальних завдань і цілей;

3) службові відносини між державними органами, їх підрозділами, державними службовцями, побудовані за принципом ієрархії як умови додержання правил службової дисципліни;

4) конкретні соціально значущі і життєво необхідні проблеми (питання), на розв'язання яких спрямовані зусилля того чи іншого суб'єкта;

5) відтворений у свідомості бажаний результат певних вольових дій людини.

Координація –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) діяльність уповноважених осіб що базується на чіткому розумінні й додержанні визначених повноважень і компетенцій з урахуванням субординації та координації;

2) службові відносини між державними органами, їх підрозділами, державними службовцями, побудовані за принципом узгодження взаємних дій як умови досягнення загальних завдань і цілей;

3) службові відносини між державними органами, їх підрозділами, державними службовцями, побудовані за принципом ієрархії як умови додержання правил службової дисципліни;

4) конкретні соціально значущі і життєво необхідні проблеми (питання), на розв'язання яких спрямовані зусилля того чи іншого суб'єкта;

5) відтворений у свідомості бажаний результат певних вольових дій людини.

Службова дисципліна –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) діяльність уповноважених осіб що базується на чіткому розумінні й додержанні визначених повноважень і компетенцій з урахуванням субординації та координації;

2) службові відносини між державними органами, їх підрозділами, державними службовцями, побудовані за принципом узгодження взаємних дій як умови досягнення загальних завдань і цілей;

3) службові відносини між державними органами, їх підрозділами, державними службовцями, побудовані за принципом ієрархії як умови дотримання правил службової дисципліни;

4) конкретні соціально значущі і життєво необхідні проблеми (питання), на розв'язання яких спрямовані зусилля того чи іншого суб'єкта;

5) відтворений у свідомості бажаний результат певних вольових дій людини.

Нормотворча (законодавча) діяльність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сукупність юридично значущих дій уповноважених осіб з контролю за дотриманням вимог норм права підконтрольними органами, посадовими особами в межах їх компетенції та повноваження;

2) сукупність юридично значущих дій, спрямованих на формування, скасування, зміни органів держави, їх структурних підрозділів;

3) сукупність юридично значущих регламентованих процесуальних дій спеціально уповноважених осіб з охорони норм, яка супроводжується застосуванням примусу;

4) сукупність юридично значущих дій уповноважених посадових державно-владних осіб відповідно до їх компетенції та повноваження із застосування норм шляхом створення індивідуально-правових актів, згідно з конкретними життєвими ситуаціями, які мають юридичні наслідки;

5) сукупність юридично значущих дій уповноважених осіб, спрямованих на розробку, прийняття, зміну та систематизацію нормативно-правових актів.

Нормозастосовна (управлінська) діяльність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сукупність юридично значущих дій уповноважених осіб з контролю за дотриманням вимог норм права підконтрольними органами, посадовими особами в межах їх компетенції та повноваження;

2) сукупність юридично значущих дій, спрямованих на формування, скасування, зміни органів держави, їх структурних підрозділів;

3) сукупність юридично значущих регламентованих процесуальних дій спеціально уповноважених осіб з охорони норм, яка супроводжується застосуванням примусу;

4) сукупність юридично значущих дій уповноважених посадових державно-владних осіб відповідно до їх компетенції та повноваження із застосування норм шляхом створення індивідуально-правових актів, згідно з конкретними життєвими ситуаціями, які мають юридичні наслідки;

5) сукупність юридично значущих дій уповноважених осіб, спрямованих на розробку, прийняття, зміну та систематизацію нормативно-правових актів.

Правоохоронна діяльність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сукупність юридично значущих дій уповноважених осіб з контролю за дотриманням вимог норм права підконтрольними органами, посадовими особами в межах їх компетенції та повноваження;

2) сукупність юридично значущих дій, спрямованих на формування, скасування, зміни органів держави, їх структурних підрозділів;

3) сукупність юридично значущих регламентованих процесуальних дій спеціально уповноважених осіб з охорони норм, яка супроводжується застосуванням примусу;

4) сукупність юридично значущих дій уповноважених посадових державно-владних осіб відповідно до їх компетенції та повноваження із застосування норм шляхом створення індивідуально-правових актів, згідно з конкретними життєвими ситуаціями, які мають юридичні наслідки;

5) сукупність юридично значущих дій уповноважених осіб, спрямованих на розробку, прийняття, зміну та систематизацію нормативно-правових актів.

Засновницька (установча) діяльність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сукупність юридично значущих дій уповноважених осіб з контролю за дотриманням вимог норм права підконтрольними органами, посадовими особами в межах їх компетенції та повноваження;

2) сукупність юридично значущих дій, спрямованих на формування, скасування, зміни органів держави, їх структурних підрозділів;

3) сукупність юридично значущих регламентованих процесуальних дій спеціально уповноважених осіб з охорони норм, яка супроводжується застосуванням примусу;

4) сукупність юридично значущих дій уповноважених посадових державно-владних осіб відповідно до їх компетенції та повноваження із застосування норм шляхом створення індивідуально-правових актів, згідно з конкретними життєвими ситуаціями, які мають юридичні наслідки;

5) сукупність юридично значущих дій уповноважених осіб, спрямованих на розробку, прийняття, зміну та систематизацію нормативно-правових актів.

Контрольно-наглядова діяльність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сукупність юридично значущих дій уповноважених осіб з контролю за дотриманням вимог норм права підконтрольними органами, посадовими особами в межах їх компетенції та повноваження;

2) сукупність юридично значущих дій, спрямованих на формування, скасування, зміни органів держави, їх структурних підрозділів;

3) сукупність юридично значущих регламентованих процесуальних дій спеціально уповноважених осіб з охорони норм, яка супроводжується застосуванням примусу;

4) сукупність юридично значущих дій уповноважених посадових державно-владних осіб відповідно до їх компетенції та повноваження із застосування норм шляхом створення індивідуально-правових актів, згідно з конкретними життєвими ситуаціями, які мають юридичні наслідки;

5) сукупність юридично значущих дій уповноважених осіб, спрямованих на розробку, прийняття, зміну та систематизацію нормативно-правових актів.

Фундаментальні (вихідні) властивості держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) є просторовою межею діяльності державно-владних осіб;
- 2) є сферою суспільства, в інтересах якого організується діяльність уповноважених (державно-владних) осіб;
- 3) є сферою організації суспільного управління, в межах якого діяльнісний статус уповноважених осіб вимірюється владними повноваженнями;
- 4) властивості самої держави, набуті в ході розвитку, які вирізняють її з-поміж інших суспільних організацій;
- 5) іманентні властивості суспільства, які виступають умовою формування держави, визначають її функціональну направленість і призначення.

Іманентні (похідні) властивості держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) є просторовою межею діяльності державно-владних осіб;
- 2) є сферою суспільства, в інтересах якого організується діяльність уповноважених (державно-владних) осіб;
- 3) є сферою організації суспільного управління, в межах якого діяльнісний статус уповноважених осіб вимірюється владними повноваженнями;
- 4) властивості самої держави, набуті в ході розвитку, які вирізняють її з-поміж інших суспільних організацій;
- 5) іманентні властивості суспільства, які виступають умовою формування держави, визначають її функціональну направленість і призначення.

Влада як фундаментальна (вихідна) властивість держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) є просторовою межею діяльності державно-владних осіб;
- 2) є сферою суспільства, в інтересах якого організується діяльність уповноважених (державно-владних) осіб;
- 3) є сферою організації суспільного управління, в межах якого діяльнісний статус уповноважених осіб вимірюється владними повноваженнями;
- 4) властивості самої держави, набуті в ході розвитку, які вирізняють її з-поміж інших суспільних організацій;
- 5) іманентні властивості суспільства, які виступають умовою формування держави, визначають її функціональну направленість і призначення.

Населення як фундаментальна (вихідна) властивість держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) є просторовою межею діяльності державно-владних осіб;
- 2) є сферою суспільства, в інтересах якого організується діяльність уповноважених (державно-владних) осіб;
- 3) є сферою організації суспільного управління, в межах якого діяльнісний статус уповноважених осіб вимірюється владними повноваженнями;

4) властивості самої держави, набуті в ході розвитку, які вирізняють її з-поміж інших суспільних організацій;

5) іманентні властивості суспільства, які виступають умовою формування держави, визначають її функціональну направленість і призначення.

Територія як фундаментальна (вихідна) властивість держави –
Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) є просторовою межею діяльності державно-владних осіб;

2) є сферою суспільства, в інтересах якого організується діяльність уповноважених (державно-владних) осіб;

3) є сферою організації суспільного управління, в межах якого діяльнісний статус уповноважених осіб вимірюється владними повноваженнями;

4) властивості самої держави, набуті в ході розвитку, які вирізняють її з-поміж інших суспільних організацій;

5) іманентні властивості суспільства, які виступають умовою формування держави, визначають її функціональну направленість і призначення.

Апарат влади як іманентна (похідна) властивість держави –
Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) матеріальна умова діяльності уповноважених осіб у реалізації цілей і завдань в межах установлених повноважень;

2) умова реалізації владного статусу уповноважених осіб у системі суспільного управління;

3) сукупність споруд, будівель, систем і служб, необхідних для функціонування тих чи інших галузей суспільства;

4) умова належної реалізації цілей і завдань державно-владними особами відповідно до їхніх визначених повноважень;

5) умова належної організації діяльності державно-владних осіб відповідно до функціонального призначення.

Інфраструктура як іманентна (похідна) властивість держави –
Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) матеріальна умова діяльності уповноважених осіб у реалізації цілей і завдань в межах установлених повноважень;

2) умова реалізації владного статусу уповноважених осіб у системі суспільного управління;

3) сукупність споруд, будівель, систем і служб, необхідних для функціонування тих чи інших галузей суспільства;

4) умова належної реалізації цілей і завдань державно-владними особами відповідно до їхніх визначених повноважень;

5) умова належної організації діяльності державно-владних осіб відповідно до функціонального призначення.

Інфраструктура (лат. *infra* – нижче, під; лат. *structura* – будівля, розташування) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) матеріальна умова діяльності уповноважених осіб у реалізації цілей і завдань в межах установлених повноважень;

- 2) умова реалізації владного статусу уповноважених осіб у системі суспільного управління;
- 3) сукупність споруд, будівель, систем і служб, необхідних для функціонування тих чи інших галузей суспільства;
- 4) умова належної реалізації цілей і завдань державно-владними особами відповідно до їхніх визначених повноважень;
- 5) умова належної організації діяльності державно-владних осіб відповідно до функціонального призначення.

Монополія примусу як іманентна (похідна) властивість держави –
Оберть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) матеріальна умова діяльності уповноважених осіб у реалізації цілей і завдань в межах установлених повноважень;
- 2) умова реалізації владного статусу уповноважених осіб у системі суспільного управління;
- 3) сукупність споруд, будівель, систем і служб, необхідних для функціонування тих чи інших галузей суспільства;
- 4) умова належної реалізації цілей і завдань державно-владними особами відповідно до їхніх визначених повноважень;
- 5) умова належної організації діяльності державно-владних осіб відповідно до функціонального призначення.

Державні податки (ресурс) як іманентна (похідна) властивість держави –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) матеріальна умова діяльності уповноважених осіб у реалізації цілей і завдань в межах установлених повноважень;
- 2) умова реалізації владного статусу уповноважених осіб у системі суспільного управління;
- 3) сукупність споруд, будівель, систем і служб, необхідних для функціонування тих чи інших галузей суспільства;
- 4) умова належної реалізації цілей і завдань державно-владними особами відповідно до їхніх визначених повноважень;
- 5) умова належної організації діяльності державно-владних осіб відповідно до функціонального призначення.

Закони як іманентна (похідна) властивість держави -

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) прийом раціоналізації знань і пізнання сфери суспільного управління як невід’ємна умова безпеки розвитку;
- 2) умова суспільної єдності, що базується на визначальних історичних подіях, основа патріотичного виховання;
- 3) умова міждержавних відносин, згідно з якою державно-владні особи є незалежними у прийнятті управлінських рішень у межах певної території;

4) предмет діяльності уповноважених осіб у формуванні цілей і завдань, реалізації їх функціонального призначення;

5) прийом і спосіб реалізації владних повноважень уповноваженими особами.

Право як іманентна (похідна) властивість держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) прийом раціоналізації знань і пізнання сфери суспільного управління як невід’ємна умова безпеки розвитку;

2) умова суспільної єдності, що базується на визначальних історичних подіях, основа патріотичного виховання;

3) умова міждержавних відносин, згідно з якою державно-владні особи є незалежними у прийнятті управлінських рішень у межах певної території;

4) предмет діяльності уповноважених осіб у формуванні цілей і завдань, реалізації їх функціонального призначення;

5) прийом і спосіб реалізації владних повноважень уповноваженими особами.

Суверенітет як іманентна (похідна) властивість держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) прийом раціоналізації знань і пізнання сфери суспільного управління як невід’ємна умова безпеки розвитку;

2) умова суспільної єдності, що базується на визначальних історичних подіях, основа патріотичного виховання;

3) умова міждержавних відносин, згідно з якою державно-владні особи є незалежними у прийнятті управлінських рішень у межах певної території;

4) предмет діяльності уповноважених осіб у формуванні цілей і завдань, реалізації їх функціонального призначення;

5) прийом і спосіб реалізації владних повноважень уповноваженими особами.

Символи держави як іманентна (похідна) властивість держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) прийом раціоналізації знань і пізнання сфери суспільного управління як невід’ємна умова безпеки розвитку;

2) умова суспільної єдності, що базується на визначальних історичних подіях, основа патріотичного виховання;

3) умова міждержавних відносин, згідно з якою державно-владні особи є незалежними у прийнятті управлінських рішень у межах певної території;

4) предмет діяльності уповноважених осіб у формуванні цілей і завдань, реалізації їх функціонального призначення;

5) прийом і спосіб реалізації владних повноважень уповноваженими особами.

**Вчення про державу як іманентна (похідна) властивість держави –
Оберіть один із 5 варіантів відповідей:**

- 1) прийом раціоналізації знань і пізнання сфери суспільного управління як невід’ємна умова безпеки розвитку;
- 2) умова суспільної єдності, що базується на визначальних історичних подіях, основа патріотичного виховання;
- 3) умова міждержавних відносин, згідно з якою державно-владні особи є незалежними у прийнятті управлінських рішень у межах певної території;
- 4) предмет діяльності уповноважених осіб у формуванні цілей і завдань, реалізації їх функціонального призначення;
- 5) прийом і спосіб реалізації владних повноважень уповноваженими особами.

Державний прапор як символ –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) пам’ятна подія, що має суттєве значення для суспільної єдності та цілісності;
- 2) символізує територіальне місце, яке стало початком держави;
- 3) у пісенній формі прославлення минулого свого народу як традиція, яку необхідно підтримувати нині;
- 4) емблема, знак, який утілює в собі спадщину минулого, підкреслює повагу до традицій і звичаїв;
- 5) символізує суверенну владу, використовується для оборони країни, нападу на іншу країну, під час святкових заходів як символ віри в перемогу.

Державний герб як символ –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) пам’ятна подія, що має суттєве значення для суспільної єдності та цілісності;
- 2) символізує територіальне місце, яке стало початком держави;
- 3) у пісенній формі прославлення минулого свого народу як традиція, яку необхідно підтримувати нині;
- 4) емблема, знак, який утілює в собі спадщину минулого, підкреслює повагу до традицій і звичаїв;
- 5) символізує суверенну владу, використовується для оборони країни, нападу на іншу країну, під час святкових заходів як символ віри в перемогу.

Державний гімн як символ –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) пам’ятна подія, що має суттєве значення для суспільної єдності та цілісності;
- 2) символізує територіальне місце, яке стало початком держави;
- 3) у пісенній формі прославлення минулого свого народу як традиція, яку необхідно підтримувати нині;

4) емблема, знак, який утілює в собі спадщину минулого, підкреслює повагу до традицій і звичаїв;

5) символізує суверенну владу, використовується для оборони країни, нападу на іншу країну, під час святкових заходів як символ віри в перемогу.

Державна столиця як символ –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) пам'ятна подія, що має суттєве значення для суспільної єдності та цілісності;

2) символізує територіальне місце, яке стало початком держави;

3) у пісенній формі прославлення минулого свого народу як традиція, яку необхідно підтримувати нині;

4) емблема, знак, який утілює в собі спадщину минулого, підкреслює повагу до традицій і звичаїв;

5) символізує суверенну владу, використовується для оборони країни, нападу на іншу країну, під час святкових заходів як символ віри в перемогу.

Державна святкова дата як символ –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) пам'ятна подія, що має суттєве значення для суспільної єдності та цілісності;

2) символізує територіальне місце, яке стало початком держави;

3) у пісенній формі прославлення минулого свого народу як традиція, яку необхідно підтримувати нині;

4) емблема, знак, який утілює в собі спадщину минулого, підкреслює повагу до традицій і звичаїв;

5) символізує суверенну владу, використовується для оборони країни, нападу на іншу країну, під час святкових заходів як символ віри в перемогу.

Монополія примусу як атрибут держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) політико-юридична властивість державної влади, що виражається у верховенстві її всередині країни і незалежності ззовні;

2) самостійний соціальний регулятор, що визначає напрями і предметну діяльність державної влади;

3) обов'язкові приписи (норми) для населення, в яких утілюється воля правителя;

4) обов'язкові грошові й негрошові зобов'язання (прямі й непрямі) населення та його об'єднань;

5) виключне право на застосування покарання.

Державні податки (ресурс) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) політико-юридична властивість державної влади, що виражається у верховенстві її всередині країни і незалежності ззовні;

2) самостійний соціальний регулятор, що визначає напрями і предметну діяльність державної влади;

3) обов'язкові приписи (норми) для населення, в яких утілюється воля правителя;

4) обов'язкові грошові й негрошові зобов'язання (прямі й непрямі) населення та його об'єднань;

5) виключне право на застосування покарання.

Закони як атрибут держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) політико-юридична властивість державної влади, що виражається у верховенстві її всередині країни і незалежності ззовні;

2) самостійний соціальний регулятор, що визначає напрями і предметну діяльність державної влади;

3) обов'язкові приписи (норми) для населення, в яких утілюється воля правителя;

4) обов'язкові грошові й негрошові зобов'язання (прямі й непрямі) населення та його об'єднань;

5) виключне право на застосування покарання.

Право як атрибут держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) політико-юридична властивість державної влади, що виражається у верховенстві її всередині країни і незалежності ззовні;

2) самостійний соціальний регулятор, що визначає напрями і предметну діяльність державної влади;

3) обов'язкові приписи (норми) для населення, в яких утілюється воля правителя;

4) обов'язкові грошові й негрошові зобов'язання (прямі й непрямі) населення та його об'єднань;

5) виключне право на застосування покарання.

Суверенітет як атрибут держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) політико-юридична властивість державної влади, що виражається у верховенстві її всередині країни й незалежності ззовні;

2) самостійний соціальний регулятор, що визначає напрями і предметну діяльність державної влади;

3) обов'язкові приписи (норми) для населення, в яких утілюється воля правителя;

4) обов'язкові грошові й негрошові зобов'язання (прямі й непрямі) населення та його об'єднань;

5) виключне право на застосування покарання.

Окупація (лат. *occupatio* – займання, оволодіння) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) перехід спірної території за рішенням компетентного міжнародного суду;

2) право населення на вибір громадянства в результаті сецесії;

- 3) перехід території від однієї держави до іншої за договором в результаті закінчення війни;
- 4) одностороннє приєднання території іншої держави на основі договору;
- 5) зайняття території, що не належить державі.

Анексія (лат. Annexio – приєднання) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) перехід спірної території за рішенням компетентного міжнародного суду;
- 2) право населення на вибір громадянства в результаті сецесії;
- 3) перехід території від однієї держави до іншої за договором в результаті закінчення війни;
- 4) одностороннє приєднання території іншої держави на основі договору;
- 5) зайняття території, що не належить державі.

Сецесія (лат. cecessio – офіційна уступка, передача своїх прав іншій особі) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) перехід спірної території за рішенням компетентного міжнародного суду;
- 2) право населення на вибір громадянства в результаті сецесії;
- 3) перехід території від однієї держави до іншої за договором в результаті закінчення війни;
- 4) одностороннє приєднання території іншої держави на основі договору;
- 5) зайняття території, що не належить державі.

Оптація –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) перехід спірної території за рішенням компетентного міжнародного суду;
- 2) право населення на вибір громадянства в результаті сецесії;
- 3) перехід території від однієї держави до іншої за договором в результаті закінчення війни;
- 4) одностороннє приєднання території іншої держави на основі договору;
- 5) зайняття території, що не належить державі.

Ад'юдикація (лат. adjudicatio – присудження) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) перехід спірної території за рішенням компетентного міжнародного суду;
- 2) право населення на вибір громадянства в результаті сецесії;
- 3) перехід території від однієї держави до іншої за договором в результаті закінчення війни;
- 4) одностороннє приєднання території іншої держави на основі договору;
- 5) зайняття території, що не належить державі.

Внутрішні води –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) надра, що містяться під сухопутною і водною територією держави;
- 2) простір над територією держави, придатний для польоту літаків;
- 3) водна територія у вигляді частини морського дна, на яку поширюється державна влада;
- 4) водна територія, яка є кордоном держави;
- 5) водна територія, яка не є кордоном держави.

Територіальні води –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) надра, що містяться під сухопутною і водною територією держави;
- 2) простір над територією держави, придатний для польоту літаків;
- 3) водна територія у вигляді частини морського дна, на яку поширюється державна влада;
- 4) водна територія, яка є кордоном держави;
- 5) водна територія, яка не є кордоном держави.

Континентальний шельф –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) надра, що містяться під сухопутною і водною територією держави;
- 2) простір над територією держави, придатний для польоту літаків;
- 3) водна територія у вигляді частини морського дна, на яку поширюється державна влада;
- 4) водна територія, яка є кордоном держави;
- 5) водна територія, яка не є кордоном держави.

Повітряна територія (повітряний стовп) як елемент структури території держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) надра, що містяться під сухопутною і водною територією держави;
- 2) простір над територією держави, придатний для польоту літаків;
- 3) водна територія у вигляді частини морського дна, на яку поширюється державна влада;
- 4) водна територія, яка є кордоном держави;
- 5) водна територія, яка не є кордоном держави.

Підземна територія як елемент структури території держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) надра, що містяться під сухопутною і водною територією держави;
- 2) простір над територією держави, придатний для польоту літаків;
- 3) водна територія у вигляді частини морського дна, на яку поширюється державна влада;
- 4) водна територія, яка є кордоном держави;
- 5) водна територія, яка не є кордоном держави.

Легітимність державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) діяльність уповноважених осіб залежить від додержання правил уповноваження (набуття) конкретної особи чи осіб статусу владних повноважень;

2) діяльність уповноважених осіб базується на системі повноважень і компетенцій;

3) діяльність уповноважених осіб на реалізацію як суспільних, так і суспільно-групових інтересів;

4) юридичне проголошення правомірності виникнення (встановлення), організації й діяльності державної влади;

5) соціальне явище, відповідно до якого населення добровільно сприймає владу держави як належну і необхідну.

Легальність державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) діяльність уповноважених осіб залежить від додержання правил уповноваження (набуття) конкретної особи чи осіб статусу владних повноважень;

2) діяльність уповноважених осіб базується на системі повноважень і компетенцій;

3) діяльність уповноважених осіб на реалізацію як суспільних, так і суспільно-групових інтересів;

4) юридичне проголошення правомірності виникнення (встановлення), організації й діяльності державної влади;

5) соціальне явище, відповідно до якого населення добровільно сприймає владу держави як належну і необхідну.

Публічно-політична ознака державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) діяльність уповноважених осіб залежить від додержання правил уповноваження (набуття) конкретної особи чи осіб статусу владних повноважень;

2) діяльність уповноважених осіб базується на системі повноважень і компетенцій;

3) діяльність уповноважених осіб на реалізацію як суспільних, так і суспільно-групових інтересів;

4) юридичне проголошення правомірності виникнення (встановлення), організації й діяльності державної влади;

5) соціальне явище, відповідно до якого населення добровільно сприймає владу держави як належну і необхідну.

Формалізованість (нормативність) як ознака державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) діяльність уповноважених осіб залежить від додержання правил уповноваження (набуття) конкретної особи чи осіб статусу владних повноважень;

2) діяльність уповноважених осіб базується на системі повноважень і компетенцій;

3) діяльність уповноважених осіб на реалізацію як суспільних, так і суспільно-групових інтересів;

4) юридичне проголошення правомірності виникнення (встановлення), організації й діяльності державної влади;

5) соціальне явище, відповідно до якого населення добровільно сприймає владу держави як належну і необхідну.

Легальність як ознака державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) діяльність уповноважених осіб залежить від додержання правил уповноваження (набуття) конкретної особи чи осіб статусу владних повноважень;

2) діяльність уповноважених осіб базується на системі повноважень і компетенцій;

3) діяльність уповноважених осіб на реалізацію як суспільних, так і суспільно-групових інтересів;

4) юридичне проголошення правомірності виникнення (встановлення), організації й діяльності державної влади;

5) соціальне явище, відповідно до якого населення добровільно сприймає владу держави як належну і необхідну.

Централізація державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) стан організації держави який передбачає наявність декількох рівнів: центрального, регіонального чи місцевого;

2) стан організації держави, який не передбачає регіональних чи місцевих рівнів;

3) тенденції оптимального стану перерозподілу повноважень та обсягів компетенції між центральним та місцевими рівнями організації публічної влади або по вертикалі державної влади;

4) тенденція поділу повноважень і компетенцій між центральним рівнем або одним місцем і регіональним чи місцевим рівнями;

5) тенденція зосередження повноважень і компетенцій на центральному рівні або в одному місці.

Децентралізація державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) стан організації держави який передбачає наявність декількох рівнів: центрального, регіонального чи місцевого;

2) стан організації держави, який не передбачає регіональних чи місцевих рівнів;

3) тенденції оптимального стану перерозподілу повноважень та обсягів компетенції між центральним та місцевими рівнями організації публічної влади або по вертикалі державної влади;

4) тенденція поділу повноважень і компетенцій між центральним рівнем або одним місцем і регіональним чи місцевим рівнями;

5) тенденція зосередження повноважень і компетенцій на центральному рівні або в одному місці.

Централізація і децентралізація державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) стан організації держави який передбачає наявність декількох рівнів: центрального, регіонального чи місцевого;

2) стан організації держави, який не передбачає регіональних чи місцевих рівнів;

3) тенденції оптимального стану перерозподілу повноважень та обсягів компетенції між центральним та місцевими рівнями організації публічної влади або по вертикалі державної влади;

4) тенденція поділу повноважень і компетенцій між центральним рівнем або одним місцем і регіональним чи місцевим рівнями;

5) тенденція зосередження повноважень і компетенцій на центральному рівні або в одному місці.

Пряма центральна державна влада –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) стан організації держави який передбачає наявність декількох рівнів: центрального, регіонального чи місцевого;

2) стан організації держави, який не передбачає регіональних чи місцевих рівнів;

3) тенденції оптимального стану перерозподілу повноважень та обсягів компетенції між центральним та місцевими рівнями організації публічної влади або по вертикалі державної влади;

4) тенденція поділу повноважень і компетенцій між центральним рівнем або одним місцем і регіональним чи місцевим рівнями;

5) тенденція зосередження повноважень і компетенцій на центральному рівні або в одному місці.

Непряма центральна державна влада –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) стан організації держави який передбачає наявність декількох рівнів: центрального, регіонального чи місцевого;

2) стан організації держави, який не передбачає регіональних чи місцевих рівнів;

3) тенденції оптимального стану перерозподілу повноважень та обсягів компетенції між центральним та місцевими рівнями організації публічної влади або по вертикалі державної влади;

4) тенденція поділу повноважень і компетенцій між центральним рівнем або одним місцем і регіональним чи місцевим рівнями;

5) тенденція зосередження повноважень і компетенцій на центральному рівні або в одному місці.

Інституціональний компонент розподілу влад –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) стан розвитку міжнародних економічних відносин, ознакою яких є формування прийомів і способів подолання, упередження, мінімізації економічних кризових явищ шляхом регламентації світових, регіональних, державних сфер виробництва і споживання;

2) стан розвитку міжнародних відносин, які характеризуються посиленням впливом на політику держави, ознакою яких є формування численних, стійких інститутів, зміст яких спрямований на розв'язання проблем світового чи регіонального значення;

3) наявність суб'єктів, що належать до різних політичних сил, які виконують владні повноваження, між якими виникає конкуренція;

4) здатність інститутів системи органів державної влади самостійно здійснювати власні повноваження, які не перехрещуються;

5) наявність інститутів законодавчої, виконавчої, судової влад у системі органів державної влади.

Функціональний компонент розподілу влад –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) стан розвитку міжнародних економічних відносин, ознакою яких є формування прийомів і способів подолання, упередження, мінімізації економічних кризових явищ шляхом регламентації світових, регіональних, державних сфер виробництва і споживання;

2) стан розвитку міжнародних відносин, які характеризуються посиленням впливом на політику держави, ознакою яких є формування численних, стійких інститутів, зміст яких спрямований на розв'язання проблем світового чи регіонального значення;

3) наявність суб'єктів, що належать до різних політичних сил, які виконують владні повноваження, між якими виникає конкуренція;

4) здатність інститутів системи органів державної влади самостійно здійснювати власні повноваження, які не перехрещуються;

5) наявність інститутів законодавчої, виконавчої, судової влад у системі органів державної влади.

Суб'єктний компонент розподілу влад –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) стан розвитку міжнародних економічних відносин, ознакою яких є формування прийомів і способів подолання, упередження, мінімізації економічних кризових явищ шляхом регламентації світових, регіональних, державних сфер виробництва і споживання;

2) стан розвитку міжнародних відносин, які характеризуються посиленням впливом на політику держави, ознакою яких є формування численних, стійких інститутів, зміст яких спрямовано на розв'язання проблем світового чи регіонального значення;

3) наявність суб'єктів, що належать до різних політичних сил, які виконують владні повноваження, між якими виникає конкуренція;

4) здатність інститутів системи органів державної влади самостійно здійснювати власні повноваження, які не перехрещуються;

5) наявність інститутів законодавчої, виконавчої, судової влад у системі органів державної влади.

Міжнародний глобальний фактор, або міжнародна глобалізація –
Оберть один із 5 варіантів відповідей:

1) стан розвитку міжнародних економічних відносин, ознакою яких є формування прийомів і способів подолання, упередження, мінімізації економічних кризових явищ шляхом регламентації світових, регіональних, державних сфер виробництва і споживання;

2) стан розвитку міжнародних відносин, які характеризуються посиленням впливом на політику держави, ознакою яких є формування численних, стійких інститутів, зміст яких спрямовано на розв'язання проблем світового чи регіонального значення;

3) наявність суб'єктів, що належать до різних політичних сил, які виконують владні повноваження, між якими виникає конкуренція;

4) здатність інститутів системи органів державної влади самостійно здійснювати власні повноваження, які не перехрещуються;

5) наявність інститутів законодавчої, виконавчої, судової влад у системі органів державної влади.

Міжнародний інтеграційний фактор, або міжнародна інтеграція –
Оберть один із 5 варіантів відповідей:

1) стан розвитку міжнародних економічних відносин, ознакою яких є формування прийомів і способів подолання, упередження, мінімізації економічних кризових явищ шляхом регламентації світових, регіональних, державних сфер виробництва і споживання;

2) стан розвитку міжнародних відносин, які характеризуються посиленням впливом на політику держави, ознакою яких є формування численних, стійких інститутів, зміст яких спрямовано на розв'язання проблем світового чи регіонального значення;

3) наявність суб'єктів, що належать до різних політичних сил, які виконують владні повноваження, між якими виникає конкуренція;

4) здатність інститутів системи органів державної влади самостійно здійснювати власні повноваження, які не перехрещуються;

5) наявність інститутів законодавчої, виконавчої, судової влад у системі органів державної влади.

Нормовстановлювальний напрям функції держави –
Оберть один із 5 варіантів відповідей:

1) прийоми, способи, засоби здійснення нормотворчої, правозастосовної, правоохоронної, установчої, контрольно-наглядової діяльності державної влади;

2) сталі, постійні взаємозв'язки держави з іншими суспільними явищами, державами, динамічні властивості яких формують уявлення про характер напрямів взаємовпливів;

3) формалізація статусу людей – громадян (підданих) як умова нормо-порядку в суспільстві;

4) організація суду і застосування примусу;

5) розробка правил (регламентування) суспільних відносин.

Нормозабезпечувальний напрям функції держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) прийоми, способи, засоби здійснення нормотворчої, правозастосовної, правоохоронної, установчої, контрольної-наглядової діяльності державної влади;

2) сталі, постійні взаємозв'язки держави з іншими суспільними явищами, державами, динамічні властивості яких формують уявлення про характер напрямів взаємовпливів;

3) формалізація статусу людей – громадян (підданих) як умова нормо-порядку в суспільстві;

4) організація суду і застосування примусу;

5) розробка правил (регламентування) суспільних відносин.

Юрисдикційний напрям функції держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) прийоми, способи, засоби здійснення нормотворчої, правозастосовної, правоохоронної, установчої, контрольної-наглядової діяльності державної влади;

2) сталі, постійні взаємозв'язки держави з іншими суспільними явищами, державами, динамічні властивості яких формують уявлення про характер напрямів взаємовпливів;

3) формалізація статусу людей – громадян (підданих) як умова нормо-порядку в суспільстві;

4) організація суду і застосування примусу;

5) розробка правил (регламентування) суспільних відносин.

Функціональні закономірності держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) прийоми, способи, засоби здійснення нормотворчої, правозастосовної, правоохоронної, установчої, контрольної-наглядової діяльності державної влади;

2) сталі, постійні взаємозв'язки держави з іншими суспільними явищами, державами, динамічні властивості яких формують уявлення про характер напрямів взаємовпливів;

3) формалізація статусу людей – громадян (підданих) як умова нормо-порядку в суспільстві;

4) організація суду і застосування примусу;

5) розробка правил (регламентування) суспільних відносин.

Правові методи –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) прийоми, способи, засоби здійснення нормотворчої, правозастосовної, правоохоронної, установчої, контрольно-наглядової діяльності державної влади;

2) сталі, постійні взаємозв'язки держави з іншими суспільними явищами, державами, динамічні властивості яких формують уявлення про характер напрямів взаємовпливів;

3) формалізація статусу людей – громадян (підданих) як умова нормо-порядку в суспільстві;

4) організація суду і застосування примусу;

5) розробка правил (регламентування) суспільних відносин.

Види державного устрою –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) прийоми, способи, засоби здійснення державної влади;

2) здатність державної влади поширюватися на визначеній території;

3) легальність як можливість виділити державну владу серед інших публічних влад;

4) наявні практики та прецеденти як силового, так і правового прийомів зміни просторових меж держави;

5) класифікація прийомів і способів територіальної організації структури державної влади.

Способи зміни території держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) прийоми, способи, засоби здійснення державної влади;

2) здатність державної влади поширюватися на визначеній території;

3) легальність як можливість виділити державну владу серед інших публічних влад;

4) наявні практики та прецеденти як силового, так і правового прийомів зміни просторових меж держави;

5) класифікація прийомів і способів територіальної організації структури державної влади.

Правління (встановлення) як елемент форми держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) прийоми, способи, засоби здійснення державної влади;

2) здатність державної влади поширюватися на визначеній території;

3) легальність як можливість виділити державну владу серед інших публічних влад;

4) наявні практики та прецеденти як силового, так і правового прийомів зміни просторових меж держави;

5) класифікація прийомів і способів територіальної організації структури державної влади.

Устрій (реалізація) як елемент форми держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) прийоми, способи, засоби здійснення державної влади;
- 2) здатність державної влади поширюватися на визначеній території;
- 3) легальність як можливість виділити державну владу серед інших публічних влад;
- 4) наявні практики та прецеденти як силового, так і правового прийомів зміни просторових меж держави;
- 5) класифікація прийомів і способів територіальної організації структури державної влади.

Режим (здійснення, застосування) як елемент форми держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) прийоми, способи, засоби здійснення державної влади;
- 2) здатність державної влади поширюватися на визначеній території;
- 3) легальність як можливість виділити державну владу серед інших публічних влад;
- 4) наявні практики та прецеденти як силового, так і правового прийомів зміни просторових меж держави;
- 5) класифікація прийомів і способів територіальної організації структури державної влади.

Монархія (грец. моно, архе – єдиновладдя) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) найбільше територіальне утворення всередині держави, яке має свої виборні органи влади, перебуває в адміністративному аспекті між центральними і місцевими рівнями державної влади;
- 2) президент і парламентська більшість представлені різними політичними суб'єктами (партіями);
- 3) влада президента і влада парламенту формально мають різні джерела утворення, але належать до однієї політичної партії;
- 4) форма державного правління, за якої вищі органи державної влади обираються безпосередньо народом або формуються виборними установами на певний строк;
- 5) форма державного правління, за якої вища державна влада фактично або формально належить одній особі і, як правило, передається у спадок представникам правлячої династії.

Республіка (лат. res publicus – справа громади) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) найбільше територіальне утворення всередині держави, яке має свої виборні органи влади, перебуває в адміністративному аспекті між центральними і місцевими рівнями державної влади;
- 2) президент і парламентська більшість представлені різними політичними суб'єктами (партіями);

3) влада президента і влада парламенту формально мають різні джерела утворення, але належать до однієї політичної партії;

4) форма державного правління, за якої вищі органи державної влади обираються безпосередньо народом або формуються виборними установами на певний строк;

5) форма державного правління, за якої вища державна влада фактично або формально належить одній особі і, як правило, передається у спадок представникам правлячої династії.

Біцефальна змішана республіка –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) найбільше територіальне утворення всередині держави, яке має свої виборні органи влади, перебуває в адміністративному аспекті між центральними і місцевими рівнями державної влади;

2) президент і парламентська більшість представлені різними політичними суб'єктами (партіями);

3) влада президента і влада парламенту формально мають різні джерела утворення, але належать до однієї політичної партії;

4) форма державного правління, за якої вищі органи державної влади обираються безпосередньо народом або формуються виборними установами на певний строк;

5) форма державного правління, за якої вища державна влада фактично або формально належить одній особі і, як правило, передається у спадок представникам правлячої династії.

Дуалістична змішана республіка –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) найбільше територіальне утворення всередині держави, яке має свої виборні органи влади, перебуває в адміністративному аспекті між центральними і місцевими рівнями державної влади;

2) президент і парламентська більшість представлені різними політичними суб'єктами (партіями);

3) влада президента і влада парламенту формально мають різні джерела утворення, але належать до однієї політичної партії;

4) форма державного правління, за якої вищі органи державної влади обираються безпосередньо народом або формуються виборними установами на певний строк;

5) форма державного правління, за якої вища державна влада фактично або формально належить одній особі і, як правило, передається у спадок представникам правлячої династії.

Регіон –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) найбільше територіальне утворення всередині держави, яке має свої виборні органи влади, перебуває в адміністративному аспекті між центральними і місцевими рівнями державної влади;

2) президент і парламентська більшість представлені різними політичними суб'єктами (партіями);

3) влада президента і влада парламенту формально мають різні джерела утворення, але належать до однієї політичної партії;

4) форма державного правління, за якої вищі органи державної влади обираються безпосередньо народом або формуються виборними установами на певний строк;

5) форма державного правління, за якої вища державна влада фактично або формально належить одній особі і, як правило, передається у спадок представникам правлячої династії.

Правова форма реалізації функцій держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) принцип деконцентрації і децентралізації державної влади, який супроводжується автономізацією органів державної влади, відносно самостійністю, що відповідає практиці розподілу влади;

2) принцип концентрації і централізації державної влади, який супроводжується зростанням кількості органів державної влади, уповноважених осіб;

3) принцип концентрації і централізації державної влади, який супроводжується мінімальною кількістю органів державної влади та уповноважених осіб;

4) однорідна за своїми зовнішніми ознаками діяльність органів державної влади, яка не передбачає правових (юридичних) наслідків;

5) однорідна за своїми зовнішніми ознаками діяльність державних органів та їх осіб, яка має правові наслідки і пов'язана з виданням нормативно-правових актів.

Організаційна (неправова) форма реалізації функцій держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) принцип деконцентрації і децентралізації державної влади, який супроводжується автономізацією органів державної влади, відносно самостійністю, що відповідає практиці розподілу влади;

2) принцип концентрації і централізації державної влади, який супроводжується зростанням кількості органів державної влади, уповноважених осіб;

3) принцип концентрації і централізації державної влади, який супроводжується мінімальною кількістю органів державної влади та уповноважених осіб;

4) однорідна за своїми зовнішніми ознаками діяльність органів державної влади, яка не передбачає правових (юридичних) наслідків;

5) однорідна за своїми зовнішніми ознаками діяльність державних органів та їх осіб, яка має правові наслідки і пов'язана з виданням нормативно-правових актів.

Монотеократична модель державного апарату –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) принцип деконцентрації і децентралізації державної влади, який супроводжується автономізацією органів державної влади, відносно самостійністю, що відповідає практиці розподілу влади;

2) принцип концентрації і централізації державної влади, який супроводжується зростанням кількості органів державної влади, уповноважених осіб;

3) принцип концентрації і централізації державної влади, який супроводжується мінімальною кількістю органів державної влади та уповноважених осіб;

4) однорідна за своїми зовнішніми ознаками діяльність органів державної влади, яка не передбачає правових (юридичних) наслідків;

5) однорідна за своїми зовнішніми ознаками діяльність державних органів та їх осіб, яка має правові наслідки і пов'язана з виданням нормативно-правових актів.

Моноцефальна модель державного апарату –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) принцип деконцентрації і децентралізації державної влади, який супроводжується автономізацією органів державної влади, відносно самостійністю, що відповідає практиці розподілу влади;

2) принцип концентрації і централізації державної влади, який супроводжується зростанням кількості органів державної влади, уповноважених осіб;

3) принцип концентрації і централізації державної влади, який супроводжується мінімальною кількістю органів державної влади та уповноважених осіб;

4) однорідна за своїми зовнішніми ознаками діяльність органів державної влади, яка не передбачає правових (юридичних) наслідків;

5) однорідна за своїми зовнішніми ознаками діяльність державних органів та їх осіб, яка має правові наслідки і пов'язана з виданням нормативно-правових актів.

Централізовано-сегментарна модель державного апарату –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) принцип деконцентрації і децентралізації державної влади, який супроводжується автономізацією органів державної влади, відносно самостійністю, що відповідає практиці розподілу влади;

2) принцип концентрації і централізації державної влади, який супроводжується зростанням кількості органів державної влади, уповноважених осіб;

3) принцип концентрації і централізації державної влади, який супроводжується мінімальною кількістю органів державної влади та уповноважених осіб;

4) однорідна за своїми зовнішніми ознаками діяльність органів державної влади, яка не передбачає правових (юридичних) наслідків;

5) однорідна за своїми зовнішніми ознаками діяльність державних органів та їх осіб, яка має правові наслідки і пов'язана з виданням нормативно-правових актів.

Держава як публічна організація –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вихідна ідея, принцип теоретичних міркувань та практичної діяльності;

2) публічна організація;

3) ознака держави, згідно з якою діяльність спеціальних осіб регламентується шляхом створення формально-визначених правил – повноваження й компетенція як необхідна умова суспільної цілісності;

4) ознака держави, згідно з якою уповноважені (державно-владні) особи діють як в інтересах усього суспільства, так і його окремих груп як наслідок суспільної диференціації;

5) ознака держави як суспільної діяльності групи людей, уповноважених на організацію і реалізацію суспільного управління.

Держава як публічно-політичний інтерес –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вихідна ідея, принцип теоретичних міркувань та практичної діяльності;

2) публічна організація;

3) ознака держави, згідно з якою діяльність спеціальних осіб регламентується шляхом створення формально-визначених правил – повноваження й компетенція як необхідна умова суспільної цілісності;

4) ознака держави, згідно з якою уповноважені (державно-владні) особи діють як в інтересах усього суспільства, так і його окремих груп як наслідок суспільної диференціації;

5) ознака держави як суспільної діяльності групи людей, уповноважених на організацію і реалізацію суспільного управління.

Держава як регламентована діяльність уповноважених осіб –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вихідна ідея, принцип теоретичних міркувань та практичної діяльності;

2) публічна організація;

3) ознака держави, згідно з якою діяльність спеціальних осіб регламентується шляхом створення формально-визначених правил – повноваження й компетенція як необхідна умова суспільної цілісності;

4) ознака держави, згідно з якою уповноважені (державно-владні) особи діють як в інтересах усього суспільства, так і його окремих груп як наслідок суспільної диференціації;

5) ознака держави як суспільної діяльності групи людей, уповноважених на організацію і реалізацію суспільного управління.

Понятійна основа держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вихідна ідея, принцип теоретичних міркувань та практичної діяльності;
- 2) публічна організація;
- 3) ознака держави, згідно з якою діяльність спеціальних осіб регламентується шляхом створення формально-визначених правил – повноваження й компетенція як необхідна умова суспільної цілісності;
- 4) ознака держави, згідно з якою уповноважені (державно-владні) особи діють як в інтересах усього суспільства, так і його окремих груп як наслідок суспільної диференціації;
- 5) ознака держави як суспільної діяльності групи людей, уповноважених на організацію і реалізацію суспільного управління.

Публічна організація як понятійна основа держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вихідна ідея, принцип теоретичних міркувань та практичної діяльності;
- 2) публічна організація;
- 3) ознака держави, згідно з якою діяльність спеціальних осіб регламентується шляхом створення формально-визначених правил – повноваження й компетенція як необхідна умова суспільної цілісності;
- 4) ознака держави, згідно з якою уповноважені (державно-владні) особи діють як в інтересах усього суспільства, так і його окремих груп як наслідок суспільної диференціації;
- 5) ознака держави як суспільної діяльності групи людей, уповноважених на організацію і реалізацію суспільного управління.

Монополія (грец. *mono* – один; *poleo* – продаю) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) нормативно визначені обсяги діяльності в реалізації державної влади в тій чи іншій сфері суспільного управління;
- 2) право діяти за певних умов на власний розсуд;
- 3) знак, що виражає якість іншого явища;
- 4) установлені обов'язкові платежі як основа матеріального ресурсу;
- 5) виключне право, що належить одній особі, групі осіб чи державі.

Податки –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) нормативно визначені обсяги діяльності в реалізації державної влади в тій чи іншій сфері суспільного управління;
- 2) право діяти за певних умов на власний розсуд;
- 3) знак, що виражає якість іншого явища;

- 4) установлені обов'язкові платежі як основа матеріального ресурсу;
- 5) виключне право, що належить одній особі, групі осіб чи державі.

Символ (грец. – умовний знак) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) нормативно визначені обсяги діяльності в реалізації державної влади в тій чи іншій сфері суспільного управління;
- 2) право діяти за певних умов на власний розсуд;
- 3) знак, що виражає якість іншого явища;
- 4) установлені обов'язкові платежі як основа матеріального ресурсу;
- 5) виключне право, що належить одній особі, групі осіб чи державі.

Дискреція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) нормативно визначені обсяги діяльності в реалізації державної влади в тій чи іншій сфері суспільного управління;
- 2) право діяти за певних умов на власний розсуд;
- 3) знак, що виражає якість іншого явища;
- 4) установлені обов'язкові платежі як основа матеріального ресурсу;
- 5) виключне право, що належить одній особі, групі осіб чи державі.

Повноваження –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) нормативно визначені обсяги діяльності в реалізації державної влади в тій чи іншій сфері суспільного управління;
- 2) право діяти за певних умов на власний розсуд;
- 3) знак, що виражає якість іншого явища;
- 4) установлені обов'язкові платежі як основа матеріального ресурсу;
- 5) виключне право, що належить одній особі, групі осіб чи державі.

Субстанційний елемент структури (змісту) держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вищий виконавчий орган державної влади у системі розподілу влади, діяльність якого спрямована на реалізацію функції держави;
- 2) теоретичні розробки належної організації влади держави;
- 3) предмет діяльності державно-владних осіб;
- 4) наявні зв'язки (відносини) між людьми;
- 5) люди.

Інституційний елемент структури (змісту) держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вищий виконавчий орган державної влади у системі розподілу влади, діяльність якого спрямована на реалізацію функції держави;
- 2) теоретичні розробки належної організації влади держави;

- 3) предмет діяльності державно-владних осіб;
- 4) наявні зв'язки (відносини) між людьми;
- 5) люди.

Атрибутивний елемент структури (змісту) держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вищий виконавчий орган державної влади у системі розподілу влади, діяльність якого спрямована на реалізацію функції держави;
- 2) теоретичні розробки належної організації влади держави;
- 3) предмет діяльності державно-владних осіб;
- 4) наявні зв'язки (відносини) між людьми;
- 5) люди.

Вчення про державу як її атрибут –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вищий виконавчий орган державної влади у системі розподілу влади, діяльність якого спрямована на реалізацію функції держави;
- 2) теоретичні розробки належної організації влади держави;
- 3) предмет діяльності державно-владних осіб;
- 4) наявні зв'язки (відносини) між людьми;
- 5) люди.

Кабінет Міністрів, або Уряд –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вищий виконавчий орган державної влади у системі розподілу влади, діяльність якого спрямована на реалізацію функції держави;
- 2) теоретичні розробки належної організації влади держави;
- 3) предмет діяльності державно-владних осіб;
- 4) наявні зв'язки (відносини) між людьми;
- 5) люди.

Принцип стабільності державної служби –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) елемент системи державного апарату, сфера державної влади, які безпосередньо володіють державно-владними повноваженнями;
- 2) умова ефективності, що передбачає соціальну захищеність осіб – державних службовців у порівнянні з іншими особами;
- 3) умова ефективності, що передбачає незв'язаність особи – державного службовця з політичною партією;
- 4) умова ефективності, що передбачає професійну підготовку особи – державного службовця;
- 5) умова ефективності, що передбачає незмінність системи державного апарату.

Принцип професіоналізму і компетентності державної служби –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) елемент системи державного апарату, сфера державної влади, які безпосередньо володіють державно-владними повноваженнями;
- 2) умова ефективності, що передбачає соціальну захищеність осіб – державних службовців у порівнянні з іншими особами;
- 3) умова ефективності, що передбачає незв'язаність особи – державного службовця з політичною партією;
- 4) умова ефективності, що передбачає професійну підготовку особи – державного службовця;
- 5) умова ефективності, що передбачає незмінність системи державного апарату.

Принцип політичної нейтральності державної служби –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) елемент системи державного апарату, сфера державної влади, які безпосередньо володіють державно-владними повноваженнями;
- 2) умова ефективності, що передбачає соціальну захищеність осіб – державних службовців у порівнянні з іншими особами;
- 3) умова ефективності, що передбачає незв'язаність особи – державного службовця з політичною партією;
- 4) умова ефективності, що передбачає професійну підготовку особи – державного службовця;
- 5) умова ефективності, що передбачає незмінність системи державного апарату.

Принцип соціальної захищеності державної служби –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) елемент системи державного апарату, сфера державної влади, які безпосередньо володіють державно-владними повноваженнями;
- 2) умова ефективності, що передбачає соціальну захищеність осіб – державних службовців у порівнянні з іншими особами;
- 3) умова ефективності, що передбачає незв'язаність особи – державного службовця з політичною партією;
- 4) умова ефективності, що передбачає професійну підготовку особи – державного службовця;
- 5) умова ефективності, що передбачає незмінність системи державного апарату.

Органи державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) елемент системи державного апарату, сфера державної влади, які безпосередньо володіють державно-владними повноваженнями;
- 2) умова ефективності, що передбачає соціальну захищеність осіб – державних службовців у порівнянні з іншими особами;

3) умова ефективності, що передбачає незв'язаність особи – державного службовця з політичною партією;

4) умова ефективності, що передбачає професійну підготовку особи - державного службовця;

5) умова ефективності, що передбачає незмінність системи державного апарату.

Населення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) автономія як публічно-адміністративна організація етносу, нації;

2) держава як публічно-політична організація етносу, нації;

3) політично самовизначений етнос;

4) природний субстрат (субстанція) суспільства і держави;

5) сукупність людей, що постійно живуть на визначеній території.

Етнос (грец. – етнос, народ) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) автономія як публічно-адміністративна організація етносу, нації;

2) держава як публічно-політична організація етносу, нації;

3) політично самовизначений етнос;

4) природний субстрат (субстанція) суспільства і держави;

5) сукупність людей, що постійно живуть на визначеній території.

Нація (лат. natio – плем'я, народ) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) автономія як публічно-адміністративна організація етносу, нації;

2) держава як публічно-політична організація етносу, нації;

3) політично самовизначений етнос;

4) природний субстрат (субстанція) суспільства і держави;

5) сукупність людей, що постійно живуть на визначеній території.

Зовнішнє політичне визначення етносу, нації –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) автономія як публічно-адміністративна організація етносу, нації.

2) держава як публічно-політична організація етносу, нації

3) політично самовизначений етнос.

4) природний субстрат (субстанція) суспільства і держави.

5) сукупність людей, що постійно живуть на визначеній території.

Внутрішнє політичне самовизначення етносу, нації –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) автономія як публічно-адміністративна організація етносу, нації.

2) держава як публічно-політична організація етносу, нації

3) політично самовизначений етнос.

- 4) природний субстрат (субстанція) суспільства і держави.
- 5) сукупність людей, що постійно живуть на визначеній території.

Абсолютність правителя як елемент суверенітету –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) особа чи особи, що мають статус правителя (представляють державу за її межами), – приймають рішення незалежно від волі інших правителів чи інших осіб;
- 2) особа чи особи, що мають статус правителя (представляють державу за її межами), наділені повноваженнями прийняття управлінського рішення;
- 3) особа чи особи, що мають статус правителя (представляють державу за її межами), сприймаються як абсолютне начало за межами держави;
- 4) особа чи група осіб, що мають статус правителя, але не представляють державу за її межами;
- 5) особа чи група осіб, що не мають статусу правителя, але представляють державу за її межами.

Дискреційні повноваження як елемент суверенітету –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) особа чи особи, що мають статус правителя (представляють державу за її межами), – приймають рішення незалежно від волі інших правителів чи інших осіб;
- 2) особа чи особи, що мають статус правителя (представляють державу за її межами), наділені повноваженнями прийняття управлінського рішення;
- 3) особа чи особи, що мають статус правителя (представляють державу за її межами), сприймаються як абсолютне начало за межами держави;
- 4) особа чи група осіб, що мають статус правителя, але не представляють державу за її межами;
- 5) особа чи група осіб, що не мають статусу правителя, але представляють державу за її межами.

Незалежність рішення як елемент суверенітету –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) особа чи особи, що мають статус правителя (представляють державу за її межами), – приймають рішення незалежно від волі інших правителів чи інших осіб;
- 2) особа чи особи, що мають статус правителя (представляють державу за її межами), наділені повноваженнями прийняття управлінського рішення;
- 3) особа чи особи, що мають статус правителя (представляють державу за її межами), сприймаються як абсолютне начало за межами держави;
- 4) особа чи група осіб, що мають статус правителя, але не представляють державу за її межами;
- 5) особа чи група осіб, що не мають статусу правителя, але представляють державу за її межами.

Унітарна (фр. unitarism; лат. unitas – єдність) держава –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) союз суверенних держав, створений для досягнення певних цілей і здійснення відповідних напрямів державної діяльності;
- 2) складна союзна держава, що містить державні утворення, які мають риси державного суверенітету;
- 3) єдина цілісна держава, територія якої поділяється на адміністративно-територіальні одиниці, що не мають статусу державних утворень і не володіють суверенітетом;
- 4) союз незалежних радянських республік;
- 5) союз незалежних державних територій.

Федеративна (лат. foederatio – об'єднання, союз) держава –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) союз суверенних держав, створений для досягнення певних цілей і здійснення відповідних напрямів державної діяльності;
- 2) складна союзна держава, що містить державні утворення, які мають риси державного суверенітету;
- 3) єдина цілісна держава, територія якої поділяється на адміністративно-територіальні одиниці, що не мають статусу державних утворень і не володіють суверенітетом;
- 4) союз незалежних радянських республік;
- 5) союз незалежних державних територій.

Конфедерація (лат. confoederatio) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) союз суверенних держав, створений для досягнення певних цілей і здійснення відповідних напрямів державної діяльності;
- 2) складна союзна держава, що містить державні утворення, які мають риси державного суверенітету;
- 3) єдина цілісна держава, територія якої поділяється на адміністративно-територіальні одиниці, що не мають статусу державних утворень і не володіють суверенітетом;
- 4) союз незалежних радянських республік;
- 5) союз незалежних державних територій.

Регіональні адміністративно-територіальні одиниці –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) частина компактно заселеної території, яка склалась у результаті господарської та іншої суспільної діяльності, має стале населення, власну назву та зареєстрована у передбаченому законом порядку;
- 2) просторова межа для організації та діяльності місцевих органів державної влади або частина території держави;

- 3) просторова межа для організації та діяльності центральних (регіональних) та місцевих органів державної влади, або частина території держави;
- 4) пункт, який населяють люди;
- 5) частина пункту або частина території пункту.

Місцеві адміністративно-територіальні одиниці –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) частина компактно заселеної території, яка склалась у результаті господарської та іншої суспільної діяльності, має стале населення, власну назву та зареєстрована у передбаченому законом порядку;
- 2) просторова межа для організації та діяльності місцевих органів державної влади або частина території держави;
- 3) просторова межа для організації та діяльності центральних (регіональних) і місцевих органів державної влади або частина території держави;
- 4) пункт, який населяють люди;
- 5) частина пункту або частина території пункту.

Населений пункт –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) частина компактно заселеної території, яка склалась у результаті господарської та іншої суспільної діяльності, має стале населення, власну назву та зареєстрована у передбаченому законом порядку;
- 2) просторова межа для організації та діяльності місцевих органів державної влади або частина території держави;
- 3) просторова межа для організації та діяльності центральних (регіональних) і місцевих органів державної влади, або частина території держави;
- 4) пункт, який населяють люди;
- 5) частина пункту або частина території пункту.

Правові засоби реалізації функції держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) інформування; 2) переконання; 3) реклама;
- 2) 1) законність; 2) піар (формування позитивного образу);
- 3) 1) дослідження; 2) прогнозування; 3) аналіз; 4) програмування;
- 5) експертиза; 6) планування;
- 4) 1) офіційне доведення прийнятого рішення до відома особи; 2) внесення рішення до реєстру;
- 5) 1) реклама; 2) піар (формування позитивного образу).

Організаційні способи реалізації функції держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) інформування; 2) переконання; 3) реклама;
- 2) 1) законність; 2) піар (формування позитивного образу);
- 3) 1) дослідження; 2) прогнозування; 3) аналіз; 4) програмування;
- 5) експертиза; 6) планування;

4) 1) офіційне доведення прийнятого рішення до відома особи; 2) внесення рішення до реєстру;

5) 1) реклама; 2) піар (формування позитивного образу).

Організаційні прийоми реалізації функції держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) інформування; 2) переконання; 3) реклама;

2) 1) законність; 2) піар (формування позитивного образу);

3) 1) дослідження; 2) прогнозування; 3) аналіз; 4) програмування;

5) експертиза; 6) планування;

4) 1) офіційне доведення прийнятого рішення до відома особи; 2) внесення рішення до реєстру;

5) 1) реклама; 2) піар (формування позитивного образу).

Організаційні засоби реалізації функції держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) інформування; 2) переконання; 3) реклама;

2) 1) законність; 2) піар (формування позитивного образу);

3) 1) дослідження; 2) прогнозування; 3) аналіз; 4) програмування;

5) експертиза; 6) планування;

4) 1) офіційне доведення прийнятого рішення до відома особи; 2) внесення рішення до реєстру;

5) 1) реклама; 2) піар (формування позитивного образу).

Класифікація органів держави за складом або порядком ухвалення рішень –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) політична державна служба; 2) адміністративна державна служба; 3) мілітаризована державна служба;

2) 1) регламент; 2) компетенція і повноваження; 3) державний службовець;

3) 1) принцип стабільності; 2) принцип професіоналізму і компетентності; 3) принцип політичної нейтральності; 4) принцип соціальної захищеності;

4) 1) загальні (центральні); 2) регіональні; 3) місцеві (локальні);

5) 1) одноособові; 2) колегіальні.

Класифікація органів держави за територією, на яку поширюються їхні повноваження –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) політична державна служба; 2) адміністративна державна служба; 3) мілітаризована державна служба;

2) 1) регламент; 2) компетенція і повноваження; 3) державний службовець;

3) 1) принцип стабільності; 2) принцип професіоналізму і компетентності; 3) принцип політичної нейтральності; 4) принцип соціальної захищеності;

4) 1) загальні (центральні); 2) регіональні; 3) місцеві (локальні);

5) 1) одноособові; 2) колегіальні.

Принципи державної служби –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) політична державна служба; 2) адміністративна державна служба; 3) мілітаризована державна служба;

2) 1) регламент; 2) компетенція і повноваження; 3) державний службовець;

3) 1) принцип стабільності; 2) принцип професіоналізму і компетентності; 3) принцип політичної нейтральності; 4) принцип соціальної захищеності;

4) 1) загальні (центральні); 2) регіональні; 3) місцеві (локальні);

5) 1) одноособові; 2) колегіальні.

Структура державної служби –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) політична державна служба; 2) адміністративна державна служба; 3) мілітаризована державна служба;

2) 1) регламент; 2) компетенція і повноваження; 3) державний службовець;

3) 1) принцип стабільності; 2) принцип професіоналізму і компетентності; 3) принцип політичної нейтральності; 4) принцип соціальної захищеності;

4) 1) загальні (центральні); 2) регіональні; 3) місцеві (локальні);

5) 1) одноособові; 2) колегіальні.

Види державної служби –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) політична державна служба; 2) адміністративна державна служба; 3) мілітаризована державна служба;

2) 1) регламент; 2) компетенція і повноваження; 3) державний службовець;

3) 1) принцип стабільності; 2) принцип професіоналізму і компетентності; 3) принцип політичної нейтральності; 4) принцип соціальної захищеності;

4) 1) загальні (центральні); 2) регіональні; 3) місцеві (локальні);

5) 1) одноособові; 2) колегіальні.

Класифікація органів держави за місцем у системі державного апарату –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) органи загальної компетенції; 2) органи спеціальної компетенції;

2) 1) постійні; 2) тимчасові;

- 3) 1) виборні; 2) призначувані; 3) такі, що успадковуються;
- 4) 1) органи законодавчої влади; 2) органи виконавчої влади; 3) органи судової влади; 4) правоохоронні та спеціальні органи;
- 5) 1) первинні; 2) вторинні.

Класифікація органів держави за характером і змістом державної діяльності –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) органи загальної компетенції; 2) органи спеціальної компетенції;
- 2) 1) постійні; 2) тимчасові;
- 3) 1) виборні; 2) призначувані; 3) такі, що успадковуються;
- 4) 1) органи законодавчої влади; 2) органи виконавчої влади; 3) органи судової влади; 4) правоохоронні та спеціальні органи;
- 5) 1) первинні; 2) вторинні.

Класифікація органів держави за способом утворення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) органи загальної компетенції; 2) органи спеціальної компетенції;
- 2) 1) постійні; 2) тимчасові;
- 3) 1) виборні; 2) призначувані; 3) такі, що успадковуються;
- 4) 1) органи законодавчої влади; 2) органи виконавчої влади; 3) органи судової влади; 4) правоохоронні та спеціальні органи;
- 5) 1) первинні; 2) вторинні.

Класифікація органів держави за часом функціонування –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) органи загальної компетенції; 2) органи спеціальної компетенції;
- 2) 1) постійні; 2) тимчасові;
- 3) 1) виборні; 2) призначувані; 3) такі, що успадковуються;
- 4) 1) органи законодавчої влади; 2) органи виконавчої влади; 3) органи судової влади; 4) правоохоронні та спеціальні органи;
- 5) 1) первинні; 2) вторинні.

Класифікація органів держави за характером (об'ємом) повноважень –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) органи загальної компетенції; 2) органи спеціальної компетенції;
- 2) 1) постійні; 2) тимчасові;
- 3) 1) виборні; 2) призначувані; 3) такі, що успадковуються;
- 4) 1) органи законодавчої влади; 2) органи виконавчої влади; 3) органи судової влади; 4) правоохоронні та спеціальні органи;
- 5) 1) первинні; 2) вторинні.

До основних закономірностей, що становлять державне правління, належать –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) політичні союзи; 2) економічні союзи; 3) військові союзи; 4) екологічні союзи; 5) коаліції; 6) регіональні блоки;

2) 1) міжнародний глобальний фактор; 2) міжнародний інтеграційний фактор;

3) 1) методи режиму (прийоми, способи і засоби реалізації влади); 2) форми режими (відносини між владою і населенням, правозаконність);

4) 1) взаємодія між центральними і регіональними (місцевими) органами влади; 2) спосіб формування адміністративно-територіальних одиниць; 3) взаємодія між ними в межах території держави;

5) 1) легальність; 2) термін повноваження; 3) розподіл влади.

До основних закономірностей, що становлять державний устрій, належать –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) політичні союзи; 2) економічні союзи; 3) військові союзи; 4) екологічні союзи; 5) коаліції; 6) регіональні блоки;

2) 1) міжнародний глобальний фактор; 2) міжнародний інтеграційний фактор;

3) 1) методи режиму (прийоми, способи і засоби реалізації влади); 2) форми режими (відносини між владою і населенням, правозаконність);

4) 1) взаємодія між центральними і регіональними (місцевими) органами влади; 2) спосіб формування адміністративно-територіальних одиниць; 3) взаємодія між ними в межах території держави;

5) 1) легальність; 2) термін повноваження; 3) розподіл влади.

До основних закономірностей, що становлять державний режим, належать –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) політичні союзи; 2) економічні союзи; 3) військові союзи; 4) екологічні союзи; 5) коаліції; 6) регіональні блоки;

2) 1) міжнародний глобальний фактор; 2) міжнародний інтеграційний фактор;

3) 1) методи режиму (прийоми, способи і засоби реалізації влади); 2) форми режиму (відносини між владою і населенням, правозаконність);

4) 1) взаємодія між центральними і регіональними (місцевими) органами влади; 2) спосіб формування адміністративно-територіальних одиниць; 3) взаємодія між ними в межах території держави;

5) 1) легальність; 2) термін повноваження; 3) розподіл влади.

Фактори, які впливають на формування міжнародних об'єднань держав –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) політичні союзи; 2) економічні союзи; 3) військові союзи; 4) екологічні союзи; 5) коаліції; 6) регіональні блоки;

2) 1) міжнародний глобальний фактор; 2) міжнародний інтеграційний фактор;

3) 1) методи режиму (прийоми, способи і засоби реалізації влади); 2) форми режиму (відносини між владою і населенням, правозаконність);

4) 1) взаємодія між центральними і регіональними (місцевими) органами влади; 2) спосіб формування адміністративно-територіальних одиниць; 3) взаємодія між ними в межах території держави;

5) 1) легальність; 2) термін повноваження; 3) розподіл влади.

Міжнародні об'єднання держав класифікують на –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) політичні союзи; 2) економічні союзи; 3) військові союзи; 4) екологічні союзи; 5) коаліції; 6) регіональні блоки;

2) 1) політичні союзи; 2) економічні союзи; 3) військові союзи; 4) екологічні союзи; 5) коаліції; 6) регіональні блоки;

3) 1) методи режиму (прийоми, способи і засоби реалізації влади); 2) форми режиму (відносини між владою і населенням, правозаконність);

4) 1) взаємодія між центральними і регіональними (місцевими) органами влади; 2) спосіб формування адміністративно-територіальних одиниць; 3) взаємодія між ними в межах території держави;

5) 1) легальність; 2) термін повноваження; 3) розподіл влади.

Основні форми (види) правління –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) підданство; 2) громадянство;

2) 1) монархія (принцип єдності); 2) полікратія (принцип субсидіарності); 3) сегментарна (принцип розподілу);

3) 1) абсолютна монархія; 2) конституційна монархія; 3) дуалістична монархія;

4) 1) президентська республіка; 2) парламентська республіка; 3) змішана республіка;

5) 1) республіка; 2) монархія.

Основні форми (види) республіки –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) підданство; 2) громадянство;

2) 1) монархія (принцип єдності); 2) полікратія (принцип субсидіарності); 3) сегментарна (принцип розподілу);

3) 1) абсолютна монархія; 2) конституційна монархія; 3) дуалістична монархія;

4) 1) президентська республіка; 2) парламентська республіка; 3) змішана республіка;

5) 1) республіка; 2) монархія.

Основні форми (види) монархії –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) підданство; 2) громадянство;

2) 1) монархія (принцип єдності); 2) полікратія (принцип субсидіарності); 3) сегментарна (принцип розподілу);

3) 1) абсолютна монархія; 2) конституційна монархія; 3) дуалістична монархія;

4) 1) президентська республіка; 2) парламентська республіка; 3) змішана республіка;

5) 1) республіка; 2) монархія.

Основні форми держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) підданство; 2) громадянство;

2) 1) монархія (принцип єдності); 2) полікратія (принцип субсидіарності); 3) сегментарна (принцип розподілу);

3) 1) абсолютна монархія; 2) конституційна монархія; 3) дуалістична монархія;

4) 1) президентська республіка; 2) парламентська республіка; 3) змішана республіка;

5) 1) республіка; 2) монархія.

Форми об'єднання людей під державною владою –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) підданство; 2) громадянство;

2) 1) монархія (принцип єдності); 2) полікратія (принцип субсидіарності); 3) сегментарна (принцип розподілу);

3) 1) абсолютна монархія; 2) конституційна монархія; 3) дуалістична монархія;

4) 1) президентська республіка; 2) парламентська республіка; 3) змішана республіка;

5) 1) республіка; 2) монархія.

Парламентський режим державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) порядок функціонування державної влади, за якого визнається пріоритет виконавчої влади над іншими;

2) порядок функціонування державної влади, за якого чітко виконується принцип розподілу влад;

3) порядок функціонування державної влади, за якого парламент виявляє певну гнучкість у дотриманні принципу розподілу влади;

4) порядок функціонування державної влади, за якого церкві належить пріоритетне становище в системі розподілу влад;

5) порядок функціонування державної влади, за якого президенту належить пріоритетне становище в системі розподілу влад.

Президентський режим державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) порядок функціонування державної влади, за якого визнається пріоритет виконавчої влади над іншими;

2) порядок функціонування державної влади, за якого чітко виконується принцип розподілу влад;

3) порядок функціонування державної влади, за якого парламент виявляє певну гнучкість у дотриманні принципу розподілу влади;

4) порядок функціонування державної влади, за якого церкві належить пріоритетне становище в системі розподілу влад;

5) порядок функціонування державної влади, за якого президенту належить пріоритетне становище в системі розподілу влад.

Урядовий режим державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) порядок функціонування державної влади, за якого визнається пріоритет виконавчої влади над іншими;

2) порядок функціонування державної влади, за якого чітко виконується принцип розподілу влад;

3) порядок функціонування державної влади, за якого парламент виявляє певну гнучкість у дотриманні принципу розподілу влади;

4) порядок функціонування державної влади, за якого церкві належить пріоритетне становище в системі розподілу влад;

5) порядок функціонування державної влади, за якого президенту належить пріоритетне становище в системі розподілу влад.

Компоненти розподілу державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) правління (встановлення); 2) устрій (реалізація); 3) режим (функціонування);

2) 1) інституціональний; 2) функціональний; 3) суб'єктний;

3) 1) правління (встановлення); 2) функціональний;

4) 1) устрій (реалізація); 2) суб'єктний;

5) 1) встановлення; 2) реалізація.

Триелементна структура форми держави включає в себе –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) правління (встановлення); 2) устрій (реалізація); 3) режим (функціонування);

- 2) 1) інституціональний; 2) функціональний; 3) суб'єктний;
- 3) 1) правління (встановлення); 2) функціональний;
- 4) 1) устрій (реалізація); 2) суб'єктний;
- 5) 1) встановлення; 2) реалізація.

Неправові (судові) способи зміни території держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) селище міського типу; 2) місто;
- 2) 1) село; 2) селище;
- 3) 1) сільські; 2) міські;
- 4) 1) унітарна; 2) федеративна; 3) конфедеративна;
- 5) 1) ад'юдикація; 2) окупація; 3) анексія.

Види (форми) державно-адміністративного устрою –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) селище міського типу; 2) місто;
- 2) 1) село; 2) селище;
- 3) 1) сільські; 2) міські;
- 4) 1) унітарна; 2) федеративна; 3) конфедеративна;
- 5) 1) ад'юдикація; 2) окупація; 3) анексія.

Населені пункти поділяються на:

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) селище міського типу; 2) місто;
- 2) 1) село; 2) селище;
- 3) 1) сільські; 2) міські;
- 4) 1) унітарні; 2) федеративні; 3) конфедеративні;
- 5) 1) ад'юдикацію; 2) окупацію; 3) анексію.

Сільські населені пункти поділяються на:

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) селище міського типу; 2) місто;
- 2) 1) село; 2) селище;
- 3) 1) сільські; 2) міські;
- 4) 1) унітарні; 2) федеративні; 3) конфедеративні;
- 5) 1) ад'юдикацію; 2) окупацію; 3) анексію.

Міські населені пункти поділяються на:

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) селище міського типу; 2) місто;
- 2) 1) село; 2) селище;
- 3) 1) сільські; 2) міські;
- 4) 1) унітарні; 2) федеративні; 3) конфедеративні;
- 5) 1) ад'юдикацію; 2) окупацію; 3) анексію.

Правові прийоми реалізації функції держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) абсолютність правителя; 2) дискреційні повноваження; 3) незалежність рішення;
- 2) 1) головний апарат, що безпосередньо виконує функцію держави; 2) допоміжний апарат, який забезпечує діяльність головного апарату держави;
- 3) 1) органи державної влади; 2) органи державного управління; 3) судові органи; 4) охоронні органи;
- 4) 1) політична складова механізму держави; 2) адміністративна складова механізму держави; 3) суспільна складова механізму держави;
- 5) 1) видання загальних нормативно-правових актів у межах компетенції та повноваження; 2) видання індивідуальних нормативно-правових актів у межах компетенції та повноваження.

Структура механізму державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) абсолютність правителя; 2) дискреційні повноваження; 3) незалежність рішення;
- 2) 1) головний апарат, що безпосередньо виконує функцію держави; 2) допоміжний апарат, який забезпечує діяльність головного апарату держави;
- 3) 1) органи державної влади; 2) органи державного управління; 3) судові органи; 4) охоронні органи;
- 4) 1) політична складова механізму держави; 2) адміністративна складова механізму держави; 3) суспільна складова механізму держави;
- 5) 1) видання загальних нормативно-правових актів у межах компетенції та повноваження; 2) видання індивідуальних нормативно-правових актів у межах компетенції та повноваження.

Структура державного апарату –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) абсолютність правителя; 2) дискреційні повноваження; 3) незалежність рішення;
- 2) 1) головний апарат, що безпосередньо виконує функцію держави; 2) допоміжний апарат, який забезпечує діяльність головного апарату держави;
- 3) 1) органи державної влади; 2) органи державного управління; 3) судові органи; 4) охоронні органи;
- 4) 1) політична складова механізму держави; 2) адміністративна складова механізму держави; 3) суспільна складова механізму держави;
- 5) 1) видання загальних нормативно-правових актів у межах компетенції та повноваження; 2) видання індивідуальних нормативно-правових актів у межах компетенції та повноваження.

Структура державного органу –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) абсолютність правителя; 2) дискреційні повноваження; 3) незалежність рішення;
- 2) 1) головний апарат, що безпосередньо виконує функцію держави; 2) допоміжний апарат, який забезпечує діяльність головного апарату держави;
- 3) 1) органи державної влади; 2) органи державного управління; 3) судові органи; 4) охоронні органи;
- 4) 1) політична складова механізму держави; 2) адміністративна складова механізму держави; 3) суспільна складова механізму держави;
- 5) 1) видання загальних нормативно-правових актів у межах компетенції та повноваження; 2) видання індивідуальних нормативно-правових актів у межах компетенції та повноваження.

Структура суверенітету –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) 1) абсолютність правителя; 2) дискреційні повноваження; 3) незалежність рішення;
- 2) 1) головний апарат, що безпосередньо виконує функцію держави; 2) допоміжний апарат, який забезпечує діяльність головного апарату держави;
- 3) 1) органи державної влади; 2) органи державного управління; 3) судові органи; 4) охоронні органи;
- 4) 1) політична складова механізму держави; 2) адміністративна складова механізму держави; 3) суспільна складова механізму держави;
- 5) 1) видання загальних нормативно-правових актів у межах компетенції та повноваження; 2) видання індивідуальних нормативно-правових актів у межах компетенції та повноваження.

Американська модель розподілу державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) допускає пріоритет виконавчої влади серед інших носіїв;
- 2) допускає процес взаємопроникнення, взаємовпливу між носіями державної влади;
- 3) допускає пріоритетну роль одного з носіїв державної влади зі збереженням формального статусу інших;
- 4) відбувається симетрично, немовби врівноважуючи носіїв державних владних повноважень;
- 5) допускає пріоритет церковної влади.

Європейська модель розподілу державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) допускає пріоритет виконавчої влади серед інших носіїв;
- 2) допускає процес взаємопроникнення, взаємовпливу між носіями державної влади;
- 3) допускає пріоритетну роль одного з носіїв державної влади зі збереженням формального статусу інших;

4) відбувається симетрично, немовби врівноважуючи носіїв державних владних повноважень;

5) допускає пріоритет церковної влади.

Делегована модель розподілу державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) допускає пріоритет виконавчої влади серед інших носіїв;

2) допускає процес взаємопроникнення, взаємовпливу між носіями державної влади;

3) допускає пріоритетну роль одного з носіїв державної влади зі збереженням формального статусу інших;

4) відбувається симетрично, немовби врівноважуючи носіїв державних владних повноважень;

5) допускає пріоритет церковної влади.

Модель єдності державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) допускає пріоритет виконавчої влади серед інших носіїв;

2) допускає процес взаємопроникнення, взаємовпливу між носіями державної влади;

3) допускає пріоритетну роль одного з носіїв державної влади зі збереженням формального статусу інших;

4) відбувається симетрично, немовби врівноважуючи носіїв державних владних повноважень;

5) допускає пріоритет церковної влади.

Публічно-політичний характер держави обумовлює такі напрями її дії –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) сецесія;

2) 1) примус; 2) заохочення; 3) покарання; 4) надання пільг; 5) виключення з переліку обов'язків; 6) пом'якшення юридичної відповідальності; 7) рекомендація;

3) 1) дозвіл; 2) зобов'язання; 3) заборона;

4) 1) нормовстановлення; 2) нормозабезпечення; 3) юрисдикційна;

5) 1) нормування (встановлення правил); 2) розсудження (вирішувати спори); 3) відновлення правил, що були порушені (застосування примусу).

Напрями функції держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) сецесія;

2) 1) примус; 2) заохочення; 3) покарання; 4) надання пільг; 5) виключення з переліку обов'язків; 6) пом'якшення юридичної відповідальності; 7) рекомендація;

3) 1) дозвіл; 2) зобов'язання; 3) заборона;

4) 1) нормовстановлення; 2) нормозабезпечення; 3) юрисдикційна;
5) 1) нормування (встановлення правил); 2) розсуджування (вирішувати спори); 3) відновлення правил, що були порушені (застосування примусу).

Правові основні способи реалізації функції держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) сецесія;
2) 1) примус; 2) заохочення; 3) покарання; 4) надання пільг; 5) виключення з переліку обов'язків; 6) пом'якшення юридичної відповідальності; 7) рекомендація;
3) 1) дозвіл; 2) зобов'язання; 3) заборона;
4) 1) нормовстановлення; 2) нормозабезпечення; 3) юрисдикційна;
5) 1) нормування (встановлення правил); 2) розсуджування (вирішувати спори); 3) відновлення правил, що були порушені (застосування примусу).

Правові допоміжні способи реалізації функції держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) сецесія;
2) 1) примус; 2) заохочення; 3) покарання; 4) надання пільг; 5) виключення з переліку обов'язків; 6) пом'якшення юридичної відповідальності; 7) рекомендація;
3) 1) дозвіл; 2) зобов'язання; 3) заборона;
4) 1) нормовстановлення; 2) нормозабезпечення; 3) юрисдикційна;
5) 1) нормування (встановлення правил); 2) розсуджування (вирішувати спори); 3) відновлення правил, що були порушені (застосування примусу).

Правові способи зміни території держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) сецесія;
2) 1) примус; 2) заохочення; 3) покарання; 4) надання пільг; 5) виключення з переліку обов'язків; 6) пом'якшення юридичної відповідальності; 7) рекомендація;
3) 1) дозвіл; 2) зобов'язання; 3) заборона;
4) 1) нормовстановлення; 2) нормозабезпечення; 3) юрисдикційна;
5) 1) нормування (встановлення правил); 2) розсуджування (вирішувати спори); 3) відновлення правил, що були порушені (застосування примусу).

До ознак держави можна зарахувати –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) внутрішні води; 2) територіальні води; 3) континентальний шельф;
2) 1) зовнішнє утворення (держави); 2) внутрішнє утворення (політичне утворення з ознаками держави);
3) 1) апарат держави; 2) інфраструктуру апарату держави; 3) монополію примусу; 4) державні податки (ресурс); 5) закони; 6) право; 7) суверенітет; 8) символи держави; 9) вчення про державу;

4) 1) публічну організацію; 2) публічно-політичний інтерес; 3) регламентовану діяльність уповноважених осіб;

5) 1) внутрішні води; 2) територіальні води; 3) монополію примусу.

Атрибути держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) внутрішні води; 2) територіальні води; 3) континентальний шельф;

2) 1) зовнішнє утворення (державна); 2) внутрішнє утворення (політичне утворення з ознаками держави);

3) 1) апарат держави; 2) інфраструктуру апарату держави; 3) монополію примусу; 4) державні податки (ресурс); 5) закони; 6) право; 7) суверенітет; 8) символи держави; 9) вчення про державу;

4) 1) публічну організацію; 2) публічно-політичний інтерес; 3) регламентовану діяльність уповноважених осіб;

5) 1) внутрішні води; 2) територіальні води; 3) монополію примусу.

Політичним самовизначенням етносу, нації може бути –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) внутрішні води; 2) територіальні води; 3) континентальний шельф;

2) 1) зовнішнє утворення (державна); 2) внутрішнє утворення (політичне утворення з ознаками держави);

3) 1) апарат держави; 2) інфраструктуру апарату держави; 3) монополію примусу; 4) державні податки (ресурс); 5) закони; 6) право; 7) суверенітет; 8) символи держави; 9) вчення про державу;

4) 1) публічну організацію; 2) публічно-політичний інтерес; 3) регламентовану діяльність уповноважених осіб;

5) 1) внутрішні води; 2) територіальні води; 3) монополію примусу.

Водна територія держави включає в себе –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) 1) внутрішні води; 2) територіальні води; 3) континентальний шельф;

2) 1) зовнішнє утворення (державна); 2) внутрішнє утворення (політичне утворення з ознаками держави);

3) 1) апарат держави; 2) інфраструктуру апарату держави; 3) монополію примусу; 4) державні податки (ресурс); 5) закони; 6) право; 7) суверенітет; 8) символи держави; 9) вчення про державу;

4) 1) публічну організацію; 2) публічно-політичний інтерес; 3) регламентовану діяльність уповноважених осіб;

5) 1) внутрішні води; 2) територіальні води; 3) монополію примусу.

Дозвіл це –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) покладання на особу необхідності утриматися від реалізації певного варіанта поведінки;

2) покладання на особу необхідності реалізації певного варіанта поведінки;

3) визнання за особою права реалізації певного варіанта поведінки за її бажанням;

4) визнання за особою права діяти;

5) покладання на особу можливість діяти.

Зобов'язання –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) покладання на особу необхідності утриматися від реалізації певного варіанта поведінки;

2) покладання на особу необхідності реалізації певного варіанта поведінки;

3) визнання за особою права реалізації певного варіанта поведінки за її бажанням;

4) визнання за особою права діяти;

5) покладання на особу можливість діяти.

Заборона –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) покладання на особу необхідності утриматися від реалізації певного варіанта поведінки;

2) покладання на особу необхідності реалізації певного варіанта поведінки;

3) визнання за особою права реалізації певного варіанта поведінки за її бажанням;

4) визнання за особою права діяти;

5) покладання на особу можливість діяти.

Концентрація державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) тенденція оптимального стану у виборі моделі розподілу державної влади між носіями державно-владних повноважень;

2) тенденція перерозподілу повноважень і компетенцій між різними особами – носіями державно-владних повноважень;

3) тенденція зосередження повноважень і компетенції державної влади в одній особі;

4) тенденція абсолютизації державної влади;

5) тенденція монархізації державної влади.

Деконцентрація державної влади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) тенденція оптимального стану у виборі моделі розподілу державної влади між носіями державно-владних повноважень;

2) тенденція перерозподілу повноважень і компетенцій між різними особами – носіями державно-владних повноважень;

3) тенденція зосередження повноважень і компетенції державної влади в одній особі;

4) тенденція абсолютизації державної влади;

5) тенденція монархізації державної влади.

Концентрація і деконцентрація державної влади -

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) тенденція оптимального стану у виборі моделі розподілу державної влади між носіями державно-владних повноважень;
- 2) тенденція перерозподілу повноважень і компетенцій між різними особами – носіями державно-владних повноважень;
- 3) тенденція зосередження повноважень і компетенції державної влади в одній особі;
- 4) тенденція абсолютизації державної влади;
- 5) тенденція монархізації державної влади.

Земна поверхня як елемент структури території держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) водна територія держави;
- 2) лінія (земна, водна) розмежування у вигляді вертикальної поверхні;
- 3) сухопутна територія держави;
- 4) гірська територія держави;
- 5) небесна територія держави.

Кордон як елемент структури території держави –

- 1) водна територія держави;
- 2) лінія (земна, водна) розмежування у вигляді вертикальної поверхні;
- 3) сухопутна територія держави;
- 4) гірська територія держави;
- 5) небесна територія держави.

Вода як елемент структури території держави –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) водна територія держави;
- 2) лінія (земна, водна) розмежування у вигляді вертикальної поверхні;
- 3) сухопутна територія держави;
- 4) гірська територія держави;
- 5) небесна територія держави.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5 ПРАВОВА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА

Статус –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) організаційно-правове забезпечення суспільних відносин;
- 2) стійке об'єднання людей, основу якого визначають базові потреби людини;
- 3) загальнообов'язкове правило поведінки;
- 4) соціальнонеобхідна взаємодія людей у реалізації власних фундаментальних властивостей;
- 5) місце когось або чогось у певній системі координат.

Правопорядок –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) здатність особи усвідомлювати себе суб'єктом права;
- 2) процесуальна діяльність спеціально-уповноважених осіб;
- 3) механізм дії норми права;
- 4) прийом, спосіб, засіб виникнення, формування норми;
- 5) показник цілісної, стійкої суспільної правової взаємодії людей у соціумі.

Правосвідомість –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) здатність особи усвідомлювати себе суб'єктом права;
- 2) процесуальна діяльність спеціально-уповноважених осіб;
- 3) механізм дії норми права;
- 4) прийом, спосіб, засіб виникнення, формування норми;
- 5) показник цілісної, стійкої суспільної правової взаємодії людей у соціумі.

Стандарт –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) прийом, спосіб, засіб пізнання;
- 2) унормована свобода;
- 3) взірець;
- 4) правило поведінки;
- 5) обов'язкове правило.

Новела –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) керівний науковий принцип;
- 2) різновид розповіді, що характеризується чіткістю сюжету, позбавленого описовості та психологічної рефлексії;
- 3) система норм і прийоми, способи й засоби їх систематизації;
- 4) морально-правова категорія, зміст якої передає суспільне уявлення належного устрою;
- 5) правило поведінки.

Доктрина –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) керівний науковий принцип;
- 2) різновид розповіді, що характеризується чіткістю сюжету, позбавленого описовості та психологічної рефлексії;
- 3) система норм і прийоми, способи й засоби їх систематизації;
- 4) морально-правова категорія, зміст якої передає суспільне уявлення належного устрою;
- 5) правило поведінки.

Право як соціальна справедливість –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правові позиції, що визначили функцію, завдання й цілі науки і навчальної дисципліни;
- 2) принцип уявлення і міркування, визначальною стороною якого є належним чином фіксована свобода людини і рівноправність як засіб її реалізації;
- 3) принцип уявлення і міркування, визначальною стороною якого є домінуюче стійке уявлення належного суспільного регулювання;
- 4) прийом, спосіб, засіб зіставлення однойменних елементів (норми, інститути, галузі) юридичних явищ, які становлять зміст як національної правової системи, так і міжнаціональних правових систем;
- 5) сукупність наукових знань у вигляді понятійно-категоріального апарату про правову систему як новий об'єкт юридичного дослідження.

Право як юридична справедливість –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правові позиції, що визначили функцію, завдання й цілі науки і навчальної дисципліни;
- 2) принцип уявлення і міркування, визначальною стороною якого є належним чином фіксована свобода людини і рівноправність як засіб її реалізації;
- 3) принцип уявлення і міркування, визначальною стороною якого є домінуюче стійке уявлення належного суспільного регулювання;
- 4) прийом, спосіб, засіб зіставлення однойменних елементів (норми, інститути, галузі) юридичних явищ, які становлять зміст як національної правової системи, так і міжнаціональних правових систем;
- 5) сукупність наукових знань у вигляді понятійно-категоріального апарату про правову систему як новий об'єкт юридичного дослідження.

Феномен середньої норми порівняльного правознавства –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) необхідний прийом у виробленні й формуванні стратегії правового забезпечення та правової регламентації;
- 2) необхідний прийом належної національної правотворчої, законотворчої, нормотворчої, правозастосовної діяльності;
- 3) необхідний прийом запровадження дії норми міжнародного права як невід'ємного елементу національної правової системи в умовах інтеграції та глобалізації;
- 4) необхідний прийом узагальнення норми національної правової системи, норми міжнародного права, норми національної правової системи іншої країни з метою уніфікації регулювання тих чи інших сфер суспільного чи державного життя в умовах інтеграції та глобалізації;
- 5) необхідний прийом поділу на елементи з метою вивчення кожного з них у чистому вигляді.

Феномен імплементації порівняльного правознавства –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) необхідний прийом у виробленні й формуванні стратегії правового забезпечення та правової регламентації;
- 2) необхідний прийом належної національної правотворчої, законотворчої, нормотворчої, правозастосовної діяльності;
- 3) необхідний прийом запровадження дії норми міжнародного права як невід'ємного елемента національної правової системи в умовах інтеграції та глобалізації;
- 4) необхідний прийом узагальнення норми національної правової системи, норми міжнародного права, норми національної правової системи іншої країни з метою уніфікації регулювання тих чи інших сфер суспільного чи державного життя в умовах інтеграції та глобалізації;
- 5) необхідний прийом поділу на елементи з метою вивчення кожного з них у чистому вигляді.

Феномен правового стандарту порівняльного правознавства –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) необхідний прийом у виробленні й формуванні стратегії правового забезпечення та правової регламентації;
- 2) необхідний прийом належної національної правотворчої, законотворчої, нормотворчої, правозастосовної діяльності;
- 3) необхідний прийом запровадження дії норми міжнародного права як невід'ємного елемента національної правової системи в умовах інтеграції та глобалізації;
- 4) необхідний прийом узагальнення норми національної правової системи, норми міжнародного права, норми національної правової системи іншої країни з метою уніфікації регулювання тих чи інших сфер суспільного чи державного життя в умовах інтеграції та глобалізації;
- 5) необхідний прийом поділу на елементи з метою вивчення кожного з них у чистому вигляді.

Феномен правової доктрини порівняльного правознавства –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) необхідний прийом у виробленні й формуванні стратегії правового забезпечення та правової регламентації;
- 2) необхідний прийом належної національної правотворчої, законотворчої, нормотворчої, правозастосовної діяльності;
- 3) необхідний прийом запровадження дії норми міжнародного права як невід'ємного елемента національної правової системи в умовах інтеграції та глобалізації;
- 4) необхідний прийом узагальнення норми національної правової системи, норми міжнародного права, норми національної правової системи іншої країни з метою уніфікації регулювання тих чи інших сфер суспільного чи державного життя в умовах інтеграції та глобалізації;

5) необхідний прийом поділу на елементи з метою вивчення кожного з них у чистому вигляді.

Правова реальність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) перенесення правових явищ або їх окремих елементів із національної правової системи іншої країни;
- 2) наступність правових явищ або їх окремих елементів національної правової системи власного минулого;
- 3) суб'єктивне право національної правової системи або фактичні прийоми, способи й засоби юридичної діяльності;
- 4) об'єктивне право національної правової системи або номінальні прийоми, способи й засоби юридичної діяльності;
- 5) міжгалузеве право, яке сформувалося завдяки поєднанню двох або більше галузей.

Правова дійсність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) перенесення правових явищ або їх окремих елементів із національної правової системи іншої країни;
- 2) наступність правових явищ або їх окремих елементів національної правової системи власного минулого;
- 3) суб'єктивне право національної правової системи або фактичні прийоми, способи й засоби юридичної діяльності;
- 4) об'єктивне право національної правової системи або номінальні прийоми, способи й засоби юридичної діяльності;
- 5) міжгалузеве право, яке сформувалося завдяки поєднанню двох або більше галузей.

Правова традиція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) перенесення правових явищ або їх окремих елементів із національної правової системи іншої країни;
- 2) наступність правових явищ або їх окремих елементів національної правової системи власного минулого;
- 3) суб'єктивне право національної правової системи або фактичні прийоми, способи й засоби юридичної діяльності;
- 4) об'єктивне право національної правової системи або номінальні прийоми, способи й засоби юридичної діяльності;
- 5) міжгалузеве право, яке сформувалося завдяки поєднанню двох або більше галузей.

Правове запозичення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) перенесення правових явищ або їх окремих елементів із національної правової системи іншої країни;

- 2) наступність правових явищ або їх окремих елементів національної правової системи власного минулого;
- 3) суб'єктивне право національної правової системи або фактичні прийоми, способи й засоби юридичної діяльності;
- 4) об'єктивне право національної правової системи або номінальні прийоми, способи й засоби юридичної діяльності;
- 5) міжгалузеве право, яке сформувалося завдяки поєднанню двох або більше галузей.

Перенесення правових явищ з однієї правової системи до іншої – це:

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) новела Рене Давіда, згідно з якою правова реальність і правова дійсність можуть не збігатися як у межах національної правової системи так, і в межах національних правових систем, що порівнюються;
- 2) новела Рене Давіда, згідно з якою форма і зміст схожих норм із різних національних правових систем може мати різне значення;
- 3) правове запозичення;
- 4) головне завдання порівняльного правознавства;
- 5) функція правової системи.

Функція правової системи –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) можливість постійної реалізації суб'єктом права фіксованих норм, у яких утілюється утилітарний індивідуальний і суспільний інтерес;
- 2) функція правової системи;
- 3) закріплення статусу суб'єкта права та умов (механізм) його реалізації;
- 4) зафіксоване рішення суду за зверненням (позовом) суб'єкта права;
- 5) зафіксований зразок поведінки суб'єкта права, модель суспільних відносин.

Визначення і закріплення статусу суб'єкта права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) можливість постійної реалізації суб'єктом права фіксованих норм, у яких утілюється утилітарний індивідуальний і суспільний інтерес;
- 2) функція правової системи;
- 3) закріплення статусу суб'єкта права та умов (механізм) його реалізації;
- 4) зафіксоване рішення суду за зверненням (позовом) суб'єкта права;
- 5) зафіксований зразок поведінки суб'єкта права, модель суспільних відносин.

Механізм відтворення правових відносин –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) можливість постійної (множинної) реалізації суб'єктом права фіксованих норм, у яких утілюється утилітарний індивідуальний і суспільний інтерес;
- 2) функція правової системи;

- 3) закріплення статусу суб'єкта права та умов (механізм) його реалізації;
- 4) зафіксоване рішення суду за зверненням (позовом) суб'єкта права;
- 5) зафіксований зразок поведінки суб'єкта права, модель суспільних відносин.

Юридична норма в романо-германській правовій системі –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) субсидіарне правило поведінки;
- 2) зафіксоване рішення суду за зверненням (позовом) суб'єкта права;
- 3) зафіксований зразок поведінки суб'єкта права, модель суспільних відносин;
- 4) можливість постійної реалізації суб'єктом права фіксованих норм, у яких утілюється утилітарний індивідуальний і суспільний інтерес;
- 5) функція правової системи.

Юридична норма в англо-американській правовій системі –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) субсидіарне правило поведінки;
- 2) зафіксоване рішення суду за зверненням (позовом) суб'єкта права;
- 3) зафіксований зразок поведінки суб'єкта права, модель суспільних відносин;
- 4) можливість постійної реалізації суб'єктом права фіксованих норм, у яких утілюється утилітарний індивідуальний і суспільний інтерес;
- 5) функція правової системи.

Юридична норма у релігійно-традиційно-звичасвій правовій системі –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) субсидіарне правило поведінки;
- 2) зафіксоване рішення суду за зверненням (позовом) суб'єкта права;
- 3) зафіксований зразок поведінки суб'єкта права, модель суспільних відносин;
- 4) можливість постійної реалізації суб'єктом права фіксованих норм, у яких утілюється утилітарний індивідуальний і суспільний інтерес;
- 5) функція правової системи.

Суб'єкт права як елемент правової системи –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) фундаментальний, вихідний компонент – засіб, який вичерпується наявністю системи норм, у яких послідовно втілена свобода людини, досягнуто необхідного рівня рівноправності як умови реалізації свободи;
- 2) фундаментальний, вихідний компонент – спосіб який вичерпується наявністю інститутів або механізму реалізації внормованої свободи суб'єктом права;

3) системотвірний фундаментальний, вихідний компонент – прийом, який вичерпується рівнем усвідомлення особою власної природи суб'єктності права;

4) фіксує неправомірну, небажану поведінку суб'єкта (-ів), вказівку на заходи її попередження або припинення; діяльність компетентного органу у застосуванні норми; породжує охоронні правовідносини, в межах яких реалізується юридична відповідальність;

5) стан і зміни в державно-правовій сфері: процеси розвитку зарубіжних держав, їхньої правової політики тощо.

Юридичні норми як елемент правової системи –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) фундаментальний, вихідний компонент – засіб, який вичерпується наявністю системи норм, у яких послідовно втілена свобода людини, досягнуто необхідного рівня рівноправності як умови реалізації свободи;

2) фундаментальний, вихідний компонент – спосіб який вичерпується наявністю інститутів або механізму реалізації внормованої свободи суб'єктом права;

3) системотвірний фундаментальний, вихідний компонент – прийом, який вичерпується рівнем усвідомлення особою власної природи суб'єктності права;

4) фіксує неправомірну, небажану поведінку суб'єкта (-ів), вказівку на заходи її попередження або припинення; діяльність компетентного органу у застосуванні норми; породжує охоронні правовідносини, в межах яких реалізується юридична відповідальність;

5) стан і зміни в державно-правовій сфері: процеси розвитку зарубіжних держав, їхньої правової політики тощо.

Класифікація правових систем за Рене Давідом –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) розподіл правових систем за “правовим стилем” як вихідного критерію;

2) розподіл правових систем за історією права як вихідного критерію;

3) розподіл правових систем за юридичною технікою як вихідного критерію;

4) розподіл правових систем за кількістю правових сімей як вихідного критерію;

5) розподіл правових систем за типом як вихідного критерію.

Класифікація правових систем за Карлом Цвайгертом –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) розподіл правових систем за “правовим стилем” як вихідного критерію;

2) розподіл правових систем за історією права як вихідного критерію;

- 3) розподіл правових систем за юридичною технікою як вихідного критерію;
- 4) розподіл правових систем за кількістю правових сімей як вихідного критерію;
- 5) розподіл правових систем за типом як вихідного критерію.

Романо-германська правова система –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) національні правові системи світу, які базуються на судовому прецеденті як вихідного начала права;
- 2) національні правові системи, які визнають релігійний догмат, традицію та звичай в якості вихідного начала системи права;
- 3) національна правова система Великої Британії, яка базується на системі загального права;
- 4) національні правові системи США і Великої Британії, які визнають судовий прецедент вихідним началом права;
- 5) національні правові системи країн континентальної Європи, які визнають юридичну норму вихідним началом права.

Англо-американська правова система –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) національні правові системи світу, які базуються на судовому прецеденті як вихідного начала права;
- 2) національні правові системи, які визнають релігійний догмат, традицію та звичай в якості вихідного начала системи права;
- 3) національна правова система Великої Британії, яка базується на системі загального права;
- 4) національні правові системи США і Великої Британії, які визнають судовий прецедент вихідним началом права;
- 5) національні правові системи країн континентальної Європи, які визнають юридичну норму вихідним началом права.

Релігійно-традиційно-звичаєва правова система –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) релігійно-традиційно-звичаєва правова система;
- 2) національні правові системи, які визнають релігійний догмат, традицію та звичай в якості вихідного начала системи права;
- 3) національна правова система Великої Британії, яка базується на системі загального права;
- 4) національні правові системи США і Великої Британії, які визнають судовий прецедент вихідним началом права;
- 5) національні правові системи країн континентальної Європи, які визнають юридичну норму вихідним началом права.

Сім'я загального права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) національні правові системи світу, які базуються на судовому прецеденті як вихідного начала права;
- 2) національні правові системи, які визнають релігійний догмат, традицію та звичай в якості вихідного начала системи права;
- 3) національна правова система Великої Британії, яка базується на системі загального права;
- 4) національні правові системи США і Великої Британії, які визнають судовий прецедент вихідним началом права;
- 5) національні правові системи країн континентальної Європи, які визнають юридичну норму вихідним началом права.

Національні правові системи країн континентальної Європи, які визнають юридичну норму вихідним началом права, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) сім'я загального права;
- 2) релігійно-традиційно-звичаєва правова система;
- 3) англосаксонська правова система;
- 4) англо-американська правова система;
- 5) романо-германська правова система.

Національні правові системи США і Великої Британії, які визнають судовий прецедент вихідним началом права, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) сім'я загального права;
- 2) релігійно-традиційно-звичаєва правова система;
- 3) англосаксонська правова система;
- 4) англо-американська правова система;
- 5) романо-германська правова система.

Національна правова система Великої Британії, яка базується на системі загального права, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) сім'я загального права;
- 2) релігійно-традиційно-звичаєва правова система;
- 3) англосаксонська правова система;
- 4) англо-американська правова система;
- 5) романо-германська правова система.

Національні правові системи, які визнають релігійний догмат, традицію та звичай як вихідне начало системи права, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) сім'я загального права;

- 2) релігійно-традиційно-звичаєва правова система;
- 3) англосаксонська правова система;
- 4) англо-американська правова система;
- 5) романо-германська правова система.

Національні правові системи світу які базуються на судовому прецеденті як вихідному началі права, –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) сім'я загального права;
- 2) релігійно-традиційно-звичаєва правова система;
- 3) англосаксонська правова система;
- 4) англо-американська правова система;
- 5) романо-германська правова система.

Поділ норм на публічні та приватні як ознака романо-германської правової системи є наслідком –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) рецепції римської правової традиції;
- 2) доступності для всіх учасників правового регулювання;
- 3) домінування неперсоніфікованого, модельного підходу у процесі формулювання норми;
- 4) формування понятійно-категоріального апарату (поняття, дефініції, принципи) як основи змісту загальної частини;
- 5) виокремлення загальної і особливої частин у процесі кодифікації нормативно-правових актів.

Формування понятійно-категоріального апарату (поняття, дефініції, принципи) як основи змісту загальної частини романо-германської правової системи є виявом –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) традиційного поділу норм на публічні та приватні;
- 2) кодифікації як основного способу систематизації;
- 3) домінуючої ролі абстрактної, формалізованої норми;
- 4) специфічної ролі юридичної науки;
- 5) доктринальності і концептуальності.

Судове рішення у романо-германській правовій системі супроводжується –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) балансом між узагальненням і конкретизацією предмета правового регулювання;
- 2) мінімально абстрактне;
- 3) професійною свободою уповноваженої особи в межах установлених повноважень і компетенцій, виявом якої є тлумачення волі законодавця і вибір правильного рішення;

- 4) норма є дискреційними повноваженнями для судді;
- 5) логічним тлумаченням норми закону з метою з'ясування правильного (первинного) змісту волі законодавця.

**Особливості правосуддя в мусульманській правовій системі це –
Оберіть один із 5 варіантів відповідей:**

- 1) досудова стадія вирішення суперечки, що ґрунтується на посередництві;
- 2) переваги досудового вирішення суперечки;
- 3) судді є знавцями доктрини ісламу;
- 4) офіційне підтвердження відмови від угоди (зазвичай від контракту) і припускає відновлення первісного стану сторін;
- 5) внесення судом певних виправлень до того чи іншого документа, щоб його текст правильно відображав дійсні наміри сторін (позивач-відповідач).

**Особливості правосуддя в традиційно-звичаєвій правовій системі –
Оберіть один із 5 варіантів відповідей:**

- 1) досудова стадія вирішення суперечки, що ґрунтується на посередництві;
- 2) переваги досудового вирішення суперечки;
- 3) судді є знавцями доктрини ісламу;
- 4) офіційне підтвердження відмови від угоди (зазвичай від контракту) і припускає відновлення первісного стану сторін;
- 5) внесення судом певних виправлень до того чи іншого документа, щоб його текст правильно відображав дійсні наміри сторін (позивач-відповідач).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6 ОСНОВИ ПРАВА

Матеріальне право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) частина галузі права, яка складається із сукупності правових норм, що регулюють якісно однорідні суспільні відносини;
- 2) окрема частина галузі права, що об'єднує норми й інститути, які регулюють спеціальні види суспільних відносин;
- 3) система правових норм, які регулюють суспільні відносини певного виду властивим їм методом;
- 4) сукупність норм права, які встановлюють процедуру здійснення законних прав і обов'язків учасників суспільних відносин;
- 5) сукупність норм права, які встановлюють права і обов'язки учасників суспільних відносин.

Приватне право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сукупність норм права, які спрямовані на забезпечення встановлених регулятивним правом правил поведінки шляхом визначення певних санкцій до суб'єктів, що порушують ці правила;

2) сукупність норм права, які спрямовані на впорядкування суспільних відносин шляхом установа п певних правил поведінки;

3) сукупність норм права, які регулюють відносини між приватними особами;

4) сукупність норм права, які регулюють відносини між тими, що правлять, і тими, ким правлять;

5) одиничне, загальнообов'язкове, формально визначене правило поведінки загального характеру, яке встановлене або санкціоноване державою, гарантується та охороняється нею.

Нормативний договір –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) закони, на необхідність існування яких прямо вказує конституція;

2) закони, які вносять певні доповнення, зміни, уточнення до тексту конституції;

3) основний, головний закон держави, який приймається в особливому порядку, встановлює основні засади суспільного і державного ладу;

4) домовленість двох або більше сторін щодо встановлення правил поведінки, яка визнається та забезпечується державою;

5) прийнятий офіційний письмовий документ, у якому в односторонньому вольовому порядку встановлюється, змінюється чи скасовується норма права.

Кодекс –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) зведений нормативний акт, яким визначаються структура, завдання, компетенція або організація діяльності певних суб'єктів права;

2) акти, що видаються з метою роз'яснення порядку застосування норм права або з метою встановлення методичних правил і способів виконання певних операцій, дій;

3) акти державних та інших уповноважених організацій, посадових осіб, які містять державно-владні, персоніфіковані рішення з конкретних юридичних справ;

4) акти, що приймаються парламентом або референдумом;

5) зведений нормативний акт, що регламентує певну сферу суспільних відносин

Звичайні закони (поточне законодавство) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) систематизований (зведений) нормативний акт, яким визначаються структура, завдання, компетенція або організація діяльності певних суб'єктів права;

2) акти, що видаються з метою роз'яснення порядку застосування норм права або з метою встановлення методичних правил і способів виконання певних операцій, дій;

3) акти державних та інших уповноважених організацій, посадових осіб, які містять державно-владні, персоніфіковані рішення з конкретних юридичних справ;

4) НПА, що приймаються парламентом або референдумом;

5) акти, що регламентують певну сферу суспільних відносин.

Правило –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) визнає нечинним той чи інший нормативний акт;

2) вносить часткові зміни в чинні нормативно-правові акти;

3) виконує функцію інтегратора сукупності нормативно-правових приписів;

4) засіб існування, виразу і організації норм у цілісну, внутрішньо-узгоджену систему;

5) акт, що закріплює порядок організації і здійснення певного виду діяльності.

Об'єктивне право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) зафіксована в нормах права можливість певної поведінки тих або інших суб'єктів;

2) сукупність узгоджених і взаємопов'язаних між собою елементів: норм, інститутів, галузей;

3) сукупність існуючих у державі правових норм;

4) різновид соціальної норми, що закріплює правило (стандарт) правомірної поведінки, неприпустимість відхилення від якого гарантується державною владою;

5) нормативний припис.

Публічне право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сукупність норм права, які спрямовані на забезпечення встановлених регулятивним правом правил поведінки шляхом визначення певних санкцій до суб'єктів, що порушують ці правила;

2) сукупність норм права, які спрямовані на впорядкування суспільних відносин шляхом встановлення певних правил поведінки;

3) сукупність норм права, які регулюють відносини між приватними особами;

4) сукупність норм права, які регулюють відносини між тими, що правлять, і тими, ким правлять;

5) одиничне, загальнообов'язкове, формально визначене правило поведінки загального характеру, яке встановлене або санкціоноване державою, гарантується та охороняється нею.

Регулятивне право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сукупність норм права, які спрямовані на забезпечення встановлених регулятивним правом правил поведінки шляхом визначення певних санкцій до суб'єктів, що порушують ці правила;

2) сукупність норм права, які спрямовані на впорядкування суспільних відносин шляхом установа певних правил поведінки;

3) сукупність норм права, які регулюють відносини між приватними особами;

4) сукупність норм права, які регулюють відносини між тими, що правлять, і тими, ким правлять;

5) одиничне, загальнообов'язкове, формально визначене правило поведінки загального характеру, яке встановлене або санкціоноване державою, гарантується та охороняється нею.

Процесуальне право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) частина галузі права, яка складається із сукупності правових норм, що регулюють якісно однорідні суспільні відносини;

2) окрема частина галузі права, що об'єднує норми та інститути, які регулюють спеціальні види суспільних відносин;

3) система правових норм, які регулюють суспільні відносини певного виду властивим їм методом;

4) сукупність норм права, які встановлюють процедуру здійснення законних прав і обов'язків учасників суспільних відносин;

5) сукупність норм права, які встановлюють права і обов'язки учасників суспільних відносин.

Суб'єктивне право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) зафіксована в нормах права можливість певної поведінки тих або інших суб'єктів;

2) сукупність узгоджених і взаємопов'язаних між собою елементів: норм, інститутів, галузей;

3) сукупність існуючих у державі правових норм;

4) різновид соціальної норми, що закріплює правило (стандарт) правомірної поведінки, неприпустимість відхилення від якого гарантується державною владою;

5) нормативний припис.

Охоронне право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) сукупність норм права, які спрямовані на забезпечення встановлених регулятивним правом правил поведінки шляхом визначення певних санкцій до суб'єктів, що порушують ці правила;
- 2) сукупність норм права, які спрямовані на впорядкування суспільних відносин шляхом встановлення певних правил поведінки;
- 3) сукупність норм права, які регулюють відносини між приватними особами;
- 4) сукупність норм права, які регулюють відносини між тими, що правлять, і тими, якими правлять;
- 5) одиничне, загальнообов'язкове, формально визначене правило поведінки загального характеру, яке встановлене або санкціоноване державою, гарантується та охороняється нею.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 7 ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Додержання норм права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) форма їх реалізації, за якої суб'єкт виконує дії, до вчинення яких його зобов'язують приписи норми права;
- 2) форма реалізації норм права, за якої суб'єкт не вчиняє дій, заборонених приписами права;
- 3) внутрішнє ставлення суб'єкта до правових вимог його волі у момент виконання дій, що передбачені правом;
- 4) виконання суб'єктами правомірних діянь (дія, бездіяльність);
- 5) втілення положень правових норм у фактичній поведінці (діяльності) суб'єктів права.

Виконання норм права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) форма їх реалізації, за якої суб'єкт виконує дії, до вчинення яких його зобов'язують приписи норми права;
- 2) форма реалізації норм права, за якої суб'єкт не вчиняє дій, заборонених приписами права;
- 3) внутрішнє ставлення суб'єкта до правових вимог його волі у момент виконання дій, що передбачені правом;
- 4) виконання суб'єктами правомірних діянь (дія, бездіяльність);
- 5) втілення положень правових норм у фактичній поведінці (діяльності) суб'єктів права.

Зміст правовідносин –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) матеріальні, духовні, інші соціальні блага, що задовольняють інтереси та потреби окремих громадян, їх організацій, з приводу яких

суб'єкти вступають у правовідносини і здійснюють свої суб'єктивні права та обов'язки;

2) суб'єктивні права та юридичні обов'язки сторін правовідносин спрямовані на дотримання, виконання, використання норм права;

3) рівень дійсності прав і обов'язків учасників правовідносин фіксує, якою мірою фактична поведінка відповідає юридичному змісту правовідносин;

4) права й обов'язки їх учасників, закріплені у нормах;

5) свідомі вольові суспільні відносини, що виникають і здійснюються на основі норм права або інших соціальних норм, які мають юридичне значення, учасники яких пов'язані закріпленими в нормах права взаємними правами та обов'язками, реалізація яких забезпечується можливістю застосування примусу.

Юридичні акти –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) обумовлена нормами права здатність суб'єкта мати права та обов'язки обумовлює набуття людиною певних прав і обов'язків незалежно від її бажання;

2) здатність індивіда нести юридичну відповідальність за скоєні правопорушення;

3) закріплена в законодавстві й забезпечена державою можливість особи своїми діями набувати і здійснювати суб'єктивні права та юридичні обов'язки;

4) правомірні невольові дії;

5) правомірні вольові дії.

Юридичні вчинки –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) обумовлена нормами права здатність суб'єкта мати права та обов'язки обумовлює набуття людиною певних прав і обов'язків незалежно від її бажання;

2) здатність індивіда нести юридичну відповідальність за скоєні правопорушення;

3) закріплена в законодавстві й забезпечена державою можливість особи своїми діями набувати і здійснювати суб'єктивні права та юридичні обов'язки;

4) правомірні невольові дії;

5) правомірні вольові дії.

Деліктоздатність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) обумовлена нормами права здатність суб'єкта мати права та обов'язки обумовлює набуття людиною певних прав і обов'язків незалежно від її бажання;

2) здатність індивіда нести юридичну відповідальність за скоєні правопорушення;

3) закріплена в законодавстві й забезпечена державою можливість особи своїми діями набувати і здійснювати суб'єктивні права та юридичні обов'язки;

4) правомірні невольові дії;

5) правомірні вольові дії.

Об'єкти правовідносин –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сукупність правових вчинків, які можуть викликати правові наслідки, складається з двох протилежних за спрямованістю видів: правомірної правової поведінки (правомірність), протиправної правової поведінки (правопорушення);

2) суспільно необхідна, бажана і допустима з погляду інтересів громадянського суспільства поведінка індивідуальних і колективних суб'єктів, що полягає в здійсненні норм права, гарантується і охороняється державою;

3) безпосередні вчинки сторін правовідносин, спрямовані на реалізацію їхніх взаємних інтересів на основі прав і обов'язків;

4) зафіксовані у нормах права та обов'язки учасників;

5) особисте або соціальне благо, для здобуття якого встановлюються взаємні права та обов'язки, виступають юридично регламентованим засобом досягнення певних соціальних благ.

Юридичний зміст правовідносин –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сукупність правових вчинків, які можуть викликати правові наслідки, складається з двох протилежних за спрямованістю видів: правомірної правової поведінки (правомірність), протиправної правової поведінки (правопорушення);

2) суспільно необхідна, бажана і допустима з погляду інтересів громадянського суспільства поведінка індивідуальних і колективних суб'єктів, що полягає в здійсненні норм права, гарантується і охороняється державою;

3) безпосередні вчинки сторін правовідносин, спрямовані на реалізацію їхніх взаємних інтересів на основі прав і обов'язків;

4) зафіксовані у нормах права та обов'язки учасників;

5) особисте або соціальне благо, для здобуття якого встановлюються взаємні права та обов'язки, виступають юридично регламентованим засобом досягнення певних соціальних благ.

Фактичний зміст правовідносин –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сукупність правових вчинків, які можуть викликати правові наслідки, складається з двох протилежних за спрямованістю видів: правомірної

правової поведінки (правомірність), протиправної правової поведінки (правопорушення);

2) суспільно необхідна, бажана і допустима з погляду інтересів громадянського суспільства поведінка індивідуальних і колективних суб'єктів, що полягає в здійсненні норм права, гарантується і охороняється державою;

3) безпосередні вчинки сторін правовідносин, спрямовані на реалізацію їхніх взаємних інтересів на основі прав і обов'язків;

4) зафіксовані у нормах права та обов'язки учасників;

5) особисте або соціальне благо, для здобуття якого встановлюються взаємні права та обов'язки, виступають юридично регламентованим засобом досягнення певних соціальних благ.

Правомірна поведінка –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сукупність правових вчинків, які можуть викликати правові наслідки, складається з двох протилежних за спрямованістю видів: правомірної правової поведінки (правомірність), протиправної правової поведінки (правопорушення);

2) суспільно необхідна, бажана і допустима з погляду інтересів громадянського суспільства поведінка індивідуальних і колективних суб'єктів, що полягає в здійсненні норм права, гарантується і охороняється державою;

3) безпосередні вчинки сторін правовідносин, спрямовані на реалізацію їхніх взаємних інтересів на основі прав і обов'язків;

4) зафіксовані у нормах права та обов'язки учасників;

5) певне особисте або соціальне благо, для здобуття якого встановлюються взаємні права та обов'язки, виступають юридично регламентованим засобом досягнення певних соціальних благ.

Конформна правомірна поведінка –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вчинки, які не суперечать приписам норм права;

2) базується на мотивах страху перед юридичною відповідальністю за скоєне правопорушення (суб'єкт готовий до правопорушення у разі переконаності в їх безкарності);

3) пасивно-приспосовницьке ставлення до правового середовища за принципом “роби так, як роблять інші”;

4) притаманна суб'єкту за звичкою й може не усвідомлюватися суб'єктом;

5) добровільне здійснення приписів правових норм, переконаності в їх необхідності та справедливості.

Маргінальна правомірна поведінка –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вчинки, які не суперечать приписам норм права;
- 2) базується на мотивах страху перед юридичною відповідальністю за скоєне правопорушення (суб'єкт готовий до правопорушення у разі переконаності в їх безкарності);
- 3) пасивно-приспосовницьке ставлення до правового середовища за принципом “роби так, як роблять інші”;
- 4) притаманна суб'єкту за звичкою й може не усвідомлюватися суб'єктом;
- 5) добровільне здійснення приписів правових норм, переконаності в їх необхідності та справедливості.

Правова поведінка –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) сукупність правових вчинків, які можуть викликати правові наслідки, складається з двох протилежних за спрямованістю видів: правомірної правової поведінки (правомірність), протиправної правової поведінки (правопорушення);
- 2) суспільно необхідна, бажана й допустима з погляду інтересів громадянського суспільства поведінка індивідуальних і колективних суб'єктів, що полягає в здійсненні норм права, гарантується і охороняється державою;
- 3) безпосередні вчинки сторін правовідносин, спрямовані на реалізацію їхніх взаємних інтересів на основі прав і обов'язків;
- 4) зафіксовані у нормах права та обов'язки учасників;
- 5) особисте або соціальне благо, для здобуття якого встановлюються взаємні права та обов'язки, виступають юридично регламентованим засобом досягнення певних соціальних благ.

Активна правомірна поведінка (правова активність) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вчинки, які не суперечать приписам норм права;
- 2) базується на мотивах страху перед юридичною відповідальністю за скоєне правопорушення (суб'єкт готовий до правопорушення у разі переконаності в їх безкарності);
- 3) пасивно-приспосовницьке ставлення до правового середовища за принципом “роби так, як роблять інші”;
- 4) притаманна суб'єкту за звичкою й може не усвідомлюватися суб'єктом;
- 5) добровільне здійснення приписів правових норм, переконаності в їх необхідності та справедливості.

Громадянин –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) учасник (правоздатний суб'єкт) правовідносин;
- 2) індивід (фізична особа), що не має громадянства;
- 3) особа (фізична особа), що має громадянство двох і більше держав;
- 4) індивід (фізична особа), що має громадянство іншої держави;
- 5) індивід (фізична особа), що має громадянство держави.

Апатрид –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) учасник (правоздатний суб'єкт) правовідносин;
- 2) індивід (фізична особа), що не має громадянства;
- 3) особа (фізична особа), що має громадянство двох і більше держав;
- 4) індивід (фізична особа), що має громадянство іншої держави;
- 5) індивід (фізична особа), що має громадянство держави.

Біпатрид –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) учасник (правоздатний суб'єкт) правовідносин;
- 2) індивід (фізична особа), що не має громадянства;
- 3) особа (фізична особа), що має громадянство двох і більше держав;
- 4) індивід (фізична особа), що має громадянство іншої держави;
- 5) індивід (фізична особа), що має громадянство держави.

Злочин –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правопорушення, що здійснюються у сфері трудових, службових відносин, шкодять порядку діяльності трудових колективів, порушують трудову дисципліну, а тому утруднюють виконання виробничих функцій;
- 2) правопорушення, які посягають на суспільні відносини, пов'язані зі здійсненням державного управління;
- 3) правопорушення, що порушують приписи інших, крім визначених у Кримінальному кодексі, норм права і не досягають рівня суспільної небезпеки;
- 4) суспільно небезпечні, протиправні, винні й карані діяння, які вчиняють чи можуть вчинити суттєву шкоду певним суспільним відносинам;
- 5) суспільно-шкідливі, винні, протиправні, карані вчинки (діяння чи бездіяльність), здійснення яких передбачає юридичну відповідальність.

Провина –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правопорушення, що здійснюються у сфері трудових, службових відносин, шкодять порядку діяльності трудових колективів, порушують трудову дисципліну, а тому утруднюють виконання виробничих функцій;
- 2) правопорушення, які посягають на суспільні відносини, пов'язані зі здійсненням державного управління;

3) правопорушення, що порушують приписи інших, крім визначених у Кримінальному кодексі, норм права і не досягають рівня суспільної небезпеки;

4) суспільно небезпечні, протиправні, винні й карані діяння, які вчиняють чи можуть вчинити суттєву шкоду певним суспільним відносинам;

5) суспільно-шкідливі, винні, протиправні, карані вчинки (діяння чи бездіяльність), здійснення яких передбачає юридичну відповідальність.

Адміністративна провина –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) правопорушення, що здійснюються у сфері трудових, службових відносин, шкодять порядку діяльності трудових колективів, порушують трудову дисципліну, а тому утруднюють виконання виробничих функцій;

2) правопорушення, які посягають на суспільні відносини, пов'язані зі здійсненням державного управління;

3) правопорушення, що порушують приписи інших, крім визначених у Кримінальному кодексі, норм права і не досягають рівня суспільної небезпеки;

4) суспільно небезпечні, протиправні, винні й карані діяння, які вчиняють чи можуть вчинити суттєву шкоду певним суспільним відносинам;

5) суспільно-шкідливі, винні, протиправні, карані вчинки (діяння чи бездіяльність), здійснення яких передбачає юридичну відповідальність.

Дисциплінарна провина –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) правопорушення, що здійснюються у сфері трудових, службових відносин, шкодять порядку діяльності трудових колективів, порушують трудову дисципліну, а тому утруднюють виконання виробничих функцій;

2) правопорушення, які посягають на суспільні відносини, пов'язані зі здійсненням державного управління;

3) правопорушення, що порушують приписи інших, крім визначених у Кримінальному кодексі, норм права і не досягають рівня суспільної небезпеки;

4) суспільно небезпечні, протиправні, винні й карані діяння, які вчиняють чи можуть вчинити суттєву шкоду певним суспільним відносинам;

5) суспільно-шкідливі, винні, протиправні, карані вчинки (діяння чи бездіяльність), здійснення яких передбачає юридичну відповідальність.

Адміністративний проступок –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) суспільно небезпечне, шкідливе, протиправне, каране діяння деліктоздатної особи, за яке може бути накладене покарання чи стягнення;

2) шкідливе, протиправне, винне порушення деліктоздатною особою врегульованих нормами цивільного права майнових і зв'язаних з ними немайнових особистих відносин;

3) протиправні винні дії чи бездії осудної особи, що досягла певного віку, за які законодавством (іншими нормативними актами) передбачена дисциплінарна відповідальність;

4) протиправні винні дії чи бездії осудної особи, що досягла певного віку, за які законом передбачається адміністративна відповідальність;

5) вид правопорушення, що передбачається кримінальним законом, тобто суспільно небезпечні, кримінально протиправні, винні дії чи бездія фізичної осудної особи, яка досягла певного віку.

Дисциплінарний проступок –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) суспільно небезпечне, шкідливе, протиправне, каране діяння деліктоздатної особи, за яке може бути накладене покарання чи стягнення;

2) шкідливе, протиправне, винне порушення деліктоздатною особою врегульованих нормами цивільного права майнових і зв'язаних з ними немайнових особистих відносин;

3) протиправні винні дії чи бездії осудної особи, що досягла певного віку, за які законодавством (іншими нормативними актами) передбачена дисциплінарна відповідальність;

4) протиправні винні дії чи бездії осудної особи, що досягла певного віку, за які законом передбачається адміністративна відповідальність;

5) вид правопорушення, що передбачається кримінальним законом, тобто суспільно небезпечні, кримінально протиправні, винні дії чи бездія фізичної осудної особи, яка досягла певного віку.

Цивільно-правовий проступок –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) суспільно небезпечне, шкідливе, протиправне, каране діяння деліктоздатної особи, за яке може бути накладене покарання чи стягнення;

2) шкідливе, протиправне, винне порушення деліктоздатною особою врегульованих нормами цивільного права майнових і зв'язаних з ними немайнових особистих відносин;

3) протиправні винні дії чи бездії осудної особи, що досягла певного віку, за які законодавством (іншими нормативними актами) передбачена дисциплінарна відповідальність;

4) протиправні винні дії чи бездії осудної особи, що досягла певного віку, за які законом передбачається адміністративна відповідальність;

5) вид правопорушення, що передбачається кримінальним законом, тобто суспільно небезпечні, кримінально протиправні, винні дії чи бездія фізичної осудної особи, яка досягла певного віку.

Правопорушення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) суспільне небезпечне, шкідливе, протиправне, каране діяння деліктоздатної особи, за яке може бути накладене покарання чи стягнення.

2) шкідливе, протиправне, винне порушення деліктоздатною особою врегульованих нормами цивільного права майнових і зв'язаних з ними немайнових особистих відносин;

3) протиправні винні дії чи бездії осудної особи, що досягла певного віку, за які законодавством (іншими нормативними актами) передбачена дисциплінарна відповідальність;

4) протиправні винні дії чи бездії осудної особи, що досягла певного віку, за які законом передбачається адміністративна відповідальність;

5) суспільно небезпечні, протиправні, винні дії чи бездія фізичної осудної особи, яка досягла певного віку, що посягають на суспільний чи державний устрій країни, її політичну чи економічну системи, власність, особу, громадянські, економічні, політичні та інші права і свободи особи.

Склад правопорушення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) внутрішня сторона правопорушення, що характеризується виною, мотивом і метою особи, яка скоїла правопорушення;

2) зовнішня сторона правопорушення, що характеризується діяльністю, (дією чи бездією), шкідливими наслідками, причинним зв'язком між діями і шкідливими наслідками, місцем, часом, засобами, способами, обстановкою, обставинами скоєння правопорушення;

3) суспільні відносини, що охороняються нормами права;

4) сукупність об'єктивних і суб'єктивних ознак, закріплених нормами права, що відтворюють юридичну модель правопорушення;

5) суспільне небезпечне, шкідливе, протиправне, каране діяння деліктоздатної особи, за яке може бути накладене покарання чи стягнення.

Об'єкт правопорушення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) внутрішня сторона правопорушення, що характеризується виною, мотивом і метою особи, яка скоїла правопорушення;

2) зовнішня сторона правопорушення, що характеризується діяльністю, (дією чи бездією), шкідливими наслідками, причинним зв'язком між діями і шкідливими наслідками, місцем, часом, засобами, способами, обстановкою, обставинами скоєння правопорушення;

3) суспільні відносини, що охороняються нормами права;

4) сукупність об'єктивних і суб'єктивних ознак, закріплених нормами права, що відтворюють юридичну модель правопорушення;

5) суспільне небезпечне, шкідливе, протиправне, каране діяння деліктоздатної особи, за яке може бути накладене покарання чи стягнення.

Суб'єкт правопорушення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) деліктоздатна особа, яка вчинила правопорушення;

2) суспільні відносини, які охороняються правом і на які дане правопорушення посягає;

3) рівень правової свідомості і правової культури, соціально-психологічні особливості людини;

4) конкретні суперечності та неузгодженості вимог до певних суб'єктів у суспільному й державному житті;

5) порушення, що здійснюються у сфері майнових і немайнових відносин.

Об'єктивна сторона правопорушення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) дії, які суперечать вимогам норм права і на підставі яких виникає юридична відповідальність;

2) порушення, за яке настає кримінальна відповідальність;

3) порушення, за яке настає дисциплінарна, адміністративна, матеріальна відповідальність;

4) внутрішнє психологічне ставлення суб'єкта до вчиненого протиправного діяння та його наслідків;

5) зовнішнє вираження протиправного діяння, те, як діяння виявилось у реальній дійсності (яким чином скоєно діяння).

Суб'єктивна сторона правопорушення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) дії, які суперечать вимогам норм права і на підставі яких виникає юридична відповідальність;

2) порушення, за яке настає кримінальна відповідальність;

3) порушення, за яке настає дисциплінарна, адміністративна, матеріальна відповідальність;

4) внутрішнє психологічне ставлення суб'єкта до вчиненого протиправного діяння та його наслідків;

5) зовнішнє вираження протиправного діяння, те, як діяння виявилось у реальній дійсності (яким чином скоєно діяння).

Суб'єкт правового вчинку –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) не суперечить приписам норм права;

2) зовнішня форма діяння, місце і спосіб учинення, наслідки;

3) суспільні відносини, на які спрямовані діяння людини;

4) внутрішнє ставлення суб'єкта до свого діяння та його наслідків (мотиви, цілі, настанови);

5) фізична, юридична особа (орган держави, громадське об'єднання), визнані дієздатними та деліктоздатними, тобто можуть здійснювати свої права та обов'язки, нести юридичну відповідальність.

Суб'єктивна сторона правового вчинку –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) не суперечить приписам норм права;

2) зовнішня форма діяння, місце і спосіб учинення, наслідки;

- 3) суспільні відносини, на які спрямовані діяння людини;
- 4) внутрішнє ставлення суб'єкта до свого діяння та його наслідків (мотиви, цілі, настанови);
- 5) фізична, юридична особа (орган держави, громадське об'єднання), визнані дієздатними та деліктоздатними, тобто можуть здійснювати свої права та обов'язки, нести юридичну відповідальність.

Об'єкт правового вчинку –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) не суперечить приписам норм права;
- 2) зовнішня форма діяння, місце і спосіб учинення, наслідки;
- 3) суспільні відносини, на які спрямовані діяння людини;
- 4) внутрішнє ставлення суб'єкта до свого діяння та його наслідків (мотиви, цілі, настанови);
- 5) фізична, юридична особа (орган держави, громадське об'єднання), визнані дієздатними та деліктоздатними, тобто можуть здійснювати свої права та обов'язки, нести юридичну відповідальність.

Об'єктивна сторона правового вчинку –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) не суперечить приписам норм права;
- 2) зовнішня форма діяння, місце і спосіб учинення, наслідки;
- 3) суспільні відносини, на які спрямовані діяння людини;
- 4) внутрішнє ставлення суб'єкта до свого діяння та його наслідків (мотиви, цілі, настанови);
- 5) фізична, юридична особа (орган держави, громадське об'єднання), визнані дієздатними та деліктоздатними, тобто можуть здійснювати свої права та обов'язки, нести юридичну відповідальність.

Юридична особа –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) матеріальні, духовні, соціальні блага, що задовольняють інтереси та потреби окремих громадян, їх організації, з приводу яких суб'єкти вступають у правовідносини і здійснюють свої суб'єктивні права та обов'язки;
- 2) учасники (правоздатні суб'єкти) правовідносин, які мають юридичні права і обов'язки, які відповідно до норм права володіють правосуб'єктністю (бути учасниками правовідносин), а за певних умов – дієздатністю;
- 3) суб'єкти права, які мають відокремлене майно, від свого імені можуть набувати майнові права і обов'язки та бути позивачами і відповідачами в суді;
- 4) народ (нація), територіальна громада, трудовий колектив;
- 5) державні органи, державні установи, державні підприємства, недержавні (громадські) установи, підприємства;

Суб'єкт правовідносин (правосуб'єктність) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) це матеріальні, духовні, інші соціальні блага, що задовольняють, інтереси та потреби окремих громадян, їх організації, з приводу яких суб'єкти вступають у правовідносини і здійснюють свої суб'єктивні права та обов'язки;

2) учасники (правоздатні суб'єкти) правовідносин, які мають юридичні права й обов'язки, які відповідно до норм права володіють правосуб'єктністю (бути учасниками правовідносин), а за певних умов – дієздатністю;

3) суб'єкти права, які мають відокремлене майно, від свого імені можуть набувати майнові права й обов'язки та бути позивачами і відповідачами в суді;

4) народ (нація), територіальна громада, трудовий колектив;

5) державні органи, державні установи, державні підприємства, недержавні (громадські) установи, підприємства

Мотив правопорушення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) правопорушення, за які настає кримінальна відповідальність;

2) правопорушення, за яке настає дисциплінарна, адміністративна, матеріальна відповідальність;

3) підстава виникнення юридичної відповідальності;

4) уявлення суб'єкта правопорушення про бажаний результат, до якого він прагне;

5) відображення у свідомості суб'єкта правопорушення і спонукання його до дії.

Мета правопорушення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) правопорушення, за які настає кримінальна відповідальність;

2) правопорушення, за яке настає дисциплінарна, адміністративна, матеріальна відповідальність;

3) підстава виникнення юридичної відповідальності;

4) уявлення суб'єкта правопорушення про бажаний результат, до якого він прагне;

5) відображення у свідомості суб'єкта правопорушення і спонукання його до дії.

Протиправні дії (провини, злочини) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) правопорушення, за яке настає кримінальна відповідальність;

2) правопорушення, за яке настає дисциплінарна, адміністративна, матеріальна відповідальність;

3) дії, які суперечать вимогам норм права і на підставі яких виникає юридична відповідальність;

4) уявлення суб'єкта правопорушення про бажаний результат, до якого він прагне, скоюючи правопорушення;

5) відображення у свідомості суб'єкта права, що спонукає його скоїти порушення.

Цивільно-правова провина –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) деліктоздатна особа, яка вчинила правопорушення;

2) суспільні відносини, які охороняються правом і на які дане правопорушення посягає;

3) рівень правової свідомості і правової культури, соціально-психологічні особливості людей;

4) суперечності та неузгодженості вимог до певних суб'єктів у суспільному й державному житті;

5) правопорушення, що здійснюються у сфері майнових і немайнових відносин.

Правовідносини залежно від кількості суб'єктів –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) регулятивні та охоронні;

2) пасивні та активні;

3) договірні та управлінські;

4) кримінальні, цивільні, трудові, адміністративні та ін.;

5) прості та складні.

Правовідносини за предметом правового регулювання –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) регулятивні та охоронні;

2) пасивні та активні;

3) договірні та управлінські;

4) кримінальні, цивільні, трудові, адміністративні та ін.;

5) прості та складні.

Правовідносини за методом правового регулювання –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) регулятивні та охоронні;

2) пасивні та активні;

3) договірні та управлінські;

4) кримінальні, цивільні, трудові, адміністративні та ін.;

5) прості та складні.

Правовідносини за змістом зобов'язаної сторони –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) регулятивні та охоронні;
- 2) пасивні та активні;
- 3) договірні та управлінські;
- 4) кримінальні, цивільні, трудові, адміністративні та ін.;
- 5) прості та складні.

Правовідносини залежно від функціонального призначення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) регулятивні та охоронні;
- 2) пасивні та активні;
- 3) договірні та управлінські;
- 4) кримінальні, цивільні, трудові, адміністративні та ін.;
- 5) прості та складні.

Дієздатність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) обумовлена нормами права здатність суб'єкта своїми діями набувати і здійснювати права і обов'язки;
- 2) здатність суб'єкта мати права і обов'язки, що виникають з факту обіймання певної посади;
- 3) мати права й обов'язки у різних галузях права;
- 4) мати права й обов'язки;
- 5) учасники (правоздатні суб'єкти) правовідносин, які мають юридичні права й обов'язки, які відповідно до норм права володіють правосуб'єктністю (бути учасниками правовідносин).

Загальна правоздатність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) здатність виступати суб'єктом у правовідносинах складається з правоздатності, дієздатності та деліктоздатності;
- 2) обумовлена нормами права здатність суб'єкта мати права та обов'язки;
- 3) здатність суб'єкта мати права й обов'язки, що виникають з факту обіймання певної посади;
- 4) мати права й обов'язки у різних галузях права;
- 5) мати права й обов'язки.

Галузева правоздатність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) здатність виступати суб'єктом у правовідносинах складається з правоздатності, дієздатності та деліктоздатності;
- 2) обумовлена нормами права здатність суб'єкта мати права та обов'язки;

3) здатність суб'єкта мати права й обов'язки, що виникають з факту обіймання певної посади;

4) мати права й обов'язки у різних галузях прававизначаються по різному;

5) мати права й обов'язки.

Спеціальна правоздатність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) здатність виступати суб'єктом у правовідносинах складається з правоздатності, дієздатності та деліктоздатності;

2) обумовлена нормами права здатність суб'єкта мати права та обов'язки;

3) здатність суб'єкта мати права і обов'язки, що виникають з факту обіймання певної посади;

4) мати права й обов'язки у різних галузях права;

5) мати права й обов'язки.

Правоздатність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) здатність виступати суб'єктом у правовідносинах складається з правоздатності, дієздатності та деліктоздатності;

2) обумовлена нормами права здатність суб'єкта мати права та обов'язки;

3) здатність суб'єкта мати права і обов'язки, що виникають з факту обіймання певної посади;

4) мати права й обов'язки у різних галузях права;

5) мати права й обов'язки.

Правосуб'єктність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) здатність виступати суб'єктом у правовідносинах складається з правоздатності, дієздатності та деліктоздатності;

2) обумовлена нормами права здатність суб'єкта мати права та обов'язки;

3) здатність суб'єкта мати права і обов'язки, що виникають з факту обіймання певної посади;

4) мати права й обов'язки у різних галузях права визначаються по-різному;

5) мати права й обов'язки.

Адміністративне право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) система норм права, які регулюють майнові й особисті відносини, пов'язані зі шлюбом і спорідненістю людей;

2) система правових норм, які регулюють відносини, що виникають у процесі здійснення фінансової діяльності, накопичення й використання фінансових ресурсів;

3) система правових норм, які регулюють майнові та немайнові (особисті) відносини, що складаються між фізичними та юридичними особами як рівноправними суб'єктами;

4) система правових норм, які регулюють управлінські відносини у сфері здійснення виконавчої влади, розпорядчої діяльності державного апарату, його взаємодії з іншими державними і громадськими організаціями;

5) система правових норм, насамперед принципів і норм Конституції, які закріплюють основи суспільного й державного ладу, засади політики та здійснення державної влади, взаємодії держави і громадян, їх основні права, свободи й обов'язки.

Цивільне право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) система норм права, які регулюють майнові й особисті відносини, пов'язані зі шлюбом і спорідненістю людей;

2) система правових норм, які регулюють відносини, що виникають у процесі здійснення фінансової діяльності, накопичення й використання фінансових ресурсів;

3) система правових норм, які регулюють майнові та немайнові (особисті) відносини, що складаються між фізичними та юридичними особами як рівноправними суб'єктами;

4) система правових норм, які регулюють управлінські відносини у сфері здійснення виконавчої влади, розпорядчої діяльності державного апарату, його взаємодії з іншими державними і громадськими організаціями;

5) система правових норм, насамперед принципів і норм Конституції, які закріплюють основи суспільного й державного ладу, засади політики та здійснення державної влади, взаємодії держави і громадян, їх основні права, свободи і обов'язки.

Кримінальне право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) система правових норм, які регулюють відносини, що виникають у процесі здійснення фінансової діяльності, накопичення й використання фінансових ресурсів;

2) система правових норм, які регулюють майнові та немайнові (особисті) відносини, що складаються між фізичними та юридичними особами як рівноправними суб'єктами;

3) система норм права, які регулюють відносини, що виникають у діяльності правоохоронних органів та судів у зв'язку з викриттям злочинів, розслідуванням кримінальних справ, їх судовим розглядом та виконанням вироку;

4) система правових норм, спрямованих на боротьбу зі злочинами і встановленням міри кримінальної відповідальності за їх скоєння;

5) система норм права, які регулюють взаємовідносини між державами чи між громадянами різних країн та їх об'єднаннями.

Конституційне право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) система норм права, які регулюють майнові й особисті відносини, пов'язані зі шлюбом і спорідненістю людей;

2) система правових норм, які регулюють відносини, що виникають у процесі здійснення фінансової діяльності, накопичення й використання фінансових ресурсів;

3) система правових норм, які регулюють майнові та немайнові (особисті) відносини, що складаються між фізичними та юридичними особами як рівноправними суб'єктами;

4) система правових норм, які регулюють управлінські відносини у сфері здійснення виконавчої влади, розпорядчої діяльності державного апарату, його взаємодії з іншими державними і громадськими організаціями;

5) система правових норм, насамперед принципів і норм Конституції, які закріплюють основи суспільного й державного ладу, засади політики та здійснення державної влади, взаємодії держави і громадян, їх основні права, свободи й обов'язки.

Сімейне право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) система норм права, які регулюють майнові й особисті відносини, пов'язані зі шлюбом і спорідненістю людей;

2) система правових норм, які регулюють відносини, що виникають у процесі здійснення фінансової діяльності, накопичення й використання фінансових ресурсів;

3) система правових норм, які регулюють майнові та немайнові (особисті) відносини, що складаються між фізичними та юридичними особами як рівноправними суб'єктами;

4) система правових норм, які регулюють управлінські відносини у сфері здійснення виконавчої влади, розпорядчої діяльності державного апарату, його взаємодії з іншими державними і громадськими організаціями;

5) система правових норм, насамперед принципів і норм Конституції, які закріплюють основи суспільного й державного ладу, засади політики та здійснення державної влади, взаємодії держави і громадян, їх основні права, свободи й обов'язки.

Трудове право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) система норм права, які регулюють відносини, що виникають у діяльності правоохоронних органів та судів у зв'язку з викриттям злочинів, розслідуванням кримінальних справ, їх судовим розглядом та виконанням вироку;

2) система правових норм, спрямованих на боротьбу зі злочинами і встановленням міри кримінальної відповідальності за їх скоєння;

3) система норм права, які регулюють відносини, пов'язані із судовим розглядом цивільних, трудових, фінансових, сімейних та інших справ, здійсненням судових рішень, а також проведенням органами юстиції різноманітних дій юридичного значення;

4) система норм права, які регулюють відносини, пов'язані з використанням та охороною земельних ресурсів;

5) система норм права, які регулюють відносини у сфері здійснення трудової діяльності.

Кримінально-процесуальне право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) система норм права, які регулюють відносини, що виникають у діяльності правоохоронних органів та судів у зв'язку з викриттям злочинів, розслідуванням кримінальних справ, їх судовим розглядом та виконанням вироку;

2) система правових норм, спрямованих на боротьбу зі злочинами і встановленням міри кримінальної відповідальності за їх скоєння;

3) система норм права, які регулюють відносини, пов'язані із судовим розглядом цивільних, трудових, фінансових, сімейних та інших справ, здійсненням судових рішень, а також проведенням органами юстиції різноманітних дій юридичного значення;

4) система норм права, які регулюють відносини, пов'язані з використанням та охороною земельних ресурсів;

5) система норм права, які регулюють відносини у сфері здійснення трудової діяльності.

Міжнародне право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) система правових норм, які регулюють відносини, що виникають у процесі здійснення фінансової діяльності, накопичення й використання фінансових ресурсів;

2) система правових норм, які регулюють майнові та немайнові (особисті) відносини, що складаються між фізичними та юридичними особами як рівноправними суб'єктами;

3) система норм права, які регулюють відносини, що виникають у діяльності правоохоронних органів та судів у зв'язку з викриттям злочинів, розслідуванням кримінальних справ, їх судовим розглядом та виконанням вироку;

4) система правових норм, спрямованих на боротьбу зі злочинами і встановленням міри кримінальної відповідальності за їх скоєння;

5) система норм права, які регулюють взаємовідносини між державами чи між громадянами різних країн та їх об'єднаннями.

Фінансове право –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) система правових норм, які регулюють відносини, що виникають у процесі здійснення фінансової діяльності, накопичення й використання фінансових ресурсів;

2) система правових норм, які регулюють майнові та немайнові (особисті) відносини, що складаються між фізичними та юридичними особами як рівноправними суб'єктами;

3) система норм права, які регулюють відносини, що виникають у діяльності правоохоронних органів та судів у зв'язку з викриттям злочинів, розслідуванням кримінальних справ, їх судовим розглядом та виконанням вироку;

4) система правових норм, спрямованих на боротьбу зі злочинами і встановленням міри кримінальної відповідальності за їх скоєння;

5) система норм права, які регулюють взаємовідносини між державами чи між громадянами різних країн та їх об'єднаннями.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 8 НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Нормативно-правовий припис –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) домовленість двох або більше сторін щодо встановлення правил поведінки, яка визнається та забезпечується державою;

2) акти державних та інших уповноважених організацій, посадових осіб, які містять державно-владні, персоніфіковані рішення з конкретних юридичних справ;

3) письмове викладення правила поведінки або граматично, логічно, юридично завершена частина нормативно-правового акта, виражена в його структурних текстових підрозділах: статтях, пунктах, підпунктах, абзацах, параграфах;

4) урегульована законодавством діяльність уповноважених державних органів щодо розробки та прийняття нормативно-правових актів;

5) форма владної діяльності народу, органів держави, їх посадових осіб, органів місцевого самоврядування або інших суб'єктів, спрямованих на створення нормативно-правового акта, за допомогою яких встановлюються, змінюються, скасовуються норми права.

Особлива частина нормативно-правових актів –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сукупність вироблених в юриспруденції засобів і правил зовнішнього вираження в текстах різних правових актів певного правового змісту;

2) акти, які видаються на основі та на виконання законів і з метою їх конкретизації уповноваженими на те державними органами;

- 3) сукупність норм, які визначають вид і міру можливої або необхідної поведінки, міру юридичної відповідальності, спеціалізовані приписи;
- 4) сукупність норм-принципів, норм-дефініцій, норм-засад, норм-завдань тощо;
- 5) елемент нормативно-правового акта, який містить інформацію про причини, умови, мету прийняття акта, принципи його дії.

Напрямок темпоральної дії нормативного акта –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) процес видання нормативно-правових актів, який складається із сукупності послідових організаційних дій та етапів;
- 2) календарна дата, з якої нормативний акт остаточно втрачає чинність;
- 3) тимчасове, неостаточне переривання дії.
- 4) показник, що визначає дію нормативного акта стосовно правових відносин, які виникли до й після набуття ним чинності.
- 5) календарна дата, з якої нормативний акт набирає чинності.

Інкорпорація –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вид систематизації нормативних актів у вигляді зведення їх у збірниках у певному порядку (хронологічному, тематичному, алфавітному тощо) без їх переробки і зміни змісту;
- 2) вид систематизації законодавства, що включає в себе об'єднання нормативно-правових документів у єдиний юридичний документ, в якому їх зміст розташовується в логічній послідовності за розділами, главами, параграфами, статтями;
- 3) зібрання чинних норм права та приведення їх до певної кодифікованої форми зі значними змінами й доповненнями;
- 4) зібрання чинних норм права та приведення їх до певної кодифікованої форми без істотних змін і доповнень;
- 5) вид систематизації чинних нормативних актів, що здійснюється за галузями права компетентними державними органами, у процесі якої проводиться їх переробка щодо змісту (усунення розбіжностей і суперечностей, відміна застарілих норм) і створення зведеного нормативного акта кодексу.

Інкорпорація не офіційна –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вид систематизації нормативних актів у вигляді зведення їх у збірниках у певному порядку (хронологічному, тематичному, алфавітному тощо) без їх переробки і зміни змісту;
- 2) вид систематизації законодавства, що включає в себе об'єднання нормативно-правових документів у єдиний юридичний документ, в якому їх зміст розташовується в логічній послідовності за розділами, главами, параграфами, статтями;

3) зібрання чинних норм права та приведення їх до певної кодифікованої форми зі значними змінами й доповненнями;

4) зібрання чинних норм права та приведення їх до певної кодифікованої форми без істотних змін і доповнень;

5) вид систематизації нормативних актів у вигляді зведення їх у збірниках у певному порядку (хронологічному, тематичному, алфавітному тощо) без їх переробки і зміни змісту суб'єктами видавництва.

Інкорпорація офіційна –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вид систематизації нормативних актів у вигляді зведення їх у збірниках у певному порядку (хронологічному, тематичному, алфавітному тощо) без їх переробки і зміни змісту;

2) вид систематизації законодавства, що включає в себе об'єднання нормативно-правових документів у єдиний юридичний документ, в якому їх зміст розташовується в логічній послідовності за розділами, главами, параграфами, статтями;

3) зібрання чинних норм права та приведення їх до певної кодифікованої форми зі значними змінами й доповненнями;

4) зібрання чинних норм права та приведення їх до певної кодифікованої форми без істотних змін і доповнень;

5) вид систематизації чинних нормативних актів, що здійснюється за галузями права компетентними державними органами.

Кодифікація-реформа –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вид систематизації нормативних актів у вигляді зведення їх у збірниках у певному порядку (хронологічному, тематичному, алфавітному тощо) без їх переробки і зміни змісту;

2) вид систематизації законодавства, що включає в себе об'єднання нормативно-правових документів у єдиний юридичний документ, в якому їх зміст розташовується в логічній послідовності за розділами, главами, параграфами, статтями;

3) зібрання чинних норм права та приведення їх до певної кодифікованої форми зі значними змінами і доповненнями.

4) зібрання чинних норм права та приведення їх до певної кодифікованої форми без істотних змін і доповнень;

5) вид систематизації чинних нормативних актів, що здійснюється за галузями права компетентними державними органами, у процесі якої проводиться їх переробка щодо змісту (усунення розбіжностей і суперечностей, відміна застарілих норм) і створення зведеного нормативного акта кодексу.

Кодифікація –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вид систематизації нормативних актів у вигляді зведення їх у збірниках у певному порядку (хронологічному, тематичному, алфавітному тощо) без їх переробки і зміни змісту;

2) вид систематизації законодавства, що включає в себе об'єднання нормативно-правових документів у єдиний юридичний документ, в якому їх зміст розташовується в логічній послідовності за розділами, главами, параграфами, статтями;

3) зібрання чинних норм права та приведення їх до певної кодифікованої форми зі значними змінами і доповненнями;

4) зібрання чинних норм права та приведення їх в певну кодифіковану форму без істотних змін і доповнень.

5) вид систематизації чинних нормативних актів, що здійснюється за галузями права компетентними державними органами, у процесі якої проводиться їх переробка щодо змісту (усунення розбіжностей і суперечностей, відміна застарілих норм) і створення зведеного нормативного акта-кодексу.

Територіальний принцип дії нормативно-правових актів –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) дія нормативного акта за межами території держави;

2) дія нормативного акта у межах території держави;

3) федеративна структура законодавства;

4) фактична дія норм права, що в них міститься, на суспільні відносини;

5) видання нормативно-правових актів місцевими органами влади.

Стадії створення нормативно-правових актів –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) дії нормативного акта за межами території держави;

2) дії нормативного акта у межах території держави;

3) федеративна структура законодавства;

4) це фактична дія норм права, що в них міститься, на суспільні відносини;

5) процес видання нормативно-правових актів, який складається з сукупності послідових організаційних дій та етапів.

Нормотворча техніка –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) прийом свідомого ототожнення істинного з неістинним, за допомогою якого неіснуюче становище оголошується існуючим;

2) прийом, який полягає у припущенні про те, що ймовірний факт трапляються в усіх випадках;

3) засіб, який забезпечує побудову нормативно-правового матеріалу;

4) система правил і нематеріальних засобів вираження змісту нормативно-правового акта;

5) сукупність засобів і правил зовнішнього вираження правових актів.

Юридична техніка –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) сукупність вироблених у юриспруденції засобів і правил зовнішнього вираження в текстах різних правових актів певного правового змісту;
- 2) акти, які видаються на основі та на виконання законів і з метою їх конкретизації уповноваженими на те державними органами;
- 3) сукупність норм, які визначають вид і міру можливої або необхідної поведінки, міру юридичної відповідальності, спеціалізовані приписи;
- 4) сукупність норм-принципів, норм-дефініцій, норм-засад, норм-завдань тощо;
- 5) елемент нормативно-правового акта, який містить інформацію про причини, умови, мету прийняття акта, принципи його дії.

Інститути права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) система нормативно-правових актів, насамперед законів, що є зовнішньою формою існування правових норм, засобом надання їм об'єктивності, визначеності, загальності;
- 2) таке угруповання норм права певної галузі чи підгалузі, що регулює конкретний різновид чи сторону споріднених суспільних відносин;
- 3) складова частина галузі права, яка об'єднує норми права, що регулюють суспільні відносини певного різновиду (авторське, винахідницьке, банківське, бюджетне).
- 4) система всіх юридичних явищ, які існують у певній державі або групі держав.
- 5) сукупність двох або більше галузей права, які регулюють схожі суспільні відносини.

Систематизація нормативних актів –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) загальнообов'язкове, формально-визначене правило поведінки загального характеру, яке встановлене або санкціоноване державою;
- 2) обумовлений особливостями предмета правового регулювання засіб дії права на суспільні відносини;
- 3) сукупність якісно однорідних суспільних відносин, урегульованих правовими нормами;
- 4) об'єктивно зумовлена внутрішня організація права певного суспільства, яка полягає в єдності і погодженості всіх юридичних норм та розподілі за галузями, підгалузями, інститутами та нормами права;
- 5) діяльність з упорядкування і вдосконалення нормативних актів, приведення їх до певної узгодженості шляхом створення єдиних нормативних актів або їх збірників.

Структура норми права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) загальнообов'язкове, формально-визначене правило поведінки загального характеру, яке встановлене або санкціоноване державою, гарантується та охороняється нею;
- 2) обумовлений особливостями предмета правового регулювання засіб дії права на суспільні відносини;
- 3) сукупність якісно однорідних суспільних відносин, урегульованих правовими нормами;
- 4) внутрішня будова норми права, яка складається з елементів: гіпотези, диспозиції, санкції;
- 5) внутрішня організація сукупності правил поведінки, що складається з елементів, які утворюються шляхом групування певних норм на основі загальних для них ознак.

Норма права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) загальнообов'язкове, формально-визначене правило поведінки загального характеру, яке встановлене або санкціоноване державою, гарантується та охороняється нею;
- 2) обумовлений особливостями предмета правового регулювання засіб дії права на суспільні відносини;
- 3) сукупність якісно однорідних суспільних відносин, урегульованих правовими нормами;
- 4) внутрішня будова норми права, яка складається з елементів: гіпотези, диспозиції, санкції;
- 5) внутрішня організація сукупності правил поведінки, що складається з елементів, які утворюються шляхом групування певних норм на основі загальних для них ознак.

Класична норма права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) установлює юридичний обов'язок особи вчиняти певні дії;
- 2) здійснює правове регулювання суспільних відносин шляхом установа склади правопорушень і закріплення санкцій;
- 3) здійснює правове регулювання суспільних відносин шляхом наділення їх учасників правами і покладанням на них обов'язків;
- 4) правило, яке безпосередньо не регулює суспільні відносини;
- 5) правило, яке безпосередньо регулює суспільні відносини.

Імперативна норма права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) установлює умови своєї дії, права й обов'язки адресатів та наслідки за їх порушення;

2) не містить категоричних приписів, діє лише тоді, коли суб'єкти суспільних відносин своєю угодою не встановили інших умов власної поведінки;

3) містить категоричні приписи, які безпосередньо визначають поведінку суб'єктів суспільних відносин;

4) установлює суб'єктивні права, або дозвіл на здійснення уповноваженою особою тих чи інших активних дій;

5) установлює юридичний обов'язок особи утримуватися від певних дій.

Заборонна норма права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) установлює умови своєї дії, права і обов'язки адресатів та наслідки за їх порушення;

2) не містить категоричних приписів, діє лише тоді, коли суб'єкти суспільних відносин своєю угодою не встановили інших умов власної поведінки;

3) містить категоричні приписи, які безпосередньо визначають поведінку суб'єктів суспільних відносин;

4) установлює суб'єктивні права, або дозвіл на здійснення уповноваженою особою тих чи інших активних дій;

5) установлює юридичний обов'язок особи утримуватися від певних дій.

Тимчасова норма права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) визначає завдання окремих інститутів або галузей права;

2) закріплює вихідні принципи права;

3) закріплює основні підвалини суспільного та державного устрою;

4) установлена з визначеним строком дії;

5) установлена з невизначеним строком дії.

Спеціалізована норма права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) установлює юридичний обов'язок особи учиняти певні дії;

2) здійснює правове регулювання суспільних відносин шляхом установлення складів правопорушень і закріплення санкцій;

3) здійснює правове регулювання суспільних відносин шляхом наділення їх учасників правами і покладанням на них обов'язків;

4) правило, яке безпосередньо не регулює суспільні відносини;

5) правило, яке безпосередньо регулює суспільні відносини.

Регулятивна норма права (правоустановча) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) установлює юридичний обов'язок особи учиняти певні дії;

2) здійснює правове регулювання суспільних відносин шляхом установлення складів правопорушень і закріплення санкцій;

- 3) здійснює правове регулювання суспільних відносин шляхом наділення їх учасників правами і покладанням на них обов'язків;
- 4) правило, яке безпосередньо не регулює суспільні відносини;
- 5) правило, яке безпосередньо регулює суспільні відносини.

Зобов'язальна норма права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) установлює юридичний обов'язок особи вчиняти певні дії.
- 2) здійснює правове регулювання суспільних відносин шляхом установлення складів правопорушень і закріплення санкцій;
- 3) здійснює правове регулювання суспільних відносин шляхом наділення їх учасників правами і покладанням на них обов'язків;
- 4) правило, яке безпосередньо не регулює суспільні відносини;
- 5) правило, яке безпосередньо регулює суспільні відносини.

Диспозитивна норма права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) у встановлює умови своєї дії, права і обов'язки адресатів та наслідки за їх порушення;
- 2) не містить категоричних приписів, діє лише тоді, коли суб'єкти суспільних відносин своєю угодою не встановили інших умов власної поведінки;
- 3) містить категоричні приписи, які безпосередньо визначають поведінку суб'єктів суспільних відносин;
- 4) установлює суб'єктивні права, або дозвіл на здійснення уповноваженою особою тих чи інших активних дій;
- 5) установлює юридичний обов'язок особи утримуватися від певних дій.

Матеріальна норма права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) установлює і забезпечує реалізацію або захист норм матеріального права;
- 2) установлює первинну регламентацію поведінки суб'єктів суспільних відносин;
- 3) конкретизує та деталізує своєрідності та особливості будь-якого виду суспільних відносин;
- 4) поширюється на певні відносини у цілому за родовими ознаками;
- 5) не містить повних, вичерпних вказівок на умови їх дії, права й обов'язки адресатів або зміст санкцій.

Охоронна норма права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) встановлює юридичний обов'язок особи вчиняти певні дії;
- 2) здійснює правове регулювання суспільних відносин шляхом установлення складів правопорушень і закріплення санкцій;

- 3) здійснює правове регулювання суспільних відносин шляхом наділення їх учасників правами і покладанням на них обов'язків;
- 4) безпосередньо не регулює суспільні відносини;
- 5) безпосередньо регулює суспільні відносини.

Уповноважувальна норма права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) установлюють умови своєї дії, права і обов'язки адресатів та наслідки за їх порушення;
- 2) діє лише тоді, коли суб'єкти суспільних відносин своєю угодою не встановили інших умов власної поведінки;
- 3) містить категоричні приписи, які безпосередньо визначають поведінку суб'єктів суспільних відносин;
- 4) установлює суб'єктивні права, або дозвіл на здійснення особою тих чи інших активних дій;
- 5) установлює юридичний обов'язок особи утримуватися від певних дій.

Процесуальна норма права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) установлює і забезпечує реалізацію або захист норм матеріального права;
- 2) установлює первинну регламентацію поведінки суб'єктів суспільних відносин;
- 3) конкретизує та деталізує своєрідності та особливості будь-якого виду суспільних відносин;
- 4) поширюється на певні відносини у цілому за родовими ознаками;
- 5) не містить повних, вичерпних вказівок на умови їх дії, права й обов'язки адресатів або зміст санкцій.

Постійна норма права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) визначає завдання окремих інститутів або галузей права;
- 2) закріплює вихідні принципи права;
- 3) містить положення, що закріплюють основні підвалини суспільного та державного устрою;
- 4) установлена з визначеним строком дії;
- 5) установлена з невизначеним строком дії.

Предмет правового регулювання –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) загальнообов'язкове, формально-визначене правило поведінки загального характеру, яке встановлене або санкціоноване державою, гарантується та охороняється нею;
- 2) обумовлений особливостями правового регулювання засіб дії права на суспільні відносини;

3) сукупність якісно однорідних суспільних відносини, врегульованих нормами;

4) будова норми права, яка складається з елементів: гіпотези, диспозиції, санкції;

5) внутрішня організація сукупності правил поведінки, що складається з елементів, які утворюються шляхом групування певних норм на основі загальних для них ознак.

Система права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) будова, яка зумовлена правом, інтересами держави та потребами практики правового регулювання;

2) угруповання норм права певної галузі чи підгалузі, що регулює конкретний вид чи сторону споріднених суспільних відносин;

3) сукупність усіх упорядкованих певним чином нормативно-правових актів, що являє собою зовнішній вираз системи права;

4) сукупність норм права різних галузей права, спрямована на регулювання суспільних відносин певного виду;

5) узгоджені між собою правила поведінки або їх груп, в яких зазначені правила поведінки знаходять своє нормативно-юридичне закріплення.

Система законодавства –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) зовнішня форма правових норм, засіб надання їм об'єктивності, визначеності, загальності;

2) угруповання норм права певної галузі чи підгалузі, що регулює конкретний вид чи сторону споріднених суспільних відносин;

3) об'єднання норм права, що регулюють суспільні відносини певного виду (авторське, винахідницьке, банківське, бюджетне);

4) сукупність усіх юридичних явищ, які існують у певній державі або групі держав;

5) сукупність двох або більше галузей права, які регулюють схожі суспільні відносини.

Структура системи законодавства –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) будова норм права, яка зумовлена правом, інтересами держави та потребами практики правового регулювання;

2) угруповання норм права певної галузі чи підгалузі, що регулює конкретний вид чи сторону споріднених суспільних відносин;

3) сукупність усіх упорядкованих певним чином нормативно-правових актів, що являє собою зовнішній вираз системи права;

4) сукупність норм права різних галузей права, спрямована на регулювання суспільних відносин певного виду;

5) узгоджені між собою правила поведінки або їх групи, в яких зазначені правила поведінки знаходять своє нормативно-юридичне закріплення.

Гіпотеза –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) частина норми права, в якій зазначаються умови, обставини, з настанням яких можна чи необхідно суб'єктам права реалізувати свої права і обов'язки, що визначені в диспозиції даної норми;
- 2) частина норми права, що передбачає декілька наслідків, один із яких може бути застосовано до правопорушника;
- 3) частина норми права, що передбачає одночасне застосування декількох неvigідних наслідків;
- 4) частина норми права, яка не містить повних і точних указівок на права і обов'язки адресатів;
- 5) частина норми права, яка з вичерпною конкретністю і повнотою встановлює права і обов'язки адресатів.

Проста гіпотеза –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) визначає одну життєву обставину, за наявності чи відсутності якої діє диспозиція норми;
- 2) вказує на життєві обставини, коли за наявності одних і відсутності інших реалізується правило поведінки;
- 3) вказує на життєві обставини, за відсутності яких реалізується правило поведінки;
- 4) вказує на життєві обставини, за наявності яких реалізується правило поведінки;
- 5) вказує на життєві обставини, за наявності чи відсутності яких реалізується правило поведінки.

Складна гіпотеза –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вказує на життєві обставини, за відсутності яких реалізується правило поведінки;
- 2) вказує на життєві обставини, з наявністю чи відсутністю яких пов'язана дія норми, сформульовані у вигляді невичерпного переліку;
- 3) вказує на життєві обставини, з наявністю чи відсутністю яких пов'язана дія норми, сформульовані у вигляді вичерпного переліку;
- 4) вказує на декілька життєвих обставин, за одночасної наявності чи відсутності яких діє диспозиція;
- 5) визначає декілька життєвих обставин, за наявності чи відсутності хоча б однієї з них діє диспозиція.

Негативна гіпотеза –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вказує на життєві обставини, за відсутності яких реалізується правило поведінки;

2) вказує на життєві обставини, з наявністю чи відсутністю яких пов'язана дія норми, сформульовані у вигляді невичерпного переліку;

3) вказує на життєві обставини, з наявністю чи відсутністю яких пов'язана дія норми, сформульовані у вигляді вичерпного переліку;

4) вказує на декілька життєвих обставин, за одночасної наявності чи відсутності яких діє диспозиція;

5) визначає декілька життєвих обставин, за наявності чи відсутності хоча б однієї з них діє диспозиція.

Змішана гіпотеза –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) визначає одну життєву обставину, за наявності чи відсутності якої діє диспозиція норми;

2) вказує на життєві обставини, коли за наявності одних і відсутності інших реалізується правило поведінки;

3) частина норми права, в якій зазначаються заходи державного впливу, соціального контролю;

4) зазначаються права або обов'язки суб'єктів, указується дозволена (можлива), обов'язкова (необхідна), чи неприпустима (заборонена) поведінка суб'єкта;

5) зазначаються умови, обставини, з настанням яких можна чи необхідно суб'єктам права реалізувати свої права і обов'язки, що визначені в диспозиції норми.

Позитивна гіпотеза –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) визначає одну життєву обставину, за наявності чи відсутності якої діє диспозиція норми;

2) вказує на життєві обставини, коли за наявності одних і відсутності інших реалізується правило поведінки;

3) вказує на життєві обставини, за відсутності яких реалізується правило поведінки;

4) вказує на життєві обставини, за наявності яких реалізується правило поведінки;

5) вказує на обставини, за наявності чи відсутності яких реалізується правило поведінки.

Абсолютно визначена гіпотеза –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вказує на життєві обставини, за відсутності яких реалізується правило поведінки;

2) які життєві обставини, з наявністю чи відсутністю яких пов'язана дія норми, сформульовані у вигляді невичерпного переліку;

3) які життєві обставини, з наявністю чи відсутністю яких пов'язана дія норми, сформульовані у вигляді вичерпного переліку;

4) визначає декілька життєвих обставин, за одночасної наявності чи відсутності яких діє диспозиція;

5) визначає декілька життєвих обставин, за наявності чи відсутності хоча б однієї з них діє диспозиція.

Відносно визначена гіпотеза –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вказує на життєві обставини, за відсутності яких реалізується правило поведінки;

2) які життєві обставини, з наявністю чи відсутності яких пов'язана дія норми, сформульовані у вигляді невичерпного переліку;

3) які життєві обставини, з наявністю чи відсутністю яких пов'язана дія норми, сформульовані у вигляді вичерпного переліку;

4) визначає декілька життєвих обставин, за одночасної наявності чи відсутності яких діє диспозиція;

5) визначає декілька життєвих обставин, за наявності чи відсутності хоча б однієї з них діє диспозиція.

Альтернативна гіпотеза –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вказує на життєві обставини, за відсутності яких реалізується правило поведінки;

2) які життєві обставини, з наявністю чи відсутністю яких пов'язана дія норми, сформульовані у вигляді невичерпного переліку;

3) які життєві обставини, з наявністю чи відсутністю яких пов'язана дія норми, сформульовані у вигляді вичерпного переліку;

4) визначає декілька життєвих обставин, за одночасної наявності чи відсутності яких діє диспозиція;

5) визначає декілька життєвих обставин, за наявності чи відсутності хоча б однієї з них діє диспозиція.

Норми-завдання –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) визначають призначення окремих інститутів або галузей права;

2) закріплюють вихідні принципи права;

3) закріплюють основні підвалини суспільного та державного устрою;

4) установлені з визначеним строком дії;

5) установлені з невизначеним строком дії.

Колізійні норми –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) закріплюють припущення щодо наявності або відсутності певних юридичних фактів;

2) містять правила обчислення строків;

3) містять визначення правових категорій і понять;

- 4) спрямовані на введення в дію і припинення дії інших норм права;
- 5) установлюють правила вибору норми права, яка підлягає застосуванню за наявності розбіжностей між нормами, що регулюють однакові фактичні обставини.

Норми-преюдиції –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) містять визначення правових понять;
- 2) спрямовані на введення в дію і припинення дії інших норм права;
- 3) установлюють правила вибору норми права, яка підлягає застосуванню за наявності розбіжностей між нормами, що регулюють однакові фактичні обставини;
- 4) визначають існуючими ті чи інші юридичні факти, що відсутні у реальному житті, і навпаки;
- 5) виключають будь-яке оспорювання існування вже доведеного факту, який дістав оцінку і закріплення в юридичному акті, що набрав чинності.

Норми-дефініції –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) містять визначення правових понять;
- 2) спрямовані на введення в дію і припинення дії інших норм права;
- 3) установлюють правила вибору норми права, яка підлягає застосуванню за наявності розбіжностей між нормами, що регулюють однакові фактичні обставини;
- 4) визначають існуючими ті чи інші юридичні факти, що відсутні у реальному житті, й навпаки;
- 5) виключають будь-яке оспорювання існування вже доведеного факту, який дістав оцінку і закріплення в юридичному акті, що набрав чинності.

Колізійні норми –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) містять визначення правових понять;
- 2) спрямовані на введення в дію і припинення дії інших норм права;
- 3) установлюють правила вибору норми права, яка підлягає застосуванню за наявності розбіжностей між нормами, що регулюють однакові фактичні обставини;
- 4) визначають існуючими ті чи інші юридичні факти, що відсутні у реальному житті, й навпаки;
- 5) виключають будь-яке оспорювання існування вже доведеного факту, який дістав оцінку і закріплення в юридичному акті, що набрав чинності.

Норми-засади –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) визначають завдання окремих інститутів або галузей права;
- 2) закріплюють вихідні принципи права;

- 3) закріплюють основні підвалини суспільного та державного устрою;
- 4) установлені з визначеним строком дії;
- 5) установлені з невизначеним строком дії.

Норми-дефініції –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) закріплюють припущення щодо існування або відсутності певних юридичних фактів;
- 2) містять правила обчислення строків;
- 3) містять визначення правових понять;
- 4) спрямовані на ведення в дію і припинення дії інших норм права;
- 5) установлюють правила вибору норми права, яка підлягає застосуванню за наявності розбіжностей між нормами, що регулюють однакові фактичні обставини.

Норми-строки –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) закріплюють припущення щодо існування або відсутності певних юридичних фактів;
- 2) містять правила обчислення дії норми;
- 3) містять визначення правових категорій і понять;
- 4) спрямовані на ведення в дію і припинення дії інших норм права;
- 5) установлюють правила вибору норми права, яка підлягає застосуванню за наявності розбіжностей між нормами, що регулюють однакові фактичні обставини.

Процесуальні норми –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) використовуються суб'єктами юридичної практики для здійснення своїх функцій;
- 2) юридичні засоби, що забезпечують атмосферу чітко налагодженого порядку розгляду юридичної справи;
- 3) система юридичних засобів, відносин і дій, за допомогою яких вирішуються питання юридичної справи;
- 4) особливі правовідносини для реалізації норм матеріального права;
- 5) установлюють права та обов'язки суб'єктів юридичної практики, опосередковують порядок їх реалізації і документального оформлення.

Норми-принципи –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) визначають завдання окремих інститутів або галузей права;
- 2) закріплюють вихідні ідеї права;
- 3) закріплюють основні підвалини суспільного та державного устрою;
- 4) установлюють строки дії;
- 5) абстрактні правила.

Оперативні норми –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) закріплюють припущення щодо існування або відсутності певних юридичних фактів;
- 2) містять правила обчислення строків;
- 3) містять визначення правових понять;
- 4) спрямовані на введення в дію і припинення дії інших норм права;
- 5) установлюють правила вибору норми права, яка підлягає застосуванню за наявності розбіжностей між нормами, що регулюють однакові фактичні обставини.

Норми-презумпції –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) закріплюють припущення щодо існування або відсутності певних юридичних фактів;
- 2) містять правила обчислення строків;
- 3) містять визначення правових понять;
- 4) спрямовані на ведення в дію і припинення дії інших норм права;
- 5) установлюють правила вибору норми права, яка підлягає застосуванню за наявності розбіжностей між нормами, що регулюють однакові фактичні обставини.

Норми-фікції –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) містять визначення правових понять;
- 2) спрямовані на введення в дію і припинення дії інших норм права;
- 3) установлюють правила вибору норми права, яка підлягає застосуванню за наявності розбіжностей між нормами, що регулюють однакові фактичні обставини;
- 4) визначають наявними ті чи інші юридичні факти, що відсутні у реальному житті, й навпаки;
- 5) виключають будь-яке оспорування існування вже доведеного факту, який дістав оцінку і закріплення в юридичному акті, що набрав чинності.

Диспозиція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) описує всі істотні ознаки поведінки;
- 2) називає варіант поведінки, проте не розкриває його;
- 3) надає декілька можливих варіантів поведінки;
- 4) пропонується лише один варіант поведінки;
- 5) правило поведінки, якому повинні підкорятись учасники правовідносин.

Проста диспозиція –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) описує всі суттєві ознаки поведінки;
- 2) називає варіант поведінки, проте не розкриває його;
- 3) надає декілька можливих варіантів поведінки;
- 4) пропонується лише один варіант поведінки;
- 5) правило поведінки, якому повинні підкорятись учасники правовідносин.

Абсолютно визначена диспозиція –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) зазначаються умови, обставини, з настанням яких можна чи необхідно суб'єктам права реалізувати свої права й обов'язки;
- 2) передбачає декілька наслідків, один із яких може бути застосовано;
- 3) передбачає одночасне застосування декількох наслідків;
- 4) не містить повних і точних вказівок на права й обов'язки адресатів;
- 5) конкретно і повно встановлює права й обов'язки адресатів.

Відносно визначена диспозиція –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) зазначаються умови, обставини, з настанням яких можна чи необхідно суб'єктам права реалізувати свої права й обов'язки;
- 2) передбачає декілька наслідків, один із яких може бути застосовано;
- 3) передбачає одночасне застосування декількох наслідків;
- 4) не містить повних і точних указівок на права й обов'язки адресатів;
- 5) конкретно і повно встановлює права й обов'язки адресатів.

Безальтернативна диспозиція –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) описує всі істотні ознаки поведінки;
- 2) називає варіант поведінки, проте не розкриває його;
- 3) суб'єкту надано декілька можливих варіантів поведінки;
- 4) суб'єкту пропонується лише один варіант поведінки;
- 5) вказує на правило поведінки, якому повинні підкорятись учасники правовідносин.

Альтернативна диспозиція –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) описує всі істотні ознаки поведінки;
- 2) називає варіант поведінки, проте не розкриває його;
- 3) суб'єкту надано декілька можливих варіантів поведінки;
- 4) суб'єкту пропонується лише один варіант поведінки;
- 5) вказує на правило поведінки, якому повинні підкорятись учасники правовідносин.

Описова диспозиція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) визначає всі істотні ознаки поведінки;
- 2) називає варіант поведінки, проте не деталізує його;
- 3) суб'єкту надано декілька можливих варіантів поведінки;
- 4) суб'єкту пропонується лише один варіант поведінки;
- 5) вказує на правило поведінки, якому повинні підкорятись учасники правовідносин.

Бланкетна диспозиція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правило поведінки, сформульоване за допомогою спеціальних, індивідуальних ознак;
- 2) правило поведінки, викладене в загальному вигляді;
- 3) викладання правил поведінки, характерних для інших видів диспозицій;
- 4) різновид відсильної диспозиції, яка для розкриття змісту відсилає до інструкцій, правил та технічних норм;
- 5) не викладає правило поведінки, а відсилає для його ознайомлення до іншої норми.

Відсильна диспозиція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правило поведінки, сформульоване за допомогою спеціальних, індивідуальних ознак;
- 2) правило поведінки, викладене в загальному вигляді;
- 3) викладання правил поведінки, характерних для інших видів диспозицій;
- 4) різновид відсильної диспозиції, яка для розкриття змісту відсилає до інструкцій, правил та технічних норм;
- 5) не викладає правило поведінки, а відсилає для його ознайомлення до іншої норми.

Абстрактна диспозиція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правило поведінки, сформульоване за допомогою спеціальних, індивідуальних ознак;
- 2) правило поведінки, викладене в загальному вигляді;
- 3) викладання правил поведінки, характерних для інших видів диспозицій;
- 4) різновид відсильної диспозиції, яка для розкриття змісту відсилає до інструкцій, правил та технічних норм;
- 5) не викладає правило поведінки, а відсилає для його ознайомлення до іншої норми.

Змішана диспозиція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правило поведінки, сформульоване за допомогою спеціальних, індивідуальних ознак;
- 2) правило поведінки, викладене в загальному вигляді;
- 3) поєднує в собі способи викладання правил поведінки, що характерні для інших видів диспозицій;
- 4) різновид відсильної диспозиції, яка для розкриття змісту відсилає до інструкцій, правил та технічних норм;
- 5) не викладає правило поведінки, а відсилає для його ознайомлення до іншої норми.

Санкція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) визначає одну життєву обставину, за наявності чи відсутності якої діє диспозиція;
- 2) вказує на життєві обставини, коли за наявності одних і відсутності інших реалізується правило;
- 3) заходи державного впливу, соціального контролю;
- 4) зазначаються права або обов'язки суб'єктів, указується дозволена (можлива), обов'язкова (необхідна), чи неприпустима (заборонена) поведінка суб'єкта;
- 5) зазначаються умови, обставини, з настанням яких можна чи необхідно суб'єктам права реалізувати свої права й обов'язки.

Проста санкція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) передбачає один негативний наслідок;
- 2) передбачає можливість застосування різних видів негативного впливу;
- 3) чітко і вичерпно вказує на вид і міру державного примусу;
- 4) визначає кримінальну відповідальність;
- 5) визначає дисциплінарну відповідальність.

Складна санкція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) зазначаються умови, обставини, з настанням яких можна чи необхідно суб'єктам права реалізувати свої права й обов'язки, що визначені диспозиції;
- 2) передбачає декілька наслідків, один із яких може бути застосовано до правопорушника;
- 3) передбачає одночасне застосування декількох неvigідних наслідків;
- 4) не містить повних і точних указівок на права й обов'язки адресатів;
- 5) з вичерпною конкретністю і повнотою встановлюють права і обов'язки адресатів.

Санкція негативна –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) додаткові позбавлення особистого, організаційного або майнового характеру;
- 2) спрямована на відновлення порушення прав і законних інтересів, виконання невиконаних або неналежним чином виконаних обов'язків, повернення до попереднього стану;
- 3) установлює невідгідні наслідки на випадок порушення правила, визначеного в диспозиції;
- 4) спрямована на стимулювання суспільством або соціальною групою тих чи інших відступів від прийнятих норм;
- 5) спрямована проти ухилень від недотримання суспільних норм.

Санкція позитивна –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) додаткові позбавлення особистого, організаційного або майнового характеру;
- 2) спрямована на відновлення порушення прав і законних інтересів, виконання невиконаних або неналежним чином виконаних обов'язків, повернення до попереднього стану;
- 3) установлює невідгідні наслідки на випадок порушення правила, визначеного в диспозиції;
- 4) спрямована на стимулювання суспільством або соціальною групою тих чи інших відступів від прийнятих норм;
- 5) спрямована проти ухилень від недотримання суспільних норм.

Правовідновлювальна санкція –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) додаткові позбавлення особистого, організаційного або майнового характеру;
- 2) спрямована на відновлення порушення прав і законних інтересів, виконання невиконаних або неналежним чином виконаних обов'язків, повернення до попереднього стану;
- 3) установлює невідгідні наслідки на випадок порушення правила, визначеного в диспозиції;
- 4) спрямована на стимулювання суспільством або соціальною групою тих чи інших відступів від прийнятих норм;
- 5) спрямована проти ухилень від недотримання суспільних норм.

Альтернативна санкція –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) частина норми права, в якій зазначаються умови, обставини, з настанням яких можна чи необхідно суб'єктам права реалізувати свої права й обов'язки, що визначені в диспозиції даної норми;

- 2) передбачає декілька наслідків, один із яких може бути застосовано до правопорушника;
- 3) передбачає одночасне застосування декількох невиконаних наслідків;
- 4) яка не містить повних і точних указівок на права і обов'язки адресатів;
- 5) яка з вичерпною конкретністю і повнотою встановлює права й обов'язки адресатів.

Абсолютно визначена санкція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) передбачає один негативний наслідок;
- 2) передбачає можливість застосування різних видів санкцій або різної їх міри;
- 3) чітко й вичерпно вказує на вид і міру державного примусу;
- 4) така, що визначає кримінальну відповідальність;
- 5) така, що визначає дисциплінарну відповідальність.

Відносно визначена санкція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) передбачає один негативний наслідок;
- 2) передбачає можливість застосування різних видів санкцій або різної їх міри;
- 3) чітко й вичерпно вказує на вид і міру державного примусу;
- 4) така, що визначає кримінальну відповідальність;
- 5) така, що визначає дисциплінарну відповідальність.

Конституційно-правові санкції –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) передбачають адміністративну відповідальність;
- 2) визначають неправомірним той чи інший правочин;
- 3) визначають невідповідність конституції;
- 4) несприятливі наслідки, що виникають через дії самого суб'єкта;
- 5) означають превентивні міри впливу.

Цивільно-правові санкції –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) передбачають адміністративну відповідальність;
- 2) визначають неправомірним той чи інший правочин;
- 3) визначають невідповідність конституції;
- 4) несприятливі наслідки, що виникають через дії самого суб'єкта;
- 5) означають превентивні заходи впливу.

Дисциплінарні санкції –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) передбачають один негативний наслідок;

2) передбачають можливість застосування різних видів невивідних впливів;

- 3) вказують на вид і міру державного примусу;
- 4) визначають кримінальну відповідальність;
- 5) визначають дисциплінарну відповідальність.

Санкції власних правових втрат –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) передбачають адміністративну відповідальність;
- 2) визначають неправомірним той чи інший правочин;
- 3) визначають невідповідність конституції;
- 4) несприятливі наслідки, що виникають через дії самого суб'єкта;
- 5) означають превентивні заходи впливу.

Санкції юридичної відповідальності –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) додаткові позбавлення особистого, організаційного або майнового характеру, які настають унаслідок правопорушення;

2) спрямовані на відновлення порушення прав і законних інтересів, виконання невиконаних або неналежним чином виконаних обов'язків, повернення до попереднього стану;

3) устанавлюють невивідні наслідки на випадок порушення правила, визначеного в диспозиції;

4) спрямовані на стимулювання суспільством або соціальною групою тих чи інших відступів від прийнятих норм, якщо такі відступи сприяють прогресу суспільного життя;

5) спрямовані проти ухилень від дотримання суспільних норм.

Санкції запобіжного впливу –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) такі, що передбачають адміністративну відповідальність;
- 2) такі, що визначають неправомірним той чи інший правочин;
- 3) такі, що визначають невідповідність конституції;
- 4) несприятливі наслідки, що виникають через дії самого суб'єкта;
- 5) означають превентивні заходи впливу.

Адміністративні санкції –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) передбачають адміністративну відповідальність;
- 2) визначають неправомірним той чи інший правочин;
- 3) визначають невідповідність конституції;
- 4) несприятливі наслідки, що виникають через дії самого суб'єкта;
- 5) превентивні заходи впливу.

Кримінальні санкції –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) передбачають один негативний наслідок;
- 2) передбачають можливість застосування різних видів негативного впливу, або різної їх міри;
- 3) чітко й вичерпно вказують на вид і міру державного примусу;
- 4) такі, що визначають кримінальну відповідальність;
- 5) такі, що визначають дисциплінарну відповідальність.

Норми права за предметом регулювання –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) абсолютно визначені, відносно визначені;
- 2) уповноважувальні, зобов'язувальні, заборонні;
- 3) імперативні, диспозитивні, заохочувальні, рекомендаційні;
- 4) конституційні, цивільні, адміністративні, кримінальні;
- 5) норми органів законодавчої влади, виконавчих органів влади.

Норми права за методом правового регулювання –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) абсолютно визначені, відносно визначені;
- 2) уповноважувальні, зобов'язувальні, заборонні;
- 3) імперативні, диспозитивні, заохочувальні, рекомендаційні;
- 4) конституційні, цивільні, адміністративні, кримінальні;
- 5) норми органів законодавчої влади, виконавчих органів влади.

Норми права за ступенем визначеності змісту –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) абсолютно визначені, відносно визначені;
- 2) уповноважувальні, зобов'язувальні, заборонні;
- 3) імперативні, диспозитивні, заохочувальні, рекомендаційні;
- 4) конституційні, цивільні, адміністративні, кримінальні;
- 5) норми органів законодавчої влади, виконавчих органів влади.

Норми права за впливом на коло суб'єктів –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) регулятивні, охоронні;
- 2) загальні, спеціальні, виняткові;
- 3) загальні, місцеві;
- 4) постійні, тимчасові;
- 5) матеріальні, процесуальні.

Норми права за функціями права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) регулятивні, охоронні;
- 2) загальні, спеціальні, виняткові;
- 3) загальні, місцеві;
- 4) постійні, тимчасові;
- 5) матеріальні, процесуальні.

Нормотворчість –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) домовленість двох або більше сторін щодо встановлення правил поведінки, яка визнається та забезпечується державою;

2) акти державних та інших уповноважених організацій, посадових осіб, які містять державно-владно, персоніфіковані рішення з конкретних юридичних справ;

3) письмове викладення правил поведінки або граматично, логічно, юридично завершена частина нормативно-правового акта, виражена в його структурних текстових підрозділах: статтях, пунктах, підпунктах, абзацах, параграфах;

4) урегульована законодавством діяльність уповноважених державних органів щодо розробки та прийняття нормативно-правових актів;

5) форма владної діяльності народу, органів держави, їх посадових осіб, органів місцевого самоврядування або інших суб'єктів, спрямованих на створення нормативно-правового акта, з допомогою яких встановлюються, змінюються, скасовуються норми права.

Правотворчий юридичний процес –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) специфічна діяльність суду і суддів зі здійснення правосуддя між різними суб'єктами суспільства;

2) специфічна діяльність уповноважених органів держави, суспільних організацій, посадових осіб з розгляду й вирішення індивідуальних справ, що мають юридичне значення;

3) специфічна діяльність уповноважених органів держави, суспільних організацій і посадових осіб із підготовки, затвердження та офіційного проголошення нормативно-правових актів;

4) специфічна діяльність уповноважених органів держави, посадових осіб і суспільних організацій з реалізації норм матеріального права, які встановлюють формування, знищення чи перебудову органів держави, посадових осіб та інших суб'єктів управління;

5) діяльність уповноважених суб'єктів права з вирішення юридичних справ, урегульована процесуальними нормами, закріплена в процесуально-правових документах і забезпечена засобами юридичної техніки.

Преамбула –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сукупність вироблених в юриспруденції засобів і правил зовнішнього виразу в текстах різних правових актів певного правового змісту;

2) акти, які видаються на основі та на виконання законів і з метою їх конкретизації уповноваженими на те державними органами;

3) сукупність норм, які визначають вид і міру можливої або необхідної поведінки, міру юридичної відповідальності, спеціалізовані приписи;

4) сукупність норм-принципів, норм-дефініцій, норм-засад, норм-завдань тощо;

5) елемент нормативно-правового акта, який містить інформацію про причини, умови, мету прийняття акта, принципи його дії.

Загальна частина нормативно-правового акта –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сукупність вироблених в юриспруденції засобів і правил зовнішнього виразу в текстах різних правових актів певного правового змісту;

2) акти, які видаються на основі та на виконання законів з метою їх конкретизації уповноваженими на те державними органами;

3) сукупність норм, які визначають вид і міру можливої або необхідної поведінки, міру юридичної відповідальності, спеціалізовані приписи;

4) сукупність норм-принципів, норм-дефініцій, норм-засад, норм-завдань тощо;

5) елемент нормативно-правового акта, який містить інформацію про причини, умови, мету прийняття акта, принципи його дії.

Момент набуття нормативним актом чинності –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) процес видання нормативно-правових актів, який складається із сукупності послідових організаційних дій та етапів;

2) календарна дата, з якої нормативний акт остаточно втрачає чинність;

3) тимчасове, неостаточне переривання його темпоральної дії;

4) показник, що визначає дію нормативного акта щодо правових відносин, які виникли до й після набуття ним чинності;

5) календарна дата, з якої нормативний акт набирає чинності.

Правотворча діяльність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) правова форма діяльності державних органів і посадових осіб системи судової влади з розгляду і вирішення у судових засіданнях у встановленому порядку юридичних справ у формі конституційного, адміністративного, господарського, цивільного та кримінального судочинства;

2) правова форма діяльності з розгляду та вирішення індивідуальних юридичних справ, яка полягає в наділенні одних суб'єктів правами, покладанні на інших суб'єктів юридичних обов'язків, офіційному визнанні юридичних фактів, укладенні угод, розгляді юридичних питань про наслідки правових спорів і правопорушень та притягненні винних до юридичної відповідальності органами та посадовими особами позасудової юрисдикції;

3) правова форма діяльності з розроблення, зміни та скасування правових норм, санкціонування інших соціальних норм шляхом надання юридичної сили вже існуючим у суспільстві правилам поведінки, звичаям, прийняття, офіційного оприлюднення та набрання чинності нормативно-правовими актами;

4) правова форма діяльності щодо створення, припинення функціонування шляхом реорганізації або ліквідації всіх органів і структур державної влади, об'єднань громадян, суб'єктів підприємницької діяльності та затвердження відповідних установчих результатів;

5) система значущих, законодавчо регламентованих дій та операцій, спрямованих на задоволення публічних і приватних інтересів.

Нормативно-правовий акт –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) закони, на необхідність існування яких прямо вказує конституція;

2) закони, які вносять певні доповнення, зміни, уточнення до тексту конституції;

3) основний, головний закон держави, який приймається в особливому порядку, встановлює основні засади суспільного і державного ладу, регулює найважливіші з її точки зору суспільні відносини у сфері організації і здійснення державної влади і місцевого самоврядування та у сфері правового статусу людини й громадянина;

4) домовленість двох або більше сторін щодо встановлення правил поведінки, яка визнається та забезпечується державою;

5) прийнятий у встановленому порядку компетентним суб'єктом офіційний письмовий документ, у якому в односторонньому вольовому порядку встановлюється, змінюється чи скасовується норма права.

Конституційний закон –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) закони, на необхідність існування яких прямо вказує конституція;

2) закони, які вносять певні доповнення, зміни, уточнення до тексту конституції;

3) основний, головний закон держави, який приймається в особливому порядку, встановлює основні засади суспільного і державного ладу, регулює найважливіші з її точки зору суспільні відносини у сфері організації та здійснення державної влади і місцевого самоврядування та у сфері правового статусу людини й громадянина;

4) домовленість двох або більше сторін щодо встановлення правил поведінки, яка визнається та забезпечується державою;

5) прийняті у встановленому порядку компетентним суб'єктом офіційні письмові документи, в яких в односторонньому вольовому порядку встановлюється, змінюється чи скасовується норма права.

Положення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) систематизований (зведений) нормативний акт, яким визначаються структура, завдання, компетенція або організація діяльності певних суб'єктів права;

2) акти, що видаються з метою роз'яснення порядку застосування норм права або з метою встановлення методичних правил і способів виконання певних операцій, дій;

3) акти державних та інших уповноважених організацій, посадових осіб, які містять державно-владно, персоніфіковані рішення з конкретних юридичних справ;

4) усі інші закони, що приймаються парламентом або референдумом і не входять до зазначених груп;

5) закони, в яких об'єднуються й систематизуються правові норми, що регламентують певну сферу суспільних відносин.

Головні нормативно-правові акти –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) визнають нечинним той чи інший нормативний акт або його структурну частину;

2) вносять часткові зміни в чинні нормативно-правові акти;

3) виконують основну функцію інтегратора певної сукупності нормативно-правових приписів;

4) засіб існування, виразу й організації норм у цілісну, внутрішньо-узгоджену систему;

5) акти, що закріплюють порядок організації і здійснення певного виду діяльності.

Нормативно-правові акти припинення юридичної сили –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) визнають нечинним той чи інший нормативний акт або його структурну частину;

2) вносять часткові зміни в чинні нормативно-правові акти;

3) виконують основну функцію інтегратора певної сукупності нормативно-правових приписів;

4) засіб існування, виразу й організації норм у цілісну, внутрішньо-узгоджену систему;

5) акти, що закріплюють порядок організації і здійснення певного виду діяльності.

Вертикальна структура законодавства –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) право на підготовку і розробку нормативно-правового акта;

2) право внесення на розгляд парламенту законопроектів, питання, що потребує законодавчого вирішення;

3) письмове викладення правила поведінки або граматично, логічно, юридично завершена частина нормативно-правового акта, виражена в його структурних текстових підрозділах: статтях, пунктах, підпунктах, абзацах, параграфах;

- 4) розташування нормативно-правових актів залежно від їх юридичної сили;
- 5) розташування нормативно-правових актів за галузями права.

Нормотворча ініціатива –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) право на підготовку і розробку нормативно-правового акта;
- 2) право внесення на розгляд парламенту законопроектів, питання, що потребує законодавчого вирішення;
- 3) письмове викладення правила поведінки або граматично, логічно, юридично завершена частина нормативно-правового акта, виражена в його структурних текстових підрозділах: статтях, пунктах, підпунктах, абзацах, параграфах;
- 4) розташування нормативно-правових актів залежно від їх юридичної сили;
- 5) розташування нормативно-правових актів за галузями права.

Зовнішня форма норми права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) зафіксована в нормах права можливість певної поведінки тих або інших суб'єктів;
- 2) сукупність узгоджених і взаємопов'язаних між собою елементів: норм, інститутів, галузей;
- 3) сукупність існуючих у державі правових норм;
- 4) різновид соціальної норми, що закріплює правило (стандарт) правомірної поведінки, неприпустимість відхилення від якого гарантується державною владою;
- 5) нормативний припис.

Галузь права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) частина, яка складається із сукупності правових норм, що регулюють якісно однорідні суспільні відносини;
- 2) окрема частина права, що об'єднує норми та інститути, які регулюють спеціальні види суспільних відносин;
- 3) система правових норм, які регулюють суспільні відносини певного виду властивим їм методом;
- 4) сукупність норм права, які встановлюють процедуру здійснення законних прав і обов'язків учасників суспільних відносин;
- 5) сукупність норм права, які встановлюють права й обов'язки учасників суспільних відносин.

Підгалузь права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) частина, яка складається із сукупності правових норм, що регулюють якісно однорідні суспільні відносини;
- 2) окрема частина права, що об'єднує норми та інститути, які регулюють спеціальні види суспільних відносин;
- 3) система правових норм, які регулюють суспільні відносини певного виду властивим їм методом;
- 4) сукупність норм права, які встановлюють процедуру здійснення законних прав і обов'язків учасників суспільних відносин;
- 5) сукупність норм права, які встановлюють права й обов'язки учасників суспільних відносин.

Норми права за функціями в процесі правового регулювання –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) регулятивні, охоронні;
- 2) загальні, спеціальні, виняткові;
- 3) загальні, місцеві;
- 4) постійні, тимчасові;
- 5) матеріальні, процесуальні.

Норми права за дією в часі –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) регулятивні, охоронні;
- 2) загальні, спеціальні, виняткові;
- 3) загальні, місцеві;
- 4) постійні, тимчасові;
- 5) матеріальні, процесуальні.

Відносно визначена норма права (дискреційна) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) регулює так звані організаційні суспільні відносини, забезпечення процедур, форм реалізації або захисту норм матеріального права;
- 2) установлює первинну регламентацію поведінки суб'єктів суспільних відносин;
- 3) установлюється з метою конкретизації та деталізації, врахування своєрідності та особливості будь-якого виду суспільних відносин;
- 4) поширюється на певні відносини у цілому за родовими ознаками;
- 5) не містить повних, вичерпних вказівок на умови їх дії, права і обов'язки адресатів або зміст санкцій.

Момент зупинення дії нормативного акта –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) видання нормативно-правових актів, що складаються із сукупності послідових організаційних дій та етапів;

- 2) календарна дата, з якої нормативний акт остаточно втрачає чинність;
- 3) тимчасове переривання темпоральної дії;
- 4) показник, що визначає дію нормативного акта стосовно правових відносин, які виникли до й після набуття ним чинності;
- 5) календарна дата, з якої нормативний акт набирає чинності.

Момент припинення дії нормативного акта –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) видання нормативно-правових актів, що складається з сукупності послідових організаційних дій та етапів;
- 2) календарна дата, з якої нормативний акт остаточно втрачає чинність;
- 3) тимчасове переривання темпоральної дії;
- 4) показник, що визначає дію нормативного акта стосовно правових відносин, які виникли до й після набуття ним чинності;
- 5) календарна дата, з якої нормативний акт набирає чинності.

Загальні норми права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правила організаційних суспільних відносин, забезпечення процедур, форм реалізації або захисту норм матеріального права;
- 2) правила первинної регламентації поведінки суб'єктів суспільних відносин;
- 3) правила, що встановлюються з метою конкретизації та деталізації, врахування своєрідності та особливості будь-якого виду суспільних відносин;
- 4) правила, що поширюються на певні відносини у цілому за родовими ознаками;
- 5) правила, які не містять повних, вичерпних вказівок на умови їх дії, права й обов'язки адресатів або зміст санкції.

Правотворчість –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) домовленість двох або більше сторін щодо встановлення правил поведінки, яка визнається та забезпечується державою;
- 2) акти державних та інших уповноважених організацій, посадових осіб, які містять державно-владно, персоніфіковані рішення з конкретних юридичних справ;
- 3) письмове викладення правил поведінки або граматично, логічно, юридично завершена частина нормативно-правового акта, виражена в його структурних текстових підрозділах: статтях, пунктах, підпунктах, абзацах, параграфах;
- 4) урегульована законодавством діяльність уповноважених державних органів щодо розробки та прийняття нормативно-правових актів;
- 5) форма владної діяльності народу, органів держави, їх посадових осіб, органів місцевого самоврядування або інших суб'єктів, спрямованих на створення нормативно-правового акта, з допомогою яких встановлюються, змінюються, скасовуються норми права.

Законодавча ініціатива –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) право на підготовку і розробку нормативно-правового акта;
- 2) право внесення на розгляд парламенту законопроектів, питання, що потребує законодавчого вирішення;
- 3) письмове викладення правила поведінки;
- 4) розташування нормативно-правових актів залежно від їх юридичної сили;
- 5) розташування нормативно-правових актів за галузями права.

Норми права за суб'єктом правотворчості –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) абсолютно визначені, відносно визначені;
- 2) уповноважувальні, зобов'язувальні, заборонні;
- 3) імперативні, диспозитивні, заохочувальні, рекомендаційні;
- 4) конституційні, цивільні, адміністративні, кримінальні;
- 5) норми органів законодавчої влади, виконавчих органів влади.

Норми права за характером диспозиції –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) абсолютно визначені, відносно визначені;
- 2) уповноважувальні, зобов'язувальні, заборонні;
- 3) імперативні, диспозитивні, заохочувальні, рекомендаційні;
- 4) конституційні, цивільні, адміністративні, кримінальні;
- 5) норми органів законодавчої влади, виконавчих органів влади.

Норми права за сферою територіальної дії –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) регулятивні, охоронні;
- 2) загальні, спеціальні, виняткові;
- 3) загальні, місцеві;
- 4) постійні, тимчасові;
- 5) матеріальні, процесуальні.

Горизонтальна структура законодавства –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) право на підготовку і розробку нормативно-правового акта;
- 2) право внесення на розгляд парламенту законопроектів, питання, що потребує законодавчого вирішення;
- 3) письмове викладення правила поведінки або граматично, логічно, юридично завершена частина нормативно-правового акта, виражена в його структурних текстових підрозділах: статтях, пунктах, підпунктах, абзацах, параграфах;
- 4) розташування нормативно-правових актів залежно від їх юридичної сили;
- 5) розташування нормативно-правових актів за галузями права.

Допоміжні нормативно-правові акти –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) визнають нечинним той чи інший нормативний акт або його структурну частину;
- 2) вносять часткові зміни в чинні нормативно-правові акти;
- 3) виконують функцію інтегратора певної сукупності нормативно-правових приписів;
- 4) засіб існування, виразу та організації норм у цілісну, внутрішньо-узгоджену систему;
- 5) закріплюють порядок організації і здійснення певного виду діяльності.

Інструкція –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) систематизований (зведений) нормативний акт, яким визначаються структура, завдання, компетенція або організація діяльності певних суб'єктів права;
- 2) видається з метою роз'яснення порядку застосування норм права або з метою встановлення методичних правил і способів виконання певних операцій, дій;
- 3) акти державних та інших уповноважених організацій, посадових осіб, які містять державно-владні, персоніфіковані рішення з конкретних юридичних справ;
- 4) приймаються парламентом або референдумом;
- 5) об'єднують і систематизують правові норми, що регламентують певну сферу суспільних відносин.

Органічний закон –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) закони, на необхідність існування яких прямо вказує конституція;
- 2) закони, які вносять певні доповнення, зміни, уточнення до тексту конституції;
- 3) головний закон держави, який приймається в особливому порядку, встановлює основні засади суспільного і державного ладу;
- 4) домовленість двох або більше сторін щодо встановлення правил поведінки, яка визнається та забезпечується державою;
- 5) прийнятий у встановленому порядку компетентним суб'єктом офіційний письмовий документ, в якому в односторонньому вольовому порядку встановлюється, змінюється чи скасовується норма права.

Структура права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) формальновизначене правило поведінки загального характеру, яке встановлене або санкціоноване державою, гарантується та охороняється нею;

2) обумовлений особливостями предмета правового регулювання засіб дії права на суспільні відносини;

3) сукупність якісно однорідних суспільних відносин, урегульованих правовими нормами;

4) внутрішня будова норми права, яка складається з елементів: гіпотези, диспозиції, санкції;

5) внутрішня організація сукупності правил поведінки, що складається з елементів, які утворюються шляхом групування певних норм на основі загальних для них ознак.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 9. ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЯ

Реалізація норм права (правореалізація) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) суб'єкт виконує дії, до вчинення яких його зобов'язують приписи норми права;

2) суб'єкт не вчиняє дій, заборонених приписами права;

3) внутрішнє ставлення суб'єкта до правових вимог його волі у момент виконання дій, що передбачені нормами;

4) виконання суб'єктами правомірних діянь (дія, бездіяльність);

5) втілення приписів норм у фактичній поведінці (діяльності) суб'єктів права.

Об'єктивна сторона реалізації норм права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) суб'єкт виконує дії, до вчинення яких його зобов'язують приписи норми права;

2) суб'єкт не вчиняє дій, заборонених приписами права;

3) внутрішнє ставлення суб'єкта до правових вимог його волі у момент виконання дій, що передбачені нормами;

4) виконання суб'єктами правомірних діянь (дія, бездіяльність);

5) втілення приписів норм у фактичній поведінці (діяльності) суб'єктів права.

Суб'єктивна сторона реалізації норм права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) суб'єкт виконує дії, до вчинення яких його зобов'язують приписи норми права;

2) суб'єкт не вчиняє дій, заборонених приписами права;

3) внутрішнє ставлення суб'єкта до правових вимог його волі у момент виконання дій, що передбачені нормами;

4) виконання суб'єктами правомірних діянь (дія, бездіяльність);

5) втілення приписів норм у фактичній поведінці (діяльності) суб'єктів права.

Юридичний процес –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) специфічна діяльність суду і суддів щодо здійснення правосуддя;
- 2) специфічна діяльність уповноважених органів держави, суспільних організацій, посадових осіб із розгляду і вирішення індивідуальних справ, що мають юридичне значення;
- 3) специфічна діяльність уповноважених органів держави, суспільних організацій і посадових осіб щодо підготовки, затвердження і офіційного проголошення нормативно-правових актів;
- 4) специфічна діяльність уповноважених органів держави, посадових осіб і суспільних організацій щодо реалізації норм матеріального права, які встановлюють формування, знищення чи перебудову органів держави, посадових осіб та інших суб'єктів управління;
- 5) діяльність уповноважених суб'єктів права з вирішення юридичних справ, урегульована процесуальними нормами, закріплена в процесуально-правових документах і забезпечена засобами юридичної техніки.

Контрольний юридичний процес –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правові акти, що являють собою письмові документи уповноважених учасників процесу, які закріплюють результати процесуальних дій та виступають як юридичні факти, що обумовлюють виникнення, зміну і припинення певних процесуальних правовідносин;
- 2) діяльність органів держави, громадських організацій зі спостереження і перевірки відповідності виконання та дотримання підлеглими суб'єктами нормативно-правових приписів і припинення правопорушень, передбачених організаційно-правовими засобами;
- 3) форма діяльності державних органів і посадових осіб у з'ясуванні волі законодавця;
- 4) форма діяльності державних органів і посадових осіб, пов'язана з можливим або наявним порушенням норм права;
- 5) форма діяльності, яка виражається в здійсненні юридично значущих дій за наглядом і перевіркою відповідності виконання та додержання підконтрольними суб'єктами правових приписів і припинення правопорушень відповідними організаційно-правовими засобами.

Установчий юридичний процес –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) специфічна діяльність суду і суддів зі здійснення правосуддя;
- 2) специфічна діяльність уповноважених органів держави, суспільних організацій, посадових осіб із розгляду і вирішення індивідуальних справ, що мають юридичне значення;
- 3) специфічна діяльність уповноважених органів держави, суспільних організацій і посадових осіб з підготовки, затвердження і офіційного проголошення нормативно-правових актів;

4) специфічна діяльність уповноважених органів держави, посадових осіб і суспільних організацій із реалізації норм матеріального права, які встановлюють їх формування, знищення чи перебудову органів держави, посадових осіб та інших суб'єктів управління;

5) діяльність уповноважених суб'єктів права з вирішення юридичних справ, урегульована процесуальними нормами, закріплена в процесуально-правових документах і забезпечена засобами юридичної техніки.

Судовий юридичний процес –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) специфічна діяльність суду і суддів зі здійснення правосуддя;

2) специфічна діяльність уповноважених органів держави, суспільних організацій, посадових осіб із розгляду і вирішення індивідуальних справ, що мають юридичне значення;

3) специфічна діяльність уповноважених органів держави, суспільних організацій і посадових осіб з підготовки, затвердження і офіційного проголошення нормативно-правових актів;

4) специфічна діяльність уповноважених органів держави, посадових осіб і суспільних організацій із реалізації норм матеріального права, які встановлюють їх формування, знищення чи перебудову органів держави, посадових осіб та інших суб'єктів управління;

5) діяльність уповноважених суб'єктів права з вирішення юридичних справ, урегульована процесуальними нормами, закріплена в процесуально-правових документах і забезпечена засобами юридичної техніки.

Правозастосовний юридичний процес –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) специфічна діяльність суду і суддів зі здійснення правосуддя;

2) специфічна діяльність уповноважених органів держави, суспільних організацій, посадових осіб із розгляду і вирішення індивідуальних справ, що мають юридичне значення;

3) специфічна діяльність уповноважених органів держави, суспільних організацій і посадових осіб з підготовки, затвердження і офіційного проголошення нормативно-правових актів;

4) специфічна діяльність уповноважених органів держави, посадових осіб і суспільних організацій із реалізації норм матеріального права, які встановлюють їх формування, знищення чи перебудову органів держави, посадових осіб та інших суб'єктів управління;

5) діяльність уповноважених суб'єктів права з вирішення юридичних справ, урегульована процесуальними нормами, закріплена в процесуально-правових документах і забезпечена засобами юридичної техніки.

Правозастовча діяльність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) форма діяльності державних органів і посадових осіб системи судової влади з розгляду і вирішення у судових засіданнях у встановленому порядку юридичних справ у формі конституційного, адміністративного, господарського, цивільного та кримінального судочинства;

2) форма діяльності з розгляду та вирішення індивідуальних юридичних справ, яка полягає в наділенні одних суб'єктів правами, покладанні на інших суб'єктів юридичних обов'язків, офіційному визнанні юридичних фактів, укладенні угод, розгляді юридичних питань про наслідки правових спорів і правопорушень та притягненні винних до юридичної відповідальності органами та посадовими особами позасудової юрисдикції;

3) форма діяльності з розроблення, зміни та скасування правових норм, санкціонування інших соціальних норм шляхом надання юридичної сили вже існуючим у суспільстві правилам поведінки, звичаям, прийняття, офіційного оприлюднення та набрання чинності нормативно-правових актів;

4) форма діяльності щодо створення, припинення функціонування шляхом реорганізації або ліквідації всіх органів і структур державної влади, об'єднань громадян, суб'єктів підприємницької діяльності та затвердження відповідних установчих результатів;

5) система значущих, законодавчо регламентованих дій та операцій, спрямованих на задоволення публічних і приватних інтересів.

Процесуальні документи –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) правові акти уповноважених учасників процесу, які закріплюють результати процесуальних дій та виступають як юридичні факти, що обумовлюють виникнення, зміну і припинення певних процесуальних правовідносин;

2) діяльність органів держави, громадських організацій зі спостереження і перевірки відповідності виконання й дотримання підлеглими суб'єктами нормативно-правових приписів і припинення правопорушень передбачених організаційно-правовими засобами;

3) правова форма діяльності державних органів і посадових осіб у з'ясуванні волі законодавця;

4) правова форма діяльності державних органів і посадових осіб, пов'язана з можливим або наявним порушенням норм права;

5) правова форма діяльності, яка виражається в здійсненні юридично значущих дій за наглядом і перевіркою відповідності виконання та додержання підконтрольними суб'єктами правових приписів і припинення правопорушень відповідними організаційно-правовими засобами.

Процесуальне провадження –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) визначений законодавством (юридично оформлений) порядок здійснення ними юридично значущих дій та операцій, спрямованих на здійснення функцій держави;

2) основоположні ідеї, що виступають у юридичному процесі як загальнообов'язкові, безперечні вимоги;

3) конструкція, яка складається з принципів, що діють у процесуальній сфері, засобів і способів здійснення ефективного процесу, гарантій забезпечення оптимальних результатів процесу;

4) динамічна, відносно замкнута сукупність закріплених чинним законодавством способів, прийомів, форм, які виражають неухильне виконання процедурно-процесуальних вимог, що забезпечують послідовність здійснення конкретних дій, спрямованих на досягнення кінцевого процесуального результату;

5) елемент процесуальної форми, що являє собою комплекс взаємопов'язаних процесуальних дій.

Процесуальна стадія –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) визначений законодавством (юридично оформлений) порядок здійснення ними юридично значущих дій та операцій, спрямованих на здійснення функцій держави;

2) основоположні ідеї, що виступають у юридичному процесі як загальнообов'язкові, безперечні вимоги;

3) конструкція, яка складається з принципів, що діють у процесуальній сфері, засобів і способів здійснення ефективного процесу, гарантій забезпечення оптимальних результатів процесу;

4) динамічна, відносно замкнута сукупність закріплених чинним законодавством способів, прийомів, форм, які виражають неухильне виконання процедурно-процесуальних вимог, що забезпечують послідовність здійснення конкретних дій, спрямованих на досягнення кінцевого процесуального результату;

5) елемент процесуальної форми, що являє собою комплекс взаємопов'язаних процесуальних дій.

Процесуальний режим –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) визначений законодавством (юридично оформлений) порядок здійснення ними юридично значущих дій та операцій, спрямованих на здійснення функцій держави;

2) основоположні ідеї, що виступають у юридичному процесі як загальнообов'язкові, безперечні вимоги;

3) конструкція, яка складається з принципів, що діють у процесуальній сфері, засобів і способів здійснення ефективного процесу, гарантій забезпечення оптимальних результатів процесу;

4) динамічна, відносно замкнута сукупність закріплених чинним законодавством способів, прийомів, форм, які виражають неухильне виконання процедурно-процесуальних вимог, що забезпечують послідовність здійснення конкретних дій, спрямованих на досягнення кінцевого процесуального результату;

5) елемент процесуальної форми, що являє собою комплекс взаємопов'язаних процесуальних дій.

Принципи процесуальної діяльності –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) визначений законодавством (юридично оформлений) порядок здійснення ними юридично значущих дій та операцій, спрямованих на здійснення функцій держави;

2) основоположні ідеї, що виступають в юридичному процесі як загальнообов'язкові, безперечні вимоги;

3) конструкція, яка складається з принципів, що діють у процесуальній сфері, засобів і способів здійснення ефективного процесу, гарантій забезпечення оптимальних результатів процесу;

4) динамічна, відносно замкнута сукупність закріплених чинним законодавством способів, прийомів, форм які виражають неухильне виконання процедурно-процесуальних вимог, що забезпечують послідовність здійснення конкретних дій, спрямованих на досягнення кінцевого процесуального результату;

5) елемент процесуальної форми, що являє собою комплекс взаємопов'язаних процесуальних дій.

Процесуальні правовідносини –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) інструменти, що використовуються суб'єктами процесу для здійснення своїх функцій;

2) сукупність юридичних засобів, що забезпечують атмосферу чітко налагодженого порядку розгляду юридичної справи і найбільш ефективного досягнення результату, передбаченого правом;

3) система передбачених процесуальним правом юридичних засобів, відносин і дій, за допомогою яких вирішуються всі питання, що виникають у юридичному процесі;

4) правовідносини, що виникають на основі норм процесуального права для реалізації норм матеріального права;

5) норми права, що встановлюють права та обов'язки суб'єктів процесуальної діяльності, опосередковують порядок їх реалізації і документального оформлення, закріплюють процесуально-правові поняття.

Процесуальна форма –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) інструменти, що використовуються суб'єктами процесу для здійснення своїх функцій;

2) сукупність юридичних засобів, що забезпечують атмосферу чітко налагодженого порядку розгляду юридичної справи і найбільш ефективного досягнення результату, передбаченого правом;

3) система передбачених процесуальним правом юридичних засобів, відносин і дій, за допомогою яких вирішуються всі питання, що виникають в юридичному процесі;

4) правовідносини, що виникають на основі норм процесуального права для реалізації норм матеріального права;

5) норми права, що встановлюють права та обов'язки суб'єктів процесуальної діяльності, опосередковують порядок їх реалізації і документального оформлення, закріплюють процесуально-правові поняття.

Процесуальний режим –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) інструменти, що використовуються суб'єктами процесу для здійснення своїх функцій;

2) сукупність юридичних засобів, що забезпечують атмосферу чітко налагодженого порядку розгляду юридичної справи і найбільш ефективного досягнення результату, передбаченого правом;

3) система передбачених процесуальним правом юридичних засобів, відносин і дій, за допомогою яких вирішуються всі питання, що виникають в юридичному процесі;

4) правовідносини, що виникають на основі норм процесуального права для реалізації норм матеріального права;

5) норми права, що встановлюють права та обов'язки суб'єктів процесуальної діяльності, опосередковують порядок їх реалізації і документального оформлення, закріплюють процесуально-правові поняття.

Способи здійснення процесуальної діяльності –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) інструменти, що використовуються суб'єктами процесу для здійснення своїх функцій;

2) сукупність юридичних засобів, що забезпечують атмосферу чітко налагодженого порядку розгляду юридичної справи і найбільш ефективного досягнення результату, передбаченого правом;

3) система передбачених процесуальним правом юридичних засобів, відносин і дій, за допомогою яких вирішуються всі питання, що виникають в юридичному процесі;

4) правовідносини, що виникають на основі норм процесуального права для реалізації норм матеріального права;

5) норми права, що встановлюють права та обов'язки суб'єктів процесуальної діяльності, опосередковують порядок їх реалізації і документального оформлення, закріплюють процесуально-правові поняття.

Потерпілий, звинувачуваний, законний представник неповнолітнього –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) матеріальні й нематеріальні предмети і явища, за допомогою яких установлюються фактичні дані у юридичній справі;

2) особи, уповноважені у встановленому законом порядку збирати, представляти, перевіряти, оцінювати докази й офіційно обґрунтовувати свої висновки у юридичній справі;

3) інтереси учасників процесу, безпосередньо зацікавлених у його результатах;

4) суб'єкти юридичного процесу, що виконують свої функції для забезпечення реалізації “чужих” інтересів;

5) суб'єкти, які безпосередньо зацікавлені в результатах юридичного процесу.

Слідчий, прокурор, поліцейський –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

1) матеріальні й нематеріальні предмети і явища, за допомогою яких установлюються фактичні дані у юридичній справі;

2) особи, уповноважені у встановленому законом порядку збирати, представляти, перевіряти, оцінювати докази й офіційно обґрунтовувати свої висновки у юридичній справі;

3) інтереси учасників процесу, безпосередньо зацікавлених у його результатах;

4) суб'єкти юридичного процесу, що виконують свої функції для забезпечення реалізації “чужих” інтересів;

5) суб'єкти, які безпосередньо зацікавлені в результатах юридичного процесу.

Об'єкт процесуальних правовідносин –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

1) матеріальні і нематеріальні предмети і явища, за допомогою яких установлюються фактичні дані у юридичній справі;

2) особи, уповноважені у встановленому законом порядку збирати, представляти, перевіряти, оцінювати докази й офіційно обґрунтовувати свої висновки у юридичній справі;

3) інтереси учасників процесу, безпосередньо зацікавлених у його результатах;

4) суб'єкти юридичного процесу, що виконують свої функції для забезпечення реалізації “чужих” інтересів;

5) суб'єкти, які безпосередньо зацікавлені в результатах юридичного процесу.

Суб'єкти процесуального доказування –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

1) матеріальні й нематеріальні предмети і явища, за допомогою яких установлюються фактичні дані у юридичній справі;

2) особи, уповноважені у встановленому законом порядку збирати, представляти, перевіряти, оцінювати докази й офіційно обґрунтовувати свої висновки у юридичній справі;

3) інтереси учасників процесу, безпосередньо зацікавлених у його результатах;

4) суб'єкти юридичного процесу, що виконують свої функції для забезпечення реалізації “чужих” інтересів;

5) суб'єкти, які безпосередньо зацікавлені в результатах юридичного процесу.

Засоби доказування –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) матеріальні й нематеріальні предмети і явища, за допомогою яких встановлюються фактичні дані у юридичній справі;

2) особи, уповноважені у встановленому законом порядку збирати, представляти, перевіряти, оцінювати докази й офіційно обґрунтовувати свої висновки у юридичній справі;

3) інтереси учасників процесу, безпосередньо зацікавлених у його результатах;

4) суб'єкти юридичного процесу, що виконують свої функції для забезпечення реалізації “чужих” інтересів;

5) суб'єкти, які безпосередньо зацікавлені в результатах юридичного процесу.

Процесуальне доказування –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) межі достатності доказів для розгляду юридичної справи;

2) розподіл обов'язків між суб'єктами процесу з доказування;

3) коло юридичних фактів, що підлягають установленню і дослідженню у відповідному процесуальному провадженні;

4) фактичні дані, на підставі яких у визначеному законом порядку уповноважені органи встановлюють наявність або відсутність обставин, що мають значення;

5) діяльність уповноважених учасників юридичного процесу зі збирання доказів, їх перевірки, оцінки, закріплення та отримання обґрунтованих висновків з метою встановлення об'єктивної істини за юридичною справою.

Юридичні докази –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) межі достатності доказів для розгляду юридичної справи;

2) розподіл обов'язків між суб'єктами процесу з доказування;

3) коло юридичних фактів, що підлягають установленню і дослідженню у відповідному процесуальному провадженні;

4) фактичні дані, на підставі яких у визначеному законом порядку уповноважені органи встановлюють наявність або відсутність обставин, що мають значення;

5) діяльність уповноважених учасників юридичного процесу зі збирання доказів, їх перевірки, оцінки, закріплення й отримання обґрунтованих висновків з метою встановлення об'єктивної істини за юридичною справою.

Предмет доказування –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

1) межі достатності доказів для розгляду юридичної справи;

2) розподіл обов'язків між суб'єктами процесу з доказування;

3) коло юридичних фактів, що підлягають установленню і дослідженню у відповідному процесуальному провадженні;

4) фактичні дані, на підставі яких у визначеному законом порядку уповноважені органи встановлюють наявність або відсутність обставин, що мають значення;

5) діяльність уповноважених учасників юридичного процесу зі збирання доказів, їх перевірки, оцінки, закріплення й отримання обґрунтованих висновків з метою встановлення об'єктивної істини за юридичною справою.

Тягар доказування –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

1) межі достатності доказів для розгляду юридичної справи;

2) розподіл обов'язків між суб'єктами процесу з доказування;

3) коло юридичних фактів, що підлягають установленню і дослідженню у відповідному процесуальному провадженні;

4) фактичні дані, на підставі яких у визначеному законом порядку уповноважені органи встановлюють наявність або відсутність обставин, що мають значення;

5) діяльність уповноважених учасників юридичного процесу зі збирання доказів, їх перевірки, оцінки, закріплення й отримання обґрунтованих висновків з метою встановлення об'єктивної істини за юридичною справою.

Дисциплінарна відповідальність –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

1) державно-авторитарний вплив відповідних державних органів і посадових осіб на поведінку людей;

2) негативні наслідки для правопорушника з боку держави за скоєне правопорушення;

3) сумлінне виконання суб'єктом усіх правових приписів;

4) різновид ретроспективної відповідальності працівника за майнову (матеріальну) шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації внаслідок порушення покладених на нього трудових обов'язків;

5) різновид ретроспективної юридичної відповідальності особи за порушення норм права, що регулюють відповідну дисципліну, і застосування до порушника дисциплінарних стягнень.

Матеріальна відповідальність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) державно-авторитарний вплив відповідних державних органів і посадових осіб на поведінку людей;

2) негативні наслідки для правопорушника з боку держави за скоєне правопорушення;

3) сумлінне виконання суб'єктом усіх правових приписів;

4) різновид ретроспективної відповідальності працівника за майнову (матеріальну) шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації внаслідок порушення покладених на нього трудових обов'язків;

5) різновид ретроспективної юридичної відповідальності особи за порушення норм права, що регулюють відповідну дисципліну, і застосування до порушника дисциплінарних стягнень.

Державний примус –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) державно-авторитарний вплив відповідних державних органів і посадових осіб на поведінку людей;

2) негативні наслідки для правопорушника з боку держави за скоєне правопорушення;

3) сумлінне виконання суб'єктом усіх правових приписів;

4) різновид ретроспективної відповідальності працівника за майнову (матеріальну) шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації внаслідок порушення покладених на нього трудових обов'язків;

5) різновид ретроспективної юридичної відповідальності особи за порушення норм права, що регулюють відповідну дисципліну, і застосування до порушника дисциплінарних стягнень.

Позитивна юридична відповідальність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) накладання цивільно-правових стягнень (неустойка, штраф, пеня, відшкодування збитків) на фізичну чи юридичну особу за невиконання або неналежне виконання зобов'язань або за заподіяння позадоговірної майно-

вої шкоди, а також за порушення деяких особистих немайнових прав (честь і гідність особи тощо);

2) накладання на винних фізичних осіб, що порушили правила поведінки, які діють у сфері управління та інших, регульованих адміністративним законодавством, сферах, адміністративних стягнень, що створюють для цих осіб невігідні наслідки особистого, майнового, морального та іншого характеру;

3) застосування до винної в скоєнні злочину фізичної особи міри кримінального покарання;

4) засудження протиправного діяння і суб'єкта правопорушення, покладання на правопорушника обов'язку невігідного наслідку особистого, майнового, організаційного характеру;

5) сумлінне виконання своїх обов'язків перед громадянським суспільством, правовою державою, колективом людей і окремою особою.

Ретроспективна юридична відповідальність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) накладання цивільно-правових стягнень (неустойка, штраф, пеня, відшкодування збитків) на фізичну чи юридичну особу за невиконання або неналежне виконання зобов'язань або за заподіяння позадоговірної майнової шкоди, а також за порушення деяких особистих немайнових прав (честь і гідність особи та ін.);

2) накладання на винних фізичних осіб, що порушили правила поведінки, які діють у сфері управління та інших, регульованих адміністративним законодавством, сферах, адміністративних стягнень, що створюють для цих осіб невігідні наслідки особистого, майнового, морального та іншого характеру;

3) застосування до винної в скоєнні злочину фізичної особи міри кримінального покарання;

4) засудження протиправного діяння і суб'єкта правопорушення, покладання на правопорушника обов'язку невігідного наслідку особистого, майнового, організаційного характеру;

5) сумлінне виконання своїх обов'язків перед громадянським суспільством, правовою державою, колективом людей і окремою особою.

Кримінальна відповідальність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) накладання цивільно-правових стягнень (неустойка, штраф, пеня, відшкодування збитків) на фізичну чи юридичну особу за невиконання або неналежне виконання зобов'язань або за заподіяння позадоговірної майнової шкоди, а також за порушення деяких особистих немайнових прав (честь і гідність особи тощо);

2) накладання на винних фізичних осіб, що порушили правила поведінки, які діють у сфері управління та інших, регульованих адміністративним законодавством, сферах, адміністративних стягнень, що створюють для цих осіб невігідні наслідки особистого, майнового, морального та іншого характеру;

3) застосування до винної в скоєнні злочину фізичної особи міри кримінального покарання;

4) засудження протиправного діяння і суб'єкта правопорушення, покладання на правопорушника обов'язку невиконання або заповодження позадоговірної майнової шкоди, а також за порушення деяких особистих немайнових прав (честь і гідність особи тощо);

5) сумлінне виконання своїх обов'язків перед громадянським суспільством, правовою державою, колективом людей і окремою особою.

Адміністративна відповідальність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) накладання цивільно-правових стягнень (неустойка, штраф, пеня, відшкодування збитків) на фізичну чи юридичну особу за невиконання або неналежне виконання зобов'язань або за заподіяння позадоговірної майнової шкоди, а також за порушення деяких особистих немайнових прав (честь і гідність особи тощо);

2) накладання на винних фізичних осіб, що порушили правила поведінки, які діють у сфері управління та інших, регульованих адміністративним законодавством, сферах, адміністративних стягнень, що створюють для цих осіб невиконання або заповодження позадоговірної майнової шкоди, а також за порушення деяких особистих немайнових прав (честь і гідність особи тощо);

3) застосування до винної в скоєнні злочину фізичної особи міри кримінального покарання;

4) засудження протиправного діяння і суб'єкта правопорушення, покладання на правопорушника обов'язку невиконання або заповодження позадоговірної майнової шкоди, а також за порушення деяких особистих немайнових прав (честь і гідність особи тощо);

5) сумлінне виконання своїх обов'язків перед громадянським суспільством, правовою державою, колективом людей і окремою особою.

Цивільно-правова відповідальність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) накладання цивільно-правових стягнень (неустойка, штраф, пеня, відшкодування збитків) на фізичну чи юридичну особу за невиконання або неналежне виконання зобов'язань або за заподіяння позадоговірної майнової шкоди, а також за порушення деяких особистих немайнових прав (честь і гідність особи тощо);

2) накладання на винних фізичних осіб, що порушили правила поведінки, які діють у сфері управління та інших, регульованих адміністративним законодавством, сферах, адміністративних стягнень, що створюють для цих осіб невиконання або заповодження позадоговірної майнової шкоди, а також за порушення деяких особистих немайнових прав (честь і гідність особи тощо);

3) застосування до винної в скоєнні злочину фізичної особи міри кримінального покарання;

4) засудження протиправного діяння і суб'єкта правопорушення, покладання на правопорушника обов'язку невиконання або заповодження позадоговірної майнової шкоди, а також за порушення деяких особистих немайнових прав (честь і гідність особи тощо);

5) сумлінне виконання своїх обов'язків перед громадянським суспільством, правовою державою, колективом людей і окремою особою.

Юридичні факти за наслідками –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вчинки, дії;
- 2) події, дії;
- 3) одноактні, тривалі;
- 4) прості, складні;
- 5) правотвірні, правозмінні, правозупинні.

Юридичні факти за складом –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вчинки, дії;
- 2) події, дії;
- 3) одноактні, тривалі;
- 4) прості, складні;
- 5) правотвірні, правозмінні, правозупинні.

Юридичні факти за тривалістю у часі –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вчинки, дії;
- 2) події, дії;
- 3) одноактні, тривалі;
- 4) прості, складні;
- 5) правотвірні, правозмінні, правозупинні.

Юридичні факти за волею суб'єкта –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вчинки, дії;
- 2) події, дії;
- 3) одноактні, тривалі;
- 4) прості, складні;
- 5) правотвірні, правозмінні, правозупинні.

Юридичні факти –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) правомірні юридичні факти;
- 2) дії, які суперечать вимогам норм права, і на підставі яких виникає юридична відповідальність;
- 3) порушують норми права;
- 4) відповідають нормам права;
- 5) як конкретні життєві обставини, що тягнуть за собою виникнення (правотворення), зміну (правозміна) або припинення (правоприпинення) правовідносин.

Правотвірні юридичні факти –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) складаються з одного юридичного факту;
- 2) життєві обставини, що виникають незалежно від волі суб'єкта;
- 3) такі, що ліквідують певні права і обов'язки;
- 4) такі, що тягнуть за собою збільшення або зменшення обсягу певних прав чи обов'язків;
- 5) на основі яких суб'єкти набувають певних прав і обов'язків.

Правозмінні юридичні факти –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) складаються з одного юридичного факту;
- 2) життєві обставини, що виникають незалежно від волі суб'єкта;
- 3) такі, що ліквідують певні права і обов'язки;
- 4) такі, що тягнуть за собою збільшення або зменшення обсягу певних прав чи обов'язків;
- 5) на основі яких суб'єкти набувають певних прав і обов'язків.

Правоприпинні юридичні факти –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) складаються з одного юридичного факту;
- 2) життєві обставини, що виникають незалежно від волі суб'єкта;
- 3) такі, що ліквідують певні права і обов'язки;
- 4) такі, що тягнуть за собою збільшення або зменшення обсягу певних прав чи обов'язків;
- 5) на основі яких суб'єкти набувають певних прав і обов'язків.

Прості юридичні факти –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) життєві обставини, що залежать від волі суб'єкта (заява);
- 2) які передбачають обставини, що існують упродовж певного часу;
- 3) що складаються з одноразового акту їх виявлення;
- 4) що складаються з певної сукупності фактів;
- 5) що складаються з одного факту.

Складні юридичні факти –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) життєві обставини, що залежать від волі суб'єкта (заява);
- 2) які передбачають обставини, що існують упродовж певного часу;
- 3) що складаються з одноразового акту їх виявлення;
- 4) що складаються з певної сукупності фактів;
- 5) що складаються з одного факту.

Одноактні юридичні факти –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) життєві обставини, що залежать від волі суб'єкта (заява);
- 2) які передбачають обставини, що існують упродовж певного часу;
- 3) що складаються з одноразового акту їх виявлення;
- 4) що складаються з певної сукупності фактів;
- 5) що складаються з одного факту.

Юридичні факти-події –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) життєві обставини, що залежать від волі суб'єкта;
- 2) життєві обставини, що виникають незалежно від волі суб'єкта;
- 3) передбачають обставини, що існують упродовж певного часу;
- 4) складаються з одноразового акту;
- 5) складаються з певної сукупності актів.

Тривалі юридичні факти –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) життєві обставини, що залежать від волі суб'єкта (заява);
- 2) які передбачають обставини, що існують упродовж певного часу;
- 3) що складаються з одноразового акту їх виявлення;
- 4) що складаються з певної сукупності фактів;
- 5) що складаються з одного факту.

Юридичні факти-дії –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) життєві обставини, що залежать від волі суб'єкта (заява);
- 2) які передбачають обставини, що існують упродовж певного часу;
- 3) що складаються з одноразового акту їх виявлення;
- 4) що складаються з певної сукупності фактів;
- 5) що складаються з одного факту.

Використання норми права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) акти компетентних суб'єктів, які мають юридичну силу, видаються на основі та відповідно до норм права, у певній формі і за відповідною процедурою, містять індивідуально-конкретне, державно-владне веління;
- 2) охорона правових приписів від будь-яких порушень (попередження, державний примус, покарання);
- 3) забезпечення організації позитивної реалізації приписів норм права.
- 4) форма реалізації норм права, якій притаманний державно-владний характер;
- 5) форма реалізації норм права, за якої суб'єкт відповідно до своїх інтересів і потреб використовує права, надані йому відповідно до приписів норм права.

Застосування норми права (правозастосування) –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) акти компетентних суб'єктів, які мають юридичну силу, видаються на основі та відповідно до норм права, у певній формі і за відповідною процедурою, містять індивідуально-конкретне, державно-владне веління;
- 2) охорона правових приписів від будь-яких порушень (попередження, державний примус, покарання);
- 3) забезпечення організації позитивної реалізації приписів норм права;
- 4) форма реалізації норм права, якій притаманний державно-владний характер;
- 5) форма реалізації норм права, за якої суб'єкт відповідно до своїх інтересів і потреб використовує права, надані йому відповідно до приписів норм права.

Оперативно-виконавча форма застосування норми права –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) акти компетентних суб'єктів, які мають юридичну силу, видаються на основі та відповідно до норм права, у певній формі і за відповідною процедурою, містять індивідуально-конкретне, державно-владне веління;
- 2) охорона правових приписів від будь-яких порушень (попередження, державний примус, покарання);
- 3) забезпечення організації позитивної реалізації приписів норм права;
- 4) форма реалізації норм права, якій притаманний державно-владний характер;
- 5) форма реалізації норм права, за якої суб'єкт відповідно до своїх інтересів і потреб використовує права, надані йому відповідно до приписів норм права.

Правоохоронна форма застосування норми права (правоохоронна діяльність) –

Оберть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) акти компетентних суб'єктів, які мають юридичну силу, видаються на основі та відповідно до норм права, у певній формі і за відповідною процедурою, містять індивідуально-конкретне, державно-владне веління;
- 2) охорона правових приписів від будь-яких порушень (попередження, державний примус, покарання);
- 3) забезпечення організації позитивної реалізації приписів норм права;
- 4) форма реалізації норм права, якій притаманний державно-владний характер;
- 5) форма реалізації норм права, за якої суб'єкт відповідно до своїх інтересів і потреб використовує права, надані йому відповідно до приписів норм права.

Юридична діяльність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) форма діяльності державних органів і посадових осіб системи судової влади з розгляду і вирішення у судових засіданнях у встановленому порядку юридичних справ у формі конституційного, адміністративного, господарського, цивільного та кримінального судочинства;

2) форма діяльності державних органів і посадових осіб системи судової влади з розгляду і вирішення у судових засіданнях у встановленому порядку юридичних справ у формі конституційного, адміністративного, господарського, цивільного та кримінального судочинства;

3) форма діяльності з розроблення, зміни та скасування правових норм, санкціонування інших соціальних норм шляхом надання юридичної сили вже існуючим у суспільстві правилам поведінки, звичаям, прийняття, офіційного оприлюднення та набрання чинності нормативно-правовими актами;

4) форма діяльності щодо створення, припинення функціонування шляхом реорганізації або ліквідації всіх органів і структур державної влади, об'єднань громадян, суб'єктів підприємницької діяльності і затвердження відповідних установчих результатів;

5) система значущих, законодавчо регламентованих дій та операцій, спрямованих на задоволення публічних і приватних інтересів.

Юридична фікція

Оберіть один з 5 варіантів відповіді:

1) техніко-юридичний прийом свідомого ототожнення істинного з неістинним, за допомогою якого неіснуюче становище оголошується існуючим, штучно прирівнюються одна до одної речі, які насправді різні;

2) прийом нормотворчої техніки, який полягає у припущенні про те, що ймовірний факт є в усіх випадках;

3) засіб нормотворчої техніки, який забезпечує побудову нормативно-правового матеріалу;

4) система правил і нематеріальних засобів вираження змісту нормативно-правового акта, використання яких забезпечує повноту, стислість, точність, чіткість і несуперечність нормативно-правових актів та системні зв'язки між ними;

5) сукупність вироблених в юриспруденції засобів і правил зовнішнього виразу в текстах різних правових актів певного правового змісту.

Установча діяльність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) форма діяльності державних органів і посадових осіб системи судової влади з розгляду і вирішення у судових засіданнях у встановленому порядку юридичних справ у формі конституційного, адміністративного, господарського, цивільного та кримінального судочинства;

2) форма діяльності державних органів і посадових осіб системи судової влади з розгляду і вирішення у судових засіданнях у встановленому порядку юридичних справ у формі конституційного, адміністративного, господарського, цивільного та кримінального судочинства;

3) форма діяльності з розроблення, зміни та скасування правових норм, санкціонування інших соціальних норм шляхом надання юридичної сили вже існуючим у суспільстві правилам поведінки, звичаям, прийняття, офіційного оприлюднення та набрання чинності нормативно-правовими актами;

4) форма діяльності щодо створення, припинення функціонування шляхом реорганізації або ліквідації всіх органів і структур державної влади, об'єднань громадян, суб'єктів підприємницької діяльності і затвердження відповідних установчих результатів;

5) система значущих, законодавчо регламентованих дій та операцій, спрямованих на задоволення публічних і приватних інтересів.

Акт застосування норм права (правозастосовний акт) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) дія компетентних суб'єктів відповідно до норм права, у певній формі та за відповідною процедурою, містять індивідуально-конкретне, державно-владне веління;

2) охорона правових приписів від будь-яких порушень (попередження, державний примус, покарання);

3) забезпечення організації позитивної реалізації приписів норм права;

4) особлива форма реалізації норм права, якій притаманний державно-владний характер;

5) форма реалізації норм права, за якої суб'єкт відповідно до своїх інтересів і потреб використовує права, надані йому відповідно до приписів норм права.

Прогалини у законодавстві –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вирішення юридичної справи на підставі загальних принципів (галузі, інституту), якщо в законодавстві немає спеціальних або подібних норм;

2) застосування норми права, що врегульовує аналогічні (близькі за змістом) відносини;

3) коли певне питання повинно розв'язуватись юридичними засобами, але таке розв'язання можливо за аналогією;

4) коли певне питання повинно розв'язуватись юридичними засобами, але таке розв'язання не передбачено;

5) відсутність норм права (або їх частин), що регулюють конкретні суспільні відносини у тому разі, якщо вони можуть і повинні бути врегульовані.

Дійсна прогалина у законодавстві –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вирішення юридичної справи на підставі загальних принципів (галузі, інституту), якщо в законодавстві немає спеціальних або подібних норм;
- 2) застосування норми права, що врегульовує аналогічні (близькі за змістом) відносини;
- 3) коли певне питання повинно розв'язуватись юридичними засобами, але таке розв'язання можливо за аналогією;
- 4) коли певне питання повинно розв'язуватись юридичними засобами, але таке розв'язання не передбачено;
- 5) відсутність норм права (або їх частин), що регулюють конкретні суспільні відносини у тому разі, якщо вони можуть і повинні бути врегульовані.

Відносна прогалина у законодавстві –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вирішення юридичної справи на підставі загальних принципів (галузі, інституту), якщо в законодавстві немає спеціальних або подібних норм;
- 2) застосування норми права, що врегульовує аналогічні (близькі за змістом) відносини;
- 3) коли певне питання повинно розв'язуватись юридичними засобами, але таке розв'язання можливо за аналогією;
- 4) коли певне питання повинно розв'язуватись юридичними засобами, але таке розв'язання не передбачено;
- 5) відсутність норм права (або їх частин), що регулюють конкретні суспільні відносини у тому разі, якщо вони можуть і повинні бути врегульовані.

Аналогія закону –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вирішення юридичної справи на підставі загальних принципів (галузі, інституту), якщо в законодавстві немає спеціальних або подібних норм;
- 2) застосування норми права, що врегульовує аналогічні (близькі за змістом) відносини;
- 3) коли певне питання повинно розв'язуватись юридичними засобами, але таке розв'язання можливо за аналогією;
- 4) коли певне питання повинно розв'язуватись юридичними засобами, але таке розв'язання не передбачено;
- 5) відсутність норм права (або їх частин), що регулюють конкретні суспільні відносини у тому разі, якщо вони можуть і повинні бути врегульовані.

Аналогія права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) вирішення юридичної справи на підставі загальних принципів (галузі, інституту), якщо в законодавстві немає спеціальних або подібних норм;
- 2) застосування норми права, що врегульовує аналогічні (близькі за змістом) відносини;

3) коли певне питання повинно розв'язуватись юридичними засобами, але таке розв'язання можливе за аналогією;

4) коли певне питання повинно розв'язуватись юридичними засобами, але таке розв'язання не передбачене;

5) відсутність норм права (або їх частин), що регулюють конкретні суспільні відносини у тому разі, якщо вони можуть і повинні бути врегульовані.

Юридичний процес у статиці –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) напрями впливу на суспільне життя, що виражають його роль та соціальне призначення;

2) сукупність дій (актів);

3) акти;

4) юридичні дії, які виступають гарантією точного додержання та результативного здійснення правових приписів;

5) юридична справа.

Юридичний процес у динаміці –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) напрями впливу на суспільне життя, що виражають його роль та соціальне призначення;

2) сукупність дій (актів);

3) акти;

4) юридичні дії, які виступають гарантією точного додержання та результативного здійснення правових приписів;

5) юридична справа.

Юридичні дії –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) напрями впливу на суспільне життя, що виражають його роль та соціальне призначення;

2) сукупність дій (актів);

3) акти;

4) юридичні дії, які виступають гарантією точного додержання та результативного здійснення правових приписів;

5) юридична справа.

Юридичні операції –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) напрями впливу на суспільне життя, що виражають його роль та соціальне призначення;

2) сукупність дій (актів);

3) акти;

- 4) юридичні дії, які виступають гарантією точного додержання та результативного здійснення правових приписів;
- 5) юридична справа.

Інтерпретаційна діяльність –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) акти, які закріплюють результати процесуальних дій та виступають як юридичні факти, що обумовлюють виникнення, зміну і припинення певних процесуальних правовідносин;
- 2) діяльність органів держави, громадських організацій зі спостереження і перевірки відповідності виконання і дотримання підлеглими суб'єктами нормативно-правових приписів і припинення правопорушень передбачених організаційно-правовими засобами;
- 3) форма діяльності державних органів і посадових осіб у з'ясуванні волі законодавця;
- 4) форма діяльності державних органів і посадових осіб, пов'язана з можливим або наявним порушенням норм права;
- 5) форма діяльності, яка виражається в здійсненні юридично значущих дій за наглядом і перевіркою відповідності виконання та додержання підконтрольними суб'єктами правових приписів і припинення правопорушень відповідними організаційно-правовими засобами.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 10 ПРАВОТЛУМАЧЕННЯ

Способи тлумачення правових норм –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) внутрішній розумовий процес, що має виключно суб'єктивний характер і не виходить за межі свідомості самого інтерпретатора;
- 2) спеціальні заходи, правила і засоби пізнання змісту правових норм які використовуються інтуїтивно суб'єктом для одержання виразності правових явищ;
- 3) вирішення юридичної справи на підставі загальних принципів (галузі, інституту), якщо в законодавстві немає спеціальних або подібних норм, розрахованих на врегулювання таких же відносин;
- 4) вирішення конкретної юридичної справи на підставі норми права, яка регулює аналогічний випадок;
- 5) відсутність нормативно-правової регламентації суспільних відносин у межах предмета фактичного правового регулювання.

Неофіційне тлумачення норми права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

- 1) процесуальна стадія правозастосування, на якій встановлюється дійсний зміст норми права, тобто дійсна воля правотворчого суб'єкта, що була втілена у нормі права;

2) роз'яснення дійсного змісту норми права іншими суб'єктами, які не мають юридичної освіти або досвіду юридичної практики;

3) роз'яснення дійсного змісту норми права, що здійснюється особами-фахівцями у конкретній юридичній практиці;

4) роз'яснення дійсного змісту норми права, що здійснюється науковцями й науково-дослідними установами у підручниках, наукових статтях, монографіях тощо;

5) роз'яснення дійсного змісту норми права, результати якого не мають обов'язкового значення.

Неофіційне доктринальне тлумачення норми права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) процесуальна стадія правозастосування, на якій встановлюється дійсний зміст норми права, тобто дійсна воля правотворчого суб'єкта, що була втілена у нормі права;

2) роз'яснення дійсного змісту норми права іншими суб'єктами, які не мають юридичної освіти або досвіду юридичної практики;

3) роз'яснення дійсного змісту норми права, що здійснюється особами-фахівцями у конкретній юридичній практиці;

4) роз'яснення дійсного змісту норми права, що здійснюється науковцями й науково-дослідними установами у підручниках, наукових статтях, монографіях тощо;

5) роз'яснення дійсного змісту норми права, результати якого не мають обов'язкового значення.

Неофіційне компетентне тлумачення норми права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) процесуальна стадія правозастосування, на якій встановлюється дійсний зміст норми права, тобто дійсна воля правотворчого суб'єкта, що була втілена у нормі права;

2) роз'яснення дійсного змісту норми права іншими суб'єктами, які не мають юридичної освіти або досвіду юридичної практики;

3) роз'яснення дійсного змісту норми права, що здійснюється особами-фахівцями у конкретній юридичній практиці;

4) роз'яснення дійсного змісту норми права, що здійснюється науковцями й науково-дослідними установами у підручниках, наукових статтях, монографіях тощо;

5) роз'яснення дійсного змісту норми права, результати якого не мають обов'язкового значення.

Неофіційне повсякденне тлумачення норми права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) процесуальна стадія правозастосування, на якій встановлюється дійсний зміст норми права, тобто дійсна воля правотворчого суб'єкта, що була втілена у нормі права;

2) роз'яснення дійсного змісту норми права іншими суб'єктами, які не мають юридичної освіти або досвіду юридичної практики;

3) роз'яснення дійсного змісту норми права, що здійснюється особами-фахівцями у конкретній юридичній практиці;

4) роз'яснення дійсного змісту норми права, що здійснюється науковцями й науково-дослідними установами у підручниках, наукових статтях, монографіях тощо;

5) роз'яснення дійсного змісту норми права, результати якого не мають обов'язкового значення.

Тлумачення (інтерпретація) норм права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) процесуальна стадія правозастосування, на якій встановлюється дійсний зміст норми права, тобто дійсна воля правотворчого суб'єкта, що була втілена у нормі права;

2) роз'яснення дійсного змісту норми права іншими суб'єктами, які не мають юридичної освіти або досвіду юридичної практики;

3) роз'яснення дійсного змісту норми права, що здійснюється особами-фахівцями у конкретній юридичній практиці;

4) роз'яснення дійсного змісту норми права, що здійснюється науковцями й науково-дослідними установами у підручниках, наукових статтях, монографіях тощо;

5) роз'яснення дійсного змісту норми права, результати якого не мають обов'язкового значення.

Телеологічне (цільове) тлумачення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вираження висновків, до яких дійшов інтерпретатор в результаті усвідомлення норми права щодо сенсу і змісту державної волі, яка в ній міститься;

2) внутрішній розумовий процес, що має виключно суб'єктивний характер і не виходить за межі свідомості самого інтерпретатора;

3) необхідна процесуальна стадія правозастосування, на якій встановлюється дійсний зміст норми права, тобто дійсна воля правотворчого суб'єкта, що була втілена у нормі права;

4) офіційний акт-документ уповноваженого державного органу чи посадової особи, головною метою ухвалення якого є тлумачення правових норм, що містить формально-обов'язкове роз'яснення їх змісту;

5) полягає у з'ясуванні змісту норми права через встановлення мети, заради досягнення якої була прийнята норма.

Акт тлумачення норм права (інтерпретаційний акт) –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вираження висновків, у яких дійшов інтерпретатор у результаті усвідомлення норми права щодо сенсу і змісту державної волі, яка в ній міститься;

2) внутрішній розумовий процес, що має виключно суб'єктивний характер і не виходить за межі свідомості самого інтерпретатора;

3) необхідна процесуальна стадія правозастосування, на якій встановлюється дійсний зміст норми права, тобто дійсна воля правотворчого суб'єкта, що була втілена у нормі права;

4) офіційний акт-документ уповноваженого державного органу чи посадової особи, головною метою ухвалення якого є тлумачення правових норм, що містить формально-обов'язкове роз'яснення їх змісту;

5) полягає у з'ясуванні змісту норми права через встановлення мети, заради досягнення якої була прийнята норма.

Тлумачення (інтерпретація) норм права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вираження висновків, яких дійшов інтерпретатор у результаті усвідомлення норми права щодо сенсу і змісту державної волі, яка в ній міститься;

2) внутрішній розумовий процес, що має виключно суб'єктивний характер і не виходить за межі свідомості самого інтерпретатора;

3) необхідна процесуальна стадія правозастосування, на якій встановлюється дійсний зміст норми права, тобто дійсна воля правотворчого суб'єкта, що була втілена у нормі права;

4) офіційний акт-документ уповноваженого державного органу чи посадової особи, головною метою ухвалення якого є тлумачення правових норм, що містить формально-обов'язкове роз'яснення їх змісту;

5) полягає у з'ясуванні змісту норми права через встановлення мети, заради досягнення якої була прийнята норма.

Усвідомлення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вираження висновків, яких дійшов інтерпретатор в результаті усвідомлення норми права щодо сенсу і змісту державної волі, яка в ній міститься;

2) внутрішній розумовий процес, що має виключно суб'єктивний характер і не виходить за межі свідомості самого інтерпретатора;

3) необхідна процесуальна стадія правозастосування, на якій встановлюється дійсний зміст норми права, тобто дійсна воля правотворчого суб'єкта, що була втілена у нормі права;

4) офіційний акт-документ уповноваженого державного органу чи посадової особи, головною метою ухвалення якого є тлумачення правових норм, що містить формально-обов'язкове роз'яснення їх змісту;

5) полягає у з'ясуванні змісту норми права через встановлення мети, заради досягнення якої була прийнята норма.

Роз'яснення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) вираження висновків, до яких дійшов інтерпретатор у результаті усвідомлення норми права щодо сенсу і змісту державної волі, яка в ній міститься;

2) внутрішній розумовий процес, що має виключно суб'єктивний характер і не виходить за межі свідомості самого інтерпретатора;

3) необхідна процесуальна стадія правозастосування на якій встановлюється дійсний зміст норми права, тобто дійсна воля правотворчого суб'єкта, що була втілена у нормі права;

4) офіційний акт-документ уповноваженого державного органу чи посадової особи, головною метою ухвалення якого є тлумачення правових норм, що містить формально-обов'язкове роз'яснення їх змісту;

5) полягає у з'ясуванні змісту норми права через встановлення мети, заради досягнення якої була прийнята норма.

Офіційне нормативне тлумачення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сформульоване у спеціальному інтерпретаційному акті роз'яснення змісту і мети правових норм, яке здійснюється уповноваженим на це державною суб'єктом і результати якого мають обов'язкове значення;

2) роз'яснення дійсного змісту норми права, результати якого мають обов'язкове значення лише для даного конкретного випадку (казусу) і стосовно осіб, які мають до нього певне відношення;

3) зміст норми роз'яснює орган, який дану норму не встановлював, але відповідним чином на це уповноважений;

4) зміст норми роз'яснює той суб'єкт, що видав норму права;

5) роз'яснення дійсного змісту норми права, що має загально-обов'язкове значення у вирішенні всіх справ, що врегульовуються інтерпретаційною нормою.

Офіційне автентичне нормативне тлумачення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сформульоване у спеціальному інтерпретаційному акті роз'яснення змісту і мети правових норм, яке здійснюється уповноваженим на це державною суб'єктом і результати якого мають обов'язкове значення;

2) роз'яснення дійсного змісту норми права, результати якого мають обов'язкове значення лише для даного конкретного випадку (казусу) і стосовно осіб, які мають до нього певне відношення;

3) зміст норми роз'яснює орган, який дану норму не встановлював, але відповідним чином на це уповноважений;

4) зміст норми роз'яснює той суб'єкт, що видав норму права;

5) роз'яснення дійсного змісту норми права, що має загально-обов'язкове значення у вирішенні всіх справ, що врегульовуються інтерпретаційною нормою.

Офіційне делеговане нормативне тлумачення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сформульоване у спеціальному інтерпретаційному акті роз'яснення змісту і мети правових норм, яке здійснюється уповноваженим на це державною суб'єктом і результати якого мають обов'язкове значення;

2) роз'яснення дійсного змісту норми права, результати якого мають обов'язкове значення лише для даного конкретного випадку (казусу) і стосовно осіб, які мають до нього певне відношення;

3) зміст норми роз'яснює орган, який дану норму не встановлював, але відповідним чином на це уповноважений;

4) зміст норми роз'яснює той суб'єкт, що видав норму права;

5) роз'яснення дійсного змісту норми права, що має загальнообов'язкове значення у вирішенні всіх справ, що врегульовуються інтерпретаційною нормою.

Офіційне казуальне тлумачення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сформульоване у спеціальному інтерпретаційному акті роз'яснення змісту і мети правових норм, яке здійснюється уповноваженим на це державою суб'єктом і результати якого мають обов'язкове значення;

2) роз'яснення дійсного змісту норми права, результати якого мають обов'язкове значення лише для даного конкретного випадку (казусу) і стосовно осіб, які мають до нього певне відношення;

3) зміст норми роз'яснює орган, який дану норму не встановлював, але відповідним чином на це уповноважений;

4) зміст норми роз'яснює той суб'єкт, що видав норму права;

5) роз'яснення дійсного змісту норми права, що має загальнообов'язкове значення у вирішенні всіх справ, що врегульовуються інтерпретаційною нормою.

Офіційне судове казуальне тлумачення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) зміст норми роз'яснює той суб'єкт, що видав норму права;

2) роз'яснення дійсного змісту норми права, що має загальнообов'язкове значення у вирішенні всіх справ, що врегульовуються інтерпретаційною нормою;

3) сформульоване у спеціальному інтерпретаційному акті роз'яснення змісту і мети правових норм, яке здійснюється уповноваженим на це державою суб'єктом і результати якого мають обов'язкове значення;

4) здійснюється міністерствами, відомствами, місцевими органами держави, посадовими особами;

5) здійснюється судом під час розгляду конкретних справ і знаходить своє вираження у вироках чи рішеннях за цими справами.

Офіційне адміністративне тлумачення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) зміст норми роз'яснює той суб'єкт, що видав норму права;

2) роз'яснення дійсного змісту норми права, що має загальнообов'язкове значення у вирішенні всіх справ, що врегульовуються інтерпретаційною нормою;

3) сформульоване у спеціальному інтерпретаційному акті роз'яснення змісту і мети правових норм, яке здійснюється уповноваженим на це державою суб'єктом і результати якого мають обов'язкове значення;

4) здійснюється міністерствами, відомствами, місцевими органами держави, посадовими особами;

5) здійснюється судом під час розгляду конкретних справ і знаходить своє вираження у вироків чи рішеннях за цими справами.

Мовне (граматичне, текстове) тлумачення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) установлення дійсного змісту норми права з урахуванням соціальних умов, у яких вона функціонує (близьке до історичного способу тлумачення);

2) установлення дійсного змісту норми права на основі дослідження і врахування конкретних історичних умов, за яких вона була прийнята;

3) установлення дійсного змісту норми права залежно від місця, яке вона посідає серед норм даного нормативного акта, та залежно від її зв'язку з нормами інших інститутів і галузей права;

4) установлення дійсного змісту норми права шляхом безпосереднього використання законів мислення (формальної логіки) без використання інших способів тлумачення;

5) установлення дійсного змісту норм права шляхом дослідження їх з точки зору значення словесних формулювань, правил синтаксису, морфології, етимології слів, загальноприйнятого словозастосування тощо.

Логічне тлумачення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) установлення дійсного змісту норми права з урахуванням соціальних умов, у яких вона функціонує (близьке до історичного способу тлумачення);

2) установлення дійсного змісту норми права на основі дослідження і врахування конкретних історичних умов, за яких вона була прийнята;

3) установлення дійсного змісту норми права залежно від місця, яке вона посідає серед норм даного нормативного акта, та залежно від її зв'язку з нормами інших інститутів і галузей права;

4) установлення дійсного змісту норми права шляхом безпосереднього використання законів мислення (формальної логіки) без використання інших способів тлумачення;

5) установлення дійсного змісту норм права шляхом дослідження їх з точки зору значення словесних формулювань, правил синтаксису, морфології, етимології слів, загальноприйнятого словозастосування тощо.

Систематичне тлумачення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) установлення дійсного змісту норми права з урахуванням соціальних умов, у яких вона функціонує (близьке до історичного способу тлумачення);

2) установлення дійсного змісту норми права на основі дослідження і врахування конкретних історичних умов, за яких вона була прийнята;

3) установлення дійсного змісту норми права залежно від місця, яке вона посідає серед норм даного нормативного акта, та залежно від її зв'язку з нормами інших інститутів і галузей права;

4) установлення дійсного змісту норми права шляхом безпосереднього використання законів мислення (формальної логіки) без використання інших способів тлумачення;

5) установлення дійсного змісту норм права шляхом дослідження їх з точки зору значення словесних формулювань, правил синтаксису, морфології, етимології слів, загальноприйнятого словозастосування тощо.

Офіційне тлумачення норм права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) сформульоване у спеціальному інтерпретаційному акті роз'яснення змісту і мети правових норм, яке здійснюється уповноваженим на це державою суб'єктом і результати якого мають обов'язкове значення;

2) роз'яснення дійсного змісту норми права, результати якого мають обов'язкове значення лише для даного конкретного випадку (казусу) і стосовно осіб, які мають до нього певне відношення;

3) зміст норми роз'яснює орган, який дану норму не встановлював, але відповідним чином на це уповноважений;

4) зміст норми роз'яснює той суб'єкт, що видав норму права;

5) роз'яснення дійсного змісту норми права, що має загальнообов'язкове значення під час вирішення всіх справ, що врегульовуються інтерпретаційною нормою.

Буквальне (адекватне) тлумачення норми права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) необхідна процесуальна стадія правозастосування, на якій встановлюється дійсний зміст норми права, тобто дійсна воля правотворчого суб'єкта, що була втілена у нормі права;

2) офіційний акт-документ уповноваженого державного органу чи посадової особи, головною метою ухвалення якого є тлумачення правових норм, що містить формально-обов'язкове роз'яснення їх змісту;

3) у результаті якого дійсний зміст норми права встановлюється вужчим її буквального текстового виразу;

4) за якого дійсний зміст правової норми встановлюється ширшим її буквального текстуального виразу;

5) у результаті якого дійсний зміст правової норми розуміють у повній відповідності до її текстуального вираження.

Розширювальне тлумачення норми права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) необхідна процесуальна стадія правозастосування, на якій встановлюється дійсний зміст норми права, тобто дійсна воля правотворчого суб'єкта, що була втілена у нормі права;

2) офіційний акт-документ уповноваженого державного органу чи посадової особи, головною метою ухвалення якого є тлумачення правових норм, що містить формально-обов'язкове роз'яснення їх змісту;

3) у результаті якого дійсний зміст норми права встановлюється вужчим її буквального текстового виразу;

4) за якого дійсний зміст правової норми встановлюється ширшим її буквального текстуального виразу;

5) у результаті якого дійсний зміст правової норми розуміють у повній відповідності до її текстуального вираження.

Обмежувальне тлумачення норми права –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) необхідна процесуальна стадія правозастосування, на якій встановлюється дійсний зміст норми права, тобто дійсна воля правотворчого суб'єкта, що була втілена у нормі права;

2) офіційний акт-документ уповноваженого державного органу чи посадової особи, головною метою ухвалення якого є тлумачення правових норм, що містить формально-обов'язкове роз'яснення їх змісту;

3) у результаті якого дійсний зміст норми права встановлюється вужчим її буквального текстового виразу;

4) за якого дійсний зміст правової норми встановлюється ширшим її буквального текстуального виразу;

5) у результаті якого дійсний зміст правової норми розуміють у повній відповідності до її текстуального вираження.

Історичне тлумачення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) установлення дійсного змісту норми права з урахуванням соціальних умов, в яких вона функціонує (близьке до історичного способу тлумачення);

2) установлення дійсного змісту норми права на основі дослідження і врахування конкретних історичних умов, за яких вона була прийнята;

3) установлення дійсного змісту норми права залежно від місця, яке вона посідає серед норм даного нормативного акта, та залежно від її зв'язку з нормами інших інститутів і галузей права;

4) установлення дійсного змісту норми права шляхом безпосереднього використання законів мислення (формальної логіки) без використання інших способів тлумачення;

5) установлення дійсного змісту норм права шляхом дослідження їх з точки зору значення словесних формулювань, правил синтаксису, морфології, етимології слів, загальноприйнятого словозастосування тощо.

Функціональне (соціологічне) тлумачення –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) установлення дійсного змісту норми права з урахуванням соціальних умов, у яких вона функціонує (близьке до історичного способу тлумачення);

2) установлення дійсного змісту норми права на основі дослідження і врахування конкретних історичних умов, за яких вона була прийнята;

3) установлення дійсного змісту норми права залежно від місця, яке вона посідає серед норм даного нормативного акта, та залежно від її зв'язку з нормами інших інститутів і галузей права;

4) установлення дійсного змісту норми права шляхом безпосереднього використання законів мислення (формальної логіки) без використання інших способів тлумачення;

5) установлення дійсного змісту норм права шляхом дослідження їх з точки зору значення словесних формулювань, правил синтаксису, морфології, етимології слів, загальноприйнятого словозастосування тощо.

Ієрархічна колізія –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) збіг обсягів регулювання декількох норм права;

2) регулювання одних фактичних відносин різними нормами, що мають різну юридичну силу;

3) видання в різний час з одного й того ж питання декількох норм;

4) проблема неузгодженості правової системи;

5) прийом узагальнення, наслідком якого є поява галузевої термінології.

Темпоральна колізія –

Оберіть один із 5 варіантів відповідей:

1) збіг обсягів регулювання декількох норм права;

2) регулювання одних фактичних відносин різними нормами, що мають різну юридичну силу;

3) видання в різний час з одного й того ж питання декількох норм;

4) проблема неузгодженості правової системи;

5) прийом узагальнення, наслідком якого є поява галузевої термінології.

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

1.1. Назвіть вид норми за характером впливу на суспільні відносини

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 116. Права учасників господарського товариства

1. Учасники господарського товариства мають право у порядку, встановленому установчим документом товариства та законом:

1) брати участь в управлінні товариством у порядку, визначеному в установчому документі, крім випадків, установлених законом;

2) брати участь у розподілі прибутку товариства і одержувати його частину (дивіденди) ...

2. Учасники господарського товариства можуть також мати інші права, встановлені установчим документом товариства та законом.

1.2. Який вид норми за характером впливу на суспільні відносини?

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

Стаття 2. Суверенітет України поширюється на всю її територію. Україна є унітарною державою.

Територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканою.

1.3. Який вид норми за функціональною спрямованістю?

СІМЕЙНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 75. Право одного з подружжя на утримання

1. Дружина, чоловік повинні матеріально підтримувати одне одного.

2. Право на утримання (аліменти) має той із подружжя, який є непрацездатним, потребує матеріальної допомоги, за умови, що другий із подружжя може надавати матеріальну допомогу. ...

1.4. Який вид норми за функціональною спрямованістю?

КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 186. Грабіж

1. Відкрите викрадення чужого майна (грабіж) карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста двадцяти до двохсот сорока годин, або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або позбавленням волі на строк до чотирьох років. ...

1.5. Який вид норми за способом правового регулювання

СІМЕЙНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 55. Обов'язок подружжя турбуватися про сім'ю.

1. Дружина та чоловік зобов'язані спільно піклуватися про побудову сімейних відносин між собою та іншими членами сім'ї на почуттях взаємної любові, поваги, дружби, взаємодопомоги.

2. Чоловік зобов'язаний утверджувати в сім'ї повагу до матері. Дружина зобов'язана утверджувати в сім'ї повагу до батька. ...

1.6. Який вид норми за способом правового регулювання?

СІМЕЙНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 216. Заборона посередницької, комерційної діяльності щодо усиновлення дітей.

1. Посередницька, комерційна діяльність щодо усиновлення дітей, передання їх під опіку, піклування чи на виховання в сім'ї громадян України, іноземців або осіб без громадянства забороняється. ...

1.7. Який вид норми за способом правового регулювання?

СІМЕЙНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 35. Право на вибір прізвища під час реєстрації шлюбу

1. Наречені мають право обрати прізвище одного з них як спільне прізвище подружжя або надалі іменуватися дошлюбними прізвищами.

2. Наречена, наречений мають право приєднати до свого прізвища прізвище нареченого, нареченої. Якщо вони обоє бажають мати подвійне прізвище, за їхньою згодою визначається, з якого прізвища воно буде починатися. Складення більше двох прізвищ не допускається, якщо інше не випливає зі звичаю національної меншини, до якої належить наречена і (або) наречений. ...

1.8. Який вид норми за методом правового регулювання

КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 323. Спонування неповнолітніх до застосування допінгу

1. Спонування неповнолітніх до застосування допінгу – карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Та сама дія, вчинена батьком, матір'ю, вітчимом, мачухою, опікуном чи піклувальником або особою, на яку покладено обов'язки щодо виховання потерпілого чи піклування про нього, його тренером, або повторно, або особою, яка раніше вчинила один зі злочинів, передбачених статтями 314, 315, 317, 324 цього Кодексу, – карається обмеженням волі на строк до двох років або позбавленням волі на той самий строк. ...

1.9. Який вид норми за методом правового регулювання?

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 334. Момент набуття права власності за договором.

1. Право власності у набувача майна за договором виникає з моменту передання майна, якщо інше не встановлено договором або законом.

2. Переданням майна вважається вручення його набувачеві або перевізникові, організації зв'язку тощо для відправлення, пересилання набувачеві майна, відчуженого без зобов'язання доставки. До передання майна прирівнюється вручення коносаменту або іншого товарно-розпорядчого документа на майно.

3. Право власності на майно за договором, який підлягає нотаріальному посвідченню, виникає у набувача з моменту такого посвідчення або з моменту набрання законної сили рішенням суду про визнання договору, не посвідченого нотаріально, дійсним. ...

1.10. Який вид норми за ступенем визначеності?

ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 145. Обов'язкове призначення експертизи

1. Призначення експертизи є обов'язковим у разі заявлення клопотання про призначення експертизи обома сторонами. ...

1.11. Який вид норми за ступенем визначеності?

ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 145. Обов'язкове призначення експертизи

1. ... Призначення експертизи є обов'язковим також за клопотанням хоча б однієї зі сторін, якщо у справі необхідно встановити:

- 1) характер і ступінь ушкодження здоров'я;
- 2) психічний стан особи;
- 3) вік особи, якщо про це немає відповідних документів і неможливо їх одержати.

1.12. Який вид норми від обсягу (сфери) дії?

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 1166. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду

1. Майнова шкода, завдана неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю особистим немайновим правам фізичної або юридичної особи, а також шкода, завдана майну фізичної або юридичної особи, відшкодовується в повному обсязі особою, яка її завдала.

2. Особа, яка завдала шкоди, звільняється від її відшкодування, якщо вона доведе, що шкоди завдано не з її вини. ...

1.13. Який вид норми від обсягу (сфери) дії?

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 1187. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки

1. Джерелом підвищеної небезпеки є діяльність, пов'язана з використанням, зберіганням або утриманням транспортних засобів, механізмів та обладнання, використанням, зберіганням хімічних, радіоактивних, вибухових і вогнебезпечних та інших речовин, утриманням диких звірів, службових собак та собак бійцівських порід тощо, що створює підвищену небезпеку для особи, яка цю діяльність здійснює, та інших осіб.

2. Шкода, завдана джерелом підвищеної небезпеки, відшкодовується особою, яка на відповідній правовій підставі (право власності, інше речове право, договір підряду, оренди тощо) володіє транспортним засобом, механізмом, іншим об'єктом, використання, зберігання або утримання якого створює підвищену небезпеку. ...

1.14. Який вид норми за належністю до підсистем права як матеріальне і процесуальне право?

Шлюб визнається недійсним за рішенням суду, якщо він був зареєстрований без вільної згоди жінки або чоловіка. Згода особи не вважається вільною, зокрема, тоді, коли в момент реєстрації шлюбу вона страждала тяжким психічним розладом, перебувала у стані алкогольного, наркотичного, токсичного сп'яніння, в результаті чого не усвідомлювала сповна значення своїх дій і (або) не могла керувати ними, або, якщо шлюб було зареєстровано в результаті фізичного чи психічного насильства. ...

1.15. Який вид норми за належністю до підсистем права як матеріальне і процесуальне право?

Перебіг процесуального строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок.

1.16. Який вид норми за часом дії?

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 35. Надання повної цивільної дієздатності

1. Повна цивільна дієздатність може бути надана фізичній особі, яка досягла шістнадцяти років і працює за трудовим договором, а також неповнолітній особі, яка записана матір'ю або батьком дитини.

1.17. Який вид норми за часом дії?

ЗАКОН УКРАЇНИ “Про Державний бюджет України на 2010 рік”

Стаття 1. Визначити доходи Державного бюджету України на 2010 рік у сумі 252.717.994,9 тис. гривень, у тому числі доходи загального фон-

ду Державного бюджету України – у сумі 210.055.258,1 тис. гривень та доходи спеціального фонду Державного бюджету України – у сумі 42.662.736,8 тис. гривень, згідно з додатком № 1 до цього Закону.

3.1. Який вид гіпотези за наявності чи відсутності життєвих обставин дії норми?

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 35. Надання повної цивільної дієздатності

1. Повна цивільна дієздатність може бути надана фізичній особі, яка досягла шістнадцяти років і працює за трудовим договором, а також неповнолітній особі, яка записана матір'ю або батьком дитини. ...

3.2. Який вид гіпотези за наявності чи відсутності життєвих обставин дії норми?

СІМЕЙНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 40. Шлюб, який визнається недійсним за рішенням суду

1. Шлюб визнається недійсним за рішенням суду, якщо він був зареєстрований без вільної згоди жінки або чоловіка.

3.3. Який вид гіпотези за наявності чи відсутності життєвих обставин дії норми?

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО СТАТУС СУДДІВ

Стаття 7. Право на зайняття судової посади

1. На посаду судді може бути рекомендований кваліфікаційною комісією суддів громадянин України, не молодший двадцяти п'яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж роботи в галузі права не менш як три роки, проживає в Україні не менш як десять років та володіє державною мовою.

3.4. Який вид гіпотези залежно від кількості життєвих обставин дії норми?

ЗЕМЕЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 42. Земельні ділянки багатоквартирних жилих будинків

1. Земельні ділянки, на яких розташовані багатоквартирні жилі будинки, а також належні до них будівлі, споруди та прибудинкові території державної або комунальної власності, надаються в постійне користування підприємствам, установам і організаціям, які здійснюють управління цими будинками. ...

3.5. Який вид гіпотези залежно від кількості життєвих обставин дії норми?

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 351. Припинення права власності на нерухоме майно у зв'язку з викупом для суспільних потреб чи примусовим відчуженням з мотивів суспільної необхідності земельної ділянки, на якій воно розміщене

1. Право власності на житловий будинок, інші будівлі, споруди, багаторічні насадження може бути припинене за згодою власника у разі викупу земельної ділянки, на якій вони розміщені, для суспільних потреб чи за рішенням суду в разі її примусового відчуження з мотивів суспільної необхідності з обов'язковим попереднім і повним відшкодуванням їх вартості.

3.6. Який вид гіпотези залежно від кількості життєвих обставин дії норми?

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 125. Виникнення права на земельну ділянку

Право власності на земельну ділянку, а також право постійного користування та право оренди земельної ділянки виникають з моменту державної реєстрації цих прав.

3.7. Який вид гіпотези залежно від повноти і вичерпності формулювання життєвих обставин дії норми?

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

Стаття 108. Президент України виконує свої повноваження до вступу на пост новообраного Президента України.

Повноваження Президента України припиняються достроково у разі:

- 1) відставки;
- 2) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я;
- 3) усунення з поста в порядку імпічменту;
- 4) смерті.

3.8. Який вид гіпотези залежно від повноти і вичерпності формулювання життєвих обставин дії норми?

СІМЕЙНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 3. Сім'я

1. Сім'я є первинним та основним осередком суспільства.

2. Сім'ю складають особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки. подружжя вважається сім'єю і тоді, коли дружина та чоловік у зв'язку з навчанням, роботою, лікуванням, необхідністю догляду за батьками, дітьми та з інших поважних причин не проживають спільно. Дитина належить до сім'ї своїх батьків і тоді, коли спільно з ними не проживає.

4.1. Який вид диспозиції залежно від кількості варіантів поведінки, які пропонує норма?

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 707. Обмін товару

1. Покупець має право протягом чотирнадцяти днів з моменту передавання йому непродуктивного товару належної якості, якщо триваліший строк не оголошений продавцем, обміняти його у місці купівлі або інших місцях, оголошених продавцем, на аналогічний товар інших розміру, форми, габариту, фасону, комплектації тощо. У разі виявлення різниці в ціні покупець проводить необхідний перерахунок з продавцем.

Якщо у продавця немає необхідного для обміну товару, покупець має право повернути придбаний товар продавцеві та одержати сплачену за нього грошову суму.

Вимога покупця про обмін або повернення товару підлягає задоволенню, якщо товар не був у споживанні, збережено його товарний вигляд, споживчі властивості та за наявності доказів придбання товару у цього продавця.

4.2. Який вид диспозиції залежно від кількості варіантів поведінки, які пропонує норма?

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 708. Права покупця у разі продажу йому товару неналежної якості

1. У разі виявлення покупцем протягом гарантійного або інших строків, установлених обов'язковими для сторін правилами чи договором, недоліків, не застережених продавцем, або фальсифікації товару покупець має право за своїм вибором:

1) вимагати від продавця або виготовлювача безоплатного усунення недоліків товару або відшкодування витрат, здійснених покупцем чи третьою особою, на їх виправлення;

2) вимагати від продавця або виготовлювача заміни товару на аналогічний товар належної якості або на такий самий товар іншої моделі з відповідним перерахунком у разі різниці в ціні;

3) вимагати від продавця або виготовлювача відповідного зменшення ціни;

4) відмовитися від договору і вимагати повернення сплаченої за товар грошової суми.

4.3. Який вид диспозиції залежно від способу викладу?

КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 323. Спонування неповнолітніх до застосування допінгу

1. Спонування неповнолітніх до застосування допінгу карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Та сама дія, вчинена батьком, матір'ю, вітчимом, мачухою, опікуном чи піклувальником або особою, на яку покладено обов'язки щодо виховання потерпілого чи піклування про нього, його тренером, або повторно, або особою, яка раніше вчинила один із злочинів, передбачених статтями 314, 315, 317, 324 цього Кодексу, – карається обмеженням волі на строк до двох років або позбавленням волі на той самий строк. ...

4.4. Який вид диспозиції залежно від способу викладу?

КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 121. Умисне тяжке тілесне ушкодження

1. Умисне тяжке тілесне ушкодження, тобто умисне тілесне ушкодження, небезпечне для життя в момент заподіяння, чи таке, що спричинило втрату будь-якого органу або його функцій, психічну хворобу або інший розлад здоров'я, поєднаний зі стійкою втратою працездатності не менш як на одну третину, або переривання вагітності чи непоправне знівечення обличчя, – карається позбавленням волі на строк від п'яти до восьми років. ...

4.5. Який вид диспозиції залежно від способу викладу?

ЗАКОН УКРАЇНИ “Про внесення змін до Закону України “Про державну податкову службу в Україні”

Стаття 22. Права податкової міліції

Посадовим особам податкової міліції для виконання покладених на них обов'язків надаються права, передбачені пунктами 1–4, 6, 12, 14 статті 11 цього Закону, а також пунктами 1–4, абзацами другим – четвертим, шостим пункту 5, пунктами 6–12, 14, підпунктами “а” і “б” пункту 15, пунктами 16–20, абзацом першим пункту 21 та пунктами 23–30 статті 11, статтями 12–15-1 Закону України “Про міліцію”.

4.6. Який вид диспозиції залежно від способу викладу?

КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 287. Випуск в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації

Випуск в експлуатацію завідомо технічно несправних транспортних засобів, допуск до керування транспортним засобом особи, яка перебуває в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують її увагу та швидкість реакції, або не має права на керування транспортним засобом, чи інше грубе порушення правил експлуатації транспорту, що забезпечують дорожній рух, вчинене особою, відповідальною за технічний стан або експлуатацію транспортних засобів, якщо це спричинило потерпілому середньої тяжкості тілесне ушкодження, тяжке тілесне ушкодження або його смерть, караються

штрафом від двохсот до п'ятсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до п'яти років, з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з відповідальністю за технічний стан або експлуатацію транспортних засобів, на строк до трьох років або без такого.

4.7. Який вид диспозиції залежно від способу викладу?

ЗАКОН УКРАЇНИ “Про статус суддів”

Стаття 7. Право на зайняття судової посади

1. На посаду судді може бути рекомендований кваліфікаційною комісією суддів громадянин України, не молодший двадцяти п'яти років, який має вищу юридичну освіту і стаж роботи в галузі права не менш як три роки, проживає в Україні не менш як десять років та володіє державною мовою.

2. Суддею апеляційного суду, якщо інше не передбачене законом, може бути громадянин України, який досяг на день обрання 30 років, має вищу юридичну освіту, стаж роботи у галузі права не менш як п'ять років, в тому числі не менш як три роки на посаді судді.

3. Суддею вищого спеціалізованого суду може бути громадянин України, не молодший тридцяти років, який має вищу юридичну освіту, стаж роботи у галузі права не менш як сім років, в тому числі не менш як п'ять років на посаді судді.

4. Суддею Верховного Суду України може бути громадянин України, який досяг на день обрання 35 років, має вищу юридичну освіту, стаж роботи у галузі права не менш як десять років, в тому числі не менш як п'ять років на посаді судді.

5. Необхідною умовою для зайняття посади судді будь-якого суду, вказаного у частині 1 цієї статті, є складання кваліфікаційного екзамену. Ця умова не поширюється на осіб, які мають відповідний стаж роботи на посаді судді, давність якого не перевищує 11 років.

4.8. Який вид диспозиції залежно від способу опису правила?

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 319. Здійснення права власності

1. Власник володіє, користується, розпоряджається своїм майном на власний розсуд.

2. Власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, які не суперечать закону. При здійсненні своїх прав та виконанні обов'язків власник зобов'язаний додержуватися моральних засад суспільства.

3. Усім власникам забезпечуються рівні умови здійснення своїх прав.

4.9. Який вид диспозиції залежно від способу опису правила?

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 127. Залучення понять

При провадженні обшуку, виїмки, огляду, пред'явленні осіб і предметів для впізнання, відтворенні обстановки і обставин події, опису майна обов'язкова присутність не менше двох понять.

До участі у проведенні освідування поняті можуть бути залучені у разі, якщо слідчий визнає це за необхідне.

Як поняті запрошуються особи, не заінтересовані в справі. Понятими не можуть бути потерпілий, родичі підозрюваного, обвинуваченого і потерпілого, працівники органів дізнання і досудового слідства.

Поняті, присутні при провадженні зазначених вище слідчих дій, засвідчують своїми підписами відповідність записів у протоколі виконаним діям.

4.10. Який вид диспозиції залежно від ступеня визначеності?

ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 165. Видалення свідків із зали судового засідання

1. Свідки видаляються із зали судового засідання у відведені для цього приміщення.

2. Судовий розпорядник вживає заходів щодо того, щоб свідки, які допитані судом, не спілкувалися з тими, яких суд ще не допитав.

4.11. Який вид диспозиції залежно від ступеня визначеності?

ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 159. Безпосередність судового розгляду. Перерви в судовому засіданні.

1. Суд під час розгляду справи повинен безпосередньо дослідити докази у справі.

2. Справа розглядається одним і тим самим складом суду. У разі заміни одного із суддів під час судового розгляду справа розглядається спочатку.

3. У судовому засіданні можуть бути оголошені перерви, тривалість яких визначається відповідно до обставин розгляду справи, що їх викликали.

4.1. Який вид санкції за ступенем визначеності?

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 57. Обов'язок повідомляти про фізичних осіб, які потребують опіки або піклування

1. Особа, якій стало відомо про фізичну особу, яка потребує опіки або піклування, зобов'язана негайно повідомити про це орган опіки та піклування.

4.2. Який вид санкції за ступенем визначеності?

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 110. Ліквідація юридичної особи

1. Юридична особа ліквідується:

1) за рішенням її учасників або органу юридичної особи, уповноваженого на це установчими документами, в тому числі у зв'язку із закінченням строку, на який було створено юридичну особу, досягненням мети, для якої її створено, а також в інших випадках, передбачених установчими документами. ...

4.3. Який вид санкції в залежності від кількості несприятливих наслідків?

КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 186. Грабіж

4. Грабіж, вчинений у великих розмірах, карається позбавленням волі на строк від семи до десяти років.

4.4. Який вид санкції в залежності від кількості несприятливих наслідків?

КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 186. Грабіж

1. Відкрите викрадення чужого майна (грабіж) карається штрафом від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від ста двадцяти до двохсот сорока годин, або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців, або позбавленням волі на строк до чотирьох років.

4.5. Який вид санкції в залежності від кількості несприятливих наслідків?

КРИМІНАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 186. Грабіж

...

5. Грабіж, вчинений в особливо великих розмірах або організованою групою, карається позбавленням волі на строк від восьми до тринадцяти років із конфіскацією майна.

4.6. Який вид санкції залежно від характеру негативних наслідків?

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 45. Скасування рішення суду про визнання фізичної особи безвісно відсутньою

1. Якщо фізична особа, яка була визнана безвісно відсутньою, з'явилася або якщо одержано відомості про місце її перебування, суд за

місцем її перебування або суд, що постановив рішення про визнання цієї особи безвісно відсутньою, за заявою цієї особи або іншої заінтересованої особи скасовує рішення про визнання фізичної особи безвісно відсутньою.

4.7. Який вид санкції залежно від характеру негативних наслідків?

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 48. Правові наслідки появи фізичної особи, яка була оголошена померлою

1. Якщо фізична особа, яка була оголошена померлою, з'явилася або якщо одержано відомості про місце її перебування, суд за місцем перебування цієї особи або суд, що постановив рішення про оголошення її померлою, за заявою цієї особи або іншої заінтересованої особи скасовує рішення суду про оголошення фізичної особи померлою.

2. Незалежно від часу своєї появи фізична особа, яка була оголошена померлою, має право вимагати від особи, яка володіє її майном, повернення цього майна, якщо воно збереглося та безоплатно перейшло до неї після оголошення фізичної особи померлою, за винятком майна, придбаного за набувальною давністю, а також грошей та цінних паперів на пред'явника.

4.8. Який вид санкції залежно від характеру негативних наслідків?

ЦИВІЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 597¹¹. Припинення довірчої власності

...

3. Якщо, незважаючи на повне виконання боржником свого зобов'язання, довірчий власник ухиляється від укладення та нотаріального посвідчення акта приймання-передачі, боржник або інша особа, яка має право на отримання права власності на об'єкт довірчої власності, має право звернутися до суду з позовом про визнання свого права власності на об'єкт довірчої власності або до нотаріуса за вчиненням виконавчого напису про витребування об'єкта довірчої власності у довірчого власника.

4.9. Який вид санкції за сферою використання?

У разі відмови від товару, асортимент якого не відповідає умовам договору купівлі-продажу, або пред'явлення вимоги про заміну цього товару покупець має право відмовитися від оплати цього товару, а якщо він вже оплачений, – вимагати повернення сплаченої за нього грошової суми.

4.10. Який вид санкції за сферою використання?

Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України, визнається вчиненим у вели-

кому розмірі, якщо розмір фінансового або матеріального забезпечення перевищує шість тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

4.11. Який вид санкції за сферою використання?

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю призначається судом на строк від шести місяців до одного року, незалежно від того, чи передбачене воно в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини цього Кодексу, коли з урахуванням характеру адміністративного правопорушення, вчиненого за посадою, особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, та інших обставин справи суд визнає за неможливе збереження за нею права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

4.12. Який вид санкції за сферою використання?

Відсторонення працівників від роботи власником або уповноваженим ним органом допускається у разі: появи на роботі в нетверезому стані, у стані наркотичного або токсичного сп'яніння; відмови або ухилення від обов'язкових медичних оглядів, навчання, інструктажу і перевірки знань з охорони праці та протипожежної охорони; в інших випадках, передбачених законодавством.

ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ

1.

Українська нафтогазова компанія декілька років продавала видобуті нею копалини виключно через європейського посередника, який, зі свого боку, продавав увесь продукт британській компанії. Після декількох років такого ведення справ українська компанія виявила інтерес до співпраці безпосередньо з британською компанією, нівелювала роль посередника та втрати від різниці. Українська та британська компанії почали переговори, усвідомлюючи, що українська компанія на той момент все ще перебувала у договірних відносинах з посередником. У результаті переговорів українська та британська компанії уклали контракт, після чого посередник подав позов до Лондонського арбітражу проти британської компанії, стверджуючи, що остання вчинила *економічний делікт*, отже, повинна сплатити компенсацію.

Було домовлено про застосування українського права, оскільки всі переговори й результати контракту між українською та британською компаніями відбувалися на території України. Посередник не подав позов проти української компанії, хоча не було сумнівів, що саме українська компанія ініціювала не продовжувати контракт щодо постачання визначеного продукту на іноземні ринки виключно через нього.

Посередник подав позов на підставі ст. 1166 ЦК України, яка встановлювала: *“Майнова шкода, завдана неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю особистим немайновим правам фізичної або юридичної особи, а також шкода, завдана майну фізичної або юридичної особи, відшкодовується в повному обсязі особою, яка її завдала”*.

Сторони об’єднувало те, що не було завдано жодної фізичної шкоди майну посередника, тобто делікт, якщо він і був, учинено на території України. Позивач стверджував, що відповідач – британська компанія – вчинила те, що в англійському праві класифікується як *“економічний делікт”*¹, те, що ст. 1166 ЦК України має поширюватися на такі ситуації.

Відповідач – британська компанія – стверджував, що ст. 1166 ЦК України є, по суті, ідентичною відповідному положенню Цивільного кодексу Української РСР 1963 р., і не включає “економічних деліктів” у розумінні англійського права. Не існує ані українських доктринальних праць, які б підтримували можливість застосування ст. 1166 до справ щодо економічної шкоди в аналогічних випадку обставинах, ані відповідної української судової чи арбітражної практики. “Економічних деліктів” у розумінні англо-американського права в Україні не існує. Дії української та британської компаній були цілком законними з точки зору українського права й розглядалися лише як намагання української компанії в конкурентних умовах отримати найвигіднішу ціну для свого продукту. Водночас, коли для української компанії може настати відповідальність за недотримання умов договору, це не стосується британської компанії, яка не має ніякого відношення до договору й не була обізнана з його конкретними умовами, хоча про його існування їй було відомо.

Позивач наполягав, що арбітри повинні застосувати доктрину “функціональної еквівалентності”².

Заперечуючи визнання в українському цивільному праві “індивідуальних деліктів” та деліктів у вигляді спонукання й змови, представник британської компанії порівнював лише організацію та форму цивільно-правового режиму деліктів. Режими деліктів у всіх системах романо-германського права побудовано на спільному принципі відповідальності чи обов’язку компенсувати спричинену шкоду. В тому, що стосується договорів, англо-американська традиція права визначає свій режим деліктів через особливі види індивідуальних деліктів. Тому посередник вважає, оскільки в романо-германському праві немає “індивідуалізації” деліктів, немає і обмеженого переліку видів поведінки, яка спричиняє шкоду.

---

¹ Економічний делікт – недобросовісна конкуренція, змова з метою втручання в договірні відносини; не пов’язана з порушенням договору, але має зобов’язальні наслідки; деліктні зобов’язання відомі ще, як позадоговірні; поняття “делікт” офіційно у законодавстві України не застосовується, але використовується у науковій літературі; Романов А. К. Деликтные обязательства и деликтная ответственность в английском, немецком и французском праве : учеб. пособ. / Романов А. К., Крылов В. Г., Егорова М. А. – М., 2017. – 450 с.

² Цвайгерт К. Введение в сравнительное правоведение в сфере частного права. – В 2-х т. : пер. с нем. Цвайгерт К., Кетц Х. – М., 2000. Т. 1: Основы. С. 32–33, 368–372.

Унаслідок такої поведінки виникає обов'язок компенсувати спричинену шкоду, якщо це не обмежено законодавством, а в Україні такого спеціального законодавства немає. В цій ситуації в англо-американському праві передбачено спеціальний вид делікту у вигляді схилення до розірвання договору. Для німецького юриста така справа підпадає під дію загального застереження ст. 826 Німецького цивільного уложення³, коли він звертається до коментарів до цього розділу⁴, то одразу звертає увагу на ключові слова “схилення до розірвання договору”, ретельно перевіряє відповідні судові рішення та з'ясовує, чи відповідає певне з прийнятих раніше рішення обставинам його справи. Французькі юристи та судді вчиняють так само.

Представник британської компанії відповів, що немає жодних коментарів до ЦК України чи судових рішень, аналогічних німецьким або французьким джерелам, згаданим К. Цвайгертом та Х. Кьотцем.

Немає жодного підтвердження в українській доктрині щодо можливості такого застосування ст. 1166 ЦК України і взагалі таке ніде не згадується. Інакше кажучи, мовчання українського права може тлумачитися як заперечення можливості застосування ст. 1166 до “економічних деліктів” у розумінні англійського права. Більше того, представник відповідача зауважив, що зарубіжна, в даному разі німецька і французька, юридична практика щодо схилення до розірвання контракту не є джерелом українського права, що підтверджується українськими коментарями та судовою практикою. Немає жодного українського нормативно-правового акта, який би передбачав звернення українського суду до зарубіжного права щодо тлумачення українського законодавства.

Позивач відповів, що Україна, безумовно, була в межах романо-германської традиції, навіть якщо право України було частиною “соціалістичної” або “постсоціалістичної” підгрупи сім'ї романо-германського права. Представник позивача також не погодився з тим, що звернення до німецьких і французьких коментарів з метою зрозуміти український Цивільний кодекс є свідченням використання зарубіжного права як “джерела українського права”.

Очевидно, в цій справі представник позивача вважав, що ст. 1166 ЦК України має розумітися саме у такому світлі, оскільки, *по-перше*, Україна є частиною європейської романо-германської правової сім'ї, *по-друге*, інші члени цієї правової сім'ї визнають економічні делікти, включаючи змову або схилення до розірвання договору. В результаті, залежно від належності до романо-германської сім'ї правових систем, визначається й позиція України в цьому питанні”⁵.

---

³ Германское гражданское уложение, § 826 “Кто умышленно причинит вред другому способом, противным добрым нравам, тот обязан возместить ему этот вред”.

⁴ Деліктна відповідальність.

⁵ Батлер В. Е. Місце пострадянських правових систем на правовій карті світу : відкрита лекція / Батлер В. Е. ; пер. з англ. К. О. Черниченка ; за ред. О. В. Кресіна. – К., 2009. Серія науково-методичних видань “Академія порівняльного правознавства”. – Вип. 19. – С. 13–18.

З огляду наведеного прикладу, сторонами не бралися до уваги норми Конституції України, зокрема ст. 56, яка містить правило, що **“кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень”**.

Завдання 1. На основі поданої інформації спробуйте сформулювати і аргументувати сутність проблеми, визначивши її ключові (головні) питання.

Завдання 2. На основі змісту поданої інформації спробуйте сформулювати і аргументувати сутність доктрини функціональної еквівалентності.

Завдання 3. На основі поданої інформації спробуйте визначити і аргументувати зміст правової системи.

Завдання 4. На основі змісту поданої інформації спробуйте сформулювати сучасні проблемні питання права і можливі (у) тенденції їх розвитку та напрями розв'язання.

Завдання 5. На основі поданої інформації спробуйте визначити, сформулювати і аргументувати явище правової доктрини.

Завдання 6. На основі поданої інформації опишіть прийом правового порівняння та сформулюйте правила його застосування.

Завдання 7. На основі поданої інформації спробуйте визначити, сформулювати і аргументувати явище правового стандарту.

2.

В американському місті Шарлот адвокат придбав коробку дуже дорогих і рідкісних сигар. Потім застрахував їх, у тому числі й від пожежі. Протягом місяця адвокат курих ці сигари, після того як докурив останню сигару, подав позов проти страхової компанії, що сигари були втрачені в результаті серії маленьких пожеж. Страхова компанія відмовилася заплатити, так як причина псування сигар була очевидною: їх споживали природним способом. Адвокат переміг.

У постанові суду суддя погодився зі страховою компанією, що вимога була досить дивною, однак суддя послався на те, що адвокат уклав договір з компанією, яка гарантувала, що сигари застраховані, а вимоги виплат гарантовані у разі настання страхового випадку. З огляду на те, що в договорі страхування не було чіткого визначення пожежі, суд наклав на страхову компанію обов'язок заплатити необхідну суму. Замість того, щоб продовжувати судитися далі й витратити величезні суми грошей, страхова компанія виплатила 15 000 доларів адвокату за втрату рідкісних сигар, втрачених під час пожеж.

Після того як адвокат обміняв чек страхової компанії на гроші, його звинуватили в 24 підпалах, а рахунок заарештували. Йому було пред'явлено звинувачення в організації 24 підпалів застрахованої власнос-

ті, а його ж свідчення і заяви з усіх 24 випадків “міні-пожеж” у попередньому процесі були використані в суді проти самого ж адвоката: адвоката звинувачено у навмисному підпалі власності страхувальника і засуджено до в’язниці на 24 місяці та штрафу в 24 000 доларів США.

Який із загальних принципів права можна застосувати у розгляді та аналізі цієї курйозної ситуації?

3.

На семінарському занятті студентам запропоновано розібратися зі скаргою однієї бабусі на свого сусіда по саду. Суть скарги полягала в тому, що поруч із парканом, який розділяє садові ділянки, у сусіда росте яблуня. Деякі її гілки звисають через паркан на територію саду бабусі, яка скаржиться на те, що дозрілі яблука падають і прибивають тюльпани, які вона вирощує саме біля цього паркану.

Серед студентів почалася дискусія. Одні стверджували, що яблуня належить сусідові, то він і відповідає за яблука, що ростуть на ній, і винен у шкоді, заподіяній старенькій у вигляді пом’ятих тюльпанів. У цьому випадку сусід повинен відшкодувати їй збитки і зробити так, щоб яблука з його яблуні не падали більше на сусідську ділянку. Інші вважали, якщо яблука висять над територією, що належить бабусі, то вони вже належать їй. Вона може їх сама зривати й сама дбати про те, щоб вони не псували клумбу. В цьому випадку сусід їй нічого не винен, а вона сама повинна розв’язувати свою проблему.

Яким чином принцип розумності можна застосувати у цій ситуації?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Юридична енциклопедія : в 6 т. / редкол. : Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К. : Укр. енцикл., 1998. – 2004 с.

Навчальна література

1. Бержель Ж.-Л. Общая теория права / Бержель Ж.-Л. ; пер. с фр. – М., 2000. – 576 с.

2. Бочаров Д. О. Правозастосовча діяльність: поняття, функції та форми : проблемні лекції / Бочаров Д. О. – Дніпропетровськ : АМСУ, 2006. – 73 с.

3. Мороз С. П. Правничі системи сучасності (порівняльне право) : навч. посіб. / Мороз С. П. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. – 119 с.

4. Мороз С. П. Теорія держави : навч. посіб. / Мороз С. П. – Дніпропетровськ : Університет митної справи та фінансів, 2016. – 119 с.

5. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посіб. / Рабінович П. М. – Вид. 9-те, зі змін. – Львів : Край, 2007. – 192 с.

6. Рабінович П. М. Основи теорії та філософії права : навч. посіб. / Рабінович П. М. – Львів : Видавництво ЛОБФ “Медицина і право”, 2021. – 256 с.

7. Скакун О. Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс) : підручник / Скакун О. Ф. – Х. : Еспада, 2006. – 776 с.

8. Теорія держави і права : підручник / О. В. Петришин, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський та ін. – Х. : Право, 2014. – 368 с.

9. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 688 с.

10. Эллинек Г. Общее учение о государстве / Эллинек Г. ; вступ. ст. И. Ю. Козлихин. – СПб., 2004. – 752 с.

Додаткова література

1. Антонович М. М. Україна в міжнародній системі захисту прав людини: теорія і практика : монографія / М. М. Антонович. – К., 2007. – 384 с.

2. Багрій В. І. Впровадження правової реформи в Україні. Етап перший: формування ідеології правової реформи : есе / Багрій В. І. – К., 2013. – 100 с.

3. Баланд'є Ж. Політична антропологія / Баланд'є Ж. ; пер. з фр. – К., 2002. – 252 с.

4. Банчук О. А. Публічне і приватне право: історія українських вчень і сучасність : монографія / О. А. Банчук. – К., 2008. – 184 с.

5. Барабаш О. О. Заохочення в праві: загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.01 / Барабаш О. О. – Львів, 2013. – 16 с.

6. Бауман З. Глобалізація : наслідки для людини і суспільства : монографія / З. Бауман ; пер. І. Андрущенко. – К., 1998. – 112 с.

7. Бобровник С. В. Компромiс i конфлiкт у правi: антрополого-комунiкативний пiдхiд до аналізу : монографiя / С. В. Бобровник. – К., 2011. – 384 с.
8. Бочаров Д. О. Доказування у правозастосовчiй дiяльностi: загально-теоретичнi питання : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Бочаров Д. О. – Х. : Нацiональна юридична академiя iм. Ярослава Мудрого, 2006. – 210 с.
9. Бочаров Д. О. Потойбiччя процесуального: гра, ритуал, мiф : матерiали для самот. роботи / Бочаров Д. О. – Днiпропетровськ, 2007. – 50 с.
10. Бочаров Д. О. Проблеми юридичного доказування у лiтературних прикладах : навч. посiб. / Бочаров Д. О. – Днiпропетровськ, 2002. – 28 с.
11. Бредихин А. Л. Суверенитет как политико-правовой феномен : монографiя / А. Л. Бредихин. – М., 2014. – 128 с.
12. Валевський О. Л. Держава i реформи в Украiнi: аналіз державної полiтики в умовах трансформацiї суспiльства : монографiя / О. Л. Валевський. – К., 2007. – 217 с.
13. Вiтошинський Б. Вiйна i мiжнародне право : монографiя / Б. Вiтошинський. – К., 2014. – 559 с.
14. Власов Ю. Л. Проблеми тлумачення норм права : монографiя / Ю. Л. Власов. – К., 2001. – 180 с.
15. Вовк Д. О. Право i релiгiя: загальнотеоретичнi проблеми свiвiдношення : монографiя / Д. О. Вовк. – Х., 2009. – 224 с.
16. Вовк Д. Християнська правова традицiя як категорiя теорiї права : монографiя / Д. Вовк. – Х., 2013. – 64 с.
17. Гарасимiв Т. Природнi та соцiальнi детермiнанти формування девiантної поведiнки людини: фiлософсько-правовий вимiр : монографiя / Т. Гарасимiв. – Львiв, 2012. – 420 с.
18. Герасiна Л. Правосвiдомiсть i правова культура як базовi чинники державотворчого процесу в Украiнi : монографiя / Л. Герасiна, О. Данiльян, О. Дзєбань. – Х., 2009. – 352 с.
19. Гетьман А. П. Еволюцiя правового становища жiнок: iсторiя i сучаснiсть : монографiя / А. П. Гетьман. – Х., 2000. – 196 с.
20. Гетьман Є. А. Кодифiкацiя законодавства Украiни: загальна характеристика, особливостi, види : монографiя / Є. А. Гетьман. – Х., 2012. – 192 с.
21. Говлет М. Дослiдження державної полiтики : цикли та пiдсистеми : монографiя / Мiхаель Говлет, Магадеван Рамеш. – К., 2004. – 264 с.
22. Головатий С. Верховенство права : у 3 кн. Кн. 1 : Вiд iдеї – до доктрини / Головатий С. – К., 2006. – С. 61–624. Кн. 2 : Верховенство права: вiд доктрини – до принципу / Головатий С. – К., 2006. – С. 625–1276. Кн. 3 : Украiнський досвiд / Головатий С. – К., 2006. – С. 1277–1747.
23. Головатий С. Про людськi права : монографiя / С. Головатий. – К., 2016. – 760 с.
24. Гончаров В. В. Динамiчне тлумачення юридичних норм : монографiя / В. В. Гончаров. – Львiв, 2013. – 252 с.
25. Горобець К. В. Аксиосфера права: фiлософський и юридический дискурс : монографiя / К. В. Горобець. – Одесса, 2009. – 216 с.

26. Гринюк Р. Ф. Ідея правової держави: теоретико-правова модель і практична реалізація : монографія / Р. Ф. Гринюк. – К., 2004. – 388 с.
27. Гришук О. В. Формування та розвиток ідеї гуманізму в праві : монографія / О. В. Гришук, А. І. Гелеш. – Хмельницький, 2013. – 288 с.
28. Громадянське суспільство в Україні: проблеми становлення : монографія / за ред. С. В. Бобровник. – К., 1997. – 123 с.
29. Гудима Д. А. Права людини: антрополого-методологічні засади дослідження : монографія / Д. А. Гудима. – Львів, 2009. – 292 с.
30. Гусарев С. Д. Юридична діяльність: методологічні та теоретичні аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : 12.00.01 / Гусарев С. Д. – К., 2007. – 35 с.
31. Гьофе О. Демократія в епоху глобалізації : монографія / О. Гьофе ; пер. Л. Ситниченко. – К., 2007. – 436 с.
32. Гьофе О. Розум і право. Складові інтеркультурного правового дискурсу : монографія / О. Гьофе ; пер. Л. Ситниченко. – К., 2003. – 264 с.
33. Гьофе О. Справедливість і субсидіарність: виступи в Україні : монографія / О. Гьофе ; пер. Л. Ситниченко. – К., 2004. – 144 с.
34. Дарендорф А. У пошуках нового устрою : лекції на тему політики свободи у ХХІ ст. / Дарендорф А. ; пер. з нім. А. Орган. – К., 2006. – 109 с.
35. Дашковська О. Р. Жінка як суб'єкт права в аспекті гендерної рівності : монографія / О. Р. Дашковська. – Х., 2005. – 224 с.
36. Дворкін Р. Серйозний погляд на права / Дворкін Р. ; пер. з англ. – К., 2000. – 519 с.
37. Державотворення і правотворення в Україні: досвід, проблеми, перспективи : монографія / за ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. – 656 с.
38. Дзейко Ж. О. Законодавча техніка в Україні: історико-теоретичне дослідження : монографія / Ж. О. Дзейко. – К., 2007. – 360 с.
39. Дудаш Т. І. Праворозуміння крізь призму герменевтики : монографія / Т. І. Дудаш. – Львів, 2010. – 248 с.
40. Еволюція етносу юриста в Україні: історичний та соціально-психологічний нарис / за ред. В. О. Лозового, В. О. Рум'янцева. – Х., 2011. – 264 с.
41. Ентін Л. М. Право Європейського Союзу: основні категорії та поняття : монографія / Л. М. Ентін. – Львів, 2003. – 102 с.
42. Євграфова Є. П. Система національного законодавства в контексті права (лібертарно-легістський підхід) : монографія / Є. П. Євграфова. – К., 2007. – 184 с.
43. Заєць А. П. Правова держава в контексті новітнього українського досвіду : монографія / А. П. Заєць. – К., 1999. – 248 с.
44. Заморська Л. І. Правова нормативність як основа механізму дії права : монографія / Л. І. Заморська. – К., 2013. – 304 с.
45. Иванов В. К критике современной теории государства / Иванов В. – М., 2008. – 160 с.

46. Іващенко В. А. Розвиток законодавства у сфері інтелектуальної власності в Україні (XIX – початок XXI ст.) : монографія / В. А. Іващенко. – Черкаси, 2017. – 508 с.
47. Камінська Н. Місцеве самоврядування. Теоретико-історичний і порівняльно-правовий аналіз : монографія / Н. Камінська. – К., 2010. – 232 с.
48. Кельзен Г. Чисте правознавство: з додатком: Проблема справедливості / Кельзен Г. ; пер. з нім. О. Мокровольського. – К., 2004. – 496 с.
49. Кельман М. С. Юридична наука: проблеми методології : монографія / М. С. Кельман. – Тернопіль, 2011. – 492 с.
50. Ковальський В. С. Правотворчість: теоретичні і логічні засади : монографія / В. С. Ковальський, І. П. Козінцев. – К., 2005. – 192 с.
51. Ковальчук В. Б. Легітимність державної влади в правовій теорії та державно-правовій практиці : монографія / В. Б. Ковальчук. – К., 2011. – 392 с.
52. Кожев А. Понятіе влади / Кожев А. – М., 2006. – 192 с.
53. Колодій А. М. Принципи права України : монографія / А. М. Колодій. – К., 1998.
54. Конституційно-правові форми безпосередньої демократії в Україні: проблеми теорії і практики : монографія / за ред. В. Ф. Погорілка. – К., 2001. – 356 с.
55. Косович В. М. Оціночні поняття як засіб юридичної техніки : монографія / В. М. Косович. – Львів, 2010. – 212 с.
56. Кревельд М. Расцвет и упадок государства : монографія / Мартин ван Кревельд ; пер. с англ. под ред. Ю. Кузнецова, А. Макеева. – М., 2006. – 544 с.
57. Крижанівський А. Ф. Феноменологія правопорядку: поняття, виміри, типологія : монографія / А. Ф. Крижанівський. – Одеса, 2006. – 196 с.
58. Куйбіда Р. О. Реформування правосуддя в Україні: стан і перспективи : монографія / Р. О. Куйбіда. – К., 2004. – 288 с.
59. Кучук А. М. Основи теорії правового поліцентризму : монографія / А. М. Кучук. – Дніпро, 2017. – 312 с.
60. Ладиченко В. В. Поділ влади: теорія і практика : монографія / В. В. Ладиченко. – К., 1998. – 32 с.
61. Ланде Д. В. Основи інформаційного і соціально-правового моделювання : монографія / Д. В. Ланде, В. М. Фурашев. – К., 2012. – 144 с.
62. Левченко К. Б. Права жінок: зміст, стан та перспективи розвитку : монографія / К. Б. Левченко. – Х., 2001. – 360 с.
63. Ллойд Д. Идея права : монографія / Д. Ллойд ; пер. с англ. М. А. Юмашева ; науч. ред. Ю. М. Юмашев. – М., 2002. – 416 с.
64. Лобода Ю. П. Правова традиція українського народу (феномен та об'єкт загальнотеоретичного дискурсу) : монографія / Ю. П. Лобода. – Львів, 2009. – 280 с.
65. Лук'янець Д. М. Інститут адміністративної відповідальності: проблеми розвитку : монографія / Д. М. Лук'янець. – К., 2001. – 220 с.

66. Лук'янов Д. В. Політичні партії в системі взаємовідносин громадянського суспільства та держави (роль та правове регулювання) : монографія / Д. В. Лук'янов. – Х., 2007. – 320 с.
67. Луць Л. А. Типологізація сучасних правових систем світу : відкрита лекція / Л. А. Луць // Серія науково-методичних видань “Академія порівняльного правознавства”. – К. ; Сімферополь, 2007. – Вип. 3. – 23 с.
68. Луцький А. І. Правова ідеологія в українській державі і громадянському суспільстві : монографія / А. І. Луцький. – Івано-Франківськ, 2013. – 276 с.
69. Луцький А. І. Формування та розвиток правової ідеології в Україні : монографія / А. І. Луцький. – Івано-Франківськ, 2015. – 312 с.
70. Максимов С. И. Правовая реальность: опыт философского осмысления : монография / С. И. Максимов. – Х., 2008. – 328 с.
71. Малишев Б. В. Застосування норм права (теорія і практика) : монографія / Б. В. Малишев, О. В. Москалюк. – К., 2010. – 260 с.
72. Мере Ж. Принцип суверенітету: історія та основи новітньої влади : монографія / Ж. Мере ; пер. з фр. Л. Кононовича. – Львів, 2003. – 216 с.
73. Мироненко П. В. Форма правління. Політичні трансформації на зламі століть : монографія / П. В. Мироненко. – К., 2014. – 220 с.
74. Мишель Анри. Идея государства. Критический опыт истории социальных и политических теорий во Франции со времени революции / Мишель Анри ; пер. П. Рождественского. – М., 2008. – 536 с.
75. Мірошніченко А. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні : монографія / А. Мірошніченко. – К., 2016. – 432 с.
76. Мірошніченко М. І. Генезис правових систем: теоретико-методологічний аспект : монографія / М. І. Мірошніченко. – К., 2007. – 271 с.
77. Настасяк І. Ю. Тлумачення правових норм : навч. посібник / Настасяк І. Ю. – Львів, 2009. – 336 с.
78. Нозик Р. Анархия, государство и утопия / Нозик Р. ; пер. с англ. Б. Пинскера ; под. ред. Ю. Кузнецова и А. Куряева. – М., 2008. – 424 с.
79. Оборотов І. Г. Темпоральні грані права : монографія / І. Г. Оборотов. – Миколаїв, 2009. – 230 с.
80. Олсон Менкур. Влада і процвітання. Подолання комуністичних і капіталістичних диктатур : монографія / Олсон Менкур ; пер. з англ. А. Іщенка. – К., 2007. – 174 с.
81. Оніщенко Н. М. Інститут юридичної відповідальності у демократичних правових системах : монографія / Н. М. Оніщенко. – К., 2009. – 216 с.
82. Оніщенко Н. М. Правова система і держава в Україні : монографія / Н. М. Оніщенко. – К., 2002. – 132 с.
83. Організація професійної діяльності юриста: теорія і практика / Ф. Бойл, Д. Каппс, Ф. Плауден, К. Сендфорд ; наук. ред. В. І. Андрейцев ; пер. з англ. – К., 2006. – 478 с.
84. Панов Н. И. Проблемы методологии формирования понятийного аппарата юридической науки : монография / Н. И. Панов. – Х., 2011. – 30 с.

85. Пархоменко Н. М. Джерела права: проблеми теорії та методології : монографія / Н. М. Пархоменко. – К., 2008. – 336 с.
86. Пасько Я. І. Соціальна держава і громадянське суспільство: співпраця *vegus* протистояння : монографія / Я. І. Пасько. – К., 2008. – 180 с.
87. Петришин А. В. Государственная служба. Историко-теоретические предпосылки, сравнительно-правовой и логико-понятийный анализ : монографія / А. В. Петришин. – Х., 1998. – 168 с.
88. Пленюк М. Юридичні факти в доктрині приватного права України : монографія / М. Пленюк, А. Коструба. – К., 2018. – 288 с.
89. Погребняк С. П. Основоположні принципи права (змістовна характеристика) : монографія / С. П. Погребняк. – Х., 2008. – 240 с.
90. Полонка І. А. Нормативність права: загальнотеоретичний аналіз : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Полонка І. А. – Львів, 2013. – 221 с.
91. Полянський Т. Т. Феномен зловживання правом (загальнотеоретичне дослідження) : монографія / Т. Т. Полянський. – Львів, 2012. – 456 с.
92. Правове виховання в сучасній Україні : монографія / А. П. Гетьман, Л. М. Герасіна, О. Г. Данильян та ін. ; за заг. ред. : В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, О. Г. Данильяна. – Х., 2010. – 368 с.
93. Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані : кол. монографія / за ред. О. В. Козаченка, Є. Л. Стрельцова. – Миколаїв, 2016. – 768 с.
94. Правотворчість: теоретичні та логічні засади : колективна монографія / В. С. Ковальський, І. П. Козінцев. – К., 2005. – 183 с.
95. Процюк І. В. Поділ державної влади в умовах різних форм державного правління : монографія / І. В. Процюк. – Х., 2012. – 584 с.
96. Пушняк О. В. Право і час : монографія / О. В. Пушняк. – Х., 2009. – 176 с.
97. Рабінович П. М. Права людини та їх юридичне забезпечення : монографія / П. М. Рабінович. – К., 1992. – 80 с.
98. Рабінович П. М. Європейська конвенція з прав людини: проблеми національної імплементації : монографія / П. М. Рабінович, Н. М. Раданович. – Львів, 2002. – 192 с.
99. Рабінович С. П. Природно-правові підходи в юридичному регулюванні : монографія / С. П. Рабінович. – Львів, 2010. – 576 с.
100. Раннее государство, его альтернативы и аналоги : сб. ст. / под ред. Л. Е. Гринина, Д. М. Бондаренко, Н. Н. Крадина, А. В. Коротаева. – Волгоград, 2006. – 600 с.
101. Речицкий В. Политический предмет конституции : монографія / В. Речицкий. – К., 2012. – 728 с.
102. Рісний М. Б. Правозастосувальний розсуд у юридичній практиці (загальнотеоретичне дослідження) : монографія / М. Б. Рісний. – Львів, 2007. – 192 с.
103. Рогач О. Я. Зловживання правом: теоретико-правове дослідження : монографія / О. Я. Рогач. – Ужгород, 2011. – 368 с.

104. Розанвалон П. Демократична легітимність. Безсторонність, рефлексивність, наближеність : монографія / П. Розанвалон. – К., 2009. – 288 с.
105. Розенфельд Н. А. Коротка методика юридичного аналізу ефективності застосування законодавства : монографія / Н. А. Розенфельд. – К., 2009. – 48 с.
106. Ролз Д. Теорія справедливості : монографія / Д. Ролз ; пер. з англ. – К., 2001. – 822 с.
107. Рубашенко Н. А. Злоупотребление правом: сущность, допустимость и квалификация : монографія / Н. А. Рубашенко. – Х., 2015. – 30 с.
108. Рудакевич М. І. Професійна етика державних службовців: теорія і практика формування в умовах демократизації державного управління : монографія / М. І. Рудакевич. – Тернопіль, 2007. – 400 с.
109. Рулан Н. Историческое введение в право / Рулан Н. ; пер. с фр. – М., 2005. – 672 с.
110. Севрюков Д. Г. Еволюція соціальної держави в Західній Європі: історико-теоретичні аспекти : монографія / Д. Г. Севрюков. – К., 2014. – 422 с.
111. Сейдман Е. Розробка законопроектів для демократичних соціальних змін : монографія / Е. Сейдман, Р. Сейдман, Н. Абеєсекере ; за заг. ред. М. Мельника ; пер. з англ. – К., 2006. – 448 с.
112. Семеніхін І. В. Правова доктрина: загальнотеоретичний аналіз : наукова доповідь / Семеніхін І. В. ; наук. ред. О. В. Петришин. – Х., 2012. – 88 с.
113. Сепетей Д. Відкрите суспільство: етика та раціональність : монографія / Д. Сепетей. – К., 2007. – 358 с.
114. Серьогін С. В. Верховенство права в Україні: проблеми розуміння та застосування : монографія / С. В. Серьогін. – Дніпропетровськ, 2014. – 88 с.
115. Серьогін С. В. Проблемні юридико-філологічні аспекти застосування понять право й закон в українській правовій доктрині та в контексті принципу верховенства права : монографія / С. В. Серьогін. – Дніпропетровськ, 2012. – 92 с.
116. Серьогіна С. Г. Форма правління: питання конституційно-правової теорії та практики : монографія / С. Г. Серьогіна. – Х., 2011. – 768 с.
117. Систематизація законодавства України: проблеми та перспективи вдосконалення : кол. монографія / В. Ф. Сіренко, Н. М. Пархоменко, С. В. Бобровник та ін. – К., 2003. – 217 с.
118. Собота К. Принцип правної держави: конституційно-правні та адміністративно-правні аспекти : монографія / К. Собота ; пер. з нім. Г. Рижков, О. Блащук, К. Татарчук ; відп. ред. О. Сироїд. – К., 2013. – 608 с.
119. Соціальна держава : тернистий шлях до визнання : кол. монографія / А. Сіленко, В. Коляденко та ін. – К., 2002. – 357 с.
120. Стігліц Д. Глобалізація та її тягар / Стігліц Д. ; пер. з англ. – К., 2003. – 252 с.
121. Тард Г. Происхождение семьи и собственности / Тард Г. ; пер. с фр. – Изд. 2-е. – М. – 152 с.

122. Тенніс Ф. Спільнота та суспільство : монографія / Ф. Тенніс ; пер. Н. Комарова. – К., 2005. – 259 с.
123. Теория юридического процесса : монография / под ред. В. М. Горшенева. – Х., 1987. – 180 с.
124. Теорія доказів : підручник / К. В. Антонов, О. В. Сачко, В. М. Третишник, В. Г. Уваров. – К., 2016. – 294 с.
125. Тодыка Ю. Н. Толкование конституции и законов Украины: теория и практика : монография / Ю. Н. Тодыка. – Х., 2003. – 328 с.
126. Уварова О. О. Принципи права у правозастосуванні: загальнотеоретична характеристика : монографія / О. О. Уварова. – Х., 2012. – 196 с.
127. Удалова Л. Теорія судових доказів: в запитаннях та відповідях : навч. посіб. / Удалова Л. – К., 2015. – 104 с.
128. Уоттс Р. Л. Федеративні системи / Уоттс Р. Л. ; пер. з англ. – Х., 2002. – 192 с.
129. Федюк Л. В. Особисті немайнові права юридичних осіб : монографія / Л. В. Федюк. – Івано-Франківськ, 2013. – 500 с.
130. Фергюсон Н. Цивілізація. Як Захід став успішним / Фергюсон Н. ; пер. з англ. : В. Циба. – К., 2017. – 488 с.
131. Фукуяма Ф. Витоки політичного порядку. Від прадавніх часів до Французької революції / Фукуяма Ф. ; пер. з англ. : Роман Корнута. – К., 2018. – 576 с.
132. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії / Фукуяма Ф. ; пер. з англ. : Тарас Цимбал і Роман Корнута. – К., 2019. – 608 с.
133. Фуллер Лон Л. Анатомія права / Фуллер Лон Л. ; пер. з англ. Н. Комарова. – К., 1999. – 144 с.
134. Фюстель де Куланж Ньюма Дени. Древняя гражданская община: Исследование о культе, праве, учреждениях Греции и Рима / Фюстель де Куланж Ньюма Дени ; пер. с фр. – Изд. 3-е. – М., 2011. – 354 с.
135. Хайек Ф. А. Право, законодательство и свобода : монография / Ф. А. Хайек ; пер. с англ. Б. Пинскера, А. Кустарева ; под ред. А. Куряева. – М., 2006. – 644 с.
136. Харт Г. Л. А. Понятие права : монография / Г. Л. А. Харт ; пер. с англ. С. В. Моисеева. – СПб., 2007. – 302 с.
137. Харт Х. Л. А. Концепція права / Харт Х. Л. А. ; пер. з англ. – К., 1998. – 236 с.
138. Хаустова М. Г. Національна правова система за умов розбудови правової демократичної державності в Україні : монографія / М. Г. Хаустова. – Х., 2008. – 160 с.
139. Ховард Марк М. Слабость гражданского общества в посткоммунистической Европе / Ховард Марк М. ; пер. с англ. И. Е. Кокарева. – М., 2009. – 191 с.
140. Хома Н. М. Моделі соціальної держави: світовий та український досвід : монографія / Н. М. Хома. – К., 2012. – 591 с.

141. Цимбалюк М. М. Онтологія правосвідомості: теорія та реальність : монографія / М. М. Цимбалюк. – К., 2008. – 288 с.
142. Циппеліус Р. Юридична методологія / Циппеліус Р. ; пер. з нім. – К., 2004. – 176 с.
143. Чапала Г. В. Місцеве самоврядування в системі публічної влади: теоретико-правовий аналіз : монографія / Г. В. Чапала. – Х., 2006. – 224 с.
144. Шевчук С. Основи конституційної юриспруденції : монографія / С. Шевчук. – К., 2001. – 302 с.
145. Шевчук С. Основи конституційної юриспруденції : навч. посіб. / Шевчук С. – Х., 2002. – 296 с.
146. Шевчук С. Судова правотворчість: світовий досвід і перспективи в Україні : монографія / С. Шевчук. – К., 2007. – 640 с.
147. Шипілов Л. М. Народовладдя як основа демократичної держави : монографія / Л. М. Шипілов. – Х., 2009. – 216 с.
148. Шнаппер Д. Спільнота громадян. Про модерну концепцію нації / Шнаппер Д. ; пер. з фр. – Х., 2007. – 223 с.
149. Шульженко Ф. Соціально-правова держава в Україні. Проблеми становлення та модернізації : монографія / Ф. Шульженко. – К., 2007. – 392 с.
150. Яковюк І. В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз : монографія / І. В. Яковюк. – Х., 2013. – 760 с.
151. Ясаи Этени де. Государство / Ясаи Этени де ; пер. с англ. Г. Пака-товича ; под ред. Ю. Кузнецова. – М. ; Челябинск, 2016. – 410 с.

Д. О. БОЧАРОВ, С. П. МОРОЗ

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

**НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

**Редактори: Т. П. Дерев'янка, О. О. Смирнова
Комп'ютерна верстка: О. О. Іщенко**

**Підписано до друку 09.12.2021. Формат 60×84 1/16. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 17,94. Облік.-вид. арк. 15,94. Наклад 100 прим.
Замовлення № 95.
Дніпро: Університет митної справи та фінансів (Свідоцтво про
видавничу діяльність ДК № 6198 від 24.05.2018 р.)
49000, м. Дніпро, вул. Володимира Вернадського, 2/4**